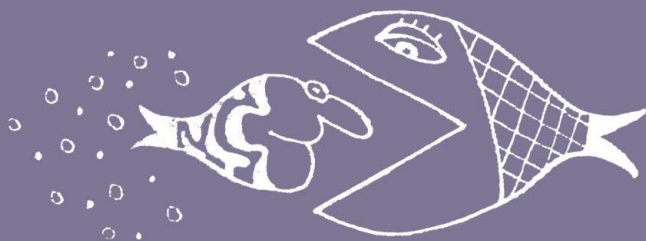

TEN ŽENA A TA MUŽ

Pavel Kohout

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Ten žena
a ta muž

Pavel Kohout

Znění tohoto textu vychází z díla [Ten žena a ta muž](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Mladá fronta v Praze v roce 1999. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Pavel Kohout: Ten žena a ta muž), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 28. 2. 2020.

OBSAH

I. Od kolébky k oltáři.....	7
1	8
2	23
3	42
4	57
5	77
II. Od oltáře ke kolébce.....	101
1	102
2	120
3	139
4	160
5	182

Autor sobě

I.
Od kolébky
k oltáři

1

Můj život byl do jisté chvíle tak všední a fádní, že by můj životopis nezaupal ani mě samotného, natož osoby mně cizí. Jestliže jej chci přesto vylíčit, pak pouze na podporu předchozího tvrzení, ale především jakožto doklad, jak neslýchaně jej změnilo mé setkání s mou manželkou.

Ještě předtím jsem se však narodil, a to v Praze, přesněji v rodině svých rodičů. Můj otec se sám narodil ještě dříve, a to v roce 1920, kdy se odehrála i další tragická událost: Tehdejší první prezident Československé republiky, jehož jméno pak za trest upadlo v zapomnění, založil spolu s ní i stejně nazvanou církev, aby ukončil staleté třenice mezi katolíky, protestanty a židy, načež však, jak nás později poučila soudružka učitelka, střílel z Pražského hradu na dělníky, kteří do ní uvědoměle odmítali vstoupit. Tím zavinil, že náš národ musel žít desítky let v kapitalistickém temnu, které jsem si představoval jako nepřetržitou polární noc.

Jediným světlem v ní se mému otci stal plamínek víry, který, jak jsem si složil ze střípků jeho vyprávění, rozdmýchal nejprve v nejasné mi roli kadícího ministranta a nato v povolání kostelníka. Poté však, jak jsem vyrozuměl, poznal tatínek při mši podobně založenou maminku, když mu do kolekty vložila celou svou kabelku, a jejich manželstvím znásobené zbožnosti se stal kabát církve náhle přespříliš volným. Podstatu vzniklého konfliktu jsem nikdy dobře nepochopil, jen to, že v jeho důsledku byl tatínek na hodinu propuštěn jak ze svého místa, tak z církve vůbec. Nějakou dobu snili mí rodiče o tom, že si podobně jako prezident založí vlastní, avšak mnohem mravnější, jenže jim známí věřící, s nimiž o tom jednali, nebyli zdaleka tak zbožní, jak to rodiče vyžadovali i po sobě samých. Přítrž těmto snahám pak učinil v roce 1948 náhlý a zřejmě

i zasloužený konec kapitalistické tmy. Tehdy byla vyhlášena nikdy nehasnoucí polární záře socialismu, jenž ihned zakázal jakékoli nové církve a všechny staré silně omezil, aby už nikdy nikdo kvůli nim nestřílel dělníky, zejména pak komunisty, kteří byli jednohlasně zvoleni předvojem.

Otec byl nakonec rád, že se směl stát denním hlídačem gotických sbírek Národní galerie, kde se mohl dle libosti a bez následků po svém modlit ke všem svatým, jichž tam viselo nesrovnatelně víc než v kterémkoli kostele. Soukromé víře pak s maminkou holdoval po večerech doma, později dokonce s plnou podporou mezitím penzionovaného faráře, který ho kdysi vyhodil, a nyní právě proto považoval za křesťanského mučedníka. On to byl, kdo neúnavnými výklady bible přiměl mé cudné rodiče k tomu, aby se na prahu padesátky konečně rozmnožili, když jim dal naději, že právě oni dva mohou obdařit svět prorokem. Ač správně počat 24. března, narodil jsem se k jejich zklamání do připravených jesliček až na Silvestra, ale byl pak nicméně vychováván v původně plánovaném duchu, což se stalo zdrojem některých mých nesnází. Když ztroskotaly otcovy pokusy přesvědčit školské úřady, že mě musí vzhledem k mé chorobné plachosti vyučovat sám doma, dával si ode mě alespoň každý den vyložit probranou látku, aby rozhodl, co musím jakožto nemravné ihned zapomenout.

Po skončení povinné docházky mě hodlal vyučit rovněž galerijním hlídačem, aby na mne mohl lépe dohlížet. Právě tehdy však vyšel tajný výnos, že návštěva gotické obrazárny je povolena pouze držitelům stranické legitimace, u nichž má pokroková společnost záruku, že tam před obrazy svatých neukájejí náboženské chtíče. Počet návštěvníků tak velmi rychle klesl na dva, kteří sem přicházeli každého šestého července spílat svatému Václavu – jehož si nejspíš pletli s císařem Zikmundem –, že nám dal upálit Mistra Jana Husa. Otec byl proto předčasně penzionován, což ho zprvu potěšilo, neboť se konečně mohl věnovat cele mé výchově. Já však byl krátce nato povolán, abych

splnil svou čestnou povinnost dvouletou bojovou obranou tábora míru. Otcovo odvolání vzhledem k mé chorobné lekavosti sice opět nic nezmohlo, ale má povaha i postava přesvědčily lékařskou komisi samy, že jsem vybaven nejspíše pro službu ve vlastním týlu, pročež mě odvedli do ústředního skladu válečné obuvi.

Píle a poslušnost, k nimž jsem byl doma veden, mi i na vojně zajistily spokojenost velitelů všech stupňů. Evidoval jsem výdej, pohyb a odúmrt' armádních holinek pro mužstvo, poddůstojníky, důstojníky i generály. Ve zvláštním sejfu jsem opatroval jeden pár neprůstřelných pro případnou návštěvu vrchního velitele Varšavského paktu. Na střelnici jsem byl všeho všudy jednou. Rozptyl mých vstřelů, působený vstřícným odrazem ramene při zpětném nárazu pušky, byl tak značný, že ztěžoval vyhodnocování zásahů na sousedních terčích a dokonce ohrožoval vojenské osoby z povolání, stojící daleko za střeleckými stavy. Také to přispělo k vydání zvláštního rozkazu velitele divize, jímž jsem byl z důvodů veřejné bezpečnosti na noc poslán k rodičům.

Splniv svou službu vlasti už za dva měsíce, byl jsem armádou poslán do zálohy na místo skladníka při stavbě podzemní dráhy. Ač v civilu, vykonával jsem prakticky dále svůj bojový úkol. Evidoval jsem výdej, pohyb a odúmrt' gumových holinek pro dělníky, mistry, stavbyvedoucí i komise. Pro případnou návštěvu generálního tajemníka ÚV KS SSSR střežil jsem v okované truhle jeden pár skutečně nepromokavých. Na staveništi jsem byl též všudy všeho pouze jednou. Má nezkušenost na jedné a pracovní zaujetí na druhé straně způsobily, že jsem, eviduje holinky v pohybu, přehlédl výstražná znamení a dorazil na předeck v době odstřelu. Po vyproštění ze závalu jsem občas trpěl stavy úzkosti i jinými stavy, svou práci v kanceláři jsem však vykonával i nadále k plné spokojenosti rodičů i nadřízených. Tak fádně, všedně a bez náznaku jakékoli události plynuly týdny, měsíce a roky mého života, než dospěl k onomu nevšedně osudovému dni, kdy jsem se poprvé seznámil se svou manželkou.

Došlo k tomu na slavnostním večírku našeho generálního ředitelství, kam jsem se dostavil jen proto, že mne můj šéf služebně pověřil kontrolou u vchodu. Nikdy nezapomenu, jak tatínek dlouho nehybně hleděl na písemný příkaz a jak maminka, opouštějíc mne v sinalé záři neonů na prahu taneční kavárny, slabě vykřikla mé jméno a vrátila se ke mně, aby mi třesoucím se prstem nakreslila na čelo ještě čtvrtý křížek. Byla to náhoda, nebo předtucha? Ví Bůh. Jisté je, že já jsem netušil nic. Znehodnocuje levou rukou platné vstupenky a vydáváje pravou rukou návratky do sálu těm, kdo jej dočasně opouštěli, přidal jsem na pohřebišťe všech předchozích ještě pár dalších všedních a fádních hodin, zatímco vzduch bičovaly břeskne tóny hudebních nástrojů, z nichž jeden, a právě ten nejbřesknější, měl vbrzku znít jen pro mě. Zde je na místě říci, že hudbu k tanci i poslechu obstarávala na přání vedoucích pracovníků dámská kapela.

Ku konci večera mě vyhledal můj šéf, který se mnou chtěl mluvit důvěrně, jako muž s mužem. Svěřil mi, že neprozřetelně slíbil jedné z hudebnic dopravit ji i s jejím nástrojem domů. Jako z uděláním získal však poté konečně slib sekretářky generálního, že mu ukáže své ruční práce, o což, jak mi prozradil, už dlouho usiloval, neboť o nich mluvila s nejvyšším uznáním řada kolegů. Protože z pořadatelů jsem stál podle něho na nohou už jen já, požádal mne v té věci o přátelskou úsluhu. Přiznávám, že mě jeho prosba zabořila, neboť sekretářka generálního, urostlá krasavice v nejlepších letech, probouzela ve mně odedávna pocity sesterské něhy, jež jsem jakožto jedináček neměl na kom uplatnit. Svému nadřícenému jsem však nemohl odmítnout, a tak jsem s těžkým srdcem úkol přijal. Jak se ukázalo, byl zmíněným nástrojem helikon, a jak se ukázalo později, byla hudebnicí moje manželka.

Jízda k jejímu bytu proběhla hladce. Manželka se vpředu ve se se bavila s předem zaplaceným taxikářem, který byl zřejmě její soudruh, neboť mu od počátku tykala, zatímco já jsem na zadním

sedadle opatroval helikon. Mocný nástroj se mi po chvíli těžce opřel o rameno jako unavená bytost a já poprvé pocítil zvláštní vzrušení, které jsem však ještě jednou dokázal zaplašit. Byli jsme ostatně u cíle, malebného domu, nad nímž se pnula temná silueta Hradčan, a já zamýšlel přeběhnout město pěšky, neboť šéf zapomněl zaplatit cestu zpět a mně se nedostávalo jakýchkoli peněz, když pro můj plat chodila tehdy ještě s odkazem na mou chorobnou důvěřivost maminka. Zdvořile jsem čekal, až se manželka dohodne se soudruhem, který odmítal její pozvání na kávu s tím, že ji posledně vařila dva dny, takže mu ušel značný výdělek. Když konečně nahněvaně vystoupila a on velmi spěšně odjel, vztáhl jsem k ní ruce s helikonem a popřál jí současně dobré noci. V jejích očích kmitlo zděšení. Později mi přiznala, že se jí zdálo, jako by k ní promluvil její nástroj. Pak za ním zahlédla mě a pozorně mne pozorovala. Poté odemkla domovní dveře a pravila se smíchem, abych nesvalil zábradlí. Než jsem se nadál, byli jsme v prostorné podkrovní garsoniére, zařízené převážně okurkovými lahvemi s umně vestavěnými modely různých plavidel, kde mě vyzvala, abych si udělal pohodlí, než se převlékne a uvaří kávu. Nato zmizela za závěsem.

S úlekem jsem si připomněl slova taxikáře a leknutí se proměnilo v strach, když jsem si uvědomil, že jsme tu naprosto sami. Instinktivně jsem se přitiskl k helikonu a zůstal stát uprostřed místnosti. Nevím, zda to byla sprcha, co šumělo, anebo má vlastní krev, která mně odplavovala z mozku každou myšlenku, nevím ani, jestli jsem tak stál tři minuty nebo tři hodiny, než se opět rozvlnil závěs a do místnosti vešla moje manželka v jasně oranžovém županu, nesouc na gramofonové desce, kterou použila jako podnos, dvě sklenky od hořčice naplněné vřelou kávou. Když mne spatřila, překvapeně se zastavila. Opět si mě prohlížela, jako by mne viděla poprvé vcelku. Pak zamýšleně položila voňavý náklad na koberec, sama usedla vedle, a míchajíc kávu držátkem kartáčku na zuby, začala mi prostými obraty vyprávět o sobě i svém nástroji.

Z tichých slov, pronášených hlasem, který mi cosi důvěrně připomínal, rodil se v rychlých črtách barvitý obraz děvčátka, které se původně vyučilo flautě, zprvu, aby mohlo napodobit hlasy ptáků, a později, aby, jak líčila, jásavým trylkem korunovalo skladby starých mistrů v šeru chrámových kůrů a koncertních síní. Avšak čas oponou trhnul a změněn svět, jak podle ní výstižně poznamenal její známý básník, a komorní orchestry ve fracích a večerních róbách mohly sotva hrát do kroku revolučním zástupům. Manželka tedy vyměnila flautu za helikon a vstoupila do vojenské hudby. A když pak, opět slovy jejího známého, čas nový nové chtěl mít činy a zástupy zatoužily po každém jiném než pochodovém rytmu, zůstala sice pro jistotu věrna novému nástroji, ale zakotvila natrvalo v dámské taneční kapele.

Manželčino vyprávění, prokládané houfně poezií, působilo konejšivě na mé napětí, a tak se stalo, že jsem posléze rovněž spočinul na koberci, ano, že jsem dokonce dovolil, aby mi konečně odebrala helikon a zavěsila jej nad široký gauč, kde měl zřejmě své stálé místo jako věrné zvíře, toužící po blízkosti své velitelky. Náhle jsem se přistihl při myšlence, že bych chtěl alespoň jednu noc viset na jeho místě. Není divu, že mou tvář pokryl ruměnec a manželka se znepokojeně zeptala, co mi je. Nenapadla mne jiná výmluva, než že je mi horko. Ona se velmi omlouvala, že nemůže otevřít okno, aby chladem neztratila nátisk, ale pak nepřestala vlídně naléhat, dokud jsem si nesvlékl kabát i košili. Abych se necítil nesvůj, jak prohlásila, odložila svůj zářivý župan a usedla proti mně v pruhovaném pánském pyžamu, o němž mi s povzdechem řekla, že je to jediné, co jí v jejím osamělém životě připomíná existenci mužů.

Jestliže mě nenadálý vývoj situace zprvu zmátl, byl jsem vzápětí ohromen zjištěním, že s košilí jako bych odložil i svůj stud. Brzy nato jsme už bez zábran hovořili o svých osudech. Přiznal jsem se, že přes svůj poměrně dospělý věk nemám ještě vážnou známost, protože dívky, jež jsem poznal, daly přednost chlapcům, kteří měli

zajímavější povolání, vyšší příjem, statnější postavu i živější povahu. Manželka se mi naopak svěřila, že právě takoví ji celý život obtěžují, ačkoli ona touží po zcela odlišném partnerovi, podobném spíše mně. Její vysoká postava a klenutá hrud', vypěstovaná hraním na dechové nástroje, způsobily, že ji zprvu vřelí zájemci považovali za příliš samostatnou, a proto též záhy vychladle opouštěli bez výčitek svědomí. Neblaze k tomu přispívalo i její noční zaměstnání. Příliš statní a živí chlapci, jak řekla doslova, nebyli ochotni čekat na své potěšení až do čtvrté hodiny ranní a hledali je v příznivějším čase u dívek zaměstnaných za dne. Ba, stalo se nejednou, že neváhali použít ke svým nechutným kratochvílím této garsoniéry, od níž jim půjčila klíče v oprávněné důvěře, že se tu budou lačně těšit na její návrat. Na manželku to ovšem působilo depresivně a byla už téměř rozhodnuta věnovat se po zbytek svých dní výhradně svému nástroji. Ale teď, přiznala, když poznává mne, má náhle pocit, že není všem dnům ani mužům konec.

Po přísné kázni a strohém pořádku, které vládly v bytě mých rodičů, mi bylo příjemně v příbytku, který byl výmluvným obtiskem duše ženy a nadto umělkyně. Líbila se mně postel, zřejmě stále pohostinně rozestlaná, prázdné láhve pokrývající psací stůl i kávové hrnky plné cigaretových oharků na zemi vedle notového pultu, u něhož jistě pilně cvičovala. Ji naopak viditelně došlo, když jsem se přes její protesty opásal zástěrou a za necelou hodinu úplně zdolal hory špinavého nádobí, které předtím zaplňovaly dřez, umyvadlo, bidet i vanu. Na oplátku otevřela láhev lihoviny zvané viska a oněměla údivem, když jsem ji odmítl se zajímavou omluvou, že jsem dodnes jen jednou nedopatřením požil kořalky, když mě spolužáci donutili loknout si ovocného vína, načež jsem týden ležel v horečkách a k tomu s ostudou.

Manželka byla vzrušena. Pravila, že na tomto zkaženém světě nezažila už po léta, aby s ní někdo něco dělal poprvé, a nepřestávala naléhat, abych si s ní alespoň přičichl. Atmosféra té zázračné noci

způsobila, že jsem nakonec podlehl. Slavnostně jsme povstali, zazvonily číše, a já, načerpav naposled povzbuzení z jejích dychtivých očí, jsem poprvé vtáhl nosem vůni ryzího alkoholu. Tvář manželky se lehounce rozmazala a mosaz helikonu, do té doby jen matně se lesknoucí v přítmí, vystřelila několik oslnivých paprsků. Ale to bylo vše. Za zvuku hodin dómu, které v tu chvíli velebně odbíjely třetí, jsem se směsí pýchy i hrůzy pochopil, že jsem právě neodvolatelně překročil hranici své nevinnosti, a nevrátím-li se ihned, odkud jsem přišel, udeří brzy vteřina, za níž už nebude návratu. Z posledních sil jsem se uklonil a popřál manželce selhávajícím hlasem dobrou noc. Neodtrhujíc ode mne oči, pravila ihned, že by mi ji chtěla popřát též. Nato ke mně přistoupila a políbila mne bez sebemenší výstrahy přímo do úst.

Nebyl jsem v tomto ohledu tak zcela nezkušený. Od dětství jsem k smrti rád líbal svou tetu Elišku. Protože se mi k tomu naskýtala příležitost, jen když mne v náručí odnášela z vany, prodlužoval jsem tento zvyk až do patnácti let. Pak nás naneštěstí zahlédla maminka a neváhala požádat svou jedinou sestru, aby k nám příštích sedm let nechodila, neboť by to mohlo mít špatný vliv na průběh mé puberty. Teta se, bohužel, urazila a nepřišla už nikdy, ale jednou uvolněná lavina se řítila dál.

Na chmelové brigádě, která předcházela zahájení desáté třídy a na niž otec opět nebyl připuštěn, ač poukazoval na mou chorobnou nesamostatnost, dařilo se jisté Paulové z dvanáctky vylákat mne téměř každý den pod nejrůznějšími záminkami z chlapecké noclehárny, aby mě mohla chvíli líbat ve stáji státního statku. Jednoho večera jsme byli přistiženi mou soudružkou třídní, která se za tím účelem od rána skrývala v seně, a Paulová dostala sníženou známku z mravů, neboť byla napomínána už od osmičky, aby nekazila žáky, kteří měli být teprve poučeni svými pedagogyněmi. Jen díky tomu, a ovšem i mým úpěnlivým prosbám, nebyli o případu uvědoměni mí rodiče, což mně i jim nejspíš zachránilo život.

Nemenší a navíc v nejmenším neskrývaný zájem o mnejevila později i kapitánka Kverková, velitelka ženského pomocného praporu, která několikrát za den vnikala do mé kanceláře a zneužívajíc toho, že jsem se jakožto vojín musel vymrštít do pozoru, zasedala mou židli a vydávala mi rozkaz, abych pokračoval v evidování mírových stavů válečné obuvi na jejím klíně. V obavě před kázeňským trestem – Kverková byla krom jiného i manželkou velitele divize – jsem se svěřil svému nejbližšímu vyššímu, poručíku Lánskému, jenž pracoval v sousední místnosti. Ten mne vyslechl i vyslyšel. Dal upevnit pod mým psacím stolem jednoduché signální zařízení, které jsem mohl obsluhovat nohou. Vzápětí pak vstupoval do mé kanceláře a ulamoval vyostřené situací hrot. Po několika dnech začala kapitánka Kverková chodit přímo k němu. Nabízel jsem mu z vděčnosti podobnou protislužbu. On však povýšeně odmítal, a tak byli později divizionářem Kverkou přistiženi spolu. Poručík Lánský musel za trest opustit armádu a pouhé pomyšlení na návrat k původnímu povolání, o němž už nevěděl víc, nežli že začínalo na P, nepřežil; protože mu odebrali i zbraň, spáchal sebevraždu infarktem. Tak se mi potvrdilo, že čest má člověk jen jednu a musí si ji uchránit pro lásku, které se oddá cele.

Upřímně řečeno, nespáchal jsem na ni, tím méně pak na manželství. Příklad mých spolužáků, spoluvojáků i spoluúředníků, kteří se houfně poženili jen proto, aby docílili osvobození od tělocviku, propustky z vojny či snížení daní, a kteří se brzy s větší nebo menší ostudou rozváděli, odsouzení vydělávat příštích dvacet let převážně na alimony, byl víc než odstrašující. Na rozdíl od jiných jsem nepovažoval za hanbu být v pětadvaceti ještě svobodný. Díky rodičům, kteří mne o všem opatrně, ale důkladně poučili, zejména svým osobním příkladem, jsem věděl, že mám nejméně do čtyřiceti čas, a tímto vědomím neotřásla ani žádoucí náruč tety Elišky, ani dobytčiny rty spolužačky Paulové, ani zvoucí klín kapitánky Kverkové. Avšak způsob, jakým mi uštědřila první polibek moje

manželka, rozbořil naráz hráz mých jistot i zásad. Jaká škoda, že nevládnou slovy, jež by ho třeba i nedokonale, avšak podrobně popsala. Útěchou mi je, že bych to nedokázal, ani kdybych jimi vládl, neboť jsem omdlel.

Když jsem opět nabyt vědomí, ležel jsem odstrojen na gauči a manželka tiše oddechovala vedle mne. Hned v prvním okamžiku jsem postřehl, že se s ní udála jakási významná změna, ale trvalo hodnou chvíli, než jsem si ji uvědomil v plném rozsahu: na celé manželce nebylo od hlavy až k patě ani nejmenší stopy po pruhovaném pánském pyžamu! Se zatajeným dechem jsem konečně pochopil, že poprvé v životě vidím nahou ženu a nadto, což jsem ovšem tehdy nemohl tušit, nahou manželku. Díval jsem se dlouhé minuty na její ztepilé tělo a nemohl uvěřit, že já, tak obyčejný tvor, jsem dobyl tak nevšední bytosti. A najednou se ve mně cosi zadržlo. Dobył jsem ji skutečně? Co když jsem hanebně zklamal v té první velké zkoušce lásky, kterou jsem navíc prodělal v úplném bezvědomí?? Neměl jsem bohužel pochyb o tom, že manželka při svém marném hledání spřízněné duše objímala už více než jedno tělo. Ano, mluvila s pohrdáním o jejich fyzické síle, která nebyla podložená ryzím citem, ale nebyla to než jedna z iluzí, jaké nepřežijí náraz skutečnosti? Má naopak můj ryzí cit dost fyzické síly, aby utišil, jak jej prozradil právě její polibek, milostný hlad, probuzený nepochybně v náručí těch bezcitných svalovců? Řečeno velmi stručně: bude mít pro ni má duše sdostatek těla? Všechny tyto pocity však byly vystřídány ještě drásavějším, když první paprsky slunce ozářily budík, jenž neúprosně ukazoval šestou hodinu ranní.

Přenesl jsem se v duchu do bytu svých rodičů a viděl ty dva staré, zoufalé lidi, jak zmučeně stojí nad mým lůžkem, jež s výjimkou prvních dnů vojny, kdy jsem ještě musel nocovat u útvaru – tehdy se však tatínek s maminkou ve dne v noci střídali pod kasárenskými okny, aby mi mohli kdykoli přispět radou i skutkem –, zůstalo poprvé od mého narození opuštěno, třebaže jsem byl v Praze. Co

jim řeknu? Přiznám se? Představil jsem si nárek matčin a ochablá ramena tatínkova, bezbřehý smutek těch, jimž jsem byl po celý život jedinou nadějí. Tak tedy vymluvit se? Zalhat? Ano, to byla spásná myšlenka! Požádám svého šéfa, aby mi dosvědčil, že se zábava protáhla do rána a já nemohl opustit své stanoviště. Ach, jak se mi vyplatilo, že jsem až dosud nikdy nezalhal, tím spíš mi bude nyní uvěřeno... avšak jak to vysvětlím svému šéfovi? Což to nebyl právě on, kdo mi svěřil manželku i helikon, abych je bez úhony dopravil na bezpečné místo?

Tato představa byla horší první. Rodiče by mě nepochybně potrestali, ale mohl jsem počítat jak s tím, že mi jednou odpustí, tak především, že zpráva o mém provinění nepronikne za veřejného bytu. U šéfa mi hrozil pravý opak. Nemohl mi za můj poklesek ani strhnout prémii, ani vyslovit důtku, jelikož jsem se ho dopustil mimo pracovní dobu a mimo služební místnosti. Mohl jej však – a to bylo mnohem horší – roztroubit po všech úřadovnách i pracovištích podniku. Připomněl jsem si zvrácenou rozkoš, s jakou naslouchal mým zprávám o intimním životě spoluzaměstnanců, kterým naopak brala řeč má neposkvrněná bezúhonnost, a zvrhlo radost, s jakou mé informace hned za tepla, ještě přede mnou, telefonoval nadřízeným a známým. Ne!! Vydání své tajemství jemu, znamenalo přibít na veřejný pranýř sebe sama. To, na čem jsem si od dětství tolik zakládal, co jsem hýčkal, bedlivě střežil a spořivě rozmnožoval, totiž má čest, jediné bohatství mého fádniho a všedního života, které mi propůjčovalo tvář, ale hlavně dávalo naději, že potkám někdy někde nějak někoho, kdo je ocení a přijme jako dar nejvzácnější, aby mi za ně navždy nabídl sebe, bylo náhle ohroženo, vydáno všanc i napospas, ztrácelo smysl podobně, jak nám výstižně řekli na školení, jako šťastná budoucnost bez komunismu.

Většina žen, na něž jsem si v práci občas nesměle pomýšlel – ustálil jsem se již od tety Elišky, žákyně Paulové a kapitánky Kverkové na robustním typu, jenž měl nade mnou převahu v temperamentu,

váze i věku, z čehož prýštilo obapolné potěšení –, tedy většina mých idolů z ředitelství zřejmě nekladla na své přechodné milence žádný přemrštěný nárok. Jak jsem věděl, prošlo jejich náručí velmi nesourodé procesí mužů; na jednu či více nocí v něm našel teplé spočinutí právě tak můj šéf jako náš generální, správce našich garáží, ale i náš topič, jehož jedinou viditelnou předností bylo sto kilogramů živé váhy, z nichž dobrou polovinu obnášel jeho pivní břich. Avšak ve chvíli, kdy kterákoli z nich začala uvažovat o svém budoucím manželovi, stávaly se z nich nejumpatější puritánky.

Na pánské toaletě, oddělené pouze tenkou přepážkou od místnosti, kam chodily upravovat svou toaletu ony, vyslechl jsem nejeeden obsažný rozhovor, v němž byli jak šéf, tak generální, správce garáží i topič označováni ošklivým slovem, které dokazovalo, že k nim přes prchavá opojení smyslů nechovají ani špetku úcty. Bylo zřejmé, že jsou ochotny obětovat své dívčí jméno pouze tomu, kdo jim náhradou poskytne takové, na němž nelpí ani stín hanby, jméno, jímž by se mohly pyšnit před příbuznými i známými, jméno, které by jim dodalo vážnosti a vzbuzovalo oprávněnou závist širokého okolí. Skrze útlou příčku jsem slyšel na vlastní uši, jak jednoho dne sama sekretářka generálního prohlásila doslova.

– Je to tragédie, dámy, ale jedinej mužskej, co tu není čuňák, se bohužel jmenuje Vilémek Rosol!

K čemuž musím podotknout, že jsem se tehdy skutečně jmenoval tak směšně a nedůstojně, jak jsem právě uvedl. Vzpomněl jsem si na výrok té žádoucí ženy, když sluneční paprsek putující po garsoniére mé manželky zažehl opět mosaz helikonu zavěšeného nad naším ložem. Zlověstný nástroj, příčina mého hříchu, odrážel gauč i s námi jako křivé zrcadlo v bludišti. Naše obnažená těla jevila se v něm ještě nestoudnější, takže jsem zavřel oči odporem i lítostí. V tu chvíli jsem byl přesvědčen, že má situace je bezvýchodná a jakýkoli další můj život postrádá veškeré oprávnění. Už jsem se neovládl a z mého hrdla se vydral vzlyk. A pak jsem uslyšel v těsné

blízkosti ten zvláštní hlas, o němž jsem náhle bezpečně věděl, že mi připomíná zvuk mačkaného balicího papíru.

– Ale no copak se nám stalo?

Otočil jsem hlavu a otevřel oči. Hnusná karikatura zmizela. Spatřil jsem opět vášnivá ústa, ozdobená lehounkým náznakem knírku, energickou bradu, pevný krk a dále celé atleticky sklenuté tělo mé manželky.

– Bozínánku, řekla užasle, – ono mi to pláče...!

Dosud žádná žena, s výjimkou mé matky, tety Elišky, spolužákyň Paulové, kapitánky Kverkové a mých soudružek učitelek, mě neviděla plakat. Statečně jsem polykal slzy a snažil se ze všech sil ovládnout, ale nebylo to nic platné. Neboť ke všem mým černým myšlenkám přibyla znenadání další, která je zcela přehlušila.

– Co vy si teď o mně asi myslíte...

– Copak bych si měla myslet...? opáčila, jak se mi zdálo, opravdu upřímně.

Vidím vás poprvé... a hned se dám pozvat k vám domů... a teď... teď tu... teď tu takto ležím...

Posadila se a v jejím hlase se ozvala obava.

– Tobě se to nelíbilo, bobečku?

Mou odpovědí byly vzlyky. Znepokojeně otázku zopakovala.

– Lí... líbilo... vypravil jsem ze sebe konečně a ukryl tvář v dlaních, protože jsem cítil, jak rudnu.

– Tak proč mi tu pláčeš?

– Protože... protože já nejsem takový...

– Jaký takový?

– Takový... co se hned s každou vyspí...

Slova, kterými se mě pokusila utěšit, potvrdila mé nejhorší obavy.

– Proč si s tím děláš hlavu, bubáčku? Jsem přece moderní žena a ty jsi koneckonců muž!

– Ne! vykřikl jsem a opakoval v novém poryvu pláče, – já nejsem, nejsem takový!

Poděsilo mne, že hned neodpověděla. Pak jsem ucítil její ruce na svých. Marně jsem se vzpíral. Byla silnější a hravě mi je stáhla z obličeje. Závojem slz jsem spatřil její oči. Byly vážné, čímsi krajně zaujaté.

– Poslyš, řekla, – kolikrát jsi už vlastně...

Hra byla u konce a já v pasti. Protože stále svírala mé dlaně jako v kleštích, sklonil jsem alespoň hlavu hluboko, až na svou hrud', jako tenkrát za dnů prvního poblouznění, když mi teta Eliška omývala ve vaně záda i předa a opakovala rozechvělým hlasem.

– Vilémku, ty máš tělíčko jako panenka...

– Probohaživého, promluvila opět manželka a já v tom zaslechl tón, jaký jsem ještě neslyšel, – je to vůbec možné?

Byl bych spíš zemřel, než ze sebe vypravil jedinou hlásku. Se sklopenou hlavou jsem očekával ortel. Přidržela teď obě mé ruce svou levičkou a pravičkou mi jemně, ale rozhodně zvedla hlavu. Její oči byly neuvěřitelně zjhlé.

– Tak ty jsi byl panic... zahovořila ještě drsněji než dřív, ale já jsem neomylným mužským instinktem pochopil, že se tak pouze snaží zastřít dojetí, – tak ty jsi až dodneška čekal na mě...?

Nevydržel jsem její pohled a přikývl.

– Ale proč teda teď plakynkáš?

Myšlenky, které se ve mně od probuzení svíjely jako klubko hadů, se rázem proměnily v slova. Se zavřenýma očima, abych neztratil odvahu, jsem na ni vychrlil svůj životopis v celé jeho všednosti a fádnosti, neskrýváje před ní ani matku, ani tetu Elišku, ani Paulovou, ani kapitánku, ba ani ji samotnou, třebaže mluvit o ní bylo ze všeho nejtěžší. Plasticky, až jsem tím byl sám překvapen, jsem před ní i já nakreslil z pouhých slov otřesný portrét člověka, který do dnešní noci neměl nic, krom své cti, a dnešního rána pozbyl i té, takže musí, vedle hněvu rodičů, právem očekávat, jak již záhy zazní tenkou příčkou, oddělující pánské a dámské toalety, hlas sekretářky generálního, která řekne.

– Dámy, je to tragédie, ale už i ten Vilémek Rosol je čuňák!

Pak bylo ticho. Uvědomil jsem si, že jsem zmlkl, a shledal s úlekem, že ani ona nic neříká. Pochopil jsem, že mi zbývá jediné. Rychle se obléknout, tiše pozdravit a s hlavou již navždy svěšenou odejít v ústrety své hanbě. Tu jsem ucítil, jak mne její paže ovíjejí a přivínují k majestátnímu poprsí.

– Ty hlupáčku, řekla manželka s něhou, kterou bych u ní nečekal, – tak tohle tě trápí? No tak si tě jednoduše vezmu a kecálisti sklapnou zobák!

Slzy, které mi znovu vytryskly, když na mně spočinulo její tělo, byly tentokrát výrazem čirého štěstí.

Tak se má manželka stala mou milenkou.

2

Kdykoli se manželka k čemukoli rozhodla, vždy to bez váhání učinila skutkem. Jakmile mě vzkřísila z bezvědomí, do něhož mne opět uvrhlo její milování – zdál se mi hrůzný sen, že jsem ponorka, jež je ovinována chobotnicí, a když v zoufalství odpálila svá torpéda, vidí, jak jsou obrovskými chapadly obracena proti ní, zahřměl výbuch a cítil jsem, jak se do mne dere voda a stoupá od kotníků, koleny, vzhůru k hrdlu, smrtelnou úzkostí nebyl jsem schopen vybavit si jediné slovo tatínkem opraveného Otčenáše, k němuž na začátku přidal „i Matko naše!“ jako výraz úcty k Panně Marii i k mamince, a když jsem pak konečně ucítil vodu až na jazyku a vytřeštil oči v bláhové naději, že snad posledním pohledem spatřím svého strážného anděla, byl tam, byl tam doopravdy, měl manželčinu tvář a skláněl se nad vanou, do níž přitékala vlažná voda, jednou rukou přidržel nad hladinou mou hlavu a druhou pod hladinou dovedně masíroval mé ochablé údy, ach, jak nevinné byly proti tomu vanové hry s tetou Eliškou...! – jakmile jsem se tedy vzpamatoval ze snu i ze skutečnosti, zažehnala manželka hravě i poslední chmuru, která mne ještě tísnila. Vytočila přímé číslo mého šéfa, které jí v nočním roztoužení vlastnoručně napsal na okraj podprsenky, proti čemuž, jak si postěžovala, byla jakožto nestranice bezmocná, a řekla bez úvodu.

– Slyšíte mě? Tady je Veřejná bezpečnost. Váš zaměstnanec Rosol Vilém byl v noci stížen nevolností, když ho jakýsi nezodpovědný pracovník vašeho úřadu pověřil odnesením příliš těžkého břemene. Je na jednotce intenzivní péče a vrátí se po poledni. Věc vyšetřte, potrestejte viníka a zaříd'te bez odkladu, aby někdo šetrným způsobem uklidnil jeho rodiče. Rozuměl jste?

Ačkoli vůbec nezměnila hlas, pravil můj šéf horlivě.

– Ano, soudruhu...!

– Tak to opakujte!

Šéf to koktavě zopakoval téměř doslova a manželka bez pozdravu zavěsila. K mé vděčnosti se přidružil hluboký obdiv a já už s jistotou věděl, že ji miluji. Seděl jsem na gauči zachumlán v jejím oranžovém županu, který mi byl poněkud velký, takže mi se smíchem natříkrát ohrnula rukávy.

– Květuše, řekl jsem rozechvěle, – drahá Květuše.

Zatrnul jsem nad vlastní smělostí, když jsem ji poprvé oslovil křestním jménem, jež na mne už v noci doslova zavonělo z její vizitky tak silně, že jsem přehlédl příjmení. Kupodivu se neurazila.

– No copak? povzbudila mě.

– Ani vám neumím vypovědět, jak jsem šťastný!

– No tak vidíš, pravila s lehkou výčitkou, – a ještě před chvilkou jsi mi tu plakynkal!

– Plakynkal, přiznal jsem bez mučení, – a plakynkal bych zas.

– Pročpak zas, hošánku?

– Protože jsem nešťastný...!

– Ale z čeho, brundó?

Postřehl jsem, že se jí do hlasu vkrádá netrpělivost, a pospíšil jsem si s vysvětlením.

– Ne, já jsem šťastný... ale právě proto i nešťastný... vy... vy jste... vy jste tak... jste tak skvělá a já... já vás... já vás tolik miluji, žesebojmbudulivámtoumětvšeckooplatit...

Poslední slova jsem vychrlil, jako kdyby měla být poslední v mém životě. Pak se mi úplně sevřelo hrdlo, neboť jsem si uvědomil, že ač nevyzván, přednesl jsem závazné vyznání lásky. Byl jsem si téměř jist, že mě nyní přísně vyzve, abych se omluvil a neprodleně opustil její byt. Místo toho došla až ke mně a zadívala se mi pátravě do očí.

– Tak ty mě miluješ...?

Připomněla mi tatínka, který se blížil i hleděl tímto způsobem, kdykoli mne chtěl potrestat za drobnou dětskou lež. Přesto jsem se vzmužil a horlivě přikývl. Tu se ke mně sklonila a pohládila mne po vlasech.

– Ale pak se přece netrap, pravila, – vždyť jsi mi dal sám samojediný víc než celá ta horda před tebou dohromady!

Měl jsem na okamžik dojem, že mne silně zabolet zub, jehož kořeny dosahují až k srdci. Vzápětí jsem pochopil: Zároveň s láskou se ve mně zrodil cit, o němž jsem dosud pouze čítával, že k ní patří stejně neodmyslitelně jako trn k růži a červ k jablku. Avšak dřív, než mohl vydat určitější plod, ozval se opět její konejšivý hlas.

– Nevedla jsem dobrý život. Miluješ mne a já nemám právo ti to tajit. Snad se ti bude zdát pravda hořkou, ale vždyť jenom z hořkých jader vzchází sladké ovoce. Lhala bych, kdybych ti tvrdila, že i tys byl můj první. Nikoli, měli mne, bohužel, i někteří jiní. Ale právě tak musíš vědět, že nikdo z nich na mně nezanechal větší stopu než kapka deště či vločka sněhu. Mnohé z nich jsem zapomněla dřív, než se mně stačili představit. Brali si mé tělo a já jim v tom nebránila, protože jsem věděla, že tím rychleji zmizí navždy z těchto čtyř stěn i z mého života. Strídala jsem je jako posedlá, abych v jejich zástupu tím dřív objevila muže, jako jsi ty. A tys přišel a nevzal sis mne. Naopak! Tebe jsem si vzala já. Ne já tobě, ty mně jsi dal největší dar: sebe sama, s tvým dosud nesetřeným pelem! A proto ne ty mně, ale já tobě jsem a vždycky budu dlužníkem!

Po těch slovech mne uchopila do náruče, zvedla k sobě a dlouze políbila. Když jsem otevřel oči a spatřil opět její milovanou tvář, byla má tíseň ta tam. Radostně jsem se zasmál, a abych docela zaplašil chvíle tíživého napětí, zatahal jsem ji za masivní náušnici ve tvaru basového klíče.

– Tak mi splňte docela malilinké přání...

I manželka se usmála. Položila mne zpět na gauč a její rty se dychtivě zachvěly.

– Tobě, milánku, zašeptala, – kolik chceš...!

Abych předešel nedorozumění, vztáhl jsem před sebe ruce a zaprosil.

– Nechte mě, abych nám udělal dobroučkou snídani!

Manželka nezatajila své překvapení.

– A umíš to? zeptala se nedůvěřivě.

– Ano, ano! zvolal jsem povzbuzen, že se jí konečně mohu něčím pochlubit, – maminka i tatínek vstávají denně o celou hodinu dřív, aby nepřišli o žádnou z mých dobrot. Vařím už od malička sám a dávno i bez receptů!

Manželka tedy odstoupila od gauče a žertovně zahrozila prstem.

– Nu dobrá, uvidíme alespoň, jsi-li u plotny šikovnější než v posteli.

Její věta na mne dopadla jak úder perlíkem.

– Proč jste to řekla...?

Postřehla, jak mi podezřele zaškubalo v koutcích úst, a rychle se omlouvala.

– Odpuť, zlatíčko, to jsem jen hloupě žertovala. Vždyť jsi byl dobrý, ach ano, opravdu chutný...!

Její oči se rozšířily stejně jako před několika hodinami, když se ke mně blížila, aby mi popřála dobré noci.

– Počkej, jen počkej, stačí docela krátký čas, a budeš mi velmi důstojným oblažitelem!

Její dech se zrychlil, skokem přiklekla vedle mě a začala horečně rozvazovat šňůru svého županu, který teď halil pro změnu mou nahotu. Když se smyčka zadrhla, nezdržovala se ani vteřinu rozplétáním uzlu. Pohybem, který mne okouznil i přemohl, roztrhla pásek vedví a už mě nehalilo nic než má kůže.

– Ty můj krásný! zašeptala přerývaně.

– Vy má krásná...! opětoval jsem stejně vzrušeným způsobem.

Tentokrát měla slzy v očích ona.

– Veliký Bože! vydechla, odhazujíc s neuvěřitelnou zručností součástky svého prádla, – ani ve snu bych si nikdy netroufala zadoufat, že mi při tom bude někdo vykat!

Nezapomenu nikdy na ono třetí milování, protože jsem při něm poprvé neodmlel. Konečně jsem tedy při plném vědomí poznal proslulou slast, kterou většina mých spolužáků okusila již dávno před chmelovou brigádou, vesměs s Paulovou. A ti nemnozí, kdož byli tehdy stejně stydliví a zdrženliví jako já, omračovali mne líčením svých erotických zážitků o pár let později ve tmě vojenské ubikace, která ještě víc rozněcovala mou fantazii i navzdory tomu, že pod okny hlídkovali mí rodiče. Trpěl jsem, protože jsem nebyl o nic nenormálnější než kterýkoli z mých druhů. Kolikrát jsem se v bezesných nocích tázal sám sebe, má-li moje pomyslná čest zlomek ceny, kterou mne stálo mé odříkání. Ted' však, když jsem tu ležel v slastném sevření veškerých údů mé manželky, vždy znovu ohromen, že jsem přežil další vlnu její vášně, bylo mi nad slunce jasné, že jsem nepochybil. Mohla mne milovat tak náruživě a nenasytně jen proto, že jsem si celých pětadvacet let uchránil pro tuto slavnostní noc svou čistotu. Ano, měla pravdu, měla tisíckrát pravdu, neuplynulo ani deset hodin od chvíle, kdy jsem překročil její práh, a přece jsem si už byl jist, že jí budu žádaným milencem. Hora mých pochybností se mi zdála tát jako ledovec, který byl náhlým posunem zemských mas vymrštěn do tropů. Ani necudné obrazy v bezcitném zrcadle helikonu nad našimi hlavami mne už nepohoršovaly, dokonce jsem se chvílemi přistihl, že přitahují můj zrak, i když jsem pak vzápětí křečovitě zavíral oči, aby si toho snad proboha nepovšimla manželka. Přesto se naše pohledy setkaly posléze v něm. Bouře okamžitě ustala a rozhostil se klid, který mě polekal.

– Nezlobte se... řekl jsem slabým hlasem, – já...

Na víc jsem se nezmohl. Můj jazyk vypověděl službu. Manželka rychle usedla a zkušeným pohybem mi nahmatala tep. Pak poklekla, pleskala mi dlaněmi lehce po tvářích a přitom vemlouvavě hovořila.

– No...! No tak...! Hezky dýchat! Pěkně zhluboka! Přece tu zase neomdlínkujem!

Sugestivní hlas i laskavé doteky zapůsobily. Cítil jsem, jak se její jistota přelévá do mne, a za chvíli bylo jisté, že jsem svou krizi překonal. Chtělo se mi vykřiknout pýchou, ale malátnost mně nedovolila vyslovit víc než opět jen totéž.

– Nezlobte se...

– Zlobit, řekla manželka něžně, – by ses mohl jedinec ty, broučínku, protože jsem příliš myslela na sebe. Ale teď, dodala, svěže seskakujíc na koberec, – teď za to budeš pěkně hajinkat a Květuška ti udělá papú!

Přijal jsem to bez protestů. Natažen zemdleně na gauči, přihlížel jsem s pohnutím, jak nebojácně krájí chléb opřený o řádky, razantně otvírá žehličkou konzervu s paštikou a nechává bohémsky přetéci turka, to vše s bohorovným klidem, pohvizdujíc si přitom melodie, které nám zvečera hrála k tanci i poslechu. Byl jsem slabý jako po nemoci, avšak pyšný jako po maturitě. Na tom nic nezměnilo, že jsem nedonesl hrneček k ústům a manželka mi podávala kávu po lžičkách, když každou starostlivě pofoukala. Jako by byl můj stav zcela samozřejmý, horovala přitom o své lásce k ženskému boxu, a já musel s každým douškem víc a víc obdivovat její takt. Po snídani mě opět uložila, sňala ze stěny helikon a dula do něj zvučně své nejoblíbenější melodie, z nichž nejvíc mi utkvěla budovatelská píseň zámečnických úderek – jak mi ji manželka představila – „Já ti ho tam našroubuju“. Kdykoli vzpomenu na to kouzelné jitro, budu do smrti vidět helikon, který objímá manželčino poprsí, a sebe, jenž bezmocně touží vyměnit si s ním místo. Když jsem konečně dokázal sám vstát, pomohla mi manželka s oblékáním a nedala si vymluvit, že mne alespoň kousek doprovodí. Byl pátek a domovnice zlostně myla schody. Ta činnost ji cele zaujímala, takže jsme mohli proklouznout bez povšimnutí. Ale manželka řekla.

– Čest práci, soudružko Kovárnová, to máme krásný den!

Správcová uraženě vzhlédla a tu mne manželka vzala kolem pasu. Bylo to prosté gesto, ale bylo v něm obsaženo vše. Z užaslého pohledu klečící, který válem jihl, jsem s jistotou pochopil, že něco takového učinila manželka poprvé. Nezaváhal jsem ani okamžik a nabídl jí na místě své rty. Při odchodu jsem zahlédl, jak si ta žena hadrem utírá oči.

Mé síly se zázračně obnovovaly, takže jsem k manželčině radosti odmítl sanitku i tramvaj a navrhl, abychom šli chvíli pěšky. Zato jsme byli odměněni nádherným pohledem na město, které nám v průzračném podzimním vzduchu leželo u nohou jako zásunbní dar. Po Zámeckých schodech mě manželka raději občas nesla, ale přes Karlův most jsme už opět kráčeli v těsném objetí. Zdálo se mi, a také jsem to vyslovil, že už tehdy před staletími nebyl postaven jen pro české krále, ale pro nás dva. Manželka s obdivem souhlasila a u Staroměstské věže mi koupila kytičku aster.

– Máte krásného synka, pravila prodavačka obdivně.

Rychle jsem se otočil, abych zakryl ruměnc.

– Právě jsme se zasnoubili, odpověděla manželka.

– Ale ne! To budu mít štěstí! rozzářila se květinářka, – vy jste dneska můj počinek.

Za živého boha nechtěla přijmout peníze. Manželka jí však neměně rezolutně podávala dvojnásobek obnosu, jež uváděla cenovka. Hrozící spor zažehnala prodavačka tím, že peníze přijala, ale podala mi ještě jedny astry.

– Budete mít, mladý pane, hodnou chotinku! řekla mi na rozloučenou, – nezklamte ji! Žen, které ještě kupují snoubencům kytičky, je už jako šafránu.

Pod nohama mi šustilo první listí a kolem nás kroužili v hejnu hladoví rackové. Voněl jsem k astrám a vyprávěl manželce, jak jsem celá léta neděli co neděli chodil ruku v ruce s maminkou do Střemovky krmít labutě i jiné ptáčky. Pak přišla, bohužel, vojna a jedné neděle přerval naši krásnou tradici jakýsi podplukovník, který

křičel, že zesměšňuji uniformu socialistické armády. Velmi jsem tenkrát plakal, ale maminka mne rychle odvedla za keř a utěšila.

– Co naplat, Vilémku, všechno má svůj čas. Až se jednou oženíš a budeš mít děti, můžeš s nimi krmit ptačtvo nebeské dál.

Při vzpomínce na maminku mne opět přepadl strach, co bude doma. Ale dřív, než jsem se s ním stačil svěřit, bleskl manželce v očích veselý plamínek.

– Počkej tady! přikázala mi, a než jsem se nadál, vběhla do jízdni dráhy, mrštně se propletla mezi tramvajemi i auty a zmizela ve vchodu kavárny Slavia. Zůstal jsem opuštěn a náhle mi projela hlavou hrozná myšlenka. Co když se nevrátí? Co když mi nechtěla říci přímo, že už mě nemiluje, a volila raději nenápadný rozchod? Stál jsem jak beze smyslů, nevěda, mám-li se vrhnout za ní mezi povozy, anebo rovnou do chladné řeky. Než jsem to stačil uvážit, byla opět u mne.

– Na labutě i dítě si ještě chvílku počkáš, řekla se smíchem, podávajíc mi papírový pytlík, – chci tě mít nejdřív pár let jenom pro sebe. Ale do té doby můžeš krmit alespoň racky!

V pytlíku byly čerstvé rohlíky. Strach se rozplynul jako mlha, a zatímco jsem nadšeně ulamoval drobty, raduje se z toho, jak dovedně je racci v letu zachycují hbitými zobáčky, vštěpovala mi manželka, co mám říci šéfovi a kolegům. Tehdy byla vhodná chvíle, abych jí vyjevil svou největší starost.

– A rodičům...? zeptal jsem se nejistě.

– K rodičům půjdu s tebou, odpověděla bez zaváhání. – Aby poznali, že to s tebou myslím vážně.

Ze srdce mi padal nejtěžší kámen.

– A teď, pravila, – se musíme nakrátko rozloučit. Už mám být hodinu v rozhlase, kde s nalepeným knírkem tajně zaskakuju v orchestru za chlapce, kteří se házejí marod, aby si mohli přivydělat na pohřbech.

Úlekem mi vypadl z ruky pytlík se zbytkem pečiva. Ozvalo se vřeštění a na hladině se rozpoutala bitva opeřenců. Mne však už nezajímali.

– Ale proč jste mi to neřekla?? zvolal jsem zoufale. – Já nechci, rozhodně nechci, abyste měla kvůli mně nepříjemnosti! Chtěl bych vám působit celý život jen potěšení!

– Však oni se neposerou! řekla bez stínu pochybnosti ostře, a já nemohl než znovu obdivovat její samozřejmou sebedůvěru, – polovina z nich si se mnou užila a druhá se na to ještě třese.

Cítil jsem, jak se mi z obličeje ztrácí krev. Musel jsem jistě zblednout jako křída, protože se okamžitě zarazila a pak mi chlácholivě položila ruku kolem krku.

– Promiň, zlato, to byl samozřejmě zas jen špatný vtíp... to máš z toho, když pracuješ převážně v dámské kapele, mezi děvčaty se jinak nemluví. Opravdu jsem to tak nemyslela, na tu druhou půlku se klidně vykašlu. Nejvyšší čas, že jsem tě poznala, ty můj poklade!

Počkala se mnou ještě tak dlouho, až se mi navrátila normální barva. Zapřísahal jsem se jí několikrát, že jsem zas v pořádku, ale nepustila mé ruce, dokud nenabyla úplné jistoty, že jsem se opravdu upokojil. Ještě mne dovedla až na stanici, vytrhla pro mne ze svého bločku jízdenku, nastoupila se mnou do tramvaje a na rozloučenou mne vášnivě políbila, nestarajíc se o to, co tomu řekne řidič a ostatní cestující. Mezitím se tramvaj rozjela.

– Zajedete si! hlesl jsem.

– Jen se neboj! odpověděla jasným hlasem, který se rozlehl po celém voze, – já se neztratím. Přijď z úřadu rovnou ke mně! A dodala hlasitým šepotem, jako by mi sdělovala důvěrnou zprávu z protilehlého kopce. – Budu se těšit, bobánku! Už tě zase chci!

Pak mi přátelsky zamávala, násilím rozrazila dveře, obratně vyskočila z rychle jedoucí soupravy, dopadla s jistotou olympijské vítězky, vstrčila ruce do kapes kalhotového kostýmu a vzdalovala se už bez jediného ohlédnutí jako pravá dáma, která dobře ví, že se všichni ohlížejí za ní.

Šéf, bičovaný svědomím i strachem, byl ztělesněná dobrota a přízeň. Zprvu se sice pokusil vsugerovat mi pocit morální spoluviny, když začal významně vonět k mým astrám a tázal se, jsou-li odměnou za to, že jsem těžké břímě nesl, anebo se snad stal sladkým břemenem sám. Odvětil jsem však přesně dle návodu manželky, že se na květy složili službu konající policisté a zdravotníci, aby mi dali zapomenout, že ve státě pracujících, jehož jsou pilíři, jsem musel zažít tak potupnou formu vykořisťování člověka člověkem. Nato se šéf jal tvrdit, že od jisté fáze dnešní noci trpí ztrátou paměti, což kupříkladu způsobilo, že nenašel vůbec cestu domů a za svůj příchod do úřadu může vděčit jen zázračné náhodě, že ho v odlehlé čtvrti ráno potkala sekretářka generálního a vzala s sebou. Pak mi horlivě hlásil, že k rodičům posílá ob dvě hodiny svého osobního šoféra, aby je ujistil, že večírek dosud trvá, a zcela rozrušen zakončil rozhovor tím, že slíbil vyhovět mé žádosti o zvýšení platu, kterou jsem nikdy nepodal. Pokud jde o ostatní kolegy, vesměs se krušně zotavovali po prohýřené noci, takže jim můj stav nebyl nijak nápadný. Přesto jsem prožil zbytek úředních hodin v neutuchajícím napětí.

Při svých nevelkých zkušenostech jsem neměl pádný důvod uvěřit, že mé štěstí je skutečné. Několik manželčiných poznámek, zejména ona poslední, způsobilo, že zbrusu nový zub, rostoucí náhle v mém srdci, vystřeloval další a vždy silnější salvy žárlivosti. Ačkoli jsem čas od času poslouchával rozhlas, nepřišlo mi nikdy na mysl, že by měl nějaké zákulisí. Byl pro mne beze zbytku obsažen v malé bedýnce stojící odnepaměti na policice nad naším kuchyňským stolem. Ode dne, kdy na ni dosáhly mé prstíky, byl hlavní knoflík opatřen těžkým visacím zámekem, který tatínek snímal jen o těch nedělích a Vánocích, kdy byla stranou a vládou výjimečně povolena mše svatá, zpravidla po nezdařených povstáních v sousedních zemích. K tomuto opatření přistoupil, až když nedostal odpověď na svou žádost, aby mu z důvodů mé výchovy mravní byly texty všech pořadů zasílány předem. Jediná věta mé manželky

připojila teď k rozhlasu jakési obrovské a záhadné prostory, ze kterých čísel chlad jako z jeskyní v Prachovských skalách, do nichž jsem kdysi na školním výletě s děsem odmítl vstoupit, takže celá třída i s paní učitelkou musela šplhat přes masiv skal, abychom se vůbec dostali k parníku. Dnes, poté, co jsem párkrát čekával na manželku před rozhlasovou vrátnicí a jednou za ní dokonce nesl, samozřejmě v doprovodu ozbrojené stráže, její zapomenutý nástroj až do samého studia, musím se své tehdejší představě usmívat. Ale tenkrát, v úvodních hodinách prvně vyklubané lásky, pracovala má fantazie bez jakéhokoli omezení.

Viděl jsem v duchu rozhlas jako veliký noční podnik, mnohonásobnou zvětšeninu jakéhosi baru, kam mne před závěrečnými zkouškami zavedli spolužáci, když předtím donesli mým rodičům padělaný příkaz ředitele. Vypil jsem tehdy nedopatřením lok jakéhosi stříku a opil se tak, že jsem v noci přivedl celou třídu k nám, aby se podívali na mou železnici jezdící skrze celý byt. Když spatřila u své postele pětadvacet mladých mužů s motýlky, mohla z toho mít maminka smrt. Ke všemu se ukázalo, že jsem si ty vláčky jen od dětství marně přál, a já dlouho se studem vzpomínal, jak spolužáci souhlasně přihlíželi, když jsem musel přinést pásek z tatínkových kalhot a přehnout se přes fotel, aby mne mohl potrestat. Vzpomněl jsem si, že onen noční podnik měl mnoho kójí zastřených purpurovým sametem, z nichž se co chvíli ozýval ženský smích. Protože nadto v rozhlase, jak jsem se mohl domýšlet, nebyli hosté ani číšníci, nýbrž jen a jen manželka a orchestr, pronásledovaly mě po celé odpoledne mučivé obrazy, jak jeho půlka, kdykoli má tacet, odchází za některý ze záludných závěsů, aby trestala manželku za její nedochvilnost. Ačkoli mne ubezpečila a ostatně i přesvědčila, že bezpočet milenců nezanechal na jejím těle škod a ona to nejcennější, svou duši, ušetřila beze zbytku pro mne, chvěl jsem se při pouhém pomyšlení, že by jí někdo z nich mohl i pouhým tělem poskytnout víc než já.

Tušil jsem ovšem, že láska jako každý obor lidské činnosti má svá pravidla, své zákony a nařízení, svou abecedu i svou malou násobilku. Avšak běda, mne s nimi nikdo neseznámil! Moji rodiče byli až příliš počestní křesťané, než aby se snížili k hříšné lži, že děti nosí čáp. Nicméně po příhodě s tetou Eliškou, patrně aby mne zastrašili, dopustili se pedagogické chyby, když mi oklikou naznačili, že děti způsobuje líbání. Jako dnes slyším výchovně míněnou větu, kterou řadu týdnů nenápadně opakovali po ranní i večerní modlitbě na adresu dcery naší domovnice, jež začátkem školního roku odjela překvapivě znovu na prázdniny.

– Tak dlouho se cicala v průjezdě, až z toho teď dostane fakana!

Když jsem konečně pochopil, oč běží, mohlo to mít tragické důsledky. Jelikož jsem se těsně před tím vrátil z chmelové brigády, žil jsem pak řadu měsíců v nevýslovném děsu, že budu mít s Paulovou nemanželské dítě. V omylu mne utvrdilo, že Paulová týden před svou maturitou skutečně slehla. Naštěstí dřív, než jsem stačil za účelem sebevraždy oškrabat dostatečný počet hlaviček od zápalek, které jsem si musel, jsa bez kapesného, vyškemrávat od spolužáků po jedné, označila Paulová za otce plodu profesora matematiky, což dotyčný přiznal a byl z trestu degradován na učitele ručních prací. Tehdy jsem již navždy propásl možnost, jež mi dnes připadá nejpřirozenější, totiž zeptat se vrstevníků. Z jejich komentářů k případu Paulové, které se hemžily cizokrajnými, mně bohužel zcela neznámými pojmy jako vagina, koitus a interrupce, i českými sice, avšak stejně odbornými výrazy jako píča a kunda, jsem však nabyl přesvědčení, že jsou nepoměrně poučenější než já a mají nadto nesrovnatelně větší zkušenosti z praxe. Při své senzibilitě bych byl sotva přežil jejich posměch. A tak jsem se znovu a znovu, stále naléhavěji obracel na rodiče. Konečně jsem zřejmě dosáhl svého, neboť jedné noci, přitištěn jako vždy k prahu jejich pokoje v marném očekávání, že mne snad poučí vlastním příkladem, jsem zaslechl jejich tichý hovor.

– Myslím, pravil tatínek slyšitelně zmučen, – že mu to už opravdu budeme muset říci!

– Ale Vilibalde! namítla mu nešťastně maminka, – je to přece ještě dítě, nač mu tak brzo brát iluze!

– Iluze může ztratit jinak a hůř, odvětil tatínek. – První kurva, která bude chtít pod čepec, mu uplete pancharta, a on ani nebude vědět, jak k němu přišel!

Ačkoliv jsem zdaleka všem slovům nerozuměl, bylo mi jasné, že si o mě dělá ještě mimořádnější starost než obvykle.

– Ale kdo mu to řekne? ozvala se opět maminka. – Já si to, Baldo, na svědomí nevezmu. A ty, odpověz mi upřímně, ty by ses nestyděl??

To naprosto nezvyklé oslovení svědčilo o maminčině vyšinutí, zatímco sténání postele, na níž se neklidně obracel, odráželo mucivý rozpor v nitru tatínkově. Už už jsem si začínal zoufat, když se poznovu ozval jeho opatrný šepot.

– Myslím, že vím, jak to uděláme. Zařídíme to tak, aby se pozvolna a nenásilně poučil sám. Obstarám mu...

Zbytek bohužel došeptal přímo do jejího ucha. Nemohl jsem nedočkavostí dospat. Ráno usedl tatínek k dietní snídani, na níž jsem si dal obzvlášť záležet, a zatímco maminka horlivě přikládala do kamen, ačkoliv jsme měli za okamžik všichni odejít, plácl mne nezvykle přátelsky po rameni a položil stejně neobvykle vlídnou otázku.

– Tak jak, Viléme...?

– Nevím, co myslíte, tatínku, odpověděl jsem rozechvěle.

Na okamžik se silně zarazil, ale pak přece jen pokračoval.

Myslím si, že tě za necelé dva roky čeká konec školy, což znamená i začátek praktického života. Je tedy na čase, aby ses dozvěděl více o tajemství života.

Proti své vůli jsem se začervenal a tatínek okamžitě změnil téma rozhovoru.

– Ostatně, vždyť nehoří. Máš všechny úkoly, chlapče?

– Ano, tatínku, vyhrkl jsem o překot, – ale prosím vás, já bych to tajemství tak rád znal...!

Pátravě mě pozoroval, až se opět upokojil.

– Nu dobrá, dobrá... budeš-li se dobře učit, dostaneš od nás k Vánocům něco, co tě jistě bude hodně, hodně zajímat!

Nebyl jsem nikdy špatným žákem. Co mi ostatně zbývalo, když jsem jako jediný ze třídy neměl pletky s děvčaty ani televizi, než učit se, učit se a číst si, většinou tatínkova horlení proti světským nepravostem, než je maminka spálila, aby nás při náhodné domovní prohlídce nepřivedla do maléru. Ale nikdy předtím ani potom jsem neslavil takové triumfy jako od října do prosince onoho roku. Konečně přišel toužebně očekávaný Štědrý den. Připustili-li rodiče, že děti nenosí čáp, trvali naopak tím houževnatěji na svém tvrzení, že dárky nosí Ježíšek. Bylo to nasnadě, protože popřením čápa se nedostávali do konfliktu s věroukou, kterou na rozdíl od církve nadále uznávali. Ačkoli jsem v Boha téměř nevěřil už od chvíle, kdy jsem marně obětoval do pokladničky u Svatého Mikuláše celé své dětské jmění cvrnkacích kuliček, aby mi dal za ženu tetu Elišku, neodvážil jsem se nikdy přiznat to před nimi. Obával jsem se právem, že bych se stal vzápětí sirotkem. Jenom jednou, bylo mi snad jedenáct let, jsem se připlížil do předsíně a přiložil oko ke klíčové dírce obývacího, abych zahlédl, jak andělé strojí stromek. Tehdy se za mnou rozlehl mamčin zděšený výkřik.

– On se tam kouká!

A z pokoje zaburácel povědomý hlas.

– Tak mu dej facku!

Protože však tatínek býval pravidelně tou dobou na pochůzkách, při nichž pozoroval nové nepravosti pro svá další soukromá horlení, věřil jsem vzdor svým pochybám ještě několik let, že se na mne jeho hlasem rozkatil uražený Hospodin. Teď jsem už věděl víc, ale jako pokaždé od té události seděl jsem opět celý den v kuchyni, četl si vánoční pohádky a ptal se, abych nevzbudil podezření, co chvíli

maminky, kdy už zazvoní. Konečně jsem zaslechl tatínkův tichý krok, s léty stále hlučnější, jak mu ochablé svaly bránily našlapovat na špičky, a už se bytem rozlehl klinkavý zvonek, který byl přes celý rok ukryt spolu s vánočními ozdobami i betlémem ve staré skládací posteli. Pod rozsvíceným vánočním stromkem, kde jsem doposud nalézal čerstvě vyprané kapesníky a nově zaštopované ponožky, ležel tentokrát malý úhledný balíček, v němž jsem na první pohled vytušil knihu pro dospělé. Rozčilením jsem zapomínal slova koled a vysloužil si mamčinu vážné varování. Konečně jsme dozpívali i „Tichou noc“ a já se nedočkavě vrhl na svůj dárek. Nemýlil jsem se. Byl to spis „Množení hub“, který mi konečně otevřel bránu k poznání. Ještě dnes, po tolika letech, si doslova pamatuji první odstavec.

„Rozmnožování hub děje se buď nepohlavně, přičemž se oddělí jednobuněčný zárodek na nové podhoubí (mycelium), anebo pohlavně – spájením dvou pohlavních buněk (gamet).“

Více jsem toho večera číst nesměl, neboť rodiče se obávali, aby moje obrazotvornost nebyla zatížena nadměrnými dávkami poznání. Ke své smůle jsem nazítří dostal příušnice, což maminka dlouho považovala za trest boží. Teprve začátkem jara, když jsem svatosvatě slíbil, že už je nikdy nedostanu, směl jsem v četbě pokračovat. Plán mého poučování se tím značně zpomalil, takže ze školy v přírodě, odkud si poslední dva z mých spolužáků odváželi první milostnou zkušenost s kuchařkami, přivezl jsem si já pod dozorem rodičů, kteří si na kraji tábora rozbili stan, pouze velký pytlík sušených hub. Když se rodiče, kteří třikrát denně zapisovali mou teplotu, váhu i míru, konečně ujistili, že má fyzická ani citová rovnováha nebyla viditelně narušena, pokračovali už klidněji v provádění dalších etap tatínkova záměru. Před ukončením školy jsem do detailů věděl, jak se množí motýli, ryby i plazi, a vojenská uniforma, která mne ještě víc proměnila v muže, zapůsobila dokonce i na maminku natolik, že se osmělila přistoupit přímo k ptákům. Bohužel, právě tehdy se vyskytl u jezírka onen neblahý podplukovník.

Ačkoliv dle mého názoru posuzoval celou věc zcela zjevně jen jako pacifistickou demonstraci proti Varšavskému paktu, maminka se smrtelně ulekla, že snad prohlédl její pravý smysl. Považovala to za další prst shůry, celou cestu domů se kajícně modlila a v noci uprosila tatínka, aby péče o mé další dospívání byla zcela přenechána Nejvyššímu, jenž mne sám ostříhá podle své vůle.

Tehdy jsem se viděl nucen podniknout poslední pokus na vlastní pěst. Z rozhovorů svých druhů ve zbrani, jimž jsem naslouchal stále dychtivěji, a také z náznaků inzerce na zdech veřejných hygienických zařízení jsem se dovtípl, že existuje jakási organizace žen, které za mírný poplatek poskytují méně zkušeným pracujícím druhého pohlaví praktické lekce. Protože je označovali zvláštním názvem, jehož kdysi v noční besedě s maminkou užil i můj tatínek, pojal jsem k nim důvěru. Tyto dobrovolnice měly údajně v pozdních večerních hodinách postávat před různými společenskými středisky a mohl je oslovit i ten, kdo jim nebyl představen. Potíž tkvěla v tom, že jsem večer bez rodičů nikam nesměl. Jak jsem záviděl chlapcům, kteří sloužili u normálních útvarů, a proto museli bydlet v kasárnách, z nichž tu a tam dostali propustku až do půlnoci! V nejvyšší nouzi mi však pomohla šťastná náhoda. Můj nadřízený, dostal jednoho dne od kapitánky Kverkové rozkaz, aby ji večer navštívil v jejím bytě, neboť velitel divize náhle odjel na štábní cvičení. Protože poručík Lánský měl mít právě toho dne pohotovostní službu ve skladu poloholinek, zvaných pulitry, přikázal mi, abych ji převzal za něho, čemuž se mí rodiče neradi museli podvolit. K jeho škodě však nešlo o cvičení, nýbrž jen o nácvik poplachu. Plukovník Kverek se vrátil domů v devět hodin, a již v deset přišel poručík Lánský do skladu a poslal mě pryč, aby se mohl v klidu zastřelit, což pak z nedostatku zbraně nahradil sebeinfarktem.

To jsem samozřejmě ještě netušil, a proto jsem se bez výčitek svědomí ihned rozhodl, že nenadálé příležitosti využiji ke svému záměru. Oběhl jsem usilovným klusem několik koncertních síní

a přednáškových sálů, ale nikdo před nimi nepostával. Okamžité vnuknutí mne přivedlo k myšlence, že společenskými středisky by mohly být i hromadné ubytovny. Od Smetanova divadla jsem proto zamířil k hotelu Esplanade. Když jsem prošel nevelkým parkem, radostí se mi rozbušilo srdce. Na chodníku před ozářenou markýzou postávala skutečně žena v nejlepším věku, která zjevem i oblečením zcela odpovídala mým představám. Znal jsem se příliš dobře, než abych nevěděl, že zaváhám-li, nenajdu už nikdy odvahu. Přesvědčil jsem se proto letmo, zda mám zapnuty všechny knoflíky, nadýchl se, rychle urazil těch několik kroků, které mne od ní dělily, přiložil předpisově ruku k okraji vojenské čapky a zdvořile ji oslovil.

– Promiňte, soudružko, jste kurva?

Na to, co následovalo, vzpomínám dodnes jako na zlý sen. Po políčku, jenž mne takřka povalil, začala neuvěřitelně křičet, a než jsem se vzpamatoval, byl jsem brutálně napaden mohutným portýrem, který mne za opasek donesl až k recepci jako tlumok. Ukázalo se, že dotyčná, jejíž choť odešel za roh pro auto, je ministryně pošt za Československou stranu lidovou. To bylo na mne skutečně příliš. Rozechvělá kolena mě už neunesla, usedl jsem tedy na koberec a tonul v slzách. Pohled na usedavě plačícího vojína jak se zdálo všechny přítomné překvapil, protože recepční přestal volat policii a ministryně chotě. Strach byl silnější než stud, a proto jsem neviděl jiného zbylí než objasnit zajímavě smysl svého počínání. Když jsem domluvil, bylo hrobové ticho. Vrátný hleděl do země, recepční si čistil brýle a ministryně vytáhla z kabelky batistový kapesníček.

– Nate, promluvila téměř mateřsky, – otřete si oči. Myslím, soudruhu, že byste se měl brzy oženit. Rodina je základní politickou jednotkou socialistického státu, v ní najdete i to, co vám nemůže poskytnout dokonce ani komunistická strana, přestože je naše vedoucí síla.

Ten kapesníček mám dodnes. Jsou na něm vyšity srp, kladivo a telefon.

A to bylo vše, co jsem zvěděl, zažil a získal za čtvrt století své existence až do oné památné noci, kdy mne osud v podobě helikonu přivedl do náruče manželky. Jaký div, že jsem tak szíravě žáril na neznámé hudebníky, kteří v intimním osvětlení za nesčetnými sametovými stěnami rozhlasu ohrožovali mé křehké štěstí prostě tím, že ovládali jako z partesu celé symfonie lásky, zatímco já k ní neznal ani houslový klíč, natož helikonový!

Když konečně odbily úřední hodiny, nevyletěl jsem za manželkou jako osvobozený pták, ale vlekl se po nábřeží jako raněné zvíře, už předem zkrušen svou porážkou. Na místě, kde jsem v poledne krmil racky, jsem se vyčerpaně opřel o zábradlí a hleděl do kalných vln tak mrtvě, že mě ani nepřepadla obvyklá závrať. V uších mi zněl manželčin líbezný hlas, tolik připomínající její nástroj. Můj bože, pomyslel jsem si, čím ji vůbec mohu upoutat, co jí mohu nabídnout, abych nebyl pouze jeden z mnoha, nýbrž když už ne první, pak alespoň poslední? Nahmatal jsem v kapse půlku rohlíku, kterou jsem si ráno schoval na památku, a rezignovaně ji hodil do vody. Několik tlustých racků hovicích si na hladině se k ní rozvážně rozjelo. Byli zjevně příliš zkušení, aby věděli, že sousto bude stačit pro všechny. Tu se z čistého nebe spustil šíp. Mladý racek jim sebral kořist, kterou už měli na dosah zobáků, a s chechtotem vítězně nabíral výšku, nevšímaje si jejich protestního křiku.

A já, jediný svědek jeho smělého činu, nalezl jsem v něm svou odpověď. Přec jen existuje něco, v čem předčím všechny orchestry světa: mé mládí! Proti virtuozitě postavím sílu, proti přesycenému gurmánství svůj zdravý hlad. Ach, Květuše! Po líných poživačích, kteří si vás brali jako tuctové sousto, vrhne se na vás z oblaků mladý bílý racek! Jako bych chtěl dohonit nikoli deset minut, ale desítku ztracených let, rozběhl jsem se přes Karlův most, vyběhl Nové zámecké schody, přeběhl Hradčanské náměstí a vběhl do domu, který se mi měl stát příštím domovem. Až na schodišti mě napadlo, že dosud stále nevím, jak se má manželka jmenuje dál, ale uklidnilo mne,

že jí mohu zatím říkat soudružko. To už jsem po dvou schodech dospěl ku dveřím a celým vášnivým tělem nalehl na zvonek, když tu mi padlo z vizitky do očí příjmení Jámová. Ještě jsem pocítil, jak z něho na mne číší chlad, avšak to už se dveře rozletěly a na prahu nestál nikdo jiný než manželka. Její úsměv ustoupil úleku, když spatřila výraz mého obličeje.

– Proboha, copak se ti stalo...?

Zabouchl jsem za sebou dveře, vstoupil do místnosti a beze slova, protože jsem sotva popadal dech, odhodil sako, kravatu, košili... Pochopila mne. Do tváře se jí vracela krev a v očích zaplál známý ohník. Jediným pohybem si strhla blůzu, až zapršely knoflíčky. Podlaha se vmžiku pokryla našimi textiliemi. Nato jsem manželku objal a strhl pod helikon, až se pár lodních modelů rozhoupalo jako na moři. Jistou dobu bylo ticho. Pak dolehlo k mému sluchu její zaúpění.

– Milouši... ty už mě nechceš??

3

Podnikový večírek, jízda s helikonem, rozhovor s manželkou, přemíra alkoholu, první milostný zážitek, nedostatek spánku, strach z rodičů, strach ze šéfa, druhý milostný zážitek, první muka žárlivosti, třetí milostný zážitek, pěší putování z Hradčan k Vltavě, druhá muka žárlivosti, bolestná deprese, radostná extáze a navíc ještě divoký úprk od Vltavy až na Hradčana – to vše nezůstalo bez následků. Čtvrtý milostný zážitek zůstal zbožným snem, který se zlomil v mou hanbu. Bylo to pro mne kruté poučení, že ani mladý bílý racek nesmí křičet hop, dokud neobskočí. K mému nesmírnému úžasu mne však manželka nejen nevyhnala, ale dokonce ani nevyplísnila jediným posměškem. Právě naopak! Jakmile se ujistila, že mé podivné chování není projevem nelásky, ale prostým důsledkem tělesného i duševního přepjetí, učinila, čeho by byla sotva schopna jiná manželka. Pustila studenou sprchu a vsadila mne znovu do vany s takovou samozřejmostí, jako bych nenavštívil milenku, ale parní lázně. Sedíc na okraji vany, držela v jedné ruce hořící cigaretu a v druhé kartáč, kterým mě masírovala.

– Nesmíš chtít všechno najednou, brouku! chlácholila mne, – nezapomínej, že jsi jen muž. Všimni si dobře, jak málo mužů se může uživit láskou.

– Ale já vás miluji! úpěl jsem pod přívalem vody.

– Tím spíš nesmíš přepínat své síly, abys mě mohl co nejdéle oblažovat.

– Ale když... zalkl jsem se.

– Když copak? povzbuzovala mne.

– Když já se bojím, Květuše!

– Čehopak, ty můj blázínku?

- Že... že vám... že vám nedokážu... nedokážu poskytnout, co vám poskytlí ti druzí...

Přestal jsem vnímat ledový bič a ulpěl nešťastnýma očima na jejích strmých ňadrech, kde jsem tak toužil pyšně vztyčit vlajku vítězství jako na dvou pólech dobytých zároveň a odkud jsem se tak trapně zřítíl až do této vany. Vypadala zamyšleně. Ví bůh, že kdyby byl odtok jen o málo širší, byl bych vytrhl kovovou zátku a zmizel navždy v kalné stoce. Tu však promluvila.

- Víš, breberko, řekla s neobvyklou vážností, která ještě zvýraznila mužnou krásu její tváře, - když mi bylo patnáct, dvacet a pětadvacet jako tobě, myslela jsem si také jako mnozí, že lidské tělo není nic jiného než jedna jediná veliká žláza ve dvou různých provedeních. Vždyť není náhodou, že ze všech hudebních nástrojů, co jich je, staly se mým osudem právě flétna a helikon, symboly obou pohlaví, z jejichž spojení vzniká život. Bývala jsem štíhlá, dychtivá, bezstarostná a drzá jako flauta, toužila jsem všude proniknout, ovládnout každou skladbu svou neúnavnou melodií. Avšak přešel čas a já vyžrála v ženu, která se podobá svému novému instrumentu. Ten neoslňuje vibrujícím pohybem, rychlými pasážemi ani melodickými solfeggii, ale jeho obrovský korpus jako by pohlcoval zvuk celého orchestru a vystřeloval jej zpět dělovou příznávkou, která je sama s to bořit hradby pevností. Flétna je chrabrý pěšáček, který jde směle ze zteče do zteče, ale mezi nimi často pauzíruje. Helikon je vojevůdce, jenž oznamuje čas i místo bitvy, stvrzuje vítězství i porážky. Vojevůdce nezná pauzy, a proto nesmí znát ani únavu. Neúnavně na sebe láká nové a nové protivníky, aby s nimi sváděl další a další bitvy, neboť jinak by záhy přestal být vojevůdcem. Nese na sobě daleko větší tíhu než voják, což nakonec nebývá ani oceněno. Existuje přece tolik hrobů neznámého vojáka, ale ani jediný hrob neznámého vojevůdce. A přece jsem se jedním stala ráda, na frontě hudby i lásky.

– Ty máš, bobku, strach, pokračovala manželka, přidržujíc mne stále pevněji pod sprchou, která mě rychle zbavovala posledních sil, ale já přesto ani nedutal, jednak, abych nerušil její zpověď, jednak, protože bych byl stěží přehlušil drkotání vlastních zubů, – z těch, co byli před tebou. Jaká pošetilost! Já jsem jako veliká Čína, ta na pohled bezbranná kořist, která se přesto ubránila bezpočtu nájezdníků prostě tím, že se v ní beze zbytku rozplynuli. Nikdo z nich ti už není nebezpečný. Nikdo, jen já. Protože já pohlcuji teď tebe, ne snad, abych tě do sebe vstřebala jako krajta králíčka, ale naopak, abych tě ostríhala před nástrahami světské džungle. Pročež ty nebudeš mým pěšákem a já nebudu tvým vojevůdcem, neboť tobě děkuji za poznání, že v lidském těle je také srdce. Chci žít jinak, než jsem žila dosud. A proto od tebe nečekám, že se budeš vyčerpávat v marných pokusech vyrovnat se těm, kdo se mnou provozovali lásku jako válečné řemeslo. Vždyť láska, můj drahouši, láska přece není jenom ta rozválená postel, ale i spousta jiných věcí, jaké mi můžeš poskytnout právě jen ty, důvěra, upřímnost, přátelství a vzájemná spolupráce či dokonce mlčení... ano, i mlčení! Neboť ty jsi, abys věděl, první muž v celém mém pohnutém životě, který projevil jedinečnou ochotu mlčky mne vyslechnout, a jestliže se ve mně přitom zrodilo tolik pozoruhodných obrazů, příměrů a jiných myšlenek, je to především tvoje zásluha...

Při těch slovech na mne konečně pohlédla a mohla tak dovršit míru svých ušlechtilých činů tím, že v poslední chvíli zavřela sprchu, odnesla mé promodralé tělo zpět na gauč, přivedla mne k vědomí dýcháním z plic do plic a třela lněným prostěradlem tak dlouho, až se mi kůže znovu prokrvila a zůstal na ní jenom nepatrný počet bílých skvrn.

– Vidiš, ty můj rampoušku, smála se poté, když pominulo jakékoli nebezpečí, – není to hezčí než ty směšné pohyby, které umí dělat každý? Jak krásně to vyjádřil jediný, kdo mi nedal, protože byl básník, a celou noc pracoval na těchto verších, které se ukázaly být nezapo-

menutelnými: Stůj, pyji můj! Srdce tě plísni, / že jí chceš plenit klín jak drak! / Láska se rovná dobré písni, / a složit píseň, to není jen tak!

Když do mne vpravila černou kávu, kterou se jí podařilo slít z několika hrníčků, jež jsem včera při mytí přehlédl, protože je kdosi omylem naskládal do uhláku, byl opravdu nejvyšší čas odebrat se k rodičům. Přes mé upřímné ujišťování, že jsem už zcela v pořádku, nedala manželka jinak a přivolala taxi. Ve voze si pak položila mou ruku na klín a využila každého klapnutí taxametru, aby mi dala štípanou hubičku. Všiml jsem si s pýchou, že mi taxikář závidí, neboť po chvíli vztekle sklopil zpětné zrcátko a nechutně říhl. Na Václavském náměstí kázala manželka náhle zastavit a vytáhla peněženku.

– Počkej tady! požádala mě stejně jako ráno.

Čekal jsem, že přinese opět rohlíky, ale k mému překvapení se vrátila s obrovskou kyticí.

– Čajové růže? zvolal jsem užasle.

– Kávové bohužel došly, odpověděla žertem, – ale snad se tvá maminka spokojí i s těmito.

Milá, milá Květuše! Myslela opravdu na všechno. Avšak ačkoliv jsem jí bezmezně důvěřoval a cítil se po jejím boku v naprostém bezpečí, přece, když se před čelním sklem auta objevil náš dům, propadl jsem téměř panice. Pokusil jsem se předstírat záchvat padoucnice, abych oddálil setkání s rodiči byť jen o pár dnů. Ale neměl jsem želbohu herecké vlohy, neboť manželka mne pouze zvedla z podlahy, zakryla mi jednou rukou ústa, aby můj křik nerušil její domluvu s řidičem, a když zaplatila, vesele mi pohrozila prstem.

– No tak, no tak! Vždyť už se, brundíku, dočkáš! To jsi celý ty, napřed nic a potom ryc!

Přestože mne stále vedla za ruku, bilo mi srdce až v krku po celou dobu, co jsme vystupovali do třetího poschodí. Jak jsme postupně míjeli správcovy, Říhovy, Lářišovy, Ježdíkovy, Jankovcovy, Roubíčkovy, Novákovy, Landsmanovy i Urbanovy, připadal jsem si jako člun s rozbitým kormidlem, jenž je hnán proudem a musí trpně

čekat, jak přečká smrtící vodopád. A když jsme je šťastně minuli, bylo nejhorší stále ještě před námi, neboť nad obzorem schodů vycházely teď jako popravčí lešení dveře, za nimiž jsem se narodil. Teď už jsem musel, musel manželku varovat. Volnou rukou jsem se zachytil zábradlí, takže se zastavila i ona.

– No copak zase...?

Stálo mne strašlivé přemáhání, abych se odhodlal ze sebe vypravit.

– Nechod'te k nám radši...

– Pročpak?

– Tatínek... pravil jsem na troud vyschlým hrdlem, – tatínek je přísný...

– Nu, snad nás neukousne, mínila manželka.

– To ne, ale když já se bojím...

– Už zase? pravila káravě.

Nevzdal jsem se, byť to mělo znít sebestoputněji. Byla to moje povinnost.

– Bojím se, že vás bude bít...!

Pohladila mne po hlavě. Postřehl jsem, že se přemáhá, aby se nerozesmála.

– Ale Vilémku, nevěsty se nebijí!

Rozhodl jsem se říci jí všechno.

– Ale oni nechtěli, abych se ještě ženil. Možná že maminka omdlí!

– Tak to máš, chudinko, po ní...! pravila manželka s nelíčeným soucitem, ihned však dodala pevně, – tak víš co? Ty jen pěkně mlčíkuj a nech hezky všecko na Květušce, ano? Budeš můj hodný broučínek mlčínek?

– Ano, řekl jsem s nesmírnou úlevou, – ano budu, ale... v mých očích se kmitla nová obava, – ale aspoň jim, prosím vás, neříkejte, že... že jsme... že jsme spolu...

– Že jsme spolu copak...? Ach, ty myslíš...

– Ano! Že jsme spolu krmili ty racky...

Manželka se podivila.

– Ale pročpak?

– To... to je... je taková... taková stará... stará historie... koktal jsem v rozpacích, protože už nebyl čas seznámit ji s pohnutými dějinami mého poučování, – ona by maminka hned poznala, že jsme... jsme se... se spolu... spolu množili...!

Konečně manželka svým ostrovtipem pochopila.

– Ach tak! To máš na mysli! Ale bubáčku, pokračovala rozhodným tónem, – copak jsem ti neřekla já sama, že chci mít děti, teprve až si trochu užijeme? Z toho nemusíš mít nejmenší strach, dneska se nemohlo nic stát!

V té skálopevné jistotě bylo cosi tajuplného. Dovedla snad číst osud? Vůbec bych se tomu nedivil. Přesto jsem se i nadále křečovitě držel kovového zábradlí a zabraňoval tak manželce v další cestě.

– Maminka je věřící...! zašeptal jsem naléhavě. – Kdyby se dověděla, že... že jsme... jsme obcovali ještě před svatbou, nikdy by nám nepožehnala!

Manželka zvažněla.

– To je ovšem jiná, pravila. – Dobře, žes mi to nezatajil. Chci, abys byl ke mně celý život bezohledně upřímný, neboť i sebekrutější pravda je pro vztah ženy a muže zdravější než nejmilosrdnější lež. Neboj se, mufičku, dodala potom, – teď vím dobře, jak s nimi mluvit. Tak už pojď!

Poslední slova pronesla velitelsky a jediným pohybem mne hravě odtrhla od zábradlí. Když vztáhla ruku ke zvonku, zeptala se mě nečekaně.

– Kolikrát zvoníte?

Zaváhal jsem. Ještě nikdy nikomu jsem to nevyzradil, pamětliv nejpřísnějšího nařízení, které mi bylo vštípeno již v útlém dětství. Ale vzápětí jsem si uvědomil, že manželka měla přece zanedlouho patřit k mé rodině a to ji opravňovalo znát i naše největší tajemství. Proto jsem je bez dalšího váhání prozradil.

– Tatínek jednou, maminka dvakrát a já třikrát...

– To je chytré, pravila manželka uznale. – Pamatuj si tedy, že já budu zvonit čtyřikrát.

Drahá, drahá Květuše. Jak navzdory obrovské převaze let i zkušeností neváhala ani na zlomek vteřiny zařadit se v rodinné posloupnosti až za mne, coby svého manžela! Dveře se otevřely téměř ihned. Na prahu stála bledá maminka a z výrazu tváře i držení těla nebylo těžko uhodnout, že na mě takto čeká od půlnoci. Hleděla na manželku tak vědoucně, jako by jí čtvrté zazvonění prozradilo vše. Pomyslel jsem si znovu, že ženy mají vskutku jakýsi záhadný sedmý smysl, jenž byl ostatním pohlavím odepřen. Pamětliv rady neřekl jsem ani slovo, ale s tím větší úzkostí pozoroval střídavě manželku i maminku.

– Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, pozdravila manželka.

Teprve teď jsem dokázal ocenit, jak byla prozíravá, když si oblékla na tuto návštěvu černé šaty prostého střihu a boty na podpatcích, v nichž byla o hlavu vyšší než já. Dodaly jejím slovům tak přesvědčivé důstojnosti, že maminka bez váhání zmateně odpověděla.

– Až na věky. Amen.

– Přivedla jsem vám vašeho chlapce, drahá sestro, zahovořila manželka a mne na okamžik přepadla tísnivá obava, není-li doopravdy mou tetou, – našly jsme ho s přítelkyněmi v horečkách před naším řádovým útulkem a celou noc pečlivě ošetřovaly. Nemohly jsme vám ani podat zprávu, neboť byl v takovém stavu, že nám nedokázal označit ani své pohlaví a my ho do rána nazývaly Vilmou, než jsme si všimly, že má knoflíky na opačné straně saka. Doufám, že jste nevytrpěla příliš mnoho strachu, a pokud ano, budiž vám náplastí, že váš syn přestál kritickou noc ve zdraví, prokázav, že má dobrý kořínek. Chtěla jsem využít této příležitosti, abych vlastnoručně pozdravila matku, která ho tak vzorně porodila.

Proti mému očekávání začala maminka bledost zázračně ustupovat. Prohlížela si manželku od hlavy k patě a její tvář se vůči-hledně jasnila.

– Pojdte dál, řekla vlídně. – Jsem ráda, že můj Vilémeček byl v tak dobrých rukou!

Ponejprv od návštěvy mých pětadvaceti spolužáků překročil práh našeho bytu host. Můj strach dozníval. Bylo jisté, že manželka je kouzelnice, a už jsem věřil, že dokáže i to, co jsem ještě na schodišti považoval za zřehla nemožné. Tu se však s třeskotem rozletěly dveře a v nich se objevil tatínek s nachystaným páskem.

– Kdes byl? rozkřikl se na mne.

Má naděje praskla jako mýdlová bublinka. Vnitřním zrakem viděl jsem do všech podrobností, jak si před manželkou spouštím kalhoty i spodánky, abych přijal potupný trest, a na čele mi zaperlily kapky smrtelného potu.

– Požehnaný večer, v Pánu milý bratře Rosole, řekla vtom manželka, – vám jsem si dovolila přinést malou pozornost, která vás jistě velmi potěší!

Rozbalila hedvábný papír, který hned pečlivě složila a pořádku-milovně zastrčila za řadra. Tatínek hleděl na čajové růže, jako by mu podávala korunovační klenoty.

– Jsou z Loretánské zahrady, pokračovala manželka milým tónem, – a pokropila jsem je svěřenou vodou. Máte tu někde obraz Bohorodičky?

– Ano prosím... zachraptěl tatínek a musel si odkašlat, – v ložnici...

– Tak je tam hned postavíme, ne? navrhla manželka a vstoupila s jistotou do ložnice. Tatínek s maminkou ji následovali jako ve snách. Když jsem však vcházel za nimi i já, manželka rozhodně zavrtěla hlavou a obrátila se na tatínka.

– Máte tu kuchyň?

– Ano prosím... hlesl opět tatínek, – v kuchyni...

– Tak tam běžte, Vilémku, přikázala mi manželka, – a pěkně si chvilku něco hezkého čtěte. Ráda bych si s pány rodiči promluvila mezi čtyřma očima!

Hodinu, která následovala, bych nechtěl nikdy prožít znova. Seděl jsem u starého kuchyňského stolu a nevidomýma očima zíral do stránek knihy, v níž jsem až dosti později rozpoznal starý jízdní řád. Umíral jsem touhou přitisknout ucho k prahu ložnice, kde za léta tajného naslouchání již vyhladilo malý důlek. Bylo to však zvláštní: co jsem si dnes opětovně troufal navzdory přísným rodičům, neodvážil jsem se vůči své laskavé manželce. Ne, nehodlal jsem ani v nejmenším zklamat její důvěru! A tak jsem jen těkal očima z předmětu na předmět, až jsem si uvědomil, že ze své židle přehlížím celou krajinu svého dosavadního života. Hle, kout, v němž jsem klekával na hrachu za své poklesky v první až páté třídě obecné, žehlící prkno, k němuž jsem byl uvazován, abych se netoulal v létech puberty, i police s odklápěcím pultíčkem, na němž jsem naposledy po sebevraždě svého velitele opisoval stokrát

„Nemám zlobit tatínka a maminku, abych je neztratil jako sou-druha poručíka“, a ještě před tím například

„Neříkat ve škole, že rodiče říkali, že komunisti lžou, že člověk pochází z opice!“

Snad by se mohlo někomu zdát, že zmíněná krajina mi připomínala spíše mučírnu. Avšak mýlil by se! Právě tak tu byla i plotna s troubou, kde jsem každoročně tak rád pékal vánoční špicbuby a velikonočního beránka, šicí stroj značky Lada, na němž jsem se místo lelkování prospěšně bavil sešíváním cích a entlováním kapen, a především lože, kam jsem tolikrát uléhal s pocitem bohu-libě prožitého dne, prose nebesa, abych směl být nazítríi neméně poslušný a užitečný. Byla to úzká, vysoká železná postel z dob, kdy si můj tatínek maminku bral, a měl jsem ji rád též proto, že jsem se na ní přes její tvrdost narodil.

Hleděl jsem na ni jako vždy s něžným úsměvem, když tu mi doslova zamrzl na rtech. Nepřesvědčil jsem se snad právě dnešní noci na vlastní kůži, že ten prachobyčejný předmět, který nevinně spočívá téměř v každé domácnosti, lze použít i k jiným úkonům než jsou modlení a spočinek? V duši mi vzklíčilo hrozné podezření. Nenasvědčovalo snad všechno tomu, že tatínek s maminkou prováděli kdysi přímo na tomto kusu nábytku sami cosi velmi podobného jako uplynulé noci a následného rána moje manželka se mnou? A nejsem snad ironií osudu náhodou já sám živoucím důkazem jejich necudnosti? Otrásl jsem se odporem. Byli-li opravdu takovými pokrytci, mohl jsem si jich ještě někdy vážit?? Jestliže jsem před několika minutami přehlížel svou dětskou říši s nostalgickou myšlenkou, že mi bude brzy navždy odňata, polila mne teď hrůza, že bych k ní měl být odsouzen na doživotí. Smilstvo rodičů mě nejen dusilo svou oblidností, ale především uvádělo v pochybnost všechny jejich zákazy, příkazy i tresty. Na okamžik mi byla bližší i komunistická strana, jelikož zřejmě lhala vždy a ve všem, takže nikdy nikoho neuvedla v tak kardinální omyl. Pocítil jsem naléhavé přání, aby mne odtud manželka odvedla co nejdřív, nejlépe ještě dnes. A tehdy jsem si uvědomil, že již déle než půl hodiny neslyším z ložnice jediné hlásky.

Bože můj! Co když se stalo něco příšerného?? Co když rodiče, aby očistili rodinnou čest, uškrtili svůdkyni svého jediného syna tatínkovým páskem a nyní se spolu bezradně radí, mají-li ji zahrabat ve sklepe u Roubíčků za trest, že Židi ukřížovali Ježíše Pána, anebo u Urbanů, kteří jsou sice rovněž křesťany, ale jednou řekli o mamince, že je nebeská koza. Ta hrůzná představa mě zprvu přibila k židli. Vzápětí jsem se však násilím odtrhl, dvěma skoky přelétl předsíň a bez zaklepání divoce vrazil do ložnice, až se vysypala jedna ze skleněných výplní. Třesk kupodivu nevyrušil ani jednoho z mých rodičů, kteří stá nad manželkou, napjatě přihlížejíce, jak zručně obrací a překládá barevné karty. Pouze ta na mne vrhla káravý pohled, ale ihned se zas plně věnovala své podivné činnosti.

Ještě několik minut tiše šustil a mlaskal tuhý papír, až pojednou manželka vítězoslavně zvedla oči k mým rodičům.

– Nuže? zeptala se s převahou.

– Je to vůle Boží! hlesla maminka.

Amen! dodal tatínek a zbožně se pokřičoval s pohledem na strop. Nato se oba dva obrátili ke mně.

– Pojd' dál, Vilémku! řekla manželka vlídně, dávajíc mi tak najevo, že pro tentokrát odpouští mé špatné chování, – zameteš to až potom.

Po mocném vzepětí se logicky dostavilo vyčerpání. Z posledních sil jsem přešel koberec střešin. Tatínek se rozpačitě usmíval, zatímco maminka se tvářila slavnostně. Protože spatřila, jak se mi chvějí kolena, vyzvala mne, abych si jí sedl na klín.

– Představ si, synku, pravila opatrně, jak se zřejmě bála, aby mne nepoplašila, – že tuhle slečna Jámová požádala o tvou ruku. Tak se totiž říká tomu, když žena muži nabídne svátost manželství nebo naopak. Byli jsme s tatínkem nejprve proti tomu, tvrdíce, že na podobné starosti jsi ještě příliš mladý a také, že se chceš nejprve postavit na vlastní nohy. Slečna Jámová nám však předložila své výplatní pásky, které dokazují bez pochyb, že by mohla bez potíží uživit dokonce i více manželů. Když jsme přesto nadále váhali, navrhla, abychom nechali promluvit osud. A představ si, dítě, že potřikráte za sebou vyšla na závěr srdcová dáma a srdcový kluk!

Hlasitě jsem vydechl úlevou. Zřejmě si to však vyložili jako úlek, protože tatínek, jak měl ve zvyku, začal rychle z jiného konce.

– Nemusíš se ničeho obávat, chlapče. Sdělili jsme samozřejmě slečně Jámové, že v tak závažné záležitosti chceme vyslechnout i tebe. Ne snad, aby se něco změnilo, neboť jsem jí už dal své slovo, ale aby slyšela přímo z tvých úst, vezmeš-li si ji z lásky, anebo z přinucení.

Jestliže mi po zmínce o daném slovu poskočilo srdce, neboť tatínek slovo nikdy nezrušil, dokonce ani tehdy ne, když kdysi při náhodném setkání slíbil příteli ze studií, že ho doprovodí domů,

netuše, že dotyčný bydlí až v Plzni, přesto výzva k zaujetí vlastního stanoviska způsobila, že jsem bleskově vystřízlivěl. Otázka byla velmi rafinovaně položena a já dobře věděl, že špatná odpověď může odsunout splnění našeho snu třeba i o hodnou řádku let.

– Vaše otázka, tatínku, pravil jsem nahlas, snaže se vši mocí ovládnout chvění v hlase, – je sice čirá a přímočará jako Písmo svaté, ale přesto ji nemohu zodpovědět prostým Ano ano, Ne ne. Jak bych mohl beze všeho prohlásit, že si vezmu slečnu Jámovou z lásky, když mé srdce je i v této chvíli do posledního místečka zaplněno láskou k Bohu a mým milovaným rodičům? Právě tak nemohu ovšem s čistým svědomím prohlásit, že si ji vezmu z přinucení, neboť vaše slovo, drahý tatínku, je pro mne jakožto poslušného syna zákonem. Je-li to tedy vůle vaše i Boží, vezmu si ji bez lásky, ale také bez nucení!

Poznal jsem okamžitě, že ho má odpověď plně uspokojila, a ještě víc mne zahřálo, jak je dokonce i manželka zjevně překvapena mou pohotovostí.

– Dobrá, dobrá... zamumlal tatínek, ještě jednou pohlédl pro jistotu vzhůru, a když odtud nepřišlo žádné další znamení, pronesl konečně počtvrté v životě větu, již kdysi postupně rozhodl o mém vyslání do školy, na vojnu i do kanceláře, – tak tedy buď Pánu Bohu poručeno!

Seskočil jsem z mamincina klína, vrhl se k němu, uchopil obě jeho ruce a začal je bez dovolení pokrývat vděčnými polibky. Tatínek sice utrhoval, ale byl zřejmě také dojat, protože mne ani jednou neuhodil. Zato maminka jako pravá žena obrátila svou pozornost k praktickým záležitostem.

– Vysvětlili jsme vám již s manželem, ctěná slečno, že jsme chtěli Vilémka oženit nejdříve za pět až osm roků. Proto jsme nijak nepospíchali s jeho výbavou, aby se mu nemohlo přihodit, co kdysi jeho matce. Byla jsem velmi vyvinuté děvče, a proto mi ručníky, ubrusy i ložní prádlo obstarali naši poměrně záhy. Můj snoubenec však jako nejmladší syn slíbil své matce, že se neožení, co bude živa,

aby nikdy neokusila hořký úděl opuštěných stařen. Když pak po patnácti letech umřel na sklerózu, dala mi výčitkami soužená matka svého prvorozeného už bez čekání, ale ukázalo se, že mi výbavu zatím snědli moli.

– Až na knoflíky, dodal tatínek, který nesnášel nejmenší nepřesnost, – ale ty zase ohryzaly myši, takže jich nebylo možno více použít.

– Proto, navázala maminka, – jsme se rozhodli řídit výbavu pro Vilémka až těsně před svatbou, a tak teď nevím, bude-li hotova dříve než za rok.

– Ach, maminečko! pospíchal jsem zažehnat další nebezpečí, – ty přece víš, jak mi jde šití od ruky, když někdo ze sousedů narychlo vdává dceru! Slibuju ti, že na svou vlastní svatbu budu pilně šít každou volnou chvíli a v případě potřeby nezalituji nastavit i noci!

– Myslím, že je to zbytečné, zachránila mne manželka, obracejíc se pro podporu k mamince jako žena k ženě, – nechci, aby mi předčasně zestárl jako tolik manželů mých přítelkyň, jejichž mužnou krásu zničila domácí dřina. Jsem sice ryzí křesťanka, od svých zvěčnělých rodičů rovněž přísně vedená, ale vedle toho i moderní, ano, emancipovaná žena! Moje příjmy, jak už sami víte, nám bez potíží dovolí, abychom si nezbytné sypkoviny zakoupili v nejlepším státním svatebním jednotkovém domě. Zdá se mi ostatně, obrátila se tentokrát moudře na tatínka, – že by bylo nejlepší, kdybychom to vzali do našich zkušených rukou my tři, aby se budoucí ženich mohl plně věnovat duchovní přípravě na svůj nový stav.

Vhodně volená slova i rozvážný tón způsobily, že tatínek souhlasil. Už jsem si málem radostí zavýskl. Maminka však vyslovila další podmínku.

– Celý život jsme s manželem vychovávali Vilémka tak, aby se jednou mohl ženit v bílém. Proto se vám dnes, slečno, může beze studu podívat do očí. Vaše dnešní návštěva však jistě nezůstane utajena, a mnozí naši sousedé, zejména Urbanovi, kteří jsou v církvi jen proto,

aby se mohli svatou zpovědí očišťovat od neustálých klevet, zlodějen a zajisté i kuplířství, budou jistě slídit jako ostříži, aby v poslední chvíli vrhli na jeho průzračnou pověst kal. Proto bych si přála, abyste se až do svatby nestýkali, leda zde a v naší přítomnosti.

– Ale to se přece rozumí samo sebou, sestro! zvolala manželka s hlubokým přesvědčením – a aby ani na mně neulpěl nejmenší stín, budu s sebou vodit při občasných návštěvách jako garde svou představenou varhanici od Matky Boží Pod řetězem.

To mne ovšem naplnilo smutkem, ale věděl jsem příliš dobře, že jiná cesta k mému štěstí nevede. Ostatně doufal jsem v hloubi duše, ano, takového stupně již dosáhla má probuzená smyslnost!, že mi snad manželka tajně zavolá do úřadu a já budu moci spočinout v její horké náručí alespoň v některé z přestávek na oběd. Zřejmě si povšimla, že se trápím, protože povstala a začala skládat karty.

– Myslím tedy, sestro a bratře, že jsme se na všem ustanovili, jak se sluší a patří na zbožné a řádné lidi, a nyní by snad bylo nejlépe, aby mne Vilémek doprovodil k domovnímu prahu, zatímco vy zůstanete stát na schodišti před bytem, neboť právě tím podáme každému pochybovači ten nejpádňější důkaz o našem dobrém svědomí a počestných úmyslech.

Rodiče opět souhlasili a já pojal k manželce ještě větší obdiv. Jen maminka ještě poprosila, aby směla na památku podržet karty, jimiž samo nebe schválilo naše konání, čemuž manželka vyhověla až po drobném zaváhání. O chvíli později jsme tedy kráčeli po schodech, udržující dostatečnou vzdálenost, a já se musel nelidsky přemáhat, abych odolal pokušení vyjádřit své city vášnivým objetím. Má touha se však vyplnila. Když jsme byli v průjezdu, kam rodiče seshora nedohlédli, přitiskla mne manželka dychtivě k poštovním schránkám. V tu chvíli cvaklo kukátko na dveřích domovníka Říhy, a proto, dovedně předstírajíc klopýtnutí, mě zas rychle pustila, nabídla mi k políbení jen ruku a přitom zašeptala.

– Bud' klidný, bubíku, hned zítra ti zavolám. A pokud jde o mé dnešní chování, pamatuj si, že to byla pouze svatá lež, která nám měla dopomoci dosáhnout cíle. Ty mi však nikdy nelži, ani v maličkostech, protože bych tě už nikdy nemohla mít bezvýhradně ráda. Nezapomeň, že jen slovo dělá muže, a po návratu domů vygumuj nenápadně znamínka na rubu srdcové dámy a srdcového kluka. Spi sladce a ničeho se nestrachuj. Než se opět shledáme, bude mne v osamělých nocích objímat pouze můj nástroj!

4

Následující dny patřily k nejkrásnějším, které mi kdy bylo souzeno prožít. Nedělní vycházky k labutím, laskání tety Elišky, pamlsky od učitelů a velitelů i kniha „Množení hub“ – vše to zdánlivě nezapomenutelné, čím mne kdy obdařila minulost, mokvalo a tálo jak loňský sníh ve srovnání s darem, jímž jsem byl doslova zavalován teď. Manželka dostála svému slibu, takže už nazítří a od té doby každý den mimo neděle a volné soboty trávil jsem poledne místo oběda v milostných hrách. Abychom zbytečně neztráceli ani vteřinu z minut společného blaha, jichž jsme měli jen jako šafránu, půjčovala si manželka blízký byt své kapelnice, jíž za to, jak se mi svěřila, přepustila všechny své známosti, k nimž měla určité závazky, včetně těch, kteří byli, jak říkala žertem, na čekací listině. Patřila k nim podle ní samozřejmě i zmíněná půlka orchestru, takže mne zcela opustily návaly žárlivosti.

Oč jsem se spadl na váze, o to stouplo mé sebevědomí. S každým dnem jsem se více a jasněji přesvědčoval, že co mi dosud v životě úplně chybělo, byla právě manželka. Stále řidčeji mne poléval ruměncem, a byly dny, kdy jsem ani jednou neomdlel. Už se mi nezapotily ruce, když mě maminka v noci vzbudila, aby se namátkou přesvědčila, zda jsem si čistil zuby, a rovněž tatínek musel vytušit jakousi změnu, neboť mne mnohem méně bil. Hrdé vědomí, že mám milenku, která se vbrzku stane mou manželkou, odrazilo se kladně i v mých výkonech pracovních. Tak jsem kupříkladu přišel s nevšedním podnětem, aby prodřené gumové holinky, které jsem evidoval, nebyly jako dřív odesílány k spálení, ale po odřezání spodní části vydávány administrativním úředníkům namísto klotových rukávů. Návrh byl sice po projednání ve všech instancích nakonec odmítnut odborovým svazem pracovníků v klotárenství, jenž se bál

ztráty členské základny, ale i tak na mne právem upoutal pozornost, jelikož jsem na pracovišti směl nosit visačku Kandidát na hrdinu socialistické práce. Rovněž jsem byl za odměnu omluven z důvodů tělesné slabosti na příštích pět prvomájových průvodů.

Sám generální, jak jsem se brzy dozvěděl skrze vzpomenutou už toaletní příčku, přišel do závodní kuchyně, aby si mne tajně prohlédl okénkem pro vydávání stravy, a můj šéf, jenž stále cítil zodpovědnost za mou kalvárii s helikonem, nevěda, že byl ve skutečnosti strůjcem mého štěstí, zřídil pro mne samostatný odbor gumových holinek. Byl jsem v něm sice i jako vedoucí nadále zcela sám, ale měl jsem teď nárok na prémii jednoho haléře za každý evidovaný pár. Protože se stavba podzemní dráhy pro mne výhodně protahovala, neboť bylo čerstvě zjištěno, že Prahou protéká větší řeka, s čímž sovětští projektanti v hornaté Alma Atě pochopitelně nepočítali a čekali na její odstranění, nemohl jsem si nadále dovolit, o čem jsem již dlouho snil: koupit své milované manželce dárek z lásky. Dosud to prostě nebylo možné: Abych nezačal holdovat cigaretám či alkoholu, chodila si nadále pro můj plat maminka, jež mi sice každé ráno vyplácela dvě koruny na tramvaj, dokonce, aby zvedla mé sebevědomí, v desetnicích, ale večer naneštěstí kontrolovala použité jízdenky. Ted' však byla má touha obdarovat manželku tak silná, že jsem si věděl rady hned dvakrát: Z práce, z níž jsem směl jít k tramvaji sám, neboť stavěla přímo před úřadem, jsem se vracel domů indiánským pochodem a odevzdával lístek odhozený někým jiným, zatímco v záložce kalhot mě hřály našetřené mince, než jsem je nazítrí schoval k ostatním do vzorové holinky.

Věděl jsem naprosto přesně, co chci. Pod záminkou, že mě maminka vede k holiči, na což jsem měl jakou vedoucí odboru nárok, uvolnil jsem se jednoho odpoledne z práce a oběhl celou řadu prodejen hudebních nástrojů. Jaké bylo mé zklamání, když mne ve všech stroze odbyli a namnoze počastovali úsměškem. Zdrčen vracel jsem se opět do úřadu a namísto výstupu do své kanceláře sestoupil do

garáží, aby nikdo z podřízených nezahlédl ani jednu ze slz, jež mi po mnoha dnech vytryskly poprvé. Moje štkání rozeznělo prázdné bary od nafty, a tím se stalo, že mne objevil správce garáží, který se mi nikdy netajil sympatiemi. Čekával mnohokrát v závodní kantýně, zabývá se předstíraným prohlížením léta starých nástěnek, aby se pak mohl do fronty na oběd zařadit hned za mě, neboť tak ještě víc vynikla jeho mužná postava. Ve dnech, kdy se mu poštěstilo nalákat na mou návnadu některou z pracovnic, bývalo pak jeho polní lůžko v garážmistrovství vždy v čilém provozu, jak jsem se již nazítří doslychal nepostradatelnou přepážkou mezi toaletami.

– Kdo je tu? zvolal ostražitě, vydávaje dovedné mlaskání, s jehož pomocí vždy předstíral, že otáčí bubínkovou pistolí.

Když mne objevil schouleného na hydraulickém zvedáku, účastně se zeptal.

– Proč pláčeš, Rosůlku?

Byl jsem tak sklíčen, že jsem se ani nepokusil najít příhodnou výmluvu.

– Nemohu... nemohu sehnat... sehnat dusítko na helikon...! vyzlykal jsem ze sebe.

– Dusítko na helikon? opáčil s údivem, – k čemu ty potřebuješ dusítko vůbec, a na helikon zvlášt'??

– Chtěl jsem jím potěšit svou manželku...!

– Ty máš manželku?? podivil se ještě více.

– Mám! naříkal jsem dál, – a právě s helikonem! Chtěl jsem jí zásnubním dárkem dokázat, že si ji opravdu hodlám vzít...

Vzápětí bych se byl za toto přiznání, které mi bezděky vyletělo z úst, bil do hlavy. Bylo však pozdě.

– Cože?? užasl správce garáží, – ty se nám oženíš??

Už jsem to nemohl vzít zpátky a tak, protože byl znám jako bezuzdný tlachal, pokusil jsem se alespoň citově zapůsobit na jeho svědomí. Poděšen výbuchem nářku, jaký u mne dosud nezažil, jakož i pohrůzkami, že mě jinak brzy najde bez ducha i bez těla pod

zvedákem spuštěným až na doraz, odpřísáhl mi slavnostně na smrt svých dětí, že o tom žádné živé duši nehlesne ani slovíčkem. Aby prokázal přátelský soucit, vrátil se k mému trápení.

– Myslím, Rosůlku, že ti pomohu! prohlásil s pevným přesvědčením. – Umyj se v mé místnosti, aby nikdo nepoznal, že ses trápil, jdi na hlavní třídu do obchodu s domácími potřebami a zakup tam plechový nočník.

Musel mi svůj návrh třikrát opakovat stále zřetelněji, než jsem uvěřil, že si ze mne netropí bláznů. Obstarání nočníku se poněkud protáhlo, jelikož jsem z rozpaků koupil napřed struhadlo, konev, cedník a roubovací nůž, než jsem v krámě konečně osaměl a osmělil se přednést šeptem svou pravou žádost. Kupodivu mi jej přinesli bez oplzlých poznámek, které si však neopustili, když jsem z přinesené holinky odpočítal 2137 desetihaléřů.

Neužitečné předměty jsem odložil na nejbližší skládce železného šrotu a nočník si dal v sousedním květinářství vyplnit azalkami, což mě oprávnilo požádat, aby mi jej obalili do krepového papíru. Na vrátnici pak stačilo tvrdit, že si chci zkrášlit pracovní prostředí k oslavě Velké říjnové listopadové revoluce. Když jsem vpadl do garáží, měl už správce připravenou letovací lampu a právě telefonoval do sekretariátu České filharmonie. Aby hned nezavěsili, představil se jako letecký inženýr.

– Byl jsem, řekl jim, – pověřen konstrukcí speciálního letounu pro přepravu hudebních těles, a proto vás musím požádat, abyste mi nadiktovali veškeré technické parametry helikonu.

Odbyli ho však dost povýšeně tím, že symfonické orchestry jejich třídy znají pouze bastubu, a je-li stroj projektován pro helikon, ať se s důvěrou obrátí na kteroukoli plukovní kapelu. Nezakrývám, že mne to za manželku zbolelo, a byl jsem tím víc přesvědčen o svrchované účelnosti svého dárku. Nicméně jsme uposlechli rady, která byla sice zlomyslná, ale dobrá, a zavolali dechovou hudbu Hradní stráže. Dozorčí důstojník po delším zapírání připustil, že helikon

mají, ale rozhodně odmítl sdělit jeho rozměry z důvodů utajení. V nejvyšší nouzi jsem si vzpomněl na kapitánku Kverkovou. Když jsem jí vyjevil své přání, žádala naléhavě, abych zavolal o pět minut později, až bude v kanceláři sama. Poté mi rozněžně oznámila, že je ochotna poskytnout mi všechny rozměry, které si jen budu přát, s podmínkou, že si je přijedu změřit sám. V rozpacích jsem předstíral poruchu, abych mohl promyslet další postup. Na radu svého příznivce jsem zavolal potřetí, že požadovaný údaj potřebuji pro potřeby pojišťovny, neboť jsem byl při jednom ze slavnostních výkopů metra zavalen právě helikonem, takže ležím v sádrovém krunýři, což vzápětí potvrdil správce garáží, vydávaje se za mého ošetřujícího lékaře. Když se jí čestným slovem zavázal, že důkladně ošetří i ji, jakmile bude mít volné lůžko, sdělila nám do hodiny potřebnou informaci. Musel jsem jí přesto svatosvatě slíbit, že ji navštívím doma, jakmile sádra povolí a velitel divize odjede na cvičení, avšak učinil jsem to s klidnou myslí, dobře věda, že svůj slib nesplním.

Což to nebyla sama manželka, kdo mě naučil svatou lež?

Ostatek byl dílem několika okamžiků. Správce garáží zručně odletoval kulatou rukojeť nočniku a narovnal jeho zahnutý okraj do požadovaného tvaru. Držadlo pak rozlámal štípacími kleštěmi na čtyři stejné díly, ty vymodeloval do pružných pásků a přiletoval k nočniku, aby pružně přidržovaly takto vzniklé dusítko v hrdle nástroje, jež přísně tajná vojenská dokumentace Varšavského paktu označovala jako roztrub 218/68. Byl jsem radostí bez sebe.

Příštího jitra, sotva mne manželka zavolala, aby se jako každodenně ujistila, že ji miluji podstatně víc než včera, vyslovil jsem naléhavou prosbu, aby na polední schůzku v bytě kapelnice vzala krom obvyklé láhve mléka také helikon.

– Jsi snad v nepořádku? zeptala se a v jejím hlase znělo těžce potlačované zklamání.

Nerozuměl jsem.

– Nu, myslím, bobouši, máš-li svou někdejší potíž?

Protože ke mně právě kdosi vstoupil, ujistil jsem ji, že své úkoly splním i dnes k naprosté spokojenosti zadavatelů. Tu se rozveselila a prohlásila, že si v poledne určitě dobře vystačíme se starými nástroji, neboť na hudební dýchánky máme dost času, až budem staří. Já však neochvějně trval na svém a jakýsi nový tón v mém projevu zapůsobil, že přivolila, ano, vyslovila dokonce položertem polovážně naději, že ji naučím polohu, kterou ještě nezná. Odpovědnost mi stiskla hrdlo, ale ustoupit nebylo už kam. Naopak, bylo nutno učinit vše, aby manželčino přání došlo naplnění a její radost byla co nejnezměrnější. Pod záminkou, že tatínek mi chce vybrat nové boty, což jako vedoucí nezbytně potřebuji, dovolil jsem se opět z úřadu a zaběhl do nejbližšího módního obchodu vyprosit si prázdnou krabici na klobouk. Starší prodavačka mi striktně sdělila, že krabice jsou už léta nedostatkové zboží, poté co klobouky byly hned v únoru 1948 prohlášeny za buržoazní přežitek, jelikož se staly symbolem vykořisťování člověka člověkem.

Můj obličej musel vyjadřovat tak krajní zdrcení, že ihned zjihla a mateřsky mi poradila, abych tedy v některé z dochovaných starých krabic zakoupil nějaký lacinější klobouk, ten že mohu použít později. Když jsem se podivil, že je vůbec vede, prozradila mi, že se znovu vyrábějí hned od června 1948, když si v jednom vyšla manželka prvního komunistického prezidenta, čímž jej učinila symbolem vítězství dělnické třídy; krabicárna zůstala však zrušena, neboť tato výroba pro celý socialistický tábor připadla Mongolsku, jemuž však zatím chybí vhodné suroviny k výrobě lepenky.

Zajásal jsem a s její laskavou pomocí vybral exemplář, o němž mi s dojetím prozradila, že po něm sama marně touží od konce války. Nebyl nejlacinější, ale měl bezesporu největší krabici. Po návratu do kanceláře jsem odemkl sejf, vyňal dusítko a na jeho místo uložil klobouk, kterým jsem chtěl založit výbavu pro své děti. Opatrně jsem spustil dusítko do krabice, zalepenou ji přebalil krepovým papírem z nočníku a převázal trikolorou, kterou kdysi odcizil můj

předchůdce při slavnosti prvního výkopu metra. Byla sice vpůli přestřižena, ale já ji už dříve sestehoval červenou, bílou a modrou nití tak dovedně, že spoj nebyl příliš patrný. Po zbytek dopoledne jsem se už jen bezmezně těšil. Když mi manželka po trojím zazvonění otevřela – rozhodla hned po dohodě o sňatku, že mám zachovávat staré zvyklosti, abych se nevytiloval zbytečným vypětím ducha –, nemohla uvěřit očím.

– No ne! vypravila ze sebe, když byla opět mocna slova, – tys mi koupil klobouk? Odkudpak víš, že jsem si odjakživa přála klobouk?

Její nadšení bylo tak nefalšované, že jsem ihned strmě upadl na mysl.

– To není klobouk... ozval jsem se truchlivě.

Manželka se zarazila.

– Není? A co je to tedy?

Rozčilením jsem se už nezmohl na kloudné slovo. S rostoucím strachem jsem přihlížel, jak ostrými řezáky překousává trikoloru, dlouhými nehty drásá krepový papír a konečně vývrtkou páře krabici. Dychtivě do ní pronikla. Pak hleděla nechápavě na předmět v dlaních a naprázdno otevřela ústa.

– To je dusítko, řekl jsem na samém pokraji zoufalství, – toužil jsem, drahá Květuše, abyste na svém nástroji mohla hrát i vážné skladby...

Její oči se zamlžily.

– Vilémku, promluvila změněným hlasem, jenž zněl tak, jak jsem si přál, aby zněl její helikon s mým dusítkem, – mazlíku, udělal jsi mi hrozitanánskou radost...!

– Ale vy... vy jste... jste si odjakživa... odjakživa přála klobouk... vykoktal jsem.

– Odjakživa ano, odpověděla rozhodně, – ale ještě daleko před tím jsem toužila mít dusítko. To jediné mne vždy deprimovalo na helikonu, že není dost lyrický, což ho nelítostně vyřazuje z účasti na tolika znamenitých skladbách, jakou je namátkou „Labutí jezero“.

Ale dosud nikdo, dokonce ani moji bývalí milenci ze závodu Amati, který vyrábí veškeré nástroje od trianglu až po šlapací varhany pro všechny země vzájemné hospodářské pomoci, mi nebyl s to dopomoct k dusítku. Jak jsi to, proboha živého, dokázal?

Rozradostněn a povzbuzen už pouhým tónem té řeči líčil jsem jí vznik i průběh akce, nevynechav ani nejmenší podrobnost. Manželka se smála i slzela a občas dokonce obdivně zatleskala. Při zmínce o dotazu u kapitánky Kverkové se však zasmušila a jistou dobu nejevila známky života. Ať jsem se snažil sebevíc znovu ji dojmout či rozveselit, odpovídalo mi jen mrazivé mlčení. Když konečně promluvila, dostalo se mi od ní prvního vážného pokárání.

– Je správné, žes mi to poctivě přiznal, a já jsem se rozhodla ti odpustit, protožeš přitom myslel na mne a nesledoval zřejmě žádné postranní cíle. Napříště však nechci, aby ses stýkal s takovými ženami!

– Ale vždyť jsem jí pouze telefonoval... bránil jsem se.

– Takové ženy, řekla manželka rozhodně, – jsou schopny zkazit tak nezkušené chlapce i po telefonu! Jedna taková žena, kterou jsem náhodou velmi dobře znala, dokázala svou nespoutanou vášnivostí, dovedenou časem k virtuozitě, že jistý mladý hoch, s nímž byla spojena omylem, když vytočil chybně číslo svého vikáře, se kterým chtěl dohodnout termín konfirmace, byl kvůli ní během jediného telefonického rozhovoru hotov vystoupit z církve, zběhnout ze školy, rozházet úspory, okrást rodiče a vyplenit jejich vkladní knížky, aby mohl té ženě dopřát důstojnou svatbu na Karlštejně. Fantazie, kterou v něm vznítala, byla tak bujná, že když ji na vrcholu rozhovoru požádal o ruku a ona se smíchem odmítla, vrhl se s telefonní šňůrou kolem krku z pátého poschodí a jediným štěstím bylo, že v jeho bytě nemohly být přirozeně nalezeny ani dopisy, ani mé otisky prstů. Proto ti říkám jasně a nedvojsmyslně: Chceš-li mít mne, takových žen se varuj!

Do konce polední přestávky podařilo se mi manželku na kolenu obměkčit, aby se na mě nehněvala a navrátila mi znovu svou důvěru.

Na milování již za trest nedošlo, ale do práce jsem se alespoň vracel odpočatý.

Dusítko umožnilo, že mohlo být splněno zbožné přání mých rodičů – uslyšet manželku koncertovat. Stále častěji se mne ráno i večer ptávali, proč neplní svůj slib, že k nám bude docházet na návštěvy v doprovodu své představené varhanice. Někdy mě kvůli tomu budili i v noci a já musel vyvinout velké úsilí, abych i ze spánku správně odpovídal, že netuším, jelikož nemám s manželkou žádného styku nežli přes ně, a že si patrně vzala příliš k srdci jejich starost o mou pověst. Pro jistotu jsem si opakoval tuto větu před spaním místo modlitby. Když však začali jevit známky přílišného znepokojení, zda si snad má nevěsta nenašla jiného ženicha, poprosil jsem snažně manželku s kapelnicí, kterou jsem také dobře znal, neboť jsem se s ní pětkrát týdně dvakrát denně každé poledne stoupaje či scházeje míjel na schodišti jejího domu, aby k nám zaskočily alespoň na hodinku.

Když našli rodiče pod našimi dveřmi psaní, v němž se návštěva zdvořile ohlašovala na přespříští čtvrtek, velmi se zaradovali a odpisali jí obratem, aby v žádném případě nezapomněla svůj nástroj, jelikož tu všichni prahneme poznat její umění. Tehdy jsem zažil manželku nezvykle zamlklou.

– Co se vám přihodilo, milovaná Květuše? dotíral jsem na ni opětovaně dlouhé minuty, než konečně zaslechla můj hlas a odpověděla.

– Nikdy jsem v životě nelitovala ani nejmenšího, ale dnes poprvé si vyčítám, že jsem zanechala flétny. Kapela bez helikonu je jako pole bez hnoje, ale helikon bez kapely zas, bohužel, naopak. Jeho skvělé přednosti se nemohou rozvinout v sólové hře a už vůbec ne v intimní atmosféře pokoje. Obávám se, aby neměl na tvé rodiče účinek zcela opačný, než jaký má sloužit našim plánům. Zнала jsem jednu mladičku cvičitelku šimpanze, která sklízela v manéži obrovské ovace. Nejednou dostala s kyticí růží i vášnivou vizitku

„Miluji vás, čekám vás dnes ve svém sídle, jsem zcela váš!“, ale pak, když jsme se skutečně dostavili, nebýval často vpuštěn nejen šimpanz, ale ani já...

Právě tento smutný příběh byl otcem myšlenky opatřit manželce dusítko, a nyní jí byla cesta k srdcím mých rodičů otevřena dokořán. Přes příští čtvrtek ozvalo se u nás tedy čtveré zazvonění, při němž se mi rozbušilo srdce. Tatínek s maminkou šli současně otevřít, aby dokázali sousedům, kteří zajisté obsadili dveřní kukátka i klíčové dírky, že návštěva proběhne ve vší počestnosti. Věřil jsem, že by pochopili i bez toho, neboť na prahu stály dvě dámy v upjatých černých šatech. Manželku jsem tak již viděl, ale kapelnici téměř nepoznal. Potkával jsem ji dosud výhradně v šatech sestávajících v podstatě z výstřihu. Dnešní její oblečení nedávalo v nejmenším tušit, že po celé noci nezřízeně holduje alkoholu a má, jak se opovržlivě vyjádřila manželka, pověst ženy, která ani při svém pozhnaném věku nenechá jediný poklopec na pokoji. Teď tu stály jako krásná novicka a přísná abatyše a od černě oděvů se jako šperk odráželo zlato helikonu i perleťová běl tahací harmoniky.

Dámy se ihned odebraly do ložnice, kde bez váhání poklekly před věčným světlem, a teprv pak odložily své nástroje, aby mohly pohodlněji usednout ke stolu v parádním pokoji, kde již voněla moje nejzdařilejší bábovka, vzhledem k bohatému zdobení rodiči zvaná Putifarka. Pamětlivý mého poučení neprojevíly však zájem o jediné sousto ani hlt, dokud se podrobně nevyptaly, jak nás Pán Bůh ostříhal po všechny minulé dny a čím jsme mu za to vzdali chválu. Teprve po tatínkově vyčerpávající odpovědi zakončené krátkou modlitbou vypily rychle všechnu kávu, snědly celou bábovku a přistoupily k věci.

– Zahrajeme vám, draží v Kristu, několik méně známých zbožných písní, pravila manželka, pozorně nasazujíc do roztrubu moje dusítka, na něž si už nechala zhotovit slušivé pouzdro z imitace krokodýlí kůže, – které jsme se zde přítomnou sestrou představenou před krátkým časem šťastnou náhodou objevily ve starých kancionálech.

– Nemáte je s sebou, milé sestry? zajímal se tatínek živě, – já, manželka i můj syn bychom vás mohli případně doprovázet zpěvem.

– Bud' Bohu žel, odušila manželka s upřímnou lítostí, – protože šlo o vsutku unikátní a nenahraditelné tisky, museli jsme namemoratovat své party přímo z listu v knihovně Klementina. Ostatně byly by tu stejně i jisté potíže textové, protože jde o liturgii irskou.

– Ach! zaradoval se tatínek, – slyšíš to, maminko? Slyšíš to, Viléme? Nu, pak jsme vám ovšem vděčni dvojnásob, neboť irská církev patří jak známo k nemnoha, které si dosud zaslouží přízvisko bojující, takže bychom do ní byli jistě vyslali alespoň Viléma, kdyby bylo Irsko v táboře socialismu i míru a náš chlapec ovládal irštinu.

Během jejich vzájemného rozhovoru jsem se letmo setkal s pohledem kapelnice, jež na mne několikrát velmi podivně zamrkala. Neměl jsem pro to nejmenší vysvětlení a vrozená chlapecká hrdost mi bránila podobný pozdrav jen tak opřítovat. Proto jsem se neurčitě usmál a raději spěšně zavřel oči, jako bych se již hotovil vnímat umění. Konečně započaly. Hluboký rejstřík akordeonu nelišící se téměř od varhan v kostele, protože poměr velikosti píšťal k běžné chrámové lodi byl přímo úměrný velikosti tahací harmoniky k naší ložnici, zapreludoval předeheru, na niž navázal ještě hlubší tón helikonu. Polilo mne nadšení, když jsem uslyšel, jakou diskrétní lahodnost mu propůjčilo mé dusítko.

Vznešená melodie irských věřících mi připadala důvěrně známou a utvrzovala mne v přesvědčení, že zbožný duch nezná hranic. Čím déle jsem naslouchal, tím pevněji bych byl přísahal, že jsem ji už nejednou slyšel, ano, že bych ji dokázal notovat s sebou i bez not. Tu mnou projelo jakési podezření a já polekaně otevřel oči. Tatínek s maminkou měli naštěstí též semknutá víčka, a tak já jediný spatřil marně potlačované slzy smíchu ve tváři kapelnice, jakož ukazováček volné ruky, který ke mně varovně vztyčila manželka. A už mi bylo jasno, že jsem píseň irských křesťanů slyšel naposledy

právě na podnikovém večírku, jenž mne svedl s manželkou, kde se však hrála nejméně třikrát rychleji a byla provázena zpěvem všech přítomných bez rozdílu vyznání, jehož refrénem byla slova „Padlaacka, padla na sále“. Po dlouhé době jsem znovu omdlel.

Když jsem se probral k vědomí, byla návštěva dávno pryč, neboť maminka usoudila, že se nehodí, aby nevěsta setrvala v bytě, kde ženich leží v posteli, což manželka i její průvodkyně plně schvalovaly. Proti všemu očekávání jsem zjistil, že koncert zanechal v rodičích mocný dojem. Nepřestávali celé hodiny litovat, že skončil tak záhy, utěšovali se však vzájemně tím, že se manželka stane již zanedlouho jejich dcerou, takže jim poskytne zdarma bezpočet podobných zážitků, které zkrášlí večer jejich života. Vyslovili dokonce myšlenku, že by se svatba neměla již dlouho odkládat.

Chytrá, chytrá Květuše! Opět jsem ji musel v duchu prosit za odpuštění.

Už nazítří mne však čekalo nebezpečné překvapení. Když jsem otevřel dveře kanceláře, neuvítal mě obvyklý strohý prostor, vyplněný pouze stolem, skříní, sejfem a vitrínou se vzorky všech rozměrů mnou evidované obuvi. V nevelké místnosti postávaly i posedávaly na okně i na tělese ústředního topení téměř všechny úřednice ředitelství, v čele se samotnou sekretářkou generálního, jejíž poprsí jsem kdysi tolik obdivoval, dokud je zcela nezastínilo poprsí manželčino. Vitrína byla vypáčena a gumové holinky, naplněny po okraj vodou, sloužily jako nevšední vázy pro množství květů, natrhaných nejspíš v protějším parku. Na psacím stole vypínala se jako kvočna obklopená kuřátky láhev Pražského výběru mezi skleničkami nejrůznějšího určení. Než jsem se stačil této scénérii podívat, kolegyně mě spatřily, vrhly se ke mně a jedna přes druhou mne zasypávaly srdečnými polibky, přejíce mi přitom o překot štěstí, zdraví, dlouhá léta, hodnou ženu i početnou rodinu. Několik minut jsem byl přesvědčen, že mám narozeniny, až jsem

otřesen pochopil, kolik uškodilo, totiž, že správce garáží, který se zavázal střežit mé sladké tajemství přísahaje na smrt svých dětí, je ve skutečnosti bezdětek.

Nejjednodušší, co se v dané situaci dalo dělat, bylo opět ztratit vědomí. Docouval jsem tedy až do koutku, kde jsem byl zvyklý omdlívat, protože tam nebylo hran ani ostrých předmětů, ale bezvědomí se nedostavilo. Náhle jsem si totiž uvědomil, že se nemám zač stydět, když i výraz jejich tváří prozrazoval, že mi v podstatě z hloubi duše závidí. Viděly přece nevěstu na podnikovém večírku a muselo jim být těžko při pomyslení, že sotvakdy najdou samy tak nadanou, oddanou, vznešenou a zkušenou manželku. K jejich dobru nutno říci, že to na sobě nedávaly příliš znát a naopak snažily se mi přispět cennými radami, kde uspořádat svatební hostinu, kam odjet na svatební cestu a zejména jak vést mladou domácnost.

– Hlavní věc je dávat si pozor! přesvědčovala mne sekretářka generálního, – jsou sice rodiny, které usilují mít v co nejkratší době co největší počet dětí, aby mohly bezpracně žít ze sociálních přídavek, ale mladí lidé jako vy, Rosůlečku, měli by hledět co nejvíce si užít, než přijdou starosti. Proto vám znovu radím, dávejte si pozor!

Vděčně jsem poděkoval a zeptal se, na co hlavně. Zdála se být překvapena.

– Jak na co...? Bože můj, řekla pak znepokojeně, – víte vy vůbec, co je antikoncepce?

Viděl jsem, že na mě spočívá mnoho párů starostlivých očí, a proto jsem rád popravdě odpověděl, že to samozřejmě vím. Na potvrzení jsem doplnil, že jestliže naše ředitelství, abych uvedl příklad ležící na dlaní, sleduje ve své činnosti nejrůznější koncepce, pak vše, co jim odporuje, jsou právě antikoncepce, které musí být vymýceny, protože maří naše společné budovatelské úsilí.

Z nepochopitelných důvodů se začaly hlučně smát, což se mi líbilo tím méně, že na politických školeních s podobnými myšlenkami vždy jednohlasně souhlasily.

– Neříkala jsem vám, dámy, řekla pak moje někdejší favoritka, – že náš Rosůleček je anděl? Nu, myslím, že budeme muset přenechat jeho manželce, která se zdá mít nejpestřejší zkušenosti, aby si ho zajela sama. Jaká škoda, že u toho nebudem!

Velmi mne potěšilo, že smýšlí o manželce tak hezky, a bez váhání jsem je pozval, aby s námi strávily svatební noc. Ačkoliv jsem jim zatím nemohl sdělit přesné datum, ukázalo se, že jsou v ten čas stejně zaneprázdněny. O něco později začaly mluvit značně nesouvisle a nesrozumitelně, avšak byly svou besedou tak zaujaty, že strpěly, abych si pod psacím stolem dále evidoval. Když dopily pátou z lahví, pro které jsem jim postupně doběhl, vyrozuměl jsem, že se mezi nimi strhl spor o mém svatebním oděvu. Většina navrhovala bílý kalhotový kostým, jen sekretářka generálního začala z nepochopitelných důvodů vykřikovat, že bych si měl pořídit brnění. Bezprostředně na to ji společnými silami vyvedly a na odchodu se mi omlouvaly, že to tak nemyslela. Abych lépe pochopil, co, spěchal jsem na pánskou toaletu a dychtivě naslouchal hlasům z dámské umývárny. Bohužel, skrze příčku zaznívala tentokrát vřava smíchu, z něhož se vydělovalo pouze ječení sekretářky generálního, která v pravidelných intervalech nepřestávala opakovat.

– A já vám říkám, dámy, že nám Vilémka vyšoustá až na kostičky!

Když jsem to v poledne vyprávěl manželce, strašlivě se rozhněvala a prohlásila, že si na ně počká po úředních hodinách s celou dámskou kapelou.

– Já jim dám brnění! opakovala stejně pravidelně jako předtím sekretářka, – já jim dám kostičky! My si zajedem je, že budou do smrti obcovat vstoje!

Připadalo mi příliš kruté, že by pro jeden, byť špatný žert nemohly už nikdy pokleknout ku svatému přijímání, a proto jsem se sám vrhl na kolena, abych ji obměkčil. Podařilo se mi to, ale musel jsem jí slíbit, že s nimi už nepromluví jedině slovo.

– To vám slibuji! řekl jsem slavnostně, – ale co když mě navštíví nebo zavolají v úřední záležitosti?

– Viléme! promluvila manželka přísně, a mne zamrazilo, když poprvé užila téhož oslovení jako tatínek, – musíš se rozhodnout, je-li ti milejší vlastní kariéra, anebo čest tvé manželky. V prvním případě ovšem...

– Ne! vykřikl jsem zděšeně, – ne a stokrát ne, já učiním, jak si přejete!

– To nežádám! odpověděla manželka. – Musíš učinit, co si přeješ ty!

– Ale já si přeju všechno, co si přejete vy!

– V tom případě, pravila vlídně, – je to i mé přání. A už o tom nikdy nebudeme mluvit.

Mé svobodné a smělé rozhodnutí nezpůsobilo kupodivu žádné větší komplikace. První dny se kolegyně zřejmě domnívaly, že jsem ohluchl, a psaly mi svá sdělení na papírky. Když však upozorovaly, že se šéfem i s ostatními zaměstnanci mužského pohlaví hovořím normálně, dovtípily se a zanechaly veškerého styku. Na toaletu jsem raději nedocházel vůbec, protože jsem se obával, aby nemluvily o manželce ještě hůř, což bych jí ovšem nesměl zamlčet a musel možná na své i její přání hledat zaměstnání u jiné podzemní dráhy. Brzy jsem ostatně příhodu pustil z hlavy, neboť jsem ji měl plnou jiných starostí. Jednou po večeři, když mi maminka oblékala noční košili, uchopil jsem totiž v náhlém návalu něhy její ruce.

– Ach, maminečko, pravil jsem s pohnutím, – po tomhle se mi bude do smrti stýskat!

– Proč by se ti stýskalo? nerozuměla maminka.

– Kdo mi bude oblékat košilku, až se ožením? vzdychl jsem.

– No přece já, řekla chlácholivě, – to už je, Vilémku, věčný úděl matek.

Zarazil jsem se.

– A to budete chodit k nám...? zeptal jsem se.

– Kam k nám...? zarazila se i ona.

– No přece k nám domů... pokračoval jsem stále slábnoucím hlasem, protože jsem zřetelně vycítil, že nastává jakási neočekávaná komplikace.

– Ale Vilémku, sáhla mi starostlivě na čelo, aby se ujistila, že nemám horečku, – o čem to mluvíš? Doma jsi přece tu!

– Ale až se ožením, budu přece doma u své manželky...! namítl jsem zoufale.

Tu se maminka vztyčila, s nepřítomným pohledem odkvapila do ložnice a já uslyšel, jak volá kvílivým tónem, jímž měla ve zvyku ohlašovat, že jsem spálil jíšku, špatně vyžehlil košili či přinesl dvojku z tělocviku.

– Proboha, Vilibalde! On chce utýct z domova!!

Zakrátko se u mé postele objevil tatínek, jenž byl rovněž v noční košili, a jak v rozespalosti nenašel pásek, třímal v ruce šňůru stojací lampy, kterou za ním maminka nesla. Když mi ušetřil výprask, vzbudil se natolik, že se zeptal, co jsem provedl. Sotva maminka dovyprávěla, rozhněval se.

– O tom, burácel, – nebyla nikdy řeč! Nestačí, že musím přijmout do rodiny úplně cizí ženskou, a ještě mám ztratit jediné vlastní dítě? Domov není holubník, aby sis z něho vylétal, kdy se ti zachce! To by ses nestyděl honit starou udřenou matku s noční košilí přes celou Prahu?? Ne ne, chce-li tě někdo mocí mermo za manžela, ať pěkně dochází on sem!!

V rozčilení mne potrestal ještě jednou a dodal vysíleně.

– Ostatně ani já, mám-li tě slušně vychovat, nemohu se přece denně plahočit s páskem ke všem čertům!

Víc než jelita mě tu noc pálila představa, že ani svatba, pokud s ní manželka za těchto podmínek vůbec bude souhlasit, nezmění nic na jejím ani na mém nezáviděníhodném osudu. Drtilo mne pomyslení, že snad až do pozdního stáří neokusíme teplého oběda, když polední pauzy zůstanou i dál jedinou chvílí, v níž jako štvanci budeme krást své štěstí. Bohudík se právě překážka, kterou jsem

považoval za nepřekonatelnou, rozplynula jako letní mrak už za necelý týden, když jsem při návratu z práce z příkazu manželky, pověsil na kliku našich dveří úhledný balíček, který mi dala s sebou. Mamince jsem s manželčiným dovolením zalhal, že tam už visel, a pak ji napjatě pozoroval z okna, jak přechází před domem, aby tatínka, který nám šel pro čerstvou svěcenou vodu, opatrně připravila na nevšední událost. Jak jsem předpokládal, chtěl nejdřív odnést balíček na policii, pak hodit do Vltavy a nakonec tajně pověsit na kliku Urbanovým.

– Ale co když, špitl jsem tehdy, jak jsem měl poručeno, – je v něm nějaké poselství, které nám touto cestou posílá samo nebe, dobře vědouc, že vy, tatínku, odmítáte ze zásady nejen transfuzi krve a umělé dýchání, ale i jakýkoli poštovní styk? Nepřipravíme se tím případně jednou provždy o boží úradek?

Můj argument zapůsobil. Tatínek se převlékl, dal si od nás umýt nohy a takto očištěn otevřel konečně tajuplnou zásilku. Jak vylíčit jeho překvapení, když z ní vyňal Bibli. Upadl do rozpaků, protože celou naši knihovnu tvořily výhradně bible, které si dávali s maminkou od jejich seznámení k Vánocům i k narozeninám, dokonce vždy v témž vydání, aby si tak připomínali, že Slovo boží je neměnné. Tato se však lišila od všech ostatních nejen velikostí, ale hlavně tím, že v ní byla zlatou barvou podtržena místa jako

„I přijavše požehnání od rodičů svých, pojali jeden druhého a odešli spolu do země Kanaan, aby tam sami plodili děti a ostržili přikázání Jeho.“

Na předsádce bylo pak vepsáno ozdobným písmem, jakého byla schopna jen nadpřirozená bytost anebo diplomovaný rozepisovač not

„I Já jsem byl seslal Svého jediného Syna, aby rozšířeno bylo jest Království Mé na Zemi. P. B.“

Když tatínek dočetl, zlíbal podpis okoralými rty, padl na kolena, roztrhl si sváteční košili a tluka v pokoře hlavou o podlahu volal.

– Pane Bože, odpusť mě, bídnému, že jsem zhřešil pýchou! Také já obětuji svého prvorozeného, abych tento přístav víry rozmnožil ve dvě!

Takový slib zavazoval přirozeně i maminku, a proto jsem se již nerušeně mohl těšit na chvíli, až mne manželka přenese přes práh mého nového domova. Také má výbava byla nakoupena a já trávil večery tím, že jsem znovu a znovu přepočítával hebké prachovky, měkké utěrky i drsné ručníky či hladil chladivý úběl povlaků a cích. Opatřil jsem si dokonce i linkovaný sešitek, abych mohl v domácnosti pečlivě evidovat jejich výdej, pohyb a odúmrt'. Bylo rozhodnuto, že svatba se bude konat nejdřív na radnici a potom v kostele. Pořadí určila rovněž manželka, která přesvědčila rodiče, že se v kostele pravděpodobně nastydnu, takže bude výhodnější vézt mne odtud v horečkách do postele než s postelí na radnici. Rodiče, otřesení dosud předchozím napomenutím shůry, vyhověli jí i v tom, že příslušný stánek boží zvolí sama a oznámí nám až na poslední chvíli, abychom, jak řekla, byli jaksepatří překvapeni. Byl jsem přesvědčen, že vybrala jako nejbližší i největší Katedrálu svatého Víta, a jednou jsem se jí spiklenecky otázal, zdali již zařídila ohlášky. Záhadně se usmála a pravila, že kostel, v němž by mne s ní oddali, ještě nezačali stavět. Když viděla mé zděšení, horoucně mne objala a zašeptala.

– Chápej, zlatouši, že jsou věci, kterým bys ještě nerozuměl. Tví rodiče jsou jistě úctyhodní lidé, ale už nevědí, že my mladí chápeme některé věci líp než oni. Kdyby bylo po jejich, nikdy by ses nestal mým manželem, jelikož katolická církev trpí nepochopitelnými predsudky. Důležité je, aby mi tě přiklepl stát, který je v tomto jediném ohledu značně svobodomyšlnější. Pak se ihned vymkneš pravomoci svých rodičů a můžeš už naprosto svobodně plnit má další přání.

Moudrá, moudrá Květuše! Jak mi opět vrátila jistotu, že myslí ve všem jen na můj prospěch!

Konečně byla svatba doslova za dveřmi. Z mé strany se jí mělo zúčastnit veškeré příbuzenstvo z Moravy a můj šéf, manželka se rozhodla pozvat dámskou kapelu, aby nevyhlížela jako sirotek. Tetě Elišce bylo zasláno oznámení s mamčinou poznámkou, že její účast je nežádoucí. Zdálo se tedy, že již nic na světě nemůže zkazit nadcházející slavnost. Neštěstí však nechodí jen po horách, nýbrž i po schodišti.

V sám předvečer svatby, kdy byt voněl mým pečivem a na ramínku ve skříni visel svatební šat, rozlehlo se bytem dvojí zazvonění. Protože maminka byla doma, věděli jsme ihned, že to nemůže být ona. Když zvonek zařinčel podesáté, rozhodl se tatínek otevřít. K našemu největšímu překvapení to byl listonoš s mohutným knírem, který mu podával telegram. Zdálo se mi, že na mne zamrkal. S ohledem na zítřejší událost tatínek depeši přijal, přičemž neopomenul doručovateli zdůraznit, že činí výjimku. Nebyla to však gratulace. Byla to výzva, aby se tatínek s maminkou okamžitě dostavili k řadovému snímkování plic, pokud nechtějí být předvedeni policejně.

Moji rodiče vždy bedlivě dodržovali nejen příkázání Boží, ale i světská. Navíc je poděsila představa, že by mohli být odvedeni v poutech uprostřed svatebního veselí a před zraky rodiny, jež byla stejně počestná jako početná. Proto se bez meškání oblékli, nakázali, abych šel ihned spát, zamkli mne v bytě a odpěchali. Netrvalo dlouho a zvonek zařinčel čtyřikrát. Vykřikl jsem radostí, ale hned jsem ztichl, protože manželka přicházela výhradně ohlášena. Se srdcem tlukoucím až v krku jsem se přiblížil ke dveřím a zašeptal do otvoru na dopisy.

– Kdo tam...?

Byla to bezpochyby má manželka.

– To jsem já, šeptala udýchaně, – ničeho se neboj a ihned mi otevři!

– Já... já nemám klíč... zašeptal jsem nešťastně.

Manželka zaklela. Pak jsem slyšel klapnutí kabelky a cinkot kovu. Vzápětí se dveře neslyšně otevřely, manželka vklouzla do našeho bytu a schovávala šperhák.

– Stalo se neštěstí, řekla rozčileně, – telegram tvým rodičům jsem napsala já, abych s tebou ihned mohla mluvit!

– Proboha, jaké neštěstí?? vydechl jsem.

– Přijedou všichni mí příbuzní!

– Ale to... to je... je přece... přece nádherné... rozzářil jsem se nechápavě.

– Průser je to! odtušila manželka. – Průser až na půdu, oni jsou sakumprásk světšší! Ano, provozují vandrcirkus a střelnici!

5

Po manželčině sdělení by se byl ve mně i nejlepší chirurg krve nedořezal. Občas o našich společných polednách, kdy mne v úřadě očekávaly náročné počtářské úkony, kupříkladu poměr průměrné životnosti holinek k průměrné životnosti jejich uživatelů, hledal jsem, přiznám, účinný způsob, jak, aniž by to manželku zarmoutilo, zamezit alespoň částečně její vášni, jež mne poněkud vyčerpávala. Po vzoru své jediné a současně nejoblíbenější knížky „Tisíc a jedna noc“, kterou jsem léta čítal ve sklepě za uhlím, neboť jsem ji získal od spolužáka z páté obecné výměnou za školní brašnu, tvrdě doma, že jsem byl oloupen neznámým starcem, což bohužel způsobilo, že mne až do vojny ke škole i ze školy provázela maminka, pročež mi na lhaní přešla chuť, začal jsem manželce při našich schůzkách vyprávět poutavé příběhy ze svého dětství, abych ji přivedl na jiné myšlenky. Tak také zvěděla, jaké osudové rány zasadil naší rodině právě cirkus.

Nevím, je-li z mé zpovědi sdostatek jasno, že jsem byl vždy veden dosti přísně. Rodiče velmi dbali na mou výchovu a neopomenuli ničeho, aby mne uchránili předčasného poznání, které bývá branou k smrtelnému hříchu. Věděli nejlíp, že základním zlem, schopným mravně rozložit i světce, je neblahá existence dvou různých pohlaví, s níž se zdáli mít sami nejhorší zkušenosti. Proto mi tuto bezbožnou hříčku přírody dovedně utajili. Maminka chodila vždy krátce ostříhaná a v dlouhých kalhotách, takže jsem se poměrně dlouhou dobu domníval, že mám dva tatínky. Na dětská hřiště mě vodili výhradně v zimě, kdy teplé oblečení batolat zcela halilo onen nepatrný rozdíl, jenž plodí tak nedožrnné následky. Když byla zamítnuta jejich žádost, abych mohl být vzhledem k možnému ohrožení mé mravopopčetnosti vyučován v bezpečí domova, vybrali pro mne alespoň pro

začátek ryze chlapeckou školu, jejíž učitelé byli bez výjimky muži a školník vdovec. Nemohli však v nejmenším tušit, že jednoho dne budeme my žáci bez výstrahy seřazeni na dvoře a po třídách odvedeni do cirkusu. Těžko popsat jejich úlek, když jsem po večeři, vyzván, abych vysvětlil příčinu své podivné zamlklosti, položil onu osudnou otázku.

- Tatínci, oslovil jsem je bojácně, – proč nosí někteří páni sukénky?

- Ale Vilémku... zasmál se zaraženě tatínek, ten, jenž se později ukázal být mou maminkou, – kdepak jsi jenom sebral takovou hloupost?

- Sukénky, dodal onen tatínek, jenž byl mým skutečným tatínkem, – nosí leda Skotové, kteří k tomu mají dobrý důvod, neboť tak protestují proti protestantům, že jim kdysi hanebně popravili královnu. Hle, podívej se!

S těmito slovy vytáhl z prádelníku reklamní prospekt skotské cestovní kanceláře, jež měl pro případ této nouze dávno pohotově. Poslušně jsem si prohlížel barevná vyobrazení, ale tlustí Skotové s křivýma a chlupatýma nohama mi v ničem nepřipomínali štíhlé pány v bílých sukénkách a síťovaných punčoškách, kteří nám ráno tančili s paraplíčky na tenkém provaze. Neměl jsem však odvahu tatínkům odporovat a proto jsem až za hodnou chvíli začal úplně jinak.

- Tatínku, zeptal jsem se pozdější maminky, – prosím vás uctivě, co je to lvice?

- Lvice...? opakoval maminka a vrhl teď už vyděšený pohled na druhého tatínka.

- Lvice není nic! odpověděl ihned ten druhý, – máš už na zítřek všechny úkoly?

- Nemám, přiznal jsem bez mučení.

- Tak neplácej hlouposti a alou k pultíčku! zavelel onen tatínek stroze.

- Ale když já mám napsat úkol právě o lvici, řekl jsem nešťastně.

– O lvici...? opáčil nervózně a bylo zřetelně vidět, jak horečně přemýšlí, – inu, lvice je vlastně jen jiný název pro lva. Ano ano, zvolal rozradostněn, – napiš úkol krátce a dobře o lvu!

– Ale co... co když... když dostanu... dostanu zhoršenou známku...? zeptal jsem se ustrašeně.

– Zhoršenou známku?? popudil se. – To tak!! Tak to prr! To by tak hrálo!! Proč bys měl dostat zhoršenou známku, pakliže napíšeš o lvu bez chyb??

– Třeba jelikož lev není lvice... namítl jsem statečně, sám sebou krajně překvapen.

– Co znamená, že není?? zbledl ten tatínek a druhý s ním.

– Jelikož lev má o kousek víc...

A bylo zle. Třesa se po celém těle, musel jsem pozdějšímu skutečnému tatínkovi donést pásek. Protože to bylo poprvé, myslel jsem, že mne chce oběsit. Brzo jsem téměř litoval, že tak raději neučinil, neboť v prvním výprasku jako by se jeho mužná síla naposled vybičovala k vrcholnému vzepětí.

– Já ti dám kousek! křičel přitom bez ustání, – já ti ukážu kousek, žes ho ještě neviděl!!

Zanechal toho teprve poté, co ze mne dostal přiznání, že jsem tím kouskem mínil hřívu. Tato událost měla pro mou výchovu dalekosáhlé důsledky. Abych na ni co nejuplněji pozapomněl, zavezl mě starší tatínek na prázdniny k příbuzným na Moravu. Mezitím si dal mladší narůst vlasy a našít sukně, takže jsem byl po návratu navýsost radostně překvapen zjištěním, že mám také maminku.

Podruhé zasáhl cirkus celou naši těžce zkoušenou rodinu ještě krutěji. Teta Eliška, byvší maminkou vyhnána od mé vany, vzplanula silnou pomstychtivostí. Tvrdila totiž ještě tehdy v koupelně, že koneckonců nechtěla nic víc, než dát vše, co má, rodině. Když jí maminka s křikem vyčítala, že nemá vůbec nic, dokonce ani na sobě, odtušila záhadně, že toho má pořád mnohem víc, než kdyby si maminka oblékla skafandr. Nato ji maminka proklela a vyhnala.

Teta Eliška mne naposled dlouze políbila, a protože bezpečně věděla, čím rodině nejvíc ublíží, odešla z naší koupelny rovnou k cirkusu. Zanedlouho nám začaly docházet z různých světových stran pohlednice, nad nimiž maminka němě spínala ruce a tatínek hlučně zuřil. Třeba že měly cizokrajné známky, po nichž jsem prahnul, okamžitě je pátil v kamnech a mne posílal z trestu klečet dokonce na kroupy. Jeden čas jsem na nich proklečel celé dny a dokonce zhřešil bezbožným přáním, aby tetu Elišku sežrala lvice. Naštěstí brzy oznámila poštovní doručovatelka, že k nám více nepřijde, neboť opravdu neví, proč by měla denně číst takové sprostoty. Nato se tatínek odebral na poštovní úřad se žádostí, aby bylo všem poštám na světě zakázáno přijímat od tety Elišky jakékoli zásilky. Když odmítli, oznámil jim, že v tom případě odmítá on jednou provždy přijímat jakoukoli poštu, která budiž vrácena odesílatelům. Že jsme jiné známé neměli, od té doby nám také žádná nedošla. Telegram rodičům přinesla převlečená kapelnice s nalepeným knírem.

Co jsem tak zdrceně hleděl v předsíni na manželku, pochopil jsem, proč před časem při obou příbězích o vlivu cirkusu na osud naší rodiny podivně vzdychla a proč se její tvář mihl úlek, když jsem jí tehdy zmínil tatínkova slova, že při třetím setkání s cirkusem poruší mnohonásobně páté přikázání, což mu Bůh jistě odpustí.

– Co budeme dělat...? zašeptal jsem. – Jestli se dozví, že jste světského původu, nikdy mě vám nedá!

– Ano, odtušila, – právě proto jsem hned přispěchala za tebou, abychom společně našli řešení.

– Znáš jenom jediné, promluvil jsem bezradně, – aby se vaši svého zámyslu vzdali. Nemůžete je snažně uprosit, aby neničili naši budoucnost?

– Je?? pravila hněvivě. – Je zajímavá jen vůně pečinek a alkoholu, kterou neomylně cítí i na sta kilometrů.

– Ale jestliže svatbu zhatí a tatínek se nedej Bože zatvrdí, přijdou stejně o jedno i o druhé!

– Pak ovšem, pronesla manželka s prorockým svitem v oku, – pak ovšem nejspíš vypálí váš příbytek i obydlí vašich příbuzných, aby smyli pohanu, která se stala mně i jejich stavu. Jsme drsný lid, Viléme, a sama nevím, dokážu-li stát stranou!

Představa, jak krutý zákon rodu nutí manželku, aby s krvácejícím srdcem podpalovala náš příbytek, byla nesnesitelná. Moje zmučená mysl pracovala na plné obrátky.

– Kolik jich vlastně je? optal jsem se.

– Dvanáct! odvětila nemilosrdně.

– A co kdyby, uvažoval jsem nahlas, – co kdyby se vydávali za někoho jiného...?

Manželka zavrtěla hlavou.

– To by jejich vrozená hrdost nikdy nepřipustila!

– Ale co kdyby, pokračoval jsem horečně, – co kdybychom vydávali za někoho jiného my je! Nemuseli by se o tom vůbec dozvědět, vždyť moje rodina je tak důvěřivá. Naopak! Vaši příbuzní budou mít hřejivý pocit, že ti blbci jsme my!

Nechápala. Avšak když jsem jí podrobně vysvětlil svůj plán, téměř vykřikla obdivem, že mne až zamrazilo.

– Vilémku, ty jsi ďáblík!

Za odměnu mne zvedla na svých božských pažích, odnesla do kuchyně a v rychlosti se mě zmocnila na témže lůžku, kde jsem se narodil a v němž jsem měl právě dnes snít svůj poslední mládenecký sen. Když se pak za hodinu ozval z ulice hvizd její přítelkyně, znamená, že se vracejí rodiče, ihned ze mě vstala, pečlivě uhladila účes i sukni a pravila na rozloučenou.

– Vidíš, že nic není tak hrozné, jak se v první chvíli zdá. Jdu se teď patřičně rozloučit se svou svobodou, ale v osm ráno jsem doma a čekám na tvého tatínka. Až se zhostíš svého úkolu, spi sladce, připrav se, a naber sil. Už zítra nás oba čeká svatební noc, v níž ti odhalím všechna svá tajemství!

Pak mi zamávala, zamkla šperhákem dveře a já bez dechu očekával, až se znovu otevrou. Tatínek s maminkou se vrátili naprosto zdrčení. Jelikož snímkovací stanice byla samozřejmě již dávno zavřena, šli se dobrovolně udat na policii. Tam je dlouho marně přesvědčovali, že nemohou být zatčeni bez souhlasu prokurátora. Když si přesto nedali říci, eskortoval je tedy příslušník SNB až k našemu domu, kde jim uprchl do tmy. Na lamentování ani nářky však nebyl čas, neboť první, co spatřili, jsem byl já, klečící v noční košili na dlaždicích předsíně, ruce sepjaty k modlitbě a v očích zbožný jas. Nikdy bych byl netušil, že se jednou budu umět tak skvěle přetvářovat. To bezmezná láska k manželce zřejmě způsobila, že jsem nabyl síly bojovat o svůj sňatek jako vlčice.

– Vilémku! vykřikla maminka zděšeně, – chlapče, co se ti přihodilo?

– Byla tu Panna, odvětil jsem jako ze sna.

Tatínek byl tak vyčerpán předchozími prožitky, že se zeptal zcela mechanicky.

– A co tu chtěla?

– Jak to mluvíš? napomenula ho maminka, ale tatínek byl asi hodně předrážděn, neboť odvětil dopáleně.

– No hergot, snad se můžu zeptat!

Tehdy se maminka bojovně vztyčila a poprvé v životě ho mocným hlasem okřikla.

– Vilibalde, nerouhej se!!

Tatínek se kajícně pokřižoval a zmlkl.

– Dítě...! oslovila mne maminka laskavě a poklekla proti mně, – pověz, mělo jsi opravdu vidění?

– Mělo, přisvědčil jsem blouznivě, – mělo jsem vidění, že ke mně na lůžko přilehla svatá Panna, aby mi zvěstovala, že našemu manželství bude požehnáno jen tehdy, pozveme-li na svatbu tucet chudých.

Tatínek opět našel řeč.

– Tuceť chudých! zabědoval, – co ji to jenom, pro Krista Pána, napadlo?

– Právě že! zahřměla znovu maminka. – Což jsi už zapomněl na Poslední večeři? Nečeká snad Vilémka něco podobného? Samotné nás to mělo napadnout!

– Ale kde je teď vzít a nekrást? zoufal si tatínek dále a obrátil se na mne, – o tom ti neříkala nic?

Nadešel okamžik, na nějž jsem netrpělivě čekal.

– Neříkala, tatínku, ale když jsem se tu prve zaníceně modlil, napadlo mne, abyste se obrátil o pomoc k mé manželce. Svěřila se mi té noci, kdy mne našla pohozeného na ulici, že nezřídka vystupuje se svými přítelkyněmi pro dobročinné účely. Může-li vůbec kdo za pouhé jedno odpoledne sehnat tucet nuzáků, pak je to jedině ona!

– Bud' Bohu chvála, pomohla mi maminka, – Vilibalde, hned ráno k ní zajdeš s pokornou prosbou a ona tě jistě neoslyší. A nyní se společně poděkujem nebesům a půjdem spát, abychom byli silni do zítřejšího dne, kdy Vilémek přestane být naším dítětem a my jeho rodiči.

Ráno, jak nám vyprávěl po návratu, přijala manželka tatínka bosa a v županu bouřlivým políbením, kárajíc ho současně, že přichází téměř s křížkem po funuse. Protože mu nepřestávala říkat Fanouši, raději se představil. Byla tím ještě víc potěšena, ale mile se omlouvala, že ho nemůže pozvat dál, neboť v pokoji právě zasedá lékařská komise, která zkoumá její zdravotní způsobilost k manželství. Když jsem se později vyptával, proč jsem nebyl prohlédnut i já, prozradila mi s úsměvem, že z ohledu na tatínka nemluvila plnou pravdu.

– Potkala jsem cestou od tebe právě tu půlku orchestru, o které byla několikrát řeč, sdělila mi důvěrně. – Nešťastnou náhodou ztratili klíče od bytu a byli by nuceni probdít noc v parku. Poskytla jsem jim přístřeší, neboť jsem si byla jista, že bys nejednal jinak. Ostatně, dodala významně, – noc před svatbou má své nepsané zákony a ani já se tě nikdy nebudu ptát, jaks ji strávil ty.

Když jí tatínek oznámil, s jakou k ní přichází, velmi se prý zasmušila.

– To je ovšem úkol nad jiné nesnadný, bratře v Kristu, řekla mu. – Musíte vědět stejně dobře jako já, že chudí v naší socialistické vlasti dílem pronikavě zlepšili své sociální postavení, dílem vymřeli.

– Co mám tedy dělat? zasténal můj ubohý tatínek a musel se slabostí opřít o veřeje, neboť si v duchu vybavil tvář maminky, jež od včerejšího večera viditelně převzala všechnu moc v naší domácnosti.

Tu se manželka uhodila do čela.

– Je tu však jedno řešení, divím se, že mne nenapadlo hned. Vždyť navzdory revolučním přeměnám, které navždy odstranily chudobu, aby nám více nepřekážela na naší cestě vpřed, jsou přece i u nás ještě chudí duchem!

– Máte snad, hlesl tatínek, jako by nevěřil svým uším, – máte na mysli cvoky?

– To je trochu kruté slovo, bratře Rosole! napomenula ho manželka, takže se ihned začal zmateně omlouvat. – Či mě skutečně máte za tak pošetilou, přerušila ho stroze, – že bych pozvala nebezpečné šílence, kteří by mohli ohrozit příslušníky mé budoucí rodiny?

– Ne, to nemám...! svíjel se tatínek.

– Měla jsem na mysli ony chudé duchem, o nichž Písmo výslovně praví, že jejich jest království nebeské, a kteří tvoří většinu registrovaných voličů všech civilizovaných zemí. Jejich duševní porucha spočívá namnoze jen v tom, že mají drobnou fixní ideu, kupříkladu nastolit pravdu a lásku namísto nenávisti a lži anebo povinně uzákonit zdravé krkání po jídle, ale jinak jsou naprosto neškodní. Ostatně u mnoha z nich jde o přechodnou indispozici, která zcela pomine s pubertou, s přechodem či s vysokou funkcí. Zнала jsem jednu dívku, která si již v útlém dětství umínila eroticky podmanit všechny chlapy světa. Jakmile však poznala v praxi, že je to téměř vyloučeno, omezila se na jednu zemi a později na jediné město,

aby si posléze našla hodného chlapce a učinila ho svým manželem, neboť jsem pochopila, že je to pro nás oba to nejlepší. Nuže, co říkáte mé myšlence, není skvělá? Nebe bude spokojeno a váš syn pod čepcem!

– Ano... vypravil těžce tatínek, jenž vnímal již stěží každé páte slovo, – ale... ale... ale...

– Kladete mi zajisté otázku, pravila manželka, když poznala, že domluvil, – lze-li i takové sehnat v čase, který je nám vymezen. Odpovídám: lze! Zním třeba několik zbrusu dobrých lidí, ano, považte, je jich náhodou přesně tucet, jejichž chudoba ducha se projevuje tím, že občas provádějí různé dovedné kousky, což by právě naší svatbě mohlo dodat potřebný švih, vždyť smutného si po ní užijem až až! Navíc je znám osobně z misijní činnosti tak dobře, že se chvílemi domnívají být mými sestrami, bratry, rodiči a nevím kým vším ještě, zatímco já jsem státem uznaná sirota. Ale i to je pouze nevinná hra ubožáků, kteří tu a tam nevědí, co činí, a také vy se zajisté nejvýš laskavě usmějete, kdyby vás třeba někdo z nich přátelsky poplácal po zádech a nazval tchánem!

– Ano... zajisté... přitakal tatínek.

– Nuže, pak jsou veškerá nebezpečí šťastně zažehnána a vy se navraťte s pokojem do kruhu své rodiny, abych mohla dokončit prohlídku, slavnostně se obléci, povolat našich dvanáct bláznivých apoštolů a dočkat se spolu s vámi té nádherné chvíle, kdy mne budete moci nazvat svou matkou! pravila manželka záměrně, aby si ověřila stav jeho mysli.

– Ano, ozval se tatínek do třetice, a když poslušně políbil nastavenou ruku a ztěžka odcházel po schodech, byla si manželka jista, že půl je hotovo.

Druhá půlka jí, podle vlastního svědectví, nedala ani zdaleka tolik práce. Když se hudebníci rozešli do zkoušky – později jsem našel v hrdle helikonu tlustý svitek pánských spodků a manželka si vzpomněla, že se před odchodem z vděčnosti složili, aby mi je

mohla dát jako svatební dárek pro štěstí, takže jsem si teď hloupě zkazil překvapení dala se do gala a popíjela borovičku, netrpělivě vyhlížejíc svou rodinu. Když konečně přijeli a zasypali ji polibky i kletbami, že je chtěla opomenout, napojila je koktejlem ze všech nedopitých lahví a zpravila o mé rodině, jak jsem jí byl včera večer vnukl. Prozradila jim zcela důvěrně, že celý můj rod je tragicky postižen dědičnou schizofrenií, která se vyhnula toliko mně, takže mí rodiče i další příbuzní byli pro dnešní slavný den na reverz propuštěni z ústavu. Není se sice třeba obávat násilností, ale na druhé straně dlužno počítat s tím, že občas reagují trochu jinak než zdraví lidé. Tak jsou například skálopevně přesvědčeni, že právě oni normálně vládnou rozumem a mají naopak sklon považovat všechny ostatní za duševně vyšinuté. Manželka požádala otce, matku, sestry, bratry i takzvaného strýce Lojzu – o němž starší sourozenci tvrdili, že je skutečným otcem přinejmenším všech mladších, což matka nikdy nepřiznala ani nepopřela, čímž podle manželčiných slov trvalo v rodině zdravé tvůrčí napětí –, aby případné výstřelky mé rodiny nebrali prostě na zřetel a vyvarovali se v rámci možnosti všeho, co by mohlo chorobu zhoršit. Závěrem jim tlumočila mou nehynoucí vděčnost a slíbila za nás oba, neboť to byla jejich podmínka, že jim odevzdáme první tři děti, které nezbytně potřebovali k doplnění ikarského čísla.

– Žádný strach, dodala později, vidouc mé ustrnutí, – než my dva budeme mít haranty, oni si všichni dávno srazí vaz!

Když se jí dostalo žádaného ujištění, nastoupila v dobrém rozmaru do jejich vozidla, aby navštívila nejprve květinářství a hned potom nás.

Ačkoliv jsem byl tedy zasvěcen a duševně připraven, přece jsem při jejich spatření poklesl na mysli. Jaké štěstí, že nikdo z mé rodiny nikdy neviděl cirkus, říkal jsem si, když do naší ulice zahrnul traktor vlekoucí maringotku pomalovanou exotickými květinami

obepínajícími srpem propletené kladivo, čímž se teď pokrokoví cirkusoví umělci lišili od reakčních. Jakmile vystoupili, pochopil jsem i bez zkušenosti, že si odskočili mezi ranním a večerním představením. Sedm z nich mělo půltucet blyštivých trikotů různých barev, tři tvořili duo augustů. Nejnápadněji působili manželčini rodiče, kteří oblékli indiánský kroj. Několik penzistů trávících večer svého života tím, že od rána do noci vyhlíželi z okna, nadšeně zatleskalo. Aby neurazili publikum, uspořádali příchozí okamžitě krátkou produkci. Trikoty vytvořily živou pyramidu, augusti se začali kopat do zadků, manželčina matka předstírala útěk před násilníkem a manželčin otec ji chytal do lasa. Pouze manželka, jež oblékla na svatbu lesklý žlutý smoking, který jinak nosila výhradně k umění, zachovala si svou noblesu a tisknouc k řádkům svatební kytici leknínů obešla náhodné diváky s talířem.

To ovšem jsem milosrdným řízením osudu pozoroval sám, neboť jsem byl jakožto ženich zamčen v kuchyni, aby mě předvedli, teprve až má rodina ze strany pratety, kterou dovezl vzdálený bratranec ve vypůjčeném hasičském voze, protože se na Moravě nečekal žádný větší požár, shlédne mou manželku a vysloví s ní souhlas. Není zatěžko pochopit, že se mi tetelilo srdce, když rod manželčin, ukončiv své vystoupení sérií salt, vešel konečně, většinou po rukou, do našeho domu a po chvíli rozlehlo se bytem čtveré zazvonění. Avšak dál se již neozvaly žádné zvuky, jež by svědčily o nejhorsím. Hosté byli neprodleně uvedeni do ložnice a já odsouzen k dalšímu čekání. Asi po půl hodině, skládající se z mnoha nekonečných čtvrt hodin, zarachotil klíč, pohnuly se dveře a do kuchyně vstoupila maminka v doprovodu ženy, kterou jsem poznal před lety ve svém moravském vyhnanství. Bylo mi tehdy poručeno říkat jí prateto, ale po čase jsem vypožoroval, že je v civilu farskou kuchařkou, a z útržků rozhovorů pochopil, že kdysi obětavě nahradila mé mamince její zcela neznámou matku i ještě neznámějšího otce. Obě ženy se tvářily krajně vážně a pokynuly mi, abych se posadil.

– Ale já nemohu... zaodporoval jsem slabě, – pomačkal bych si kostým...!

Muselo se přihodit něco mimořádně vážného, neboť na tom netrvaly. Maminka ke mně přistoupila, položila mi ruce na ramena a pravila zadržávajícím hlasem.

– Vilémku... Vilémku, chlapečku můj, nyní musíš být velmi, ale opravdu velmi zmužilý...!

Hlavou mi projela příšerná myšlenka, že má svatba je zmařena, a z očí mi vytryskl proud slzí. Maminka mne k sobě přivinula a rychle mi je stírala cípem sukně.

– Co to děláš! napomínala mě, – to nesmíš! Co by si o tobě pomyslela tvá nevěsta?

V okamžiku jsem přestal plakat.

– Tak žením se s ní, nebo se s ní nežením?? vykřikl jsem bez ohledů a bez zábran.

Bleskurychle mi sukní zacpala ústa. Brzy se však ukázalo, že mě nehodlá udusit, nýbrž pouze uklidnit.

– Ale ovšemže ženíš, zahovořila vemlouvavě, – vždyť právě proto ti říkám, abys byl statečný, jelikož uplyne jen docela malá chvílka a já už nebudu nadále stát po tvém boku, abych tě uchránila nej-různějších protivenství.

Chtěl jsem zvolat, že mi to vůbec nevadí, ale silná látka nepropustila ani hlásku, a tak jsem se zavčas opanoval. Byl bych zbytečně riskoval, že se rozpláče i maminka, ačkoliv ta, co převzala tatínkovo žezlo, kupodivu neměla na krajíčku ani jedinou slzu. I teď pokračovala zcela věcně.

– Vychovávala jsem tě možná o něco přísněji, než je v kraji zvykem, avšak zato neméně pečlivě než předtím mne tato prate-ta, která mě jednoho jitra našla pohozenou ve svém loži s čerstvě přestříženou pupeční šňůrou, což jí i panu faráři navždy zůstalo záhadou hraničící se zázrakem. Přesto se mne bez váhání ujala a vštípila mi všechny dostupné ctnosti s přáním, abych je dala dál.

To se mi bezpochyby bezezbytku podařilo právě v tobě, a tak je mně v této těžké chvíli jedinou útěchou, že jsi pro život náležitě připraven. Vybral sis zbožnou i ctnostnou manželku, a proto jí buď ve všem poslušen. Pamatuji, pravila maminka s přemáháním, – že ona ti teď bude maminkou tatínkem zároveň, a proto ji cti víc než sebe sama. A nyní pojd', vyzvala mne, – a nelekni se! Chudí duchem, které jsme pozvali, poslušni tvého vidění, vyhlížejí sice poněkud neobvykle, ale chovají se velmi mírumilovně.

Po těch slovech se mne ujaly maminka z jedné a náhradní prateta z druhé strany, aby mě doprovodily před tvář mé nastávající. Kvikot, který jsem vydával, způsobil, že se zastavily včas, aby mi vyňaly roubík sukně. Přitom se ještě přesvědčily, mám-li dobře umytý krk, a po krátké zastávce v koupelně vkročil jsem konečně s bušícím srdcem do ložnice, kde se mi naskytl zvláštní obraz. Každá z přítomných rodin seděla na jedné straně místnosti a obě se bedlivě pozorovaly. Učinil-li někdo podezřelé gesto, třeba vytáhl příliš prudce kapesník, tu se celá protistrana příkrčila, jako by očekávala útok. Zjevně nepřátelství však mezi nimi nevládlo. Jen tu a tam ukazovali jedni na druhé prstem a šeptem upozorňovali své příbuzné na různé neklamné známky duševní choroby. Manželka seděla přesně uprostřed a hledíc všem současně do očí jako krotitelka tygrů, rozptylovala oba rody veselým příběhem z vojny, jak jistý mladík, aby se vyhnul branné povinnosti, se snažil předstírat, že je pes, a pak toho trpce litoval, když byl odveden jako tahoun velkého bubnu. Každý z přítomných to chápal jako skrytou narážku na protivnou stranu a dobrá pohoda vytvářela ovzduší, které znemožňovalo, aby se na sebe vrhli.

Zlatá, zlatá Květuše! Jak mne upokojovalo pomyšlení, že opouštěje domovský přístav nebudu vydán na milost a nemilost krutému moři. Při pohledu na ni jsem pocítil stejnou naději jako trosečník na voru, který potká mateřskou loď. Sotva mě spatřila, manželka zmlkla vpůli slova a hleděla na mne jako očarována. Nedivil jsem se jí. Moje svatební šaty byly vrcholným dílem paní Ježdíkové z prvního

patra, která před časem ve frontě na maso mamince jako jediné prozradila, že opustila pod záminkou záduchy státní módní závod pro ženy pražských velvyslanců, aby pro ně mohla dál tajně šít doma. Její muž, soudruh Ježdík, člen Ústředního výboru Komunistické strany na odpočinku, o tento přišel, když byl náhle od rána do večera obklopován cizinkami ve spodním prádle, vnucujícími mu vzácné lihoviny, aby jim protekčně zařídil pořadí. Poté, co i z ideových důvodů s posměchem odmítl mamincin úplatek, svěcenou vodu, zašla k němu s prázdnýma rukama moje manželka a vrátila se zakrátko s příslibem, že budu oděn na počkání. Později mi s lišáckým úsměvem vysvětlila, že zcela postačilo, aby mu pohrozila znásilněním.

Výsledek zastínil veškeré výdaje. Kabát byl proveden do zvonu, kalhoty do trychtýře, ramena do flašky a rukávy do ztracena, aby model odpovídal v úhrnu módním liniím minulým i budoucím. Vědět tehdy co dnes, pravila manželka trochu záhadně, nebyla by si bývala dala řídit tři různé svatební kostýmy. Původně maminka trvala na tom, abych měl krátké kalhoty, ale s pomocí pláče a s přímluvou pana Ježdíka, který se ve strážlivém procitnutí zabál, že by příliš nápadný střih stranu na ilegální salon jeho ženy upozornil, docílil jsem alespoň víc než polostřední délky. Věděl jsem ovšem, že mi šaty sluší, vždyť jsem celý poslední týden prostál před zrcadlem, avšak teprve výraz manželčiných očí rozptýlil poslední pochybnost. Naše rodina začala obdivně vzdychat, manželčina pak podivně mlaskat. Vypadalo to, jako kdyby se chystali mě pozřít, a tím více jsem se k smrti vyděsil, když ke mně zničehožnic přiskočil manželčin otec i takzvaný strýc Lojza. Pokusil jsem se schovat za manželku, ale oni byli mrštnější. Před zraky mé ustrnulé rodiny mi začali ohmatávat svaly.

– Biceps jak sejra! oznámil manželčin otec, zevrubně zkoumající mé paže.

– Spodek nemlich tak! zvěstoval strýc Lojza, jenž se zabýval mými hýžděmi.

Podobalo se to bleskové inventuře, kde však mankem bylo celé mé tělo.

- V parteru by se prolomil! pokračoval nelítostně august.
- Ani laso by neutočil! zakončil Indián.

Patřili na mne s neskrývaným odporem a já naprázdno polykal sliny. Očekával jsem, že vyzvou manželku, aby si okamžitě našla manžela, který se neprolomí a utočí.

- Ale hovňajs! ozvala se znenadání manželčina matka, - no tak z něj uděláme bílýho klauna a bude!

Oba muži na ní spočinuli psím pohledem, a když souhlasně zamručeli, pochopil jsem, že mám vyhráno. Naštěstí neměla tato epizoda rušivých následků, neboť manželka se mezitím obrátila k mému příbuzenstvu a prosila je významnými posunky o vlídnou shovívavost. O něco svízelnější situace nastala, když jsme s manželkou poklekli, neboť její rodiče postavili se okamžitě vedle mých, takže prosté moravské požehnání připomínalo výjev z Divokého západu. Do modlitby se však nemísili, pouze když tatínek s maminkou řekli Amen, dodali dvojhlasně

- Tfu, tfu, tfu, zlomte vaz!, a lehce nás nakopali do zadků.

Pak jsme už mohli vyjít. Pootevřenými dveřmi svých bytů nás pozorovali Urbanovi, Landsmanovi, Novákovi, Roubíčkoví, Lárišovi i správcevi Říhovi a z výrazu jejich zmatených očí bylo patrné, že nejsou s to usoudit, co se u nás vlastně odehrává. Jelikož jsme s nikým z nich nikdy nemluvili, nebyli jsme jim povinováni žádným vysvětlením, což mne poprvé v životě zamrzelo, neboť jsem se nemohl pochlubit manželkou. Zato mě její blízkost i tak početný doprovod osmělily do té míry, že jsem učinil skutkem svůj odvěký sen a současně učinil poslední tečku za svým dětstvím tím, že jsem vyplázl na domovníkovy Říhovy jazyk.

Na ulici se zatím shromáždil početný zástup dětí žmoulajících v dlaních drobné mince. Vybrala je tentokrát manželčina matka, tvrdíc, že jim za ně ukáže pravé blázný. Moje rodina, která vycházela

naposled, byla proto uvítána nadšeným potleskem, jenž se však brzy změnil v pískot, když se mládeži zdálo, že blázni neukazují zdaleka vše ze svého umění. Začal jsem podléhat nervozitě, kterou vystupňovalo zjištění, že tatínek úplně zapomněl objednat autodrožky. Jelikož do obřadu zbýval už jen týž počet minut, co do svatební síně kilometrů, a stříkačka byla plně obsazena, nezbylo než použít maringotky. Cesta připomínala jízdu nabitou tramvají, ke všemu nevhodně vybavenou palandami. Abychom se vešli, museli jsme si na ně po dvou lehnout, takže vnitřek vozu se trochu podobal rodinné hrobce. Chráně si úzkostlivě kytici, ležel jsem vedle manželky a držel se jí křečovitě za ruku. Hlavou se mi honila neveselá myšlenka, že naše společné štěstí visí stále ještě na nejtenčí nitce.

– Nemohli by tví rodiče sejmout alespoň čelenky? otázal jsem se jí do ucha.

– Nemohli, odušila tiše, – jejich osobní i umělecký život je rozpočten na vteřiny, takže si je zaplétají do vlasů jen jednou v roce, při opuštění zimoviště.

Vytušila mé obavy, které prozrazoval i splašený tep, a povzbudila mne.

– Vydrž, mufíku! Ještě dnes budeme spolu vzatí!

Uklidňovalo mne jedině, že jsem ještě včas pod slibem hrobového mlčení telefonicky naznačil správci garáží naše tajné rozhodnutí přeložit obřad i hostinu za účelem vyloučení veřejnosti do podnikové chaty na Sněžce. Mohl jsem se spolehnout, že v přítomné chvíli míří celý můj úřad včetně šéfa podnikovými vozy na služební cestu do Krkonoš, aby tam pod záminkou, že studují podmínky sovětských stavitelů bratrského metra v Alma Atě, vypátrali skandální příčinu našeho spěchu, nejspíše, že někdo z nás bude předčasně chovat.

Na radnici k mému podivu vpustili manželčinu rodinu bez sebe-menšího odporu, což se záhy vysvětlilo tím, že těsně před námi od-

dávali mistra ČSSR v socialistickém potápění mužů s dvojnásobnou mistrýní NDR v potápění komunistických žen, a celá veselka se dostavila v plavkách, ploutvích a šnorchlech. V předpokoji čekala již nezvykle rozčilená kapelnice, jež měla být manželčinou svědkyní, zatímco moji rodiče poctili podobnou službou mou nevlastní pratetu. Byla to osudná chyba, protože sotva jsme vstoupili do kanceláře a po mně i manželka začala diktovat své nacionálie, chytla se prateta za srdce a prosila sípavě, abych ji vyvedl na vzduch. Jakmile jsme však vyšli do předpokojí, mdloby ji okamžitě přešly a ona, vlekouc mne za sebou, prchla do středu mé rodiny jako do vozové hradby. Tušil jsem, že se něco přihodilo, ale smysl jejích vzrušených slov jsem v nejmenším nechápal.

– Maminko, proč se nežením? otázal jsem se rozechvěle.

– Což jsi to právě neslyšel? odpověděla temně a já s ustrnutím spatřil v její tváři výraz nejkrajnějšího odporu, jaký v ní sídlil naposled, když zapuzovala z koupelny i ze života tetu Elišku. – Tvoje manželka nám zatajila, že nepřijímá svátost manželskou poprvé!

– Ona je již vdaná? vykřikl jsem bolestně.

– Kdyby tomu tak bylo, pravila maminka mrazivě, – mohli bychom ji napomenout, že se dopustila nevhodného žertu, a rozejít se jako přátelé. Ale ona je, hochu nešťastný, dokonce, Bůh mi odpusť, rozvedená!!

– Ale pak si mě tedy přece může vzít! zvolal jsem všecek bez sebe, – což jste se snad všichni pomátli??

Maminka mi vyřála dva políčky, jak to ještě donedávna činíval tatínek, když nechtěl ve větší společnosti sundávat pásek, a pravila varovně.

– Cti otce svého i matku svou, ať se prodlejí dnové tvoji v rodině!

Ve dveřích kanceláře se objevila manželka a kráčela přímo k nám, k čemuž se připojil šik jejích příbuzných.

– Máte nějaké trable? zeptala se přívětivě.

Pokusil jsem se pratetě vytrhnout, ale její ruka uvyklá rozhoupávat těžké kostelní zvony držela mne jako v kleštích. Maminka se bojovně rozkročila. Byla o dobrou hlavu menší nežli manželka, avšak svaté rozhořčení dodávalo jí sílu obryně.

– Nemáme! prohlásila neodvolatelně, – a mít nebudeme, protože on, ukázala prstem přímo na mne, – je můj jediný syn a já nedopustím, aby ho pojala za chotě bezbožná chlípnice!

Manželčina rodina zavyla urážkou a začala nás obratně obkličovat. Nad hlavou otce-Indiána se zablýštl tomahavk. Ted' jsem byl přesvědčen, že je všemu konec, a toužil už jen po tom, aby neušetřili ani mne. Tu však manželka velitelsky zvedla ruku a cvičená těla bratrů, která se již vymršťovala ke skokům, ustrnula vprostřed pohybu.

– Podrobila jsem se vašemu přání, zahovořila manželka beze zloby k mamince a poté i k celé mé přízni, – a navštívila jen jedinkrát váš příbytek, aby sousedé neměli nejmenší záminku k podezření, že váš syn je lehký hoch. To však, buď Bohu žalováno, zavinilo, že jsem neměla příležitost vydat vám počet ze svého života. Ano, nezakrývám, že nejsem panna, ale než mne odvrhnete, musíte zvážít mou vinu, jelikož jinak byste byli krutější než Pán, jenž, slovy mé milované školní básně, nezapudil Magdalénu a neodvrátil od ní tvář, však ten, kdo kupuje si ženu, je ďáblův muž a otrokář! Byla jsem dlouhou řadu let nevinný žabec, který nedočkavě počítal na prstech rukou i nohou, kolik musí ještě utéci času, než bude smět vstoupit do kláštera. Tu však jednou, když jsem se vracela od přijímání, odvracejíc zraky od skotačících vrstevnic, padl můj zrak nechtěně na dva psy, kteří provozovali necudné hry. Ze studu jsem dostala zarděnky a má zesnulá rodina, odjíždějící právě ze zimoviště Armády spásy na misijní turné k italským nevěřícím, musela mne ponechat osudu. A právě mezitím a mezi námi došlo ze strany západních imperialistů k zákeřnému spuštění železné opony, zatímco u nás byly kláštery zrušeny spolu s vykořisťováním.

Při těchto slovech jsem uviděl, že otec-Indián nechal klesnout tomahavk a jal se jeho tupým koncem lehce poklepávat po hlavě, jako by se chtěl ujistit, že nesní.

– Osud však, pokračovala manželka zvýšeným hlasem a pohlédla na něho tak, že nechal sekyru klesnout ještě níže a v rozpacích se jí škrábal po zádech, – nezachoval se ke mně milostivě ani pak. Po uzdravení jsem se rozhodla pro hudbu a vstoupila do učení ke staršímu mistru flétny, jenž budil právem mou důvěru, neboť byl i předválečným členem KSČ. Těžko vypovědět zděšení, které se mě zmocnilo, když jsem po čase názorně líčila starší družce, jak probíhají mé hodiny, a teprve od ní se dozvěděla, že co jsem považovala za cvičení prstokladu, byl ve skutečnosti pohlavní styk. Abych zachránila svou čest, pohrozila jsem učiteli, že předvedu výsledky jeho výuky při veřejném koncertě na oslavu Velké říjnové revoluce. Ve smrtelném strachu, že přijde o diplom i stranickou legitimaci, vnutil mi svou ruku, takže místo nevěstou Kristovou stala jsem se chotí zhýralého starce. Kdo z vás mne chce soudit za to, že hned třetí rok dala jsem se s ním rozvést, abych uskutečnila svůj prvotní sen? Za účelem rozlomení svých pout jsem dokonce udržovala i beze špetky lásky poměr s mladším mistrem helikonu, než jsem hru na něj ovládla tak mistrně, že z pocitu méněcennosti skočil zatížen svým nástrojem do Vltavy.

Postřehl jsem, že sevření mé tety polevuje, a v krajním napětí hltal další manželčina slova.

– Mé křížové cestě nebyl však ještě konec. Abych si vydělala alespoň skromnou částku, která by mi zaručila kýženou nezávislost, přijala jsem místo hudebnice U Svatého Tomáše. Bylo mi dobře známo, že tato pivnice vznikla současně se sousedním chrámem téhož jména, když otcové augustiniáni zatoužili, aby se poutníci mohli po mši občerstvit v neméně zbožném prostředí. Jednoho večera byla přítomna zvlášť horlivá společnost, která si do rána poručila celý zpěvník. Když jsem pak za kuropění kráčela z práce přímo na jitřní,

tu jeden ze štangastů, stárek přilehlého pivovaru a nositel vyznamenání Za vynikající desítku, zpít pivem i chtíčem přepadl mne v parku a odvlékl na radnici, kde mne polomrtvou násilně pojal za choť. Jakmile vystřízlivěl, zhrozil se svého činu a ještě týž den podal žalobu o rozvod na základě sprostě křivé přísahy, že drama se sice odehrálo, jak uvádím, avšak opačně! Kdo z vás po mně plivne za to, že vrozená dívčí hrdost mi nedovolila setrvat v takovém manželství ani hodinu, avšak uražená čest mě nutila protahovat rozvod skoro dva roky?

Prateta pustila mou ruku a nevidoucíma očima hmatala vedle své kabelky, z níž proto nedokázala vyjmout kapesník. Ozval se suchý třesk, jak manželčinu otci vypadl z ruky smrtící nástroj. Ani on nemohl zřejmě bez pohnutí naslouchat jistě důvěrně známému životnímu příběhu své nejmilovanější dcery. Využil jsem situace, a abych manželce alespoň trochu pomohl v jejím boji, sevřel jsem křečovitě oba palce.

– A to je vše, řekla manželka tónem, z něhož bylo patrné, že se řeč nachyluje ke konci, – pomínu-li nedlouhé manželství s jistým kouzelníkem Marionem, jenž po pěti létech zradil svou socialistickou vlast i mne hanebným útekem do kapitalistické Austrálie, odkud se dal telegraficky rozvést pro nepřekonatelný odpor, který jsem ve skutečnosti chovala já k němu, když jsem zjistila, že jeho kouzla nejsou nežli pusté triky, jimiž klamal pracující. Jaký div, že po této třetí trpké zkušenosti složila jsem slib věčné samoty, který jsem s těžkým srdcem porušila, tu manželka velikým gestem ukázala na mne, – jen ze soucitu k tomuto chlapci, neboť jsem se právem obávala, že by ve své nezralosti mohl narazit na ženu nehodnou jeho čistoty, jež by mu připravila osud podobný mému. Nuže, kdo z vás je natolik bez viny, aby mohl za to vše hodit po mně i nejmenším kamenem??

Síní se rozlehlo tíživé mlčení a tehdy manželka, patrně aby dodala svým slovům ještě větší váhy, zvolala pevně.

– Ostatně ať samo nebe rozsoudí náš spor a dá jasnou odpověď, je-li mě váš syn hoden!

Zachvěl jsem se nad tou troufalostí, která hraničila s rouháním, když tu se místností rozlehl tlumený, ale jasný, hluboký hlas, který nemohl pocházet z lidských úst, jež byla nadto bez výjimky sevřena hlubokou účastí.

– Tak jest!

To rozhodlo. Ke své nezměrné radosti jsem byl svědkem, jak se tatínek rozeštkal a maminka vrhla na kolena, aby si vymohla odpuštění. Mé hasičské příbuzenstvo vedeno tetou začalo po řadě přistupovat k manželce a němě jí tisknout ruku, nadále neschopno slov. Napjaté svaly manželčinych bratrů povolily a její otec se sehnul, aby svůj přístroj uložil opět do pouzdra na řemeni. Maně jsem vnímal, že sestry v trikotech z neznámé příčiny hubičkují takzvané ho strýce Lojzu, neboť i mé srdce se zmítalo divokým soucitem.

Svatá, svatá Květuše! Jak jsem si v té chvíli umiňoval, že stanu-li se kdy jejím manželem, stokrát jí vynahradím svou láskou všechna ta hrůzná zklamání. Využil jsem všeobecné nepozornosti, proplížil se k ní a zavěsil pevně na její rámě. Držel jsem se ho jako klíště, ačkoliv mne všichni přesvědčovali, že ke svatbě vodí muže maminky. Odmítl jsem i tehdy, když mi slibovali pamlsky.

– Ne! zvolal jsem nebojácně, – mne s mou manželkou už rozdělí jen smrt!

Když poznali, že neustoupím, ani kdyby mi zlámali kosti, podvolili se. Svíral jsem tedy kytici i manželku a tak jsme, již bez dalších překážek, vstoupili do mé vysněné obřadní síně. Tam nás čekalo první milé pozdravení, když kapelnice odstrčila varhaníka, přistoupila k oknu, udala takt a z ulice vytryskly břeskné tóny dámské kapely hrající píseň, kterou navrhla manželka a moji rodiče schválili pro její krásný název „Svatí pochodují“. Upřel jsem k manželce vlhký zrak, abych ji ještě jednou a naposled spatřil za svobodna. Osmělen jejím povzbudivým úsměvem, zašeptal jsem.

– Vaše zpověď, má nastávající, mi ozřejmila, že stejně jako v hudbě ani v životě není polohy, která vám zůstala utajena. Ale zatrnulo ve mně, když jste vyzvala za soudce samo nebe. Musíme mu do skonání děkovat, že promluvilo a tím přesvědčilo naše, jak pevně jsme si souzeni!

– Jemu a strýci Lojzovi, zašeptala šibalsky, – který znovu potvrdil, že je perfektní břichomluvec.

Nestačil jsem užasnout, neboť jsme právě dorazili k vyvýšenému stolu a proti nám se rozhrnula portiéra, ze které vyšel vychrtlý muž, jehož krk byl omotán řetězem. Ustrnul jsem v domnění, že to snad některý z manželčinych manželů se doslechl o našem spojení a chce mi ji v posledním okamžiku vyrvat. Nevěnoval nám však nejmenší pozornost a zdálo se, že zde pouze na někoho čeká. Vzápětí se dostavila úřednice, která předtím sepisovala naše údaje, uklonila se mu a pravila.

– Soudruhu poslanče, přítomní snoubenci soudružka Květa Jánová i soudruh Vilém Rosol znají své pestré osudy a přesto v nich nespatřují překážku, která by bránila uzavření jejich sňatku.

Opět jsem se uklidnil. Teprve nyní jsem pomalu začínal věřit, že nás již nic nedělí od našeho cíle.

– Soudruzi snoubenci se dohodli, dodala ještě úřednice, – že budou užívat společného příjmení soudruh Rosol.

Radostně jsem přisvědčil, když vtom se vedle mne rozlehl ostrý hlas.

– No moment!

Srdce se mi zastavilo. Avšak naštěstí to byla jen manželka.

– To jsme v tom binci zapomněli domluvit, řekla už zas vlídně, – můj snoubenec se ovšem bude jmenovat Jáma!

Moji příbuzní začali znovu reptat. Manželka se však otočila, založila ruce v bok a pravila nesmlouvavě.

– Vám nestačí, že jsem se už čtyřikrát jmenovala jinak?? To se mám ještě jmenovat Sulcová?? Jen ať se zas jednou někdo jmenuje po mně!

Vycítil jsem, že nadešel okamžik, kdy jsem jí mohl veřejně projevit svou oddanost. Postavil jsem se po její bok, po jejím příkladu založil ruce a její síla jako by se přelila i do mě.

– Vilém Rosol, prohlásil jsem pevně, – se jmenovalo dítě, které dnes musí zemřít, aby se mohl narodit muž. Chci se odted' jmenovat jako má manželka: Květuše Jámová!

Byl bych snadno odolal jejich nářku i křiku, kdyby byla nezasáhla manželka sama. Teprve na její domluvu jsem nerad souhlasil, že se budu jmenovat Vilém Jáma, což moje rodina přijala se zřejmým ulehčením, manželčina pak voláním Bravo a Bis. Mezitím se úředník vzpamatoval a rozevřel ohmatané desky, v nichž měl založen projev.

– Vážení soudruzi snoubenci, zachraptěl znaveně, ale mně připadalo, že nasazuje k árii, – vážená soudružko snoubenkyně, soudruhu snoubenče, soudruzi rodiče, soudruzi příbuzní, přátelé, známí i soudruzi, podle svého nejsvobodnějšího rozhodnutí přicházíte dnes sem, abyste tu vyhlásili socialistický závazek, že spolu vstupujete do kolektivu manželství. Ten však může být pokrokový jedině tehdy, bude-li naplněn vzájemnou úctou k naší rodné komunistické straně, jakož i obapolnou láskou k Sovětskému svazu, a to na věčné časy a nikdy jinak. Naše vítězná revoluční společnost, pokračoval zemdleně, ale já bych byl přísahal, že je to árie z „Labutího jezera“, – rozbila balvany reakčních přehrad a předsudků, které nutily ženu státi se dobrovolně tržním zbožím, vdávat se ne podle hlasu srdce, ale na příkaz zpátečnických církví či tříd, prostě dle nelidského imperialistického zákona nabídky a poptávky. Proto nikdy nebudete v manželství nadřazeni jeden druhému ve věcech osobních ani majetkových, nýbrž budete si vzájemně soudruhy!

Na okamžik odtrhl zrak od desek a pohlédl na mne, jako by hodlal zdůraznit, komu jsou tato nabádavá slova adresována především. Když našel v mých očích oddaný souhlas, upokojil se a vrátil ke svému partu.

– V této slavnostní chvíli poděkujte rodné straně, vládě, pracujícím lidu naší krásné vlasti jakož i svým zaslouženě odpočívajícím rodičům, kteří vás s láskou provedli neustále se zostrujícím třídním bojem až k této nezapomenutelné chvíli!

Vzadu se ozval tatínkův vzlyk. Otáčel jsem se, abych této výzvě vyhověl, ale manželka sykla.

– Až pak, Viléme!

– Po jejich příkladu pamatujte i vy, zvučelo síní, – že nejradostnější povinností rodiny jest plození dítěte, neboť jen rodina, která úspěšně zplodí děti, může se dočkati toho nejcennějšího, totiž vnuků, kteří jednoho vzdáleného jitra i za nás pozdraví vycházející hvězdu komunismu.

Znovu na mne pohlédl a tentokrát už ze mne nespustil oči. Pochopil jsem i bez vysvětlení, že nadchází sám vrchol svatebního obřadu, onen okamžik, na nějž jsem tak dychtivě čekal celých pětadvacet let, vteřina, kdy pronesu nejdůležitější ze všech slov, která kdy přešla přes mé rty, slib tisíckrát závaznější než všechny, které jsem kdy dal rodičům, učitelům, velitelům i svému šéfovi. Zbystřil jsem všechny smysly a zhluboka se nadýchl, abych pak neztratil už ani zlomek času. Byl jsem pevně rozhodnut, že i v této poslední zkoušce obstojím více než nejčestněji.

– A nyní se vás táži, zazpíval poslanec jako vysoké Á, – soudruhu ženichu Viléme Rosole, zda dobrovolně vstupujete v manželství se zde přítomnou soudružkou nevěstou Květou Jámovou.

– Ano! odpověděla zvučným hlasem manželka.

Byl poněkud zmaten, ale když vyčetl z mé tváře, že mi promluvila z duše, neměl už dalších otázek.

Tak se má manželka konečně stala mou chotí.

II.
Od oltáře
ke kolébce

1

Můj život byl od jisté chvíle tak nevšední a bouřlivý, že by můj životopis vystačil několika dalším osobám, natož mně samotnému. Jestliže jej přesto zkouším vylíčit, pak pouze jako doklad výše uvedeného tvrzení. Ačkoli mezi slastným okamžikem mé svatby a těmito hořkými chvílemi, kdy se chci opět uchýlit k tobě, můj deníčku, uplynul v podstatě krátký čas, svět mého života se změnil k nepoznání. Nejpozoruhodnější je, že nejvíce se proměnila moje manželka.

K tomu přistoupila i značně zbytečná smrt mých rodičů, k níž rozhodujícím způsobem přispěla nečekaná změna všeobecných poměrů. Vše začalo poměrně nevinně. Jednoho listopadového dne bylo veškerému obyvatelstvu prostřednictvím sdělovacích prostředků sděleno, že zdejší komunistická strana splnila svou historickou úlohu a odchází na zasloužený odpočinek. Ten osudný den znamenal osudový obrat i pro mne, když mě má manželka poslala s touto zprávou k rodičům, třebaže byla teprve středa.

K pochopení dlužno vysvětlit, že mě manželka zpočátku k rodičům nepouštěla vůbec.

– Musíš se postavit na vlastní nohy, lástičko! objasňovala mi svůj zákaz, a já si tehdy netroufal ani se nechtěl jí optat, jak to mám dokázat, když mě právě ona skoro nepropouští z postele.

Pak mne jednoho dne náhle přivedla do mého starého domova sama a tam mé čekalo jedno z největších překvapení: v bytě mých rodičů už nebydleli mí rodiče. Místo krasopisně napsaných jmen VILIBALD & VILMA ROSOLOVI stálo na štítku tiskopisně vyraženo do kovu KVĚTUŠE A VILÉM JÁMOVÁ. Nevídané bílé stěny a neznámý nábytek moderního původu způsobily můj pocit, že se sem přestěhoval cizí byt odjinud.

– Sklapni tu chleběárnu, pusinko! smála se manželka mému překvapení, a zatímco mě nedočkavě odstrojovala mezi zdmi, jež byly němými svědky mého dětství, líčila mi barvitě potíže, které jí působili právě moji rodiče, než je konečně přesvědčila, že mému zdravému vývoji nemůže stačit její stísněná garsonka, kterou má nadto pouze půjčenu od kapitána dálkové plavby právě z kádrových důvodů přeloženého k modřanskému přívozu, ale jedině byt, na nějž jsem odmalička zvyklý. Nějakou dobu se prý zuby nehty pokoušeli zůstat alespoň v malém kvelbu myšleném kdysi jako pokojík pro služku, kterou jsme však nikdy neměli, aby mne později nezkazila. Manželka nicméně neúprosně trvala na svém, že by nemohla zaručit další manželství se mnou, pokud nebude mé další dospívání řídit sama.

– Když se pořád cukali, vyprávěla mi vesele, kladouc mě na váleudu zvanou letiště a poklekajíc nade mě s vášnivě vykasanou sukni, – poslala jsem na ně dva známé esenbáky, které jsem jedné zimní noci našla stuleny pod Karlovým mostem tak zkřehlé, že jsem je musela u sebe do rána rozehřívát ve vaně. Dobrý účel světí prostředky, a tak tvým starouškům namluvili, že na ně došlo udání pro podezření z dlouholetého nemravného obcování s vlastním dítětem, jemuž teď údajně hodlají mařit i výkon jeho manželství. Mí známí pravili, že se málokdy tak bavili, jako když je tví rodiče provázeli ke dveřím po kolenu volající, aby se s nimi, pokud lžou, propadlo celé čtvrté patro.

Pokaždé, když si zapálila cigaretu, abych si pod ní trochu vydechl – Musíme trošku nahonit, cos tu nečinně probloumal, ocásku! smála se znovu a znovu –, popisovala mi na pokračování, jak se rodiče pak už docela rádi a rychle přestěhovali do starobince, ač tam našli zatím spíš jenom nouzové ubytování, přičemž navíc uznali, že nám mohou z penze poskytnout i dostatečné věno k zařízení mladé domácnosti.

Nezapírám, že mne vzrušovalo patřit na známé stěny, po půl století prvně vymalované, bez hrůzy, že v nich budu muset za chvíli klečat na hrachu anebo si dokonce spustit kalhoty, aby mne stihl

možná spravedlivý, ale určitě přísný trest. Ano, v prvních dnech jsem ještě necítil odpovídající radost, stačilo, aby mi při mytí nádobí hlučněji upadla do dřezu kávová lžička, a já už zatahoval krk do límce, aby záhlavek tolik nebolel. Trvalo delší dobu, než jsem si zvykl, že už nejsem bit; manželka mne spíš výstražně štípala do tváří i různě níže a jen občas, když jsem něco hodně rozlil či rozbil, zapeskovala spíše povzbudivě.

– Ale ale, ty můj nešikulko, tvoje štěstí, nemotůrku, že máš aspoň tak snaživýho zavrtálka!

Ovšemže mi to dělalo dobře, stejně jako manželčino rozhodnutí, že mě už nikdy nepustí do kanceláře.

– Zůstaneš mi hezky v domácnosti, proutníčku, ty vaše kurvy by mi tě tam určitě ze závidi přerázly, a tví rodiče ostatně slíbili, že ti budou poskytovat i výživné, abys jako muž nebyl závislý na manželce.

Můj život dostal záhy pevný řád, jenž mě ještě víc utvrdil v rostoucí jistotě, že jsem se nadobro vymknul z rodičovských pout, která mi, jak opakovala má manželka, nedávala vydechnout, a patřil teď plně jenom jí, jež i při našich nejvášnivějších obětích pečlivě dbala, abych se neudusil.

Den pro mne sice začínal dost nezvykle už kolem čtvrté ráno, kdy se manželka vracela ze své vyčerpávající umělecké činnosti, ale zato končil již v osm večer, kdy do ní zpravidla odcházela. Poté, co jsem jí odnesl těžký nástroj k tramvaji či k metru, kde mne však pokaždé odehнала – Nepřipustím, aby si někdo pomyslel, že jsem si tě vzala jako stěhováka, ty můj moudíčku, běž si radši hezky hajnout, ať najdu doma čipernýho píchálka! –, jsem ovšem spal jako na trní, abych nepropásl zvuk jejích klíčů. Když se se mnou pomilovala a nasnídala, ulehla a spala až do dvanácti v poledne, kdy se se mnou pomilovala a naobědvávala, načež telefonovala z postele s mnoha známými, čtouc znovu a znovu svou oblíbenou knihu „Paměti katovské rodiny Mydlářů“, a poté, co se se mnou pomilovala a navečeřela, byl mému plodnému dni konec.

Mezi našimi poleženími i posezeními jsem vykonával různé užitečné práce a mohl přitom vděčně, i když spíš tajně, aby manželka nežárlila, vzpomínat na svou maminku, která mě naučila krom přípravy nejzdravějších pokrmů také drhnout, smýčít, čistit, leštit, mýt, prát, sušit, žehlit, plést, háčkovat, zašívát, sešívát i vyšívát, ne snad úplně dokonale, ale pro naši skromnou domácnost zcela dostačujícím.

Pravda, ze všeho nejmíň se manželce zamlouvalo mé kuchtění, přestože maminčin receptář se skládal převážně z výživných kaší, jichž byl bohatý výběr a měly neobyčejně lahodné chutě. Však také byla manželka z krupicové nelíčeně nadšena, pohanková jí chutnala, jáhlové ráda okusila, ale už v kroupové se jen porýpala a moučnou hned vylila do záchodu.

– Uděláme spolu manželskou dohodu, chceš, kašičko moje? Ty mě budeš pořád pořádně oblažovat a já nám budu nosit papů do mikrovlnky!

Od té chvíle jsme jedli převážně vývary a ovary.

Takto přímo pohádkově planuly a plynuly naše líbánky, až moje manželka jednoho předjitra nepřišla domů. Pravda, varovala mne od počátku pravidelně, že k tomu může dojít, přemístí-li se rozjařená společnost kupříkladu na loď, odkud kapele nebude úniku. Opětovně mi kladla na srdce, abych v podobném případě zachoval ledový klid a žádhopádně nevolal policii. Tak jsem teď alespoň nevyšel z domu, abych nepropásl její příchod, a byl pak na pokraji duševních i tělesných sil, když se dostavila sice v obvyklý čas, ale až třetího dne. I ona vyhlížela silně přepadle.

– Ne, nikdo mě nepřepadl, ujistila mne, – myslíš-li snad násilníky, ale tím silněji mne napadla myšlenka, která zapříčinila, že jsem podvakerát neopustila náš noční podnik ani za dne, abych v jeho uzavřené klauzuře vyřešila otázku, kterou ti teď proto díky tomu mohu položit už předem správně zodpovězenou: Není nejvyšší čas, Viléme, abys také konečně navštívil své drahé rodiče?

Málem jsem vyhrkl nadšené Ano, ale včas se vzpamatoval, jak mi ta vážná promluva vnutila jinou otázku: Co když mě pouze zkouší, aby si ověřila neslábnoucí pevnost mé lásky k ní, jako když se mě tatínek na oko ptal, chci-li si ji vzít? Přemohl jsem se proto, abych se zatvářil zaraženě, až skoro uraženě a také nebývale odmítavě, neboť jsem manželce dosud nikdy nic neodmítl.

– Oni, začal jsem vyhýbavě, – budou jistě chtít, abych jim jako odmalička říkal, že je mám po Pánu Bohu nejradši na světě, avšak já jim teď nesvedu zamlčet, že jste již dávno obsadila vy dokonce i příčku nejvyšší...

Vzdor jejímu přání jsem jí ze samé lásky nepřestal vykat a ona mě kvůli tomu k mé radosti nikdy nevypeskovala.

– To je hezké, odtušila, – to je vlastně správné, i když možná trochu přeháníš, ale byl to každopádně právě On, kdo přikázal Cti otce svého a matku svou! Ne, nemohu si už déle brát na svědomí, že se snad kvůli mé oblaze trápí dva staří lidé možná těsně před žehem. V sobotu je tedy navštívíš a budeš je ctít až do pondělka!

Bylo to poprvé od našich vdavek, co jsem neměl strávit alespoň zbyteček noci s ní, a já ke všemu věděl, že právě příští sobotu a neděli poprvé nehraje, neboť kapelnice čeká koťata, aby je mohla ještě zaslepa utopit, takže bychom s manželkou mohli konečně obcovat od soumraku do rozbřesku. Když jsem jí to namítl, dala mi plně zapravdu.

– Ano, ty můj nedochrňo, i já se těšila přímo nevýslovně, ale vina, kterou pocituji za to, že jsi své milované rodiče z lásky ke mně tak dlouho zanedbával, mě nutí potlačit vlastní rozkoš ve jménu té vyšší vaší. Proto bude, jak jsem řekla, a basta fidli!

Když jsem v sobotu vystoupil z tramvaje, k níž mě manželka dovedla, u předměstského domova důchodců zřízeného ve zrušeném klášteře a nazvaného vtipně Na konečné, bušilo mi srdce, třebaže manželka ve své prozíravosti zařídila potřebné předem. Když zvěděla, že domovní řád zakazuje nocleh osobám nepenzijního věku,

zavolala správci opět jednou tím hlubokým hlasem, jímž vlastně jen imitovala svůj nástroj, jakožto Státní tajná bezpečnost: Vysílá, oznámila mu stroze, k jeho chovancům manželům Rosolovým mladého agenta, který je příznivou náhodou jejich syn, aby v průběhu času vyzvěděl, nejsou-li hledanou hlavou náboženské sekty zpochybnující nejen marxismus, ale dokonce i sám engelsismus.

– Nějaké dotazy? chtěla vědět, a když muž na druhém konci v děsu jen záporně koktal, dodala – ručíte mi za naprosté utajení akce svým členstvím ve straně!

– Ale já, soudruhu náčelníku, jsem nestraník...

– Tak budete za trest přijat! řekla nelítostně a zavěsila.

Rodiče mě uvítali, jako by byli varováni, ale záhy jsem seznal, že je tak rozklepal sám můj příchod, který jim správce z důvodů utajení zatajil též. Pozvolna se jim vracela barva, a tatínek dokonce, když jsem v jednu chvíli ne úplně souhlasil s jeho názorem na počasí, už už rozepínal pásek, než se jeho třaslavé ruce včas rozpomněly, že už mě smí trestat jen manželka.

Zbytek soboty uplynul v děkvných modlitbách. Nové znejistění je přepadlo, když se mě navečer optali, v kolik musívám být doma, a seznali, že u nich setrvám až do pondělka. Snad to byla vzpomínka na onu manželkou rozehřátou dvojici esenbáků, která vyvolala jejich rychlý a vřelý souhlas. Po dlouhé době jsem tedy opět spal mezi nimi, ale dávnou pohodu jsem nepocítil. Vnímal jsem, jak oba dva rozčilením ani nemhouří oči, a také já se musel bránit spánku, abych se jich snad ze zvyku nezačal dotýkat podobně jako manželky.

V neděli ráno, právě když si rodiče dělali starost, čím mě pohostí, snídající sami v den Páně pouze hostie, ozvalo se zaklepaní. Do skromného pokojíku, kde byl narovnáán veškerý náš starý nábytek až do stropu, pročež tu bylo poněkud těsno, vtlačil správce domova osobně servisovací vozík s opulentní snídaní. Tvrdě, že si dal socialistický závazek osobně důchodově zabezpečit jednu konkrétní rodinu a mé rodiče že si vytáhl poslepu z klobouku, dělal na mě nenápadně významné posunky.

Den pak ubíhal ve starých krásných kolejích, kdy čtení biblické dějpravy střídaly nábožné písně, a já bych se byl jistě neznal blahem, kdyby se mi víc a víc nevtíraly myšlenky na manželku, která na ně doplácí svým osaměním. Za smrákání jsem nevydržel, rozloučil se polibky s rodiči i se správcem, jenž se co chvíli nabízel k dalším službám, a po slabé hodině usilovného pochodu jsem již na opačném konci města odemykal dveře označené nyní hrdě i mým jménem.

Klíč se ne a ne otočit. Pochopil jsem po chvíli logickou úvahou, že v zámku trčí zevnitř její, a ihned se do mě zakousla obava, že ji tak dlouhé odloučení dohnalo k zoufalému činu.

Začal jsem tedy na dveře bušit.

Vinou mých nepřítelů vyvinutých svalů se rány nerozléhaly s takovou naléhavostí, jakou jsem vnitřně přímo překypoval, pročež jsem se rozhodl doběhnout tentokrát na policii, aby dala dveře vypáčit. Těsně před tím mne však ještě napadlo dlouze zazvonit.

Zvonění bylo úspěšnější než bušení. Spěšně se přiblížily kroky a ozval hluboký mužský hlas.

– Kdo je? zeptal se chraptivě.

Nové hrůzné tušení předčilo první. Mou manželku kdosi přepadl a drží nyní jako rukojmí! Někdo z dřívějších manželů anebo půlka orchestru, která ostrouhala?? Strach o ni mi propůjčil odvahu, o níž jsem dosud neměl tušení.

– Okamžitě otevřte! křikl jsem, až mi hlas přeskočil téměř do fistule, – nebo dám dveře policejně vylomit!

– To si zkuste!! ozvala se za dveřmi nečekaně manželka a vzápětí se rozletěly.

Tentokrát jsme otevřeli ústa údivem oba. Vedle ní nestál žádný muž, zato ona číhavě vyhlížela k rohu schodiště.

– Kde je?? ptala se bojovně.

Měla na sobě kuchyňskou zástěru a v ruce cedník plný kouřících špaget, ze kterých ještě kapala na podlahu voda.

– Kdo...? nechápal jsem.

– To si tě přivedla ta čůza? syčela divoče, – a ty jí tu ještě děláš be-
ranidlo? Právě ty, chčipáčku, co by sis beze mě do smrti nezapíchal?
No tak sem teda pojd'te oba, ať vás nakopnem společně do zadku!

Cedila ta slova současně se špagetami výhružně k rohu schodiště
a mně se mezitím rozbřesklo. Vzal jsem ji naléhavě za ruku s ced-
níkem.

– Ne, ne, Květuše, maminka tu není, přišel jsem sám, moje čestné
pionýrské slovo, nechtěl jsem vás jen nechat déle samotnou!

Tvář jí stále hořela spravedlivým hněvem, ale už se v ní začal
usazovat známý manželský výraz.

– Tak tos byl jen ty, kdo tu tak žensky ječel?

– Bá! jsem se, že vás přepadl nějaký...

– Ha ha! zasmála se opět chraptivým basem, ale hned se vrátila
do normální polohy, – tak ono mne to pislo zachlánít, ono to tu
psímo chtělo vylamovat dveze...!

Pak však velmi zpřísněla.

– Na vylomeniny tě užije, zato nemáš ani špetku svědomí! Proč
jsi opustil své ubohé stařečky, když jsem ti výslovně povolila zůstat
u nich do zítřka? Copak si neuvědomuješ, jak je jim těžko v cizím
prostředí, kams je vyhnal, aby ses tu mohl věnovat svému smilnění?
Nuže, někdo mít svědomí musí, ať jsem to tedy já: Ano, zvolím i pro
dnešek samotu. Přijď zítřa v poledne s obědem, Viléme!

Nato mi před nose! zabouchla dveře, když z nich předtím hbitě
vytáhla mé klíče. Uslyšel jsem už jen dvojí zamykání.

Styděl jsem se tak, že bych se byl nejráději schoulil pod Karlův
most jako ti dva policisté, ale věděl jsem, že mne by dnes manželka
za trest určitě nezahřála. Také můj strach nevyplnit její tak neso-
beckou vůli byl silnější než můj stud.

Správce starobního domova mi naštěstí přeocho!tně otevřel
a moji rodiče se opět neodvážili odmítnout mne, když uslyšeli, jak
má manželka kvůli nim obětovala i naši druhou společnou noc. Jen
jsem si pro jistotu lehl za maminku, neboť mě napadlo, že kdybych

se jí snad v polospánku ze zvyku dotýkal jako manželky, snesla by to asi líp než tatínek.

Nazítří mě správce dokonce obdařil bohatou výslužkou z domá-
cí, jak zdůraznil, zabijačky, s výslovnou prosbou, abych dal s jeho
uctivým pozdravem větší půlku soudruhu náčelníkovi. Těšil jsem se
celou cestu, jak se tomu bude manželka při obědě smát, ale čekalo
mne další zklamání: nebyla doma, ať jsem zvonil, jak zvonil!

Protože zřejmě zapomněla, že mi odebrala klíče, postával jsem
pak se svým pytlíkem a vyhlížel její návrat na konci ulice, abych
nebudil pozornost sousedů. I tak se mi ne vždy podařilo uniknout
zvídavému pohledu či dokonce úlisnému pozdravu prozrazujícímu
snahu rozvázat mi ústa. To jsem buď horlivě vytahoval kapesník,
jako by se mi spustila krev, anebo se na oko hladově zakusoval do
jelit či jitrnic, jichž tak válem ubývalo.

Tak uplynulo osm hodin, během nichž navštívila i opustila náš
dům řada známých i neznámých osob s výjimkou mé manželky,
a místo slunce dávno zaplanuly lucerny, když se objevila i se svým
věrným nástrojem – ve dveřích našeho domu! Bez dechu jsem k ní
doběhl, abych jí objasnil, že se stalo nepochopitelné nedorozumění,
avšak ihned jsem zjistil, že se na mne poprvé opravdu zlobí.

– Dokdys měl být doma, Viléme?? A s čímš měl přijít?? Je to,
žeš mě nechal čekat a skoro vyhladovět, dík za mou starost o tvé
rodiče? Můžeš to vůbec nějak vysvětlit?

– Do oběda! S obědem! Není! Je! odpověděl jsem na všechny
otázky najednou a ihned se o vysvětlení pokusil.

– Já jsem přece zvonil a...

– To ti leda zvonilo v uchu! přerušila mne hněvivě, – strávila jsem
za svou dobrotu nejen další hodiny bez sousta i bez šousta, ale navíc
s vědomím, že se na tebe jako živitele ani oblažitele prostě nemohu
spolehnout. Ráno si řeknem víc. Teď alou na kutě!

U mých nohou cosi zacinkalo o dlažbu. Byly to mé klíče.

To už jsem se ovšem ani neodvážil nabídnout jí pomoc s helikopterem, protože hrozilo, že by mě spíš jeho mocným tubusem srazila na chodník. Nechtěl jsem, aby nás v tak trapné situaci prvního manželského nesouladu někdo zahlédl, a proto jsem se raději bez odmluvy odplížil domů.

S pocity, jaké asi musí mítvat spráskaní psíci, jsem samozřejmě neměl na jídlo ani pomyšlení zčásti také proto, že jsem byl přesycen zabijačkou. Šel jsem si tedy rovnou vyčistit zuby, abych se pak pomocí modliteb probděl do chvíle, kdy se manželka vrátí z výkonu umění a já se jí pokusím to nesprávné podezření vymluvit. S ústy plnými pěny jsem se však vzápětí přestal činit s kartáčkem, protože mi do oka padly předměty, které dříve pod zrcadlem neležely: štětka na holení, břitva a kamenec, jaké jsem vídal u tatínka, ale sám nevlastnil, protože mi dosud nerostly vousy.

Byl snad tatínek zde? Ale vždyť jsem byl naopak já u něho! Mohl sem ovšem zaskočit, zatímco jsem tam spal, ale proč? Oholit se tu z dávného zvyku? A jak by sem byl dostal? Ne, tuhle domněnku jsem mohl klidně zaplašit. Nebo si tu ty věci spíš zapomněl při svém spěšném odchodu a manželka nález položila sem, abych mu je příště vrátil? Anebo...

Představa, která mne přepadla teď, byla tak nepředstavitelná, že jsem ji ani nechtěl domyslet: že by má manželka, která mě milovala tak důsledně, až za mne dokonce vyřkla i mé Ano, že by mi... že by mně... že by mne... ne! můj mozek to odvrhoval s takovou úporností, že to ani dnes nedokáže napsat má ruka!

S hlavou připomínající zcela vykradený byt jsem tedy proseděl další dlouhé hodiny před televizorem, jehož program jsem nevnímal, jako pak ani bleděmodré šumění, když všechny stanice skončily vysílání. Byl jsem tak dokonale nepřítomen, že jsem i manželku vzal na vědomí, až když mě vesele štípala do tváře.

Ano, byla veselá jako v prvních dnech naší lásky, oči ještě večer nepřátelské jí šibalsky hrály a obklopoval ji její nejlepší parfém, jak

říkávala žertem vůni borovičky. Ještě dnes slyším, jak mi do ucha zpívá svou nejoblíbenější píseň.

Hej hou,
hasiči jedou,
stříkačku vezou!
Pan velitel od stříkačky
má posraný podvlíkačky,
hasiči perou!

Ach, kdeže loňské sněhy jsou...! Ten popěvek býval vždycky její výzvou k lásce, neboť stříkačkou něžně nazývala právě můj... mého... ze samé lítosti jsem ani to nedomyslel, protože v mé zmučené mysli těkaly stále obludnější představy, jak moje manželka zpřístupňuje úplně cizímu muži svůj... svou... ne! ještě teď se ta představa vzpírá mému chápání.

A tak, místo co bych se od ní jako obvykle nechal strhnout do ringu milostného zápasu, dalo mi zoufalství sílu vzít ji za ruku a odvést do koupelny, kde jsem zvedl holicí štětku a přiložil ji s něhou výčitkou k vlastní bezvousé tváři.

Manželka sice ani nezbledla ani nezrudla, ale zato neobvykle zvažněla. Vzala mi štětku z ruky a utkvěle ji pozorovala, zatímco ke mně promlouvala.

– Ano, Viléme, je pravdou, že jsem k tobě poprvé v životě nebyla zcela pravdivou, ale ta pravda mi připadala tak nepravděpodobná, až jsem se zalekla, že bys jí možná neuvěřil. Starší z oněch dvou policistů, o nichž už byla mezi námi řeč, jistý Běda, sem přišel dnes krátce před tím, než ses měl vrátit, aby mi oznámil, že hodlá spáchat sebevraždu. Řekla jsem mu upřímně, že nemám chuť zabývat se jeho problémem, protože si hodlám čekajíc na tebe číst ve své oblíbené knize „Paměti katovské rodiny Mydlářů“, ale záhy mně došlo, že bych ho tím mohla mít na svědomí se všemi právními

důsledky. Vpustila jsem ho tedy dál a nechala si líčit jeho osobní drama spočívající v tom, že beznadějně miluje svou matku, která je bohužel stále vdána za jeho otce, s nímž se odmítá rozvést, aby si nesáhl na život zas on. Právě když jsi zazvonil, měl můj host za sebou už čtyři sebevražedné pokusy, a to plynem, nožem na chléb, saponátem a řetízkem od splachovadla, přičemž naštěstí nechal nezamčené dveře toalety, takže jsem ho stačila oživit dýcháním z plic do plic. Až když se mi kolem páté zapřísáhl, že podobných hloupostí napříště zanechá, mohla jsem ho nechat odejít. Pochop proto, že jsem ti místo téměř neuvěřitelné pravdy nabídla tobě už známou svatou lež, v jejímž rámci jsem na tebe ovšem musela být i zlá. A pojď si hajnout, neboť mě předchozí události dost vyčerpaly a následné umělecké úsilí mi na svěžesti nepřidalo. No tak? Vyčůrat a spát, dneska se filipínkovat nebude, bezfousku!

Jestliže jsem byl po tak zevrubném vysvětlení téměř uklidněn, upoutalo poslední něžné slůvko mou pozornost znovu pod zrcadlo.

– Ale co ta štětka? zaváhal jsem, – co ta s tím má společného? Chtěl se tu snad před sebevraždou oholit?

Krátký okamžik mžikala oběma očima, jako by jí do nich bylo právě cosi spadlo, než se znovu rozzlobila.

– Za koho se máš, ty mátoho, že si dovolíš klást mi tak potouchlý otázky? Víš já, co má v kebuli nesvéprávněj pošuk, když se mi tu v jednom kuse morduje? Je to jediná věc, která ti z jeho tragédie utkvěla? Ostatně, nevidíš tu břitvu?? Není na ráně, že se tu chtěl do pětice i podřezat, a štětku i kamenec si s sebou vzal z návyku? Jestli ti vadí jen to, není nic snadnějšího!

Nato otevřela okno a hodila kamenec do světlíku.

– Už má dušička pokoj? zeptala se ironicky, – jestli jo, tak bych šla ráda chrnět!

Netroufl jsem si už říct, že zapomněla na štětku a břitvu. Ale i ty nazítrí zmizely, nejspíš rovněž do světlíku, na jehož dno jsem však pro hloubku a tmu nedohlédl.

Naše líbánky nerušeně pokračovaly, s tím rozdílem, že mě má manželka přestala líbat. Když jsem se jí asi po měsíci opatrně zeptal, proč, zatahala mě žertovně za ucho.

– Tak sis toho konečně všiml, pusinko? To ti ale trvalo! Mí předchozí manželé se mě zeptali hned.

– A co jste jim řekla? nedal jsem se odbýt.

– No co asi? Že se musím rozhodnout mezi líbáním a uměním. Právě můj nástroj si žádá všechen můj nátisk, jak se lidově říká ambažúře.

– A co oni? nevzdával jsem se dál.

– Naneštěstí pro ně trvali sobecky na svém, takže se potázali se zlou a pak si už jen sami marně honili bycha. To se ale tobě stát nemůže, vid', trumberko, když ti to už měsíc nechybí. Ostatně pořád je na mně dost místeček, kde mě můžeš pusinkovat podle libosti i chuti.

I takových však valem ubývalo, a nakonec už k našemu nejbližšímu styku docházelo jen ve středu. V pondělí a úterý mi manželka svěřovala, že se teprve pomalu otvírá ze své sobotní a nedělní zamčenosti, a ve čtvrtek i v pátek, že se do ní musí zvolna uzavřít. Když jsem však nesměle navrhl, že tedy k tatínkovi a mamince raději nepůjdu, rozkatila se na mne pro mou bezcitnost i můj nevděk, až už jsem raději nenaléhal.

I rodiče si na mě postupně zvykali, a správce domova starodůchodců se překonával v pohostinství, přičemž nikdy nezapomněl na výslužku mému soudruhu náčelníkovi a občas se mne spiklenecky zeptal, jak jsem se svým slíděním daleko. Na manželčinu radu jsem se však vždycky znovu zatvářil odmítavě až nepřístupně, takže se pak provinile pleskal přes ústa.

Od pondělka do pátku od čtyř ráno do osmi večer jsem však užíval svého manželství mnohem oduševněleji než dřív a středeční podvečerní milostné spojení, jež naše soužití každý týden znovu korunovalo, stalo se mi brzy tím, čím mně dřív bývala neděle.

Ta jedinečná pohoda se vlastně navždy zhroutila právě onoho v úvodu zmíněného listopadového dne, kdy mne manželka pověřila,

abych už o dva dny dříve než obvykle přesídlil k rodičům se zprávou, že komunistické zítřky naší vlasti budou na přání obyvatelstva vystřídány kapitalistickými.

– Ale... sebral jsem veškerou odvalu, jak se mi hrdlo stahovalo lítostí, jež se zdaleka netýkala jen ztráty komunismu, – ale Květuše, vždyť je středa!

– Dějiny se neohlížejí na tvé chtíče, Viléme! prohlásila, a tím, jak nepoužila některé ze svých něžných přezdívек, mi naznačila, že předchozí zítřky mi byly po této stránce rozhodně příznivější, – dějiny se dějí, ať se ti to hodí do krámu nebo ne, někdy, jak vidíš, dokonce i ve středu. Takže zvedni svůj líný zadek a padej, abys rodiče s tak zásadní změnou smířil právě ty, ručím ti, že budeš mít do pondělka poledne co dělat, aby se s ní vyrovnali!

Pak už mi nezbylo, než sbalit si svá návštěvní fidlátka a činit, jak si přála. Dle jejího návodu jsem se napřed zastavil u správce domova a prozradil mu, že moje údajná činnost pro Státní bezpečnost byla jen sukýnka zakrývající mé skutečné působení pro tajnou službu USA, k čemuž mi vytvořili nejlepší předpoklady právě moji bezelstní rodiče a jeho vstřícná spolupráce. Dodal jsem, že všechny jeho výslužky byly mým přímým nadřízeným, zdejším rezidentem, hlášeny do Washingtonu a budou mu připsány na vyvážení jeho dosavadní špiclovské činnosti v žoldu komunistů.

Pochopil a uvěřil ihned, protože na obrátku přispěchal s lahví domácí slivovice pro amerického prezidenta. Zato rodiče opravdu neporozuměli ničemu. Marně jsem se jim snažil vysvětlit, že i ta soukromá víra, pro niž byli neustále utiskováni, vyšla svobodně na ulice, kde ji teď spolu mohou veřejně hlásat. Místo toho odmítli opustit lůžko a střídavě plakali.

– Jsme jen prostí lidé, vypravil ze sebe tatínek v kratičké chvíli, kdy svedl souvisle promluvit, – ale máme svoji...

Nedořekl a opět zaslzel.

V neděli mi bylo jasné, že si ani do pondělka nezvyknou, a byl jsem tak rozložen jejich štkáním, že jsem nejprudčeji jak kdy zatoužil po manželce. Vzdor jejímu přání vydal jsem se tedy opět jako šílený pěšky domů, abych v jejím objetí načerpal nových sil. Byl bych dal hlavu za to, že mě neodmítne a dokončí pak tu náročnou misi spolu se mnou.

Dnes vím, že kdybych ji byl býval dal, už bych ji neměl, neboť mne čekalo překvapení: V celém bytě nebylo po mé manželce ani vidu, ani slechu!

Když jsem se o tom přesvědčil zásadně, počal jsem si všímat jednotlivostí, abych se dopátral jakékoli stopy. Hned v úvodu mě zarazilo, že z prosklené kuchyňské kredence zmizelo veškeré nádobí. Zprvu jsem usoudil, že jsme byli vykradeni, a zamrazilo mne: Neodvlekli snad lupiči manželku s sebou, aby je nemohla obvinít? Už už jsem se rozbíhal pro policii, když mě napadlo nahlédnout ještě do koupelny. Co jsem spatřil tam, zmátlo mne dokonale. Všechny naše talíře ležely znečištěné naskládány ve vaně, kterou zaplnily téměř po okraj.

Vysvětlením nejpřirozenějším bylo, že ji doma přepadly dívky z její kapely, a ona pro ně uspořádala banket, který jim byla od naší svatby dlužna. Pak jsem však zkoumal obsah vany blíže a vrátila se má nejistota. Podobná hostina logicky předpokládala jednotnou stravu, kdežto na talířích byly patrné zbytky velmi různých pokrmů dobře rozlišených barvou zaschlých omáček. Così mi vnuklo, abych v té vřavě hledal náznak řádu, což se mi po další delší chvíli i zdařilo: Vše se zdálo nasvědčovat, že zde stolovalo několik dvojic konzumujících v páru vždy společné jídlo.

Že jsem svou hlavu podržel, nešlo mi teď do ní, proč by je manželka hostila tak složitě, a vyšel jsem do pokoje, abych si to v ní srovnal. Tam jsem na naší manželské posteli, rozválenější než kdy předtím, spatřil nejen manželčinu růžovou, ale i svou bledě-modrou přikrývku, což mou nejistotu vystupňovalo. Naposled jsem zadoufal, že se snad manželka chtěla jen vypotit, když mne osvítila

temná myšlenka a já spíš vběhl než vešel zpět do koupelny, abych pohlédl ještě pod zrcadlo.

Obraz, který se mi naskytl, mě připravil o poslední naději: Mezi břitvou a štětkou tam opět ležel i kamenec...

Následující hodiny se mi zpětně jeví nekonečnější než celá má předchozí existence. Probloumal jsem je mezi zdmi našeho bytu a prožil znovu jako ve zpomaleném filmu běžícím nadto pozpátku vše, od svatby s manželkou přes setkání s ní, mé návraty ze zaměstnání, z vojny, ze školy, školky i jeslí až po svůj porod, ano! i po své početí, při němž asistoval onen penzionovaný farář, jenž tatínka napřed vyhodil z kostelnictví, aby pak při aktu mého svízelného plození oba mé rodiče v jejich cudnosti přesvědčoval, že spolu obují v duchu Písma, za účelem porození proroka...

A když jsem dospěl k tomuto požehnanému počátku své pozemské pouti, ozval se klíč a pak smích a nato i manželčina milostná znělka, zpívaná dokonce dvouhlasně.

Hej hou,
hasiči jedou,
stříkačku vezou...

Uvyklý jejímu nadání napodobit bas i baryton nepodivil jsem se nejdřív ani tomu zdvojení, ale to už se má trapná nejistota vůčihledně měnila v ještě trapnější jistotu. Ač ve tři ráno, moje manželka sem nevstoupila sama.

Muž, jenž ji doprovázel, byl ještě o dobrou hlavu, o kterou bývala obvykle vyšší než já, vyšší než ona, a objímal ji tak majetnický a navykle, jako by ona sama byla helikon. Když mě spatřili, dospěli právě k velitelovým podvlíkačkám. Ze setrvačnosti zpívali dál, ale z jejich tváří se vůčihledně vytrácela dobrá nálada.

Věděl jsem, že ze sebe při své spíš tiché povaze svá zklamání a svoje výčitky nikdy nevykřičím tak přesvědčivě, aby na tohoto

člověka bez citu a jistě i bez studu, který manželku zjevně donutil zranit i zradit, co měla nejraději, zapůsobily natolik, aby se omluvil a bez vyzvání odešel. Ale toužil jsem alespoň v ní vznítit přechodně umdlélou sílu naší lásky, aby mu přede mnou objasnila, že jí nikdy nemůže dát zlomek toho, co já, a proto ať se bez odkladu klidí.

S tímto předsevzetím jsem proti ní vztáhl obě své ruce, jejichž pevně semknuté dlaně vyčítavě svíraly všechny tři zrádné předměty. Jaké blaho se ve mně rozlilo, když manželka skutečně zbledla, a její svůdce, uvolniv ji okamžitě, dokonce ucouvl.

– Ne! zašeptala manželka, chraptivě – ne, Viléme, to nedělej...!

– Všecko se dá přece vysvětlit, chraptěl domlouvavě i ten obr,
– pojďme si o tom v klidu poklábosit při sklence!

Ale mě teď nemohli opít rohlíkem!

– Vy jste mě podvedla, zachraptěl jsem též.

– Co platí, řekla naléhavě, – je přece, co nám říká duše, na tom slabost těla nic nemění!

– A taková sláva to snad zas nebyla, řekl on, – rozhodně ti nestojí za kriminál, chlapče.

Až tehdy mně jejich pohledy úzkostně soustředěné do jednoho bodu mimo mé oči připomněly, že mi z dlaní vyčnívá obnažená břitva. Na důkaz, že se bojí naprosto zbytečně, jsem k nim pokročil blíž a pozvedl břitvu k manželce, aby ji převzala. Ona však uskočila za svého průvodce a ječela teď velmi žensky.

– Bédó, ježiši, tak dělej něco!

I on však ustupoval, tlačí ji za sebou, dokud je oba nezastavila zed'.

– Heleďte, pane Jáma, zavykal mi náhle nečekaně zdvořile, – já chápu, že je teď na esenbáky hon, a nepopírám, že jsme si to kapku zavinili sami, ale proč nám hnedky řezat krk? Chtěl jsem vaší starý krapet zkrátit čekání na vás, a vy jste přece věděl, že už není pan-na. Domluvme se, že odložíte tu břitvu, a já vypadnu jak z vašeho manželství, tak od policie, no co? plácnem si na to?

Napřáhl ke mně otevřenou dlaň, a já s vědomím, že jde o trochu pokořující, ale nejspíš jedině možný kompromis, při němž si mohu klást další podmínky, jsem tedy otevřel i svou, až mi její obsah vypadl na zem. Avšak místo mírného stisku jsem ucítil mocný šub, a než jsem se vzpamatoval, klečel mi ten chlap bolestně na hrudi, zatímco manželka seděla na mých nohách a mluvila, jako by slova krájela tou břitvou.

– Tak tys nás chtěl podříznout, ty kudličko? A ještě hrát národního mstitele, kterej zapích estébáka? Ty, kdo mě přímo vehnal do jeho náruče, když mě tu nechával víkend co víkend ležet ladem, protože chodil fízlovat vlastní rodiče, co před tím vyhnal z jejich domova, aby se tu mohl chlípně pářit? Tak já ti ted' něco povím, ty opruzenej pubertáku! Seber svejch pět švestek a padej ocad' tam, kde nechal tesař díрку, kam si můžeš strkat toho svýho trpajzlíka!!

Když mne pak její Běďa vyhodil bez jediné švestky a já svedl vstát z chodníku, zmocnila se mě obava, že jsem neztratil jenom světlé zítřky, ale i svou manželku.

2

Ocitnout se o půl čtvrté ráno v listopadovém sychravu na ulici bez manželky, bez bytu i bez komunistické strany, která, aniž co předem naznačila, zkrátila slíbené věčné časy na pouhých jednačtyřicet let, a nezoufat si, to vyžadovalo značného sebezapření.

Přiznám bez mučení, které bych asi beztak nevydržel, že mou nejprvnější myšlenkou bylo sáhnout si také na život. Až teď se mi ozřejmilo, co vše se muselo odehrát v nitru muže, který u manželky bez úspěchu celé odpoledne páchal jednu sebevraždu za druhou... avšak tuto myšlenku ihned zapudila jiná, že kdyby se byl onomu Bédovi, o něhož nejspíš šlo, i jen jediný pokus vydařil, přišel bych dnes pouze o stranu.

Avšak nestalo se, a vzduchoprázdno za domovními dveřmi, jimiž jsem proletěl, zelo všude, kam jsem ve tmě dohlédl. Zůstat tak náhle navíc i bez práce, bez prostředků a prozatím i bez penze, prostě jako plot bez kůlů, na krku vetchým rodičům, odkázán pouze na vratkou přízeň správce důchodčího domova, který si mohl co chvíli začít klást dotěravé otázky a brzy i vyžadovat na ně mé odpovědi a pak mi třeba odebrat nezákonně poskytovanou polopenzi, to vše mi nedávalo nejmenší naději, že bych se vůbec nějakých zítřků dožil, tím méně kapitalistických, jež se teprve nesměle ohlašovaly tím, že mi správce přestal říkat Soudruhu. Kdykoli se mu z návyku připletla na jazyk úvodní slabika toho oslovení, spasil se výhybkou ke slovu Sousedě.

Mou bezvýchodnost dovršovalo, že za dveřmi mého dosavadního domova zůstalo veškeré zařízení i náčiní, jimiž bych se byl mohl při jisté šikovnosti sprovodit ze světa. Skok z dálničního mostu, za tím účelem patrně postaveného, jak naznačovalo dvě stě vesměs úspěšných pokusů, nepřicházel bohužel v úvahu, neboť jsem od

dětství trpěl přímo chorobnou závratí. A protože mi chyběla jakákoli hotovost, neměl jsem ani na vstup do metra, abych se vrhl před první ranní soupravu. Rozhodně jsem nechtěl riskovat, že místo v márnici skončím v odsunovací vazbě, když případným revizorům či cizineckým policistům nedokážu ani prokázat totožnost, neřku-li příslušnost. Nevím, našel-li by se mezi literáty mistr schopný vylíčit stav mého ducha a brzy i těla, které duch nestačil zaštitit před jitrním mrazíkem.

Napadlo mne přihlásit se úřadům sám a při výslechu se třeba předstíráním padoucnice dostat ke služební pistoli, ale jednak jsem neuměl předstírat a jednak hrozilo, že při své smůle narazím na druhého z esenbáků vděčících manželce za své rozehřátí. Ostatně dvoučlenná hlídka, která se vynořila ze tmy, se při mém spatření otočila a prchla dřív, než jsem stačil já. Později jsem se dozvěděl, že se policisté ještě měsíce úzkostně vyhýbali všem občanům, u nichž se dalo předpokládat držení klíčů, neboť právě ty údajně nedávno odzvonily policejnímu státu.

Nezbylo mi tedy než zůstat naživu a zahřát se poklusem k domovu důchodců, který se jako obvykle probouzel do dne tím, že k němu dojeli popeláři a pohřební vůz. Tomu jsem nikdy předtím nevěnoval zvláštní pozornost v domnění, že jeho řidič si možná přivydělává k nuzné penzi, ale tentokrát mi kmitla hrůzná souvislost: Jsem snad ke všem ztrátám ještě čerstvým sirotkem? Můj křehký organismus už nedokázal čelit osudové lavině. Opřel jsem se o střechu černého auta a obě mé oči se zalily slzami.

V rozostřené tváři jsem poznal správce až podle hlasu.

– Klid, sou... sede, zašeptal mi do ucha přitisknuv mě k sobě velmi účastně, – vám jako rozvědčíku svobodného světa rád prozradím, že zdaleka ne pokaždé odváží toto ponuré auto někoho z mých svěřenců. Od poloviny osmdesátých let, kdy bankrotující strana a vláda začaly ve vybraných zařízeních tajně zkoušet nový ekonomický model, jenž by odstranil negativní důsledky socialismu

při jeho současném zachování, má náš domov družbu s Jednotným zemědělským družstvem Sviňovice, které užívá vyřazené kaple tohoto někdejšího kláštera k bourání vepřů a jejich dalšímu zpracování. Z důvodů dokonalého utajení experimentu jsme dosud pro transport živé i mrtvé váhy užívali tohoto nenápadného dopravního prostředku, který byl nadto nejmíň pět dnů v týdnu nevytížen. I proto jsem mohl nabízet vám a pánům rodičům snídaně na vidličku a posílat vašemu šéfovi pravidelné výslužky, když jsem brzy vytušil vaši dvojí hru, což mi poskytlo dávno hledanou příležitost odpoutat se od zavrženíhodného režimu, jemuž jsem sloužil jen za účelem krytí svých protistátních postojů, a proto s nevýslovným odporem.

Během své promluvy mne vedl, drže nadále ruku kolem mého krku, podél vrátnice do sklepa a pak dlouhou chodbou lemovanou kójemi s uhlím, bramborami a márami k dalšímu schodišti ústíciému v klenutou místnost. Podle pronikavé vůně uzeneho jsem ihned pochopil, že jsme v kapli. Tomu nasvědčoval tucet mužů v bílých, zřejmě čerstvě vypraných, a proto jen málo zakrvácených zástěrách, jejichž ostré pohledy nezapřely řezníky či přinejmenším uzeneře.

– Sou... sedé! oslovil je můj průvodce, – chci vám představit jednoho z čelných představitelů třetího odboje, kterému jsem v posledních týdnech pomáhal svrhávat jeho komunismu. Je napojen přímo na CIA i CIC, a já teď ruším naši ilegality, aby se mohl osobně přesvědčit, že tu díky nám nemusí kapitalismus začínat od píky. Ano, obrátil se ke mně slavnostně za jejich dojatého přikyvování, změkčujícího lesk dlouhých čepelí za opasky, – pane... teď nevím, jestli Jáma nebo Rosol, ačkoli i to budou jistě krycí jména, takže vás raději oslovím s ohledem na vaše mládí Poručíku! a opravte mne, jste-li už kapitánem! jak nás tu vidíte, jsme zárodkem i zárukou nové zářivé budoucnosti naší vlasti, které nikdy více nepovládne zákeřný duch politbyr, nýbrž spravedlivá ruka trhu, jehož jsme dávno tajnými pionýry. To na jeho volání jsme se rozhodli zatím alespoň tuto část starobince zprivatizovat pro otevřené komerční využití, a vás tímto,

poručíku, prosíme přednést vašemu náčelníkovi prosbu celého kolektivu naší právě založené firmy UNITED PIGS OF PRAGUE s. r. o., aby se právě on, respektive v jeho zastoupení vy, stal čestným předsedou představenstva a tedy kmotrem našeho svobodného podnikání!

Neuměl jsem nejen předstírat, ale jak známo ani lhát, i když právě teď by mi byla jistě stačila ona zbožná lež, jak se mne ji snažila naučit má manželka blahé paměti, a proto jsem pocítil nezměrnou úlevu, když se mi, jako naposled za podobných okolností v časech předmanželských, začal rozčilením odkrývat mozek a já věděl, že zakratičko ztratím vědomí.

Když jsem jej opět nabyt, připadal jsem si zpočátku, jako bych byl nadále omámen a dosud snil. Nalézal jsem se v místnosti sice daleko menší, ale zato mnohem podobnější kapli, než byla původní, zasvěcená teď místo Bohu právě Trhu. Okny s lomenými oblouky se sem doslova proudem lilo světlo na starobylé dlaždice, do nichž byl kdysi vypálen jakýsi výjev. Má sílící mysl objevila brzy, že zobrazuje anděla, kterak plamenným mečem vyhání nahý pár, bezpochyby Adama s Evou.

Oč lepší, pomyslel jsem si trpce, být vyhnán z ráje s manželkou nežli manželkou...!

Vzápětí jsem si znovu připadal být obluzen, když můj pohled putoval od jednoho předmětu k druhému a já s úžasem poznával důvěrně známé kusy nábytku, mezi nimiž jsem z dítěte dorostl v muže a jež se donedávna vršily v nuzném důchodocytečku rodičů. Štípl jsem se do tváře a vlastní výkřik bolesti mě probudil úplně.

Pak mě vyděsil dotyk ruky na skrání, ale ihned ukonejšil hlas správce domova a zřejmě i řeznictví a uzenářství, který se ukázal sedět v mém záhlaví.

- Klid a nohy v teple, sou... sede kapitáne, poté, co vám náš veterinář píchnul injekci, jaká uklidní i dvoumetrákového pašíka, získal jsem dost času nahradit vám pohodlí, o něž vás připravila

léta v podzemí, a vrátit i vašim zbožným rodičům, co jim ukradl bolševik. Pro vás osobně jsem uvolnil i tuto svou pracovnu, kde jsem se beztak necítil ve své kůži, neboť vám spíše přísluší příbytek bývalé abatyše, a přemístil do tohoto křídla i pány rodiče, pro něž sem, aby nemusela být přerušena činnost s. r. o., stěhuji právě z někdejší kaple původní oltář. Příležitostně jej i zrestaurojeme, protože si do něj zasekával po práci širočinu neznámý řezník-komunista, po němž se už usilovně pátrá.

Během jeho řeči jsem se duševně zotavil natolik, abych byl s to přiznat si, že nenadálý obrat, byť byl založen na nedorozumění, alespoň dočasně řeší mou neutěšenou situaci. Ze všeho nejdřív jsem však spěchal za rodiči, abych zjistil, jak se s tolika zvraty vyrovnávají oni.

Tentokrát se nemodlili ani neplakali, což bylo nejhorší možné znamení. Zazdalo se mi dokonce, že ač jim to jejich víra zapovídá jako nejsmrtelnější hřích, nejsou ani oni daleci sebeničivých myšlenek, jaké v noci sužovaly mne. Proto jsem se rozhodl, že je zprávy o mém vyhnání z manželství ušetřím. Znamenalo to ovšem chovat se sám jako muž, ano, přímo jako chlap, který si jim nesmí ani postesknout, ale i k tomu jsem byl pevně odhodlán.

Svému předsevzetí jsem začal být práv bez odkladu, když jsem zcela přistoupil na chování správce domova a firmy, ač jsem se občas přestával cítit ve své kůži. Příkladně když jsem zjistil, že uvolnění obytného křídla pro mne a rodiče způsobilo sestěhování čtyřadvaceti důchodců a dvanácti důchodkyň do tří společných místností sloužících předtím jako čítárna, klubovna a sál pro televizi. Uklidnilo mne správcovo ujištění, že by tyto zbytečné služby byly zrušeny i tak, jelikož státní dotace stačí sotva na účinnou reklamu s. r. o., která zato denně stravuje penzisty čerstvým drobem a hustou polévkou příhodně zvanou prdlačka.

Ostatně několik, jak je nazval, remcalů a kverulantů, kteří bez odezvy psali novinám a úřadům lživé stížnosti na jednotvárnou a nezdravou stravu, odešlo brzy samo, ať už, jak pravil, cestou

zákonnou či přirozenou, k níž s. r. o. vždy ochotně, jak zdůraznil, poskytla pozůstalým pohřebák za pouhou úhradu pohonné hmoty a tuzér pro řidiče i závozníka.

Tak uplynul nějaký čas. Soudě z doslechu a podle různých reakcí, zdál se být lidem v mém okolí hotovým uragánem, zatímco mně se můj vlastní život jevil být oním pověstným okem v něm. Časem jsem ovšem musel povolit různým vlídným prosbám osazenstva s. r. o. tlumočeným správcem, protože jsem prostě fyzicky nesvedl opětovaně omdlávat, ale nikdy nešlo koneckonců o víc než o můj formální podpis na jakýchsi účtech, aby tím byla, jak mi vysvětlil, na činnosti demokraticky účastna i široká veřejnost.

V mém soukromém oku vládla tedy téměř idyla, ale protože z ní nebylo úniku, rozněcovala čím dál víc vnitřní uragán ve mně, který bohužel neobsahoval už sebemenší další oko. Místo co by ránu způsobenou mi mou manželkou hojil milosrdný čas, jak mívá běžně ve zvyku, zdálo se mi, že ji naopak rozdírá s krutostí, jakou bych byl od něho nečekal.

K tomu se připojila vzrůstající starost o rodiče, kteří si na změnu poměrů, ač pro ně tak příznivou, nehodlali zřejmě zvyknout nikdy. Ačkoli jsem jim nabízel, že si s nimi rád vyjdu, aby na vlastní oči spatřili v ulicích svobodně hlásané křesťanství všeho druhu, odmítali to stejně neústupně, jak po tom dříve prahli. Brzy jsem se dopátral, že je odrazoval a děsil už sám pohled z jejich četných oken na frekventovanou třídu lemující budovu s. r. o.; jak byl někdejší jim důvěrně známý vzhled tramvají překotně měněn pestrou reklamou, domnívali se, že veřejná doprava byla nahrazena pojízdnými prodejny cigaret, dětské výživy, jedu na hlodavce i dámských chráničů, které neznali, a proto považovali za vložky do bot. Maminka to vyradila, když se prořekla.

– Ne, ne, chlapče, my s tatínkem máme už do smrti nakoupeno!

At' jsem se snažil sebevíc, neprolomil jsem hradbu jejich přesvědčení, že bývalý svět, v němž bylo téměř vše zakázáno buď Hospodinem

anebo stranou a vládou, byl prospěšnější jejich vzdorné víře, která tehdy místo jakýchsi nemravných údů topořila pouze jejich páteř. Přestali se pohybovat v pokojích s výhledem a stáhli se do cely, v níž abatyše kdysi trávila týdny půstu; byla bez oken a ještě menší než pokojík, z něhož sem byli přestěhováni. Jak propadali apatii, upadali i tělesně, a mě nenapadlo, čím ten volný pád a rozpad zastavit.

Chátrání jejich myslí se projevovalo i v tom, že se vůbec nepozastavili nad mou stálou přítomností, nepřerušenu ani jednou pochůzkou k mé manželce. A přitom bych byl, ach, ano! pocházel jako divý, protože právě ona mi mohla nejlépe poradit, čím oživit mé rodiče a především, jak usmířit ji, aby ke mně našla zpáteční cestu, když mě jistě nadále milovala a jen její známá hrdost jí bránila vzít mé přenáhlené vyhnání zpět.

Z letargie, která se povážlivě zmocňovala už i mne, mě jednoho zas jarního rána vytrhla návštěva správce. Nepřinesl mi výjimečně jeden z obvyklých papírů či šeků k podpisu, nýbrž usedl, aby se mnou po delší době vedl velmi osobní rozhovor. Nejprve o tom, že se mu konečně zdařilo dosíci úřední změny svého příjmení, když se až dosud musel potupně jmenovat Husák.

– Nestačilo, že mě jméno toho bolšána zneuctovalo tolik let, posteskl si mi předtím už několikrát, – teď na mne hrozí lpět jako hnůj nadosmrti. Demokracie mi přece nemůže zakázat, abych si vybral jiné, na kterém nelpí tak ostudná hypotéka!

Dnes se mi mohl pochlubit, že mu bylo příjmení Husák vymazáno i v trestním rejstříku a nahrazeno prostým, v Čechách velmi rozšířeným jménem Havel. Křestní jméno si pietně ponechal.

– Pane kapitáne, pravil, usrkáváje z placatky svůj oblíbený ajrlíkér a respektuje jako vždy, že já zásadně nepiji, – přicházím s významným návrhem, který je zároveň naléhavou prosbou, jakou při našem úzkém vztahu zajisté neoslyšíte.

Abych ji oddálil, využil jsem jeho dalšího loku k námitce.

– Právě při takovém vztahu byste měl vyhovět mé opakované prosbě, abyste mě neoslovoval hodností, jaká mi nepřísluší.

– Chápu, odtušil, schovávaje čturu do zadní kapsy kalhot a mrkaje na mne jako vždy, když chtěl vyjádřit pochopení pro mé služební tajnůstkářství, – ostatně není dávno na čase, abychom přešli k důvěrnějšímu oslovení? Říkej mi tedy klidně Vašku, Viléme!

Nato mě dojatě políbil na ústa.

Jelikož můj tatínek mi podobné důvěrnosti netrpěl a citelně je trestal, bylo to poprvé, co mne políbil muž. Jak jsem mohl tušit, že ne naposled? V tehdejší nevědomí mě však zaujala jiná věc.

– Poslyšte... podivil jsem se.

– Ale, Vildo! pokáral mě s úsměvem, – nezapomínej, že jsme už ty a ty!

– Ty, opravil jsem se tedy, nadále plně zaujat svým objevem, – všiml jste si, že už zase nesete jméno prezidenta? A zní rozhodně nápadněji než předtím Václav Husák...

– Víš, odtušil rovněž zamyšleně, – upozornila mě na to už úřednice matriky, ale já si hned řekl: A proč ne? V náhodné volbě je vždy cosi osudového, ani vyloženou kartu, ani táhnutou figuru, ani vrh kostkou přece nelze vzít zpět. A když mi staré jméno tak škodilo, ať mi nové pro změnu prospívá! Třebas už ve věci, s níž za tebou přicházím. Dobře mě poslouchej! Detektivům najatým, aby zajistili spolehlivost, nezvratitelnost a především neposkrvněnost privatizace naší s. r. o., se podařilo vypátrat, že v obci Záškrť na Moravě dosud dožívají řeholnice, které byly odtud kdysi převedeny do dolů, a když se po čase zjistilo, že šlo o řád ženský, do státního vepřína v onom Záškrťě. Pro některé z mých sou... už to umím: soukromoprávních partnerů to byl napřed pěkný šok, ale já jsem v tom poznal dar nebes. A právě ty, jako syn svých rodičů, můžeš ony zbožné sestry oslovit křesťanským jazykem, jakému rozumějí, abys je přiměl dopřát sluchu našemu podnikatelskému záměru, a to, aniž bys jim lhal, jménem Václava Havla, které teď obecně budí oprávněnou důvěru.

– Ale já, odporoval jsem slabě, věda, že silně odporovat neumím, – nejsem v podnikání kován a bojím se, že nikdy nebudu...

– Proč se stále tak podceňuješ, Viléme! napomenul mě teď už příkřeji, – kdo dokázal úspěšně vzdorovat celému sovětskému bloku, ten má i schopnost a především morální legitimaci přimět pár pomatených stařen, aby pokračovaly v bohulibém díle, které jsme je donutili opustit... tím myslím, upřesnil to spěšně, – i my všichni, kdo jsme o tom zločinném konání neměli potuchu, protože nám to jako prostým dělnickým milicionářům zamlčeli. Nuže, jde o to, aby si zažádaly o návrat do svého zdejšího kláštera a mohly tu strávit soumrak života na modlitbách ve svých milovaných celách, za něž by byly kdysi jistě rády vyměnily naše cely... tím myslím, doplnil to rychle, – cely, které jsme tenkrát jako prostí pokrokoví bachaři hlídali v slepé důvěře, že izolují zavilé nepřátele naší tehdejší drahé vlasti a navíc mužského pohlaví.

– Ale, nechápal jsem, – není pro vaši firmu výhodnější současný stav, kdy zde můžete nerušeně působit?

– Nerušeně? zasmál se téměř zlostně, – jak tu můžeme nerušeně přispívat k rozvoji naší nynější drahé vlasti, když se nám tu dnes a denně od rána do večera motá stovka darmojedů, kteří na nás ke všemu za naši vydatnou stravu bez ustání fabrikují nestydatá udání? Když objasníš těm zasloužilým sestřám, že mají svaté právo vyhnat odtud zkorumpovaný stát s jeho licoměrnou péčí o neproduktivní síly, aby zde opět samy mohly provozovat dobročinnost podle vlastních představ, naše s. r. o. se s nimi kulantně dohodne, jak jim v tom co nejbohuliběji napomoci.

Když už jsem neměl volbu, získával jsem alespoň čas, abych musel souhlasit co nejpozději, neboť naděje, že do všeho něco přijde, umírala pro mne vždy jako poslední. Proto jsem se domáhal podrobného objasnění vysloveného záměru.

– Ale jak tedy? chtěl jsem vědět.

– Nový čas, který jsme si vybojovali, chce i nové oči a uši, Viléme! Bolševické žvásty o svobodě, rovnosti a bratrství už tlejí na obecně známém smetišti dějin, zatímco heslem dne je výkonnost, výbojnost a výnosnost. Agonie tohoto předpotopního zařízení nepomůže nakonec ani důchodcům, kteří svou blokádu ekonomického rozmachu naší s. r. o. torpedují celý hrubý národní důchod a řezou i tu ztrouchnivělou větev, na které sedí. To stát sám si vymyslel restituce a musí se tedy o své dědky a báby, které postihnou, osobně postarat, jak umí; my jsme povinni myslet na generaci, co dnes ze strachu rodičů o její budoucnost masově končí jako spermie v prezervativech. Aby se potenciální potentní ploditelé odvážili odložit zábrany, potřebují i pomoc nebe. A právě tu jim zde hodláme s tvou pomocí poskytnout.

Všiml si mého čirého údivu a zasmál se opět srdečně.

– Ano, Nebe je název, který jsem už nechal patentovat pro komplex, jenž tu vznikne právě tvou zásluhou. Dají-li nám ctihodné sestřičky souhlas k vyklizení důchodců citlivou úřední cestou, a podotýkám hned, že tví páni rodiče tu zůstanou nejvážnějšími hosty! bude tu velkolepou přestavbou interiérů zbudován exkluzivní restaurační podnik zaměřený především na mladé páry, které ještě nedozrály k založení rodu. Poté, co je uvolní náladová hudba a rozehřeje prvotřídní kuchyně s vybranými moky, odeberou se do dnes tak neútulných pokojů, kde je bude každý detail zvát k lásce. Projekt počítá s tím, že tu úspěšní návštěvníci oslaví pak křtiny, případně i opožděné svatby. Pokud se srovnáním knihy hostů a rodného listu dítěte prokáže zplození v Nebi, jsme hotovi hradit, ovšemže v nejužším kruhu, i duchovní meditace při potratech či rozvodech. Reklamní slogan Každý člověk potřebuje Nebe! už čeká jen, až pochopíš ty, Viléme, že naše Nebe potřebuje tebe!

V tomto deníčku jsem si slíbil psát pouze nejčirější pravdu. Proto nechci zatajit, ani že jsem s návrhem bytostně nesouhlasil, ani že jsem jej bez odmluv přijal. Tehdy mi ještě chyběla pozdější tvrdost,

kteřou jsem si měl osvojit až v soukromé škole, kam mne k mému největšímu překvapení nepošle nikdo jiný než má manželka!

Přesto jsem nebyl a nikdy nebudu bezzásadovým oportunistou, neboť jsem si vždy vymohl vysvětlení, které každé z mých jednání ospravedlňovalo alespoň přede mnou samým. V tomto případě to bylo nakonec ujištění, že těžce zkoušené sestřý, jež se za čtyřicet let nerozlučně sžily s vepři, budou si jich moci přece do sytosti užívat dokonce přímo v kapli staronového domova, který jim také mým přičiněním vrátí muž se zavazujícím jménem Václav Havel.

Se srdcem lehčím o tuto představu jsem byl hned nazířtí dopraven do Záškrtu – aby pohřební vůz nezkalil atmosféru, poslal mne správce bílou nájemní limuzínou sňatkové kanceláře – a svou misi jsem splnil víc než dokonale. Nemusel jsem vůbec nic předstírat; sestřý seznaly samy, že jsem utkán z téže víry jako ony, byť jsem neměl možnost pro ni podobně trpět. Správcovo jméno způsobilo, že listiny, které po mně poslal, podepsaly stejně ochotně, jako jsem mu je po měsíce podepisoval já. Tentokrát však svolal ihned valnou hromadu všech řezníků i uzenářů a ti můj výkon odměnili dlouho-trvajícím potleskem.

Udivilo mne, že měli všichni oranžová saka, jaká nosíval manželčin orchestr, ale bylo mi vysvětleno, že je to v kapitalismu stejnokroj mladých úspěšných podnikatelů. Okny kaple jsem zahlédl, že se tam ohání širočinami neznámý dorost. Přitom jsem si vzpomněl, že rozštípaný oltář nebyl dosud restaurován, ale nechtěl jsem z toho dělat zbytečnou aféru, když si toho rodiče ve svém stavu ani nevšimli.

Až na ně dva potom proběhlo soudně nařizené vystěhování penzistů takovým tempem, že jsem to v rozhovoru se správcem prohlásil za malý zázrak. Sklidil jsem však podivný úsměv a záhadnou odpověď.

– Spravedlnost je sice slepá, ale ráda jelita!

Dlužno přiznat: některé ze stěhovaných nepotěšila ani zpráva, že pro ně byl upraven jeden z nejhezčích pionýrských táborů,

právě rušených jako ideologické líhně vyhnílého režimu. Marně jim někdejší správce domova důchodců a nynější ředitel akciové společnosti Nebe líčil, jak skvěle si pod týmiž stany užily jeho děti; neustávali v pokusech o ilegální návraty.

Lépe se nechovaly ostatně ani sestry. Ač jim byla velkoryse nabídnuta celá půda, tvrdohlavě žádaly, aby dostaly zpět kapli, kterou v šesti, jak jim bylo trpělivě vysvětlováno, nemohly nikdy využít ani zdaleka tak ekonomicky jako UNITED PIGS. Námítky vznášely i proti tomu, že nový noční bar nesl žertovný nápis Peklo. A když v neuvěřitelném tempu proběhla proměna celého areálu, chovaly se stále urážlivěji k rozveseleným hostům pronikajícím občas do jejich cel v neškodné domněnce, že patří k zábavním atrakcím. Obvykle vše spravila domluva, jen při výjimečné nekázni ředitel cely uzamkl a uložil sestrám mimořádný půst.

Mrzuté bylo, že adaptace postihla i mne a mé rodiče; dočasně nás přestěhovali do původního pokojíku s provizorním vybavením. Když jsem se po delším čase Václava zeptal, kdy se navrátíme do svého prostředí, udeřil se nešťastně do hlavy.

– Páni, a já si ještě říkal, co je to za komické haraburdí, které házejí do kontejneru! Ale, pokračoval už zas uklidněn, – tví rodiče dali sami přednost místnosti, kde je nematou pohledy z okna, a ty ses dávno jako mladý orel povznesl nad původní poměry, takže byl nejvyšší čas odhodit zbytek balastu, jenž tě strhoval k zemi!

Zakrátko jsem dospěl k poznání, že neměl nepravdu, neboť spolu se zmizením třebas taburetu, přes který jsem byl přehýbán, kdykoli mě tatínek vyplácel páskem, či věšáku, k němuž jsem byl připoutáván, abych se odnaučil sedat k talíři dřív než rodiče, jako by odletěla obrovská můra, jež mi neviditelně ležela na prsou. A když mě ředitel nadto ujistil, že obsah kontejneru byl nenávratně rozebrán dělníky z Ukrajiny, pocítil jsem s pýchou, že jsem nejen, jak jsem si svatosvatě umínil, chlap, ale dokonce, protože odpoután od dětství, i dospělý.

To vědomí začalo pozvolna uklidňovat mé rozbouřené nitro a není vyloučeno, že bych byl zažil harmonický čas, v němž by byl smírně odezněl i smutek nad ztrátou mé manželky, nebýt epizody, která vše nadmíru dramaticky zvrátila.

Jednoho opět již podzimního rána jsem se sotva zhostil každodenní povinnosti, pro niž mě firma štědře zaměstnávala za byt a stravu, tím, že jsem zevrubně prohlédl sklepy i půdu a předal ochrance pár penzistů, kteří se sem začali slézat z pionýrského tábora pod průhlednou záminkou, že se tam netopí, když tu znenadání do mé útulné kanceláře, spojené prakticky s koupelnou, jejíž vanu jsem po umytí přiklopil stolní deskou a na tu jen večer položil spací pytel, vstoupily dvě osoby.

První mne příliš nepřekvapila, jelikož ke mně vstupovala týden co týden ve známé podobě, jakou nezměnilo ani nové příjmení. Zato druhá ve mně vyvolala úlek, údiv i úlevu: Byla to nade vši pochybnost moje manželka!

Místo co by, jak jsem právem očekával, pokračovala v hněvu, jenž vedl až k mému násilnému opuštění našeho společného domova, obdařila mne překvapivě úsměvem, který nebylo možno nazvat jinak než krajně srdečným.

Avšak ani u toho nezůstalo. Rázně přešla dvěma kroky celou místnost a nevšímajíc si správceva naprosto nelíčeného úžasu, rozepjala svou rozměrnou náruč, a když ji ihned nato sepjala, byl jsem jako za našich líbánek opět sladce uvězněn v důvěrně známé pružné podušce její hrudi, připomínající mi vodní matraci, a v nezaměnitelné vůni borovičky řezané kouřem černých cigaret.

– Ahoj, bobíčku, oslovila mě k tomu slůvkem z prvopočátků naší lásky, takže o jejích citech už nemohlo být ani těch nejmenších pochyb, – nezdá se ti, že ses mě už dost natrápil a nazedbával? Copak to se dělá, nechat svou vlastní manželku samotnou, notabene s cizím mužem, viditelně usilujícím o její čest, a zmizet si sobecky na lepší? Víš ty vůbec, co jsem se tě nahledala a nenašla? Dovedeš

si třeba jen vzdáleně představit, jakou spoušť zanechá zmizelý manžel v manželce tolikrát zklamané jako já? Máš aspoň přibližné ponětí, kolik probdělých nocí a v důsledku toho i prospaných dnů jsi mi způsobil, po jakých jsem nemohla dostát ani svým uměleckým povinnostem, když jsem spolu s nadějí, že ještě někdy najdu štěstí, ztrácela valem i nátisk, jenž bývával mou největší chloubou? Máš o tom všem, ty můj bekaný mazlíku, alespoň to nejmenší tušení, jaké jen trochu citlivému člověku velí slušnost? A teď, když jsem nakonec překousla ponížení a přišla za tebou sama, teď se mnou ke všemu ještě nemluvíš??

Byl bych býval už dávno sedmkrát zvolal své přesvědčivé Ne! kdyby mé rty nebyly nadále pevně zapuštěny v jejím tak bujném poprsí, že mě krom vzduchu částečně připravovalo o sluch. Napínal jsem jej tedy alespoň dál, abych mohl na vše správně odpovědět, jakmile se mi k tomu naskytne první vhodná příležitost.

- Mé jediné štěstí, čvarduško, rozprávěla stále živěji, - bylo, že jsem se toho násilníka s příznačně odporným jménem Běďa zbavila už po dvou měsících sama, když jsem v čirém zoufalství pojala ostrovtipný nápad poštvat na něho jeho kolegu Lůďu, o němž jsem se ti kdysi rovněž zmínila, že je mi silně zavázán. Byl právě ve chvíli pro mne tak kritické povýšen a mohl mému trýzniteli z titulu své nové hodnosti mé další znásilňování zakázat. Zůstal pak těch pár měsíců, než jsem se úplně uklidnila, u mne v kuchyni a stal se mi postupně něčím mezi rodným bratrem a vhodným impresáriem. Jakožto impresáριο rozhodl, že tak jakostní umělkyně nemá zapotřebí vystupovat v druhořadých kapelách pro třetitřídní publikum, a zařídil mi přes známé invalidní důchod pro trvalou ztrátu ambažúry. A jakožto bratr se rozhodl vrátit mě zákonné péči milujícího manžela. Využiv laskavě svých úředních pravomocí, dal po tobě vyhlásit celostátní pátrání pro hrubé zanedbání vyživovacích i manželských povinností, což ti však nemusí dělat těžkou hlavu, kukilinko, protože ti ještě dnes vystaví pro případ zatčení

potvrzení, že jsi byl vypátrán a dopaden. Ostatně tvé stíhání by bylo nejspíš stejně skončilo v písku, protože valná většina policistů, která vinou totality ztratila důvěru občanů, odešla kajičně k černým šerifům, podobně jako tajní policisté do ochranek nových činitelů, s nimiž se znali už z dob jejich zatýkání. Ale to už jsem si já, hlavička, vzpomněla, že budeš nejspíš u rodičů, a víš proč, čičmundíčku?

V té chvíli zřejmě zaslechla mé tlumené hučení, jímž jsem se snažil upoutat její pozornost, uvolnila své objetí, a já, nadechnuv se, mohl jsem vyslovit všechna nashromážděná Ne najednou. Přitom jsem stačil přechýlit v tváři správce-ředitele bezmeznou závist a pocítil spolu s kyslíkem i závan štěstí, že se na mne má manželka za mé dlouhé zmizení nehněvá a nehodlá z něho vyvozovat žádné další nedozírné důsledky.

– Proto! pokračovala dále a vytáhla ze záhradří tlustý dopis s rozlomenou pečetí, již jsem předtím považoval za jednu z jejích zteplých bradavek, – jim přišel na starou adresu tenhle dopis. Můžeš namítnout, že je od soudu a určen výslovně do jejich vlastních rukou, ale nechtěla jsem bez tebe riskovat, že snad obsahuje zprávu, jaká by je mohla nepřipravené i zahubit, třeba, že byly někde objeveny tvé silně zetlelé pozůstatky, které mají identifikovat. Tak strašné a nechutné břímě jsem se rozhodla vzít na sebe, a ani ty, ani oni mi proto jistě nebudete dělat jalové výčitky nebo dokonce hysterické výstupy, že jsem v té obavě překousla nějakou blbou pečeť! Naopak...

manželka zvýšila hlas a já se ze starého zvyku přikrčil, přikryv si jednou dlaní hlavu a druhou sedání, jako když zvyšoval hlas můj tatínek, avšak místo ran padala dál jen vyčítavá slova, která mne nadto silně překvapila,

– naopak, na výčitky či dokonce výstupy bych měla plné právo já, když mi teprve tento proti mé vůli otevřený dopis otevřel oči a já spatřila černé na bílém, cos mi po celé trvání naší vášnivé lásky i našeho šťastného manželství tajil. Nuže, teď máš poslední možnost žít v pravdě! Mluv!

V mé tváři musel tkvít výraz tak bezbřehé nejistoty a tak bezuzdného zmatku, že teď i správce Václav a současně ředitel Havel přistoupil až ke mně, aby mne povískal po vlasech a zahovořil přímo konejšivě.

– Neboj se, hochu, vždyť nejen já, všichni tu dávno víme, že zdaleka nejsi, za koho ses nám vydával, a patříš naopak do oné pověstné šedé zóny, která by udržovala rudé tyrany u moci ještě dnes, nebýt našeho intenzivního rozkrádání socialistického vlastnictví, kterému nakonec neodolala ani železná opona. Vždyť ty, jak jsme brzy pochopili, a před chvílí mi potvrdila tato tvá tak ustaraná manželka, ses nezúčastnil ani hrdinného celonárodního povstání v historickém Listopadu, protože ti dosud nikdy nikdo nesvěřil svazek klíčů, jakými jsme my ostatní odemkli komunistický žalář národů. Přesto ti tu žádný z nás nechce utrhnout hlavu a nejméně tvá manželka, která ji naopak právě objímá způsobem budícím i mou neskrývanou závist. Už za to by, chlapče, zasloužila, aby ses jí přiznal sám, než ti bude muset předložit nezvratný důkaz, který nerada objevila v úředním přípisu zaslaném bez nejmenších pochyb za jejími zády tvým rodičům.

– Ale k čemu? nechápal jsem stále zoufaleji, – a o čem??

– Viléme! zvolala manželka mimořádně přísně, – chceš nám nadále předstírat, žes nikdy neměl dědečka??

– Ale to je dávno... a on ještě dávněji nežije... koktal jsem už docela beze smyslu, jak jsem dobře vnímal, ale nemohl si pomoci.

– Dávno, nedávno! obořil se na mě teď i novopečený Havel, odhaliv tak velmi odvrácenou stranu své doposud vlídné povahy, – tak měl jsi dědečka, nebo neměl??

– Měl... vyhrkl jsem tedy, přestože jsem si nebyl jist, ale zdálo se mi to pravděpodobnější než naopak.

– A měl dědeček domy?? vyslýchala mě teď ostře i manželka, takže jsem se ocitl ve dvojím ohni.

– Jaké domy? bránil jsem se opravdu urputně, protože jsem byl skálopevně přesvědčen o své naprosté nevině.

– Jaké domy, jaké domy!! opičil se po mně správce, až z toho začišela nenávist, kterou bych byl neočekával, – pan Jáma rozený Rosol se ptá, jaké prý domy!! Ted' už víme, proč si přivlastnil vaše počestné jméno!! Aby za ním ukryl rodinný lup!!

Ale manželka v jeho tónu nepokračovala, naopak, v tváři se jí na obrátku objevil úporný výraz, který prozradil, že se zamyslela.

– Je mladý, promluvila pak smířlivěji, – a není vyloučeno, že mu to rodiče nikdy neprozradili, aby v něm zbytečně neprobudili zármutek nad zmařenou životní šancí.

– Zmařenou?! neustával Husák-Havel ve svém překvapivém rozkacení, – vždyť by ji byl při své budižkničemnosti dávno zmařil sám, kdyby mu byla bývala dána dřív, než poznal vás, takhle mu ji, hajzlovi, nese osud dneska i s úroky a ještě na podnose, který předčí všecky stříbrné tácy světa!

Volaje to, nesnažil se ani trochu odvrátit smilný pohled od manželčina poprsí, na němž jsem stále polospočíval hlavou. Ona jej však jako slušná žena přešla bez povšimnutí a přivinula mne k sobě ještě újeji, což se ho zdálo rozpalovat k nepřičetnosti.

– Ano, říchel jako smyslů zbavený, – jeden se tu od nevidím do nevidím dře na penzisty a na prasata, že pomalu nevím, koho dřív krmit a koho píchnout, a tomuhle nedomrdovi bez vůně a bez zápa-chu vysolí nebe manželku, jako jste vy, a domy jako jsou Rosolovy, není to skandál? Být věřící, natotata bych vystoupil z církve, jejíž Bůh takovou křivárnu dopustí!

– Zaprvé, odušila manželka, – je ještě nemá, protože jich teprve musí dědicky nabýt, o což se mu samozřejmě jako jeho nejbližší bytost postarám, přinejhorším opět skrze svou policejní konexi, a zadruhé, řekla nečekaně čtverácky, – mohu pak třeba náhle ovdovět, a všechno bude zas k mání, ty domy i ten tác!

I když jsem dobře pochopil, že tím chce pouze otupit hrot jeho nebezpečné prchlivosti, ucítil jsem po dlouhé přestávce osten žárlivosti, čímž jsem si uvědomil, že svou manželku opět miluji, a to

ještě neskonaleji než dřív. Stále mi však zcela unikal smysl jejich řečí, a proto jsem uvítal, že se zuřivec utišil a manželka mi může podat srozumitelnější vysvětlení, čehož se bez váhání ujala.

– Ano, ty můj kuliferdík, je to přesně jako v té pohádce Kterak hloupý Honza k štěstí přišel. Tys měl, což překvapilo i mne, protože bych to byla do tebe neřekla, opravdu dědečka, ne sice kouzelného, ale o to prachatějšího dík rodinné továrně na kliš a želatinu. Tyto produkty se želbohu vyrábějí z kostí, kopyt a rohů, zamořujících okolí nepředstavitelným puchem. Jím dědeček od dětství neuvěřitelně trpěl, a proto se po své vyčerpávající ředitelské práci utíkal a upínal k umění. Že se ke všemu osudově jmenoval William, přitahovala ho dík slavnému jmenovci přirozeně zejména opera. Aby ušetřil za drožku a později za taxi, jimiž denně jezdil z Vysočan do Národního a zpět, a nevozil s sebou ten strašný smrad, který začal snižovat počet operních abonentů, zakoupil brzy dům přímo sousedící se Zlatou kapličkou. Musel k němu přikoupit celý blok, což ho tehdy mrzelo, ale nás dva s tebou může dnes jedině těšit. Na penzi nechal s laskavým svolením intendance zhotovit mezi oběma budovami podzemní tunel, za což tato získala přístup do jeho jedinečně zásobeného vinného sklepa, zatímco on mohl chodit do své lóže pouze v žaketu, ponechávaje si vespod pyžamové kalhoty a papuče.

– Ano, ano, pokračovala vzníceně, – to vše mi prozradil jeho dlouholetý sekretář, jenž se po znárodnění stal prvním dělnickým ředitelem jeho továrny i národním správcem domů, na jejichž ochranu později, už jako člen politbyra komunistické strany, povolal armády Varšavského paktu, což je však mezitím po zákonu promlčeno, takže se dnes může věnovat svým koníčkům jako doyen Ústředního klubu Nezávislé erotické iniciativy, kde jsem ho včera lstivě kontaktovala v bazénu. Za slib, který pochopitelně kvůli tobě poruším, pudlíčku, že mu budu hrát dominu, jsem získala tyto i další cenné informace! Nejsem tvá chytrá mozečka?

Šťastně jsem kývl, jak mě zahřálo její rozhodnutí nehrát s tím zřejmě oplzlým i olezlým kozlem ani nevinné domino.

– A tak teď, hovořila stále vítězněji, – aniž bych byla musela porušit listovní tajemství, čímž se mé otevření úředního přípisu tvým rodičům stává zpětně bezpředmětným a právně i morálně nenapadnutelným, vím vlastním přičiněním od svého informátora, že jim stát coby osobám oprávněným vrací jako dědictví všechny protiprávně konfiskované majetky Williama Rosola, a to nemovitosti i pozemky spolu se vším, co v nich a na nich bylo bez vědomí vyvlastněného majitele postaveno i přistavěno, takže...

manželka mne od sebe pevně oddálila na dosah svých paží, abych mohl zřetelně spatřit slzu zalesknuvší se v jejím pravém, očividně dojatějším oku,

– pokud nám, jak pevně věřím, ti dva skrblíci nazývající se tvými rodiči to bezpracně získané dědictví postoupí jakožto věno, za něž lze sotva považovat dosavadní drobty z jejich zbohatlického stolu, staneme se já i ty majitelkou nejen celého komplexu Rosolových domů, nýbrž i větší poloviny naší draze milované Zlaté kapličky!

3

Šťěstí, které nade mnou rozklenuli můj dědeček s mou manželkou, netrvalo naneštěstí dlouho, protože se mu do cesty zcela nenadále postavily tři nečekané překážky: tatínek, maminka a stát.

Stát, který o sobě řadu měsíců sám velkohubě prohlašoval, že byl přespříliš povolným nástrojem komunistické zvůle, a proto ztratil sebemenší kredit, se zničehonic, jak oprávněně soptila manželka, otřepal jak politý pudl a prohlásil se za nástroj všeobecné vůle budování kapitalismu. Byl sice nadále ochoten vrátit zákonným dědicům Rosolovy domy, ale s odvoláním na jakési dávno zapomenuté vlastenecké sbírky odmítal přiznat nám sebemenší podíl na Národním divadle. Ztroskotaly i snahy manželčiných advokátů, jimž v případě úspěchu slíbila podíl na vstupném, získá-li právo uvést ročně alespoň jednu hru dle vlastní volby, na niž by pak ovšemže sama prodávala vstupenky. Měla na mysli operetu podle své jediné, ale zato nejmilejší knihy „Paměti katovské rodiny Mydlářů“, od níž si právem slibovala strhující kasovní úspěch.

Do úzkých zahnaný stát nabízel dědicům různá jiná divadla, která však manželka naším jménem zásadně odmítala, protože byla sice mnohdy větší, ale nikdy národní.

Při jednáních se nicméně rýsovala vidina dohody, protože se právníci protistrany netajili svou úplatností s vysvětlením, že si ji mohou dovolit i zodpovědět, když jako letití komunisté, kteří čerstvě přestoupili do nově vzniklých stran, nemají vůči demokracii nastolené nedemokraticky bez jejich souhlasu žádné morální závazky. Problémem bylo a nadále zůstávalo, že zatím nebylo z čeho je uplatit.

Ano, k mé největší hanbě selhali na celé čáře právě moji rodiče, s čímž manželka v našich smělych plánech ani zdaleka nepočítala,

pročež mne trvale zasypávala výčitkami stejně hořkými jako oprávněnými.

Původně od rodičů očekávala, a dočkala se mého jednomyslného souhlasu, že všechen tak nezaslouženě lehko nabytý majetek, jehož bych při své nezkušenosti mohl ještě lehčeji a nezaslouženěji pozbyt, odkážou přímo jí. Když tomu záludně zabránily zkonstatelé zákony, zašla ve své nezištnosti tak daleko, že byla ochotna dát se od nich dokonce adoptovat, čímž by se byla navíc stala i mou sestrou, ochotnou, jak jim svatosvatě slíbila, i v krajním případě, že bych se s ní dal rozvést, se bratrsky se mnou rozdělit. Nemusím zdůrazňovat, že bych byl na rozvod s tak velkorysou manželkou nikdy nepomyslel, ale sám její úmysl mě upřímně dojal.

Přes všechna podobná ujištění i zajištění se rodiče nepochopitelně zapříchili. Zpočátku předstírali déle než týden, že nemohou najít brýle, aby si návrh podání mohli vůbec přečíst. Poté, co manželka provedla prohlídku jejich cely a zjistila, že brýle nejspíš úmyslně vyhodili z okna, přečetla jim jejich žádost o svou adopci nahlas za dozoru onoho čerstvě povýšeného policisty, který už byl jednou svědkem jejich ponížení. Teprve pak slíbili požadované podpisy poskytnout, ale až v neděli v poledne, tvrdíce, že před tím výjimečně po létech zajdou do kostela, aby si tam při mši pro svůj postup vyprosili požehnání shůry.

Nemohu vylíčit otřes způsobený mi skutečností, že se ze mše do Nebe nevrátili, ano, že na ni dle zjištění manželčina osobního policisty dokonce nikdy nedošli. Jako úder palicí na mne zapůsobilo poznání, že oba moji rodiče poprvé, co jsem je znal, a k tomu zřejmě i vědomě lhali!

Vysvětlení mělo být stejně rychlé jako otřesné. Zatímco policista Lůďa s pohotovostní jednotkou sestavenou z čerstvě amnestovaných zločinců, které nový prezident republiky důvěrně znal z dob svého žalářování a očekával od nich, že snadněji zneškodní živly s podobnou psychologií, pročešával i místa, kde se rodiče

mohli v panice ukrýt, zejména záchytné stanice, noclehárny bezdomovců či kostelní věže, vstoupil do mé pracovníčky spravitel, jak jsem zkráceně nazýval správce, jenž se stal ředitelem.

Třebaže se mi od svého žárlivého výbuchu úzkostlivě vyhýbal, postavil mi teď na stůl vázičku s čerstvou mimózou a optal se, jak se mi vede. Nevěda, jak s ním po té nedávné scéně jednat, a nemoha se na to zeptat manželky, rozhodl jsem se k němu chovat nezávazně a odpověděl, že nevím.

On však musel úporně myslet na něco jiného, protože na to kývl, zamkl dveře, schoval klíč do kapsy, posadil se na volnou židli pro návštěvy, stojící z nedostatku místa těsně vedle mé, a než jsem se nadál a mohl proti tomu úspěšně obránit, posadil si mě na klín a levičkou přitiskl k sobě. Vzápětí mi pravičkou jemně zakryl ústa a já pochopil, že mi nehodlá ublížit, nýbrž mi spíše brání, abych uprchl či volal o pomoc. Tuto domněnku potvrdil, když promluvil ustrašeným šepotem.

– Sou... ale ano, soudruhu! Soudruhu Viléme, už jsem se na to nemohl dívat!

Byl bych se rád zeptal, na co, ale byla to opět jednou situace, kdy jsem dal přednost dýchání, protože jsem správně předpokládal, že mi záhy sám poskytne příslušné vysvětlení, což skutečně ihned učinil.

– Říkám-li ti Soudruhu, soudruhu, nechci tě lacině ztotožňovat s bývalým režimem, třebaže jsi mu při své slabé povaze lokajsky posluhoval až do jeho pádu odporným fízlováním bohabojných rodičů, ne! proto opravdu nepřicházím. Soudruhem jsem tě nazval nejen v důsledku své pokračující sklerózy, ale hlavně proto, že právě ona mne nutí zamyslet se nad prapůvodním významem onoho oslovení a vrátit mu jeho někdejší důstojnost, pro niž jsme my, obyčejní lidé a tedy sůl země, po generace krváceli. Oslovuji tím v tobě jednoho z nás, kdo nehodláme dopustit, aby byly s vaničkou nelidského socialismu vylity i všechny tři děti francouzské revoluce, v první řadě Rovnost.

– Ty, šeptal mi horečně přímo do ucha, šilhaje přitom úzkostně ke dveřím, – drahý soudruhu, sis ve své čisté naivitě vůbec nevšiml,

že se máš stát dojnou krávou podvodnického páru, jenž ti úlisně předstírá, že je tvou manželkou a jejím impresáři. Ano, chlapče, proto ti držím ústa, abych zabránil výkřikům tvého zklamání, které by nás prozradily a zmařily tento okamžik pravdy. A tou je, že tvoje takzvaná zákonitá manželka, která tě nezákonně vyhodila z bytu a nechtěla o tobě dlouhé měsíce vědět, než se pomocí kriminálního porušení listovního tajemství dozvěděla o tvém budoucím mnohamilionovém dědictví, tě bezostyšně podvádí se zkorumpovaným strážcem zákona, což mi zcela cynicky přiznala, když jsem se s ní chtěl včera večer vyspat sám. Nemusím snad zdůrazňovat, že jsem ji tím nechutným návrhem pouze zkoušel, protože si máločeho na světě vážím tolik jako tvého přátelství, takže tě nehodlám ztratit kvůli takové flundře, můžeš dýchat...?

Když jsem z posledních sil zavrtěl hlavou, sňal svou ruku ohleduplně z mých úst, ale ponechal ji pro jistotu v těsné blízkosti, takže jsem raději zůstal i nadále zticha.

– Nemohl jsem se už dívat na to, vrátil se ustaraně k začátku, – jak se oba doslova chobotnicky ovíjejí kolem tvého budoucího majetku, o němž jsem přesvědčen, že by byl jedině v tvých rukou spravedlivě rozdělen mezi všechny, kdo tě mají rádi, a nehlobil tu znovu propastné třídní rozdíly, které socialismus vzdor své zrůdné odpornosti spravedlivě odstranil tím, že u nás nikdo nesměl brát měsíčně víc než kupříkladu já. Proto zdůrazňuji, že jsme sice odzvonili jemu, ale nikoli ideji Rovnosti, jak by se o to ráda s tvými penězi pokusila ta vychlastaná coura se svým opendrekovaným pasákem.

Zhnuseně si odplivl a mimoděk mě prudce posadil zpět na mou židli, jako by se štítil i mne. Hned si to však uvědomil a pohládl mě čerstvě uvolněnou rukou velmi něžně po tváři, načež mi ji poněkud nezvykle vložil do klína.

– Když jsem se pak stal i otřeseným svědkem nestydatého pokusu ďábské dvojice, směřujícího nepokrytě k tomu, abys byl za úplatek úředně prohlášen za levobočka a pravobočkem vyhlášen

manželčin policajt, ano! slíbila mi totiž přece jen vyspat se se mnou, budu-li ochoten odsvědčit, že tvým pravým otcem jsem já a tvou matkou neznámá vojínka, která tě pak pohodila před vaše dveře, ano, ano! tak daleko už dospěli ve své zvrhlosti! rozhodl jsem se jednat a tvé ohrožené staroušky pro jistotu unesl.

Po těch slovech mi opět bleskurychle zcela zacpal ústa, ale když se ujistil, že nejevím známky hysterického záchvatu, vrátil ruku tam, kde ležela až dosud, přičemž mu zřejmě uniklo, že se tentokrát dotýká přímo mého pohlaví. Bylo mi však trapné upozornit ho na to, aby v něm nevznikl falešný dojem, že ve mně vznikl mylný dojem. Ostatně to, co říkal, poutalo mou veškerou pozornost natolik, že jsem na nějaké dojmy neměl čas.

– Ano, ano, ano! vysvětloval mi naléhavě, – nabídl jsem jim, že je na mši dovezu, a byl bych se s nimi jistě i o dalším přátelsky domluvil, nebýt nešťastné okolnosti, že při spatření našeho auta začali klást přímo nadlidský odpor a za živého boha nechtěli dobrovolně nastoupit, třebaže jsme jim v něm připravili naše nejluxusnější rakve. Naštěstí je brzy odchytili a naložili moji junáci, kteří, jak víš, si poradí i s dvoumetrákovou sviní, takže pak už pokojně odcestovali do někdejšího JZD, teď už dávno dceřiné společnosti UNITED PIGS. Jejich spolehlivý úkryt ti raději nevyzradím, aby jej z tebe tvá manželka nemohla dát vymlátit. Mám ti však vyřídit, že se jim za daných okolností vede lépe než dobře a těší se na brzké shledání u notáře, kde rádi přepíší všechn svůj majetek na nás dva.

V mých očích se tentokrát musel zračit značný údiv, protože se hned postaral o vysvětlení.

– Ne, ne! nevysvětluj si to špatně, ale díky svým podpisům na mnoha smlouvách a zejména účtech ses už dávno stal spoluruči-
telem původně jen mé společnosti s ručením omezeným, a to do té míry, že za ni dnes už prakticky ručíš neomezeně. Myšlenka Rovnosti, k níž se tak důsledně hlásíš, tě tedy zavazuje pocítit ne-
menší důvěrou i mě a přenechat mi podobně neomezené právo

ručit za domy tvého dědečka i jeho půlku Národního divadla. V té bychom už od příští sezony mohli uvádět jednou týdně při stolovém zařízení „Hody v opeře“, na něž by se určitě za našimi sólisty i jelity jezdilo z celé okolní Evropy! Avšak nejde jen...

promluvil podivně změněným tónem, přičemž si jeho prsty začaly i přes látku lehce pohrávat s mým orgánem a já začal chápat, že můj mylný dojem nebyl bohužel falešným, nýbrž naopak, neboť to už bez nejmenších pochyb činil vědomě,

– o to, spojit dva majetky v rámci budování šťastné kapitalistické budoucnosti na věčné časy, nýbrž i, a to dokonce především, můj drahý Viléme, spojit dvě duše, které v sobě dávno našly zalíbení, a jejich prostřednictvím pak i dvě těla, jež v sobě nepochybně zalíbení najdou, když jedno vnese do trvalého svazku neotřelou energii mládí a druhé protřelou zkušenost zralého věku!

Tu hned předvedl, když mi s posledními slovy jediným šklubem otevřel zip kalhot a druhým až bolestně osvobodil mé mužství z jeho nejintimnějšího soukromí, kam za ním dosud směla pouze má manželka. Pak na mne, sedícího beztak jako na trní, navíc hrubě přilehl celou svou živou vahou, a poslední, co mi ještě utkvělo, když jsem po drahném čase opět pozbýval vědomí, bylo divé přísátí jeho masitých rtů k mým...

Vědomí jsem vědomě nabyt v další místnosti, kterou jsem předtím nikdy neviděl, jež se však barvou, vůní, zařízením i personálem nápadně podobala mé představě nemocnice, kam mě rodiče nikdy nepustili z obavy, že by mně tam mohli vyměnit krev za horší a snad i tajně odejmout některé orgány, jichž býval za socialismu nedostatek. Než jsem se však stačil někoho zeptat, ozval se těsně za mnou hlas, jenž svou polohou, sytostí i rázností mohl patřit toliko mé manželce. O tom svědčil i líbezný tón.

– Tak ono se nám to us vyspinkalo? Ono se mi to us plobudylo, ze?

– Ano, řeklo jsem mdle, avšak radostně, – ano, ano, ale kde jsem se to ocitlo?

Pak se mi hned dvakrát zajiskřilo před očima a zatočila hlava, když jsem místo odpovědi dostal zezadu třeskatý políček nejprve z pravé strany a pak z levé ještě třeskatější, neboť manželka byla krom jiného i levačka od přirození.

– Bože na nebesích, on se ještě ptá! oslovila nejprve Hospodina, ale hned se objevila v mém zorném poli, nejrozkacenější, jak jsem ji kdy spatřil, – ty se ještě ptáš, ty hnusáku? mínila teď bezpochyby mne, – měli jsme tě snad nechat ležet přehnutého přes tvé psací prkno, nad nímž zřejmě jen předstíráš užitečnou činnost, s roztaženým zadkem, ve kterém se chystal ukájet ten druhý sviňák? Měli jsme vám snad s Lůďou ještě fandit voláním Do toho, do toho?

Dva další políčky tentokrát zepředu způsobily, že jsem přechodně ohluchl i na druhé ucho a jistou dobu viděl jen manželčiny rychle a zlostně se pohybující rty. Beze zvuku působila, jako by nemohla rozžvýkat zvláště tuhé sousto. Pak je náhle spolkla a hleděla na mne tak tázavě, že mi nezbylo než odpovědět. Báł jsem se ovšem rozezlít ji znovu nejapnou omluvou, že jsem ji neslyšel, což by za dané situace musela chápat jako donebevolající provokaci, a pokusil se jí proto vylíčit, nač jsem se i po jednom omdlení a čtyřech fackách upamatoval. Nebyl jsem však ani ve třetině, když mě netrpělivě přerušila.

– Ach, nech toho žalobníčkování a zameť si před vlastním prahem. Jak to chceš napravit?

– Ale Květuše, sepjal jsem úpěnlivě ruce, – přísahám při všem, co je mi svaté...

Avšak manželka nebyla k uprošení ani k utišení.

– Co může být svaté sexuálnímu maniakovi, který podvede svou milovanou manželku tím nejpokleslejším možným způsobem!

– Ale já vás přece nepodvedl! volal jsem už opravdu nedaleko slzám.

Ani tomu nevěnovala sebedméně sluchu a vedla stále svou, i na-
dále nesmiřitelnou.

– Znáš přece pravdu o tvé báchorce přímo od něho!

– Ale jak to? ustrnul jsem naprosto nechápavě.

– Takto! Vyprávěl nám ji třikrát po sobě čím dál podrobněji, když
mu Lůďa dvakrát čím dál naléhavěji domluvil, aby si lépe vzpomněl
a kápl úplnou božskou, vid', Lůďo?

– Baže! zpoza mé postele vystoupil jmenovaný v uniformě, čímž
se vysvětlilo, že manželka zpočátku nehovořila s nebesy; třel si víc
než významně kotníky mohutných dlaní a dodal, – měl s každou
domluvou lepšího pamatováka.

– Proto také moc dobře vím, převzala hovor znovu má manželka, –
že tvůj podíl na svém údajném znásilnění nebyl tak nevinný, jak
se nám snažíš namluvit, protože ses během jeho vydírání, na něž
jsi měl odpovědět jedině hrdým odmítnutím a pohrůžkou policií,
naopak bez vyzvání obnažil v nejchoulostivějším místě, čímž jsi dal
jeho chtíči naprosto zelenou!

– Ale to je lež jako věž! vyjekl jsem naprosto věrohodně.

– Možná, připustila manželka, ale než se mi stačilo ulevit, dodala
neúprosně, – jenže i kdyby byla stověžatá, tvou smůlou je, že tu
stojí tvrzení proti tvrzení, takže v jeho případě tím víc platí obecně
uplatňovaný předpoklad neviny. Na tobě proto lpí dál hnusné pode-
zření, takže se nebudeš smět divit, když z toho vyvodím nedozírné
důsledky.

I bez dalšího omdlení se mi zatmělo před očima, neboť jsem
dosud doufal jen v dozírné.

– Vy se... se chcete... chcete rozvést...? vypravil jsem ze sebe
zdrčeně.

– To by se ti hodilo, ty címane! odušila drsně, a já si zas nestačil
oddychnout, když připojila, – nemůžeš přece očekávat po všem, co
jsem ti obětovala, že se vzdám poloviny tvého dědictví, která mi
už teď připadá ze zákona, a případně i té druhé, jež by mi zákonně

dopřipadla v případě tvého... nechci to z pověřčivosti vyslovit, takže použiju šetrného výrazu, jemuž mě naučil můj někdejší milenec-pojišťovák, tvého odžití. A už vůbec ode mě nemůžeš čekat, že hodlám dál sdílet lože s někým, kdo mě v takové míře a takovou formou zneuctil. Od této chvíle až do odvolání, které nechci úplně vyloučit, abych ti nevzala vůli k polepsení, budeme mít prostě oddělené ložnice. Ty prozatím zde, když za to zdejší šéflékař získal od Lůdi jakousi dávno vyžadovanou dopravní úlevu, a já, až z něho exekučně vystěhují ředitelství Národního divadla, v bytě tvého děda, jenž by mi ho byl jistě nabídl sám, kdyby musel zažít, jak se jeho vnuk chová k ženě, která jako poslední může ještě zabránit naprostému vymření veškerých Rosolů, a to nejen po meči, ale i po přeslici. A abys...

tentokrát manželka zavřela zmučené oči, jako by nechtěla spatřit účinek svých slov,

- abys nepřišel v pokušení vynutit si na mně sex způsobem, jaký jsi naposled předvedl Václavu Havlovi, ano! neměl jsi respekt ani před tím jménem! požádala jsem zde pana Lůďu, aby se stal ke všem předchozím funkcím také mým tělesným strážcem, který bude i v noci bdít v mém předpokoji. Hodláš k tomu všemu ještě něco podotknout, než tě tu ponecháme, aby ti brzy srostl natržený svěrák a ty ses mohl plně věnovat svému životnímu úkolu, to jest zajištění našeho rodinného majetku, který včetně Jámových domů nadále díky slabomyslnosti zdejších zákonů úředně zůstává v držení tvých vykutálených rodičů, respektive obráceně?

- Ale... mohl jsem konečně namítnout, jenže manželka byla znovu rychlejší a vědoucí.

- Ovšemže víme i o jejich vyděračském únosu, který však vyslychaný Havel přiznal až po třetím tázání, když mu Lůďa z roztržitosti zamáčkl na hřbetu ruky svůj doutník, jak se k tomu z donucení vyučil ještě ve Státní bezpečnosti, takže jsme je bohužel našli o něco později, než jim bylo zdrávo. Mezitím totiž propadli v rakvích

dojmu, že opravdu zesnuli, a protože jsme je z nich vyzvedli řízením čiré náhody právě pod rozměrným billboardem našeho Nebe, žijí v utkvělé představě, že jsou na onom světě. Nemůžeš popřít, že jejich truchlivý stav zavinil svým nechutným vztahem k únosci právě ty, pročez my všichni, kdo je máme rádi, právem očekáváme, že je synovskou péčí buď vyvedeš z trudného bludu do radostné skutečnosti, anebo přesvědčíš, že i v posmrtném životě musí tím spíš dostát svým odkazovacím povinnostem a navštívit s námi třemi notáře, kterých je i v ráji habaděj, ty mi jistě rozumíš, blboši! Teprve pak budeme s Lůďou ochotni zvážít, máme-li ti odpustit a snad tě i nechat dál, byť s pochopitelným omezením, plnit tvé manželské povinnosti, jak ses mi k nim na radnici navždy zavázal svým překotným Ano.

Nato povolal Lůďa zmíněného šéflékaře slyšícího na jméno Mrkvička, který zřejmě celou dobu čekal za dveřmi, až se dohodneme, a předal mu mě do péče i s rozkouřeným doutníkem, jež si mezitím zapálil, ale naštěstí viditelně nehodlal na nikom zamáčknot.

Můj vztah k pozůstalému se pak vyvíjel převážně na poli osobním, když ve mně konečně našel pacienta, jemuž si mohl převážně stěžovat na svůj pohnutý osud. Protože za minulého režimu odmítl uznat vědeckost teze, podle níž byl prvním vynálezcem rentgenu ruský rolník, jenž za bouře spatřil, jak mu krávu prozářil blesk, avšak před revolucí neměl možnost to publikovat, čehož zneužila buržoazní věda, opustila ho manželka s dětmi jako bezohledného dobrodruha. Poté, co se znovu oženil s disidentkou a nový režim ho vyvedl ze sklepa, kde přikládal pod kotly, jako sametového hrdinu, zvolil si ho do čela Svaz osvobozených lékařů. Svou morální autoritou prosadil pětinasobné zvýšení jejich tarifů při dvojnásobném snížení výkonů, aby mohli jako vlastenci i demokraté upustit od nemorálního systému úplatků. Neošetření pacienti začali v pudu sebezáchovy uplácet ještě nemorálněji, načež šéflékaře opustila

i druhá manželka s druhými dětmi jako bezpáteřného konjunkturalistu.

To mu způsobilo, jak mi postupně přiznával, takové deprese, že se uchýlil nejprve k Bohu, a když jím byl zcela oslyšen, k alkoholu, což pak motivovalo jeho žádost nevlastnímu synovci Lůdovi, aby mu jakožto zdravotníku vystavil zvláštní povolení řídit vozidlo s nahoře otevřenou stupnicí promile. Postupně mu však nestačila ani ta a on se stával stále rozvrácenější. Jelikož můj pokoj byl po dohodě s Lůdou označen za přísně infekční, do něhož smí vstupovat toliko ošetřující lékař, učinil si z něho, kdykoli se alkohol ukázal silnějším jeho, svou tajnou odpočívárnu. V lihovinovém oparu pak považoval mé lůžko za svou postel a divoce se bránil, když jsem se chtěl trochu prospat alespoň na krajíčku. V takových dnech mi nedonášel ani nemocniční stravu, jak se k tomu zavázal, a navíc hrozilo, že Lůďa s manželkou, pokud by mne přišli zkontrolovat, budou považovat jeho pouhou přítomnost v mém loži za poslední důkaz mé nekončící zvrácenosti.

Ovšemže by bylo bývalo nejrozumnější, kdybych nečekal na manželčinu neohlášenou návštěvu a navštívil ji sám, vždyť se mi již dávno vše vespod svíralo už zas bezbolestně, a nikdo na světě mi nemohl poradit a pomoci lépe než ona, avšak mým jediným oděvem byla silně obnošená nemocniční košile zvaná andělíček a jediným majetkem jakási cizí mince, již mi šéflékař vtiskl při svém posledním pozdním příchodu asi v domnění, že jsem hotelový vrátný. Když však spal už druhý den a nic nenasvědčovalo, že procitne dřív než pozítří, vznítily ve mně strach s hladem nápad tak smělý, že jsem se ho zprvu sám zděsil, než mi pomalu došlo, že je mým jediným východiskem. Vše další se už odehrávalo samo od sebe jako čím dál napínavější film, jehož hrdinou nebyl nikdo jiný než já.

Mrkvičkův civilní oděv mi sice poněkud odstával a také do jeho bot by se bylo ještě leccos vešlo, ale když jsem pak přes sebe ještě ležérně přehodil bílý plášť, nebyl jsem, jak jsem je tu za svůj pobyt

stačil poznat, od zdejších lékařů k rozeznání. Dokonce i můj nejistý krok zaviněný nadměrnou obuví se příliš neodlišoval od vrávorání některých příslušníků bílé armády, kteří si zpříjemňovali trpké hodiny nočních služeb nejen objetími lehčích pacientek či lehkých sester, ale i obětínami špičkových koňaků a whisek, neboť každý z nich měl nějakého svého Lůďu, který občas potřeboval kohosi uzdravit či právě naopak.

Ač byl právě čas plného provozu, nevzbudil jsem nejmenší pozornost, neřku-li pochybnost, také díky tomu, že se tu zdravotnický i lékařský personál při své shánce po zařízení, v němž by ještě mohl socialisticky pracovat, jak byl zvyklý, ale už kapitalisticky žít, jak ho k tomu dnes a denně vyzývala vláda národního pochopení, střídal příliš rychle, aby bylo možno si zapamatovat i tváře, natož jména a funkce. Rozčilen jsem byl pouze v okamžiku, kdy mě skupina bílých pláštěů zatáhla k čerstvě dovezenému úrazu, abych rozsoudil jejich spor, má-li být zraněnému amputována jedna noha, anebo kvůli symetrii obě. Protože nesnáším jakoukoli krev, vyslovil jsem se kategoricky pro zachování obou končetin a spěchal dál s vysvětlením, jakého dle svého vyprávění užíval primář Mrkvička, kdykoli ho ještě před úmluvou s Lůďou zastavila policie pro rychlou jízdu v opilství.

– Čeká mě těžká trepanace!

Pak jsem měl ještě nepříjemnější pocit, že mne prohlédli a pronásledují, ale než jsem stačil panicky omdlít v běhu a sám si tak možná trepanaci přivodit, uslyšel jsem úpěnlivé volání.

– Pane profesore! Pane profesore!

V osobě, jež mě takto doběhla, jsem ihned poznal ženu, stojivší předtím vedle vozíku s raněným. Teď mne vroucně uchopila za obě ramena a zahrnala mé hrozící mdloby zcela, když mi dýchala přímo do nosu aroma vyžralého česneku.

– Pane profesore, nikdy vám nezapomenu, že jste těm zločincům v bílém nedovolil, aby udělali z mého milence kripla. Tady...

drala se mi prsty do kapsičky Mrkvičkova saka vyhlížejícího pod pláštěm, – je honorář, který jste si nechal velkoryse ujit, když jste neřezal.

Její prsty mi teď kapsičku vycpaly čímsi tlustým, načež mě ná-davkem česnekově políbila a spěchala zpět k nadále dvounohému.

Vřelost jejích díků a zejména poslední věta ve mně vzbudily vzpomínku na mé milované a nyní ke všemu tak lajdácky unesené rodiče, kteří mi své spravedlivě kruté tresty uměli výchovně vyva-žovat pochvalnými dárky, kdykoli jsem si je svým chováním či svými výkony doopravdy zasloužil. Tehdy mi strkávali právě do kapsiček nad srdcem svaté obrázky. Líbily se mi tak velice, že jsem si pořídil zvláštní album, kam jsem si pro každého svatého i každou světici narýsoval políčko a tato pak příslušně vylepoval.

Nikdy nezapomenu, jak jsem propadl smutku skoro bezbřehému, neboť jsem měl kupříkladu několik svatých Vojtěchů, ale obdélní-ček pro svatého Jiljí byl stále prázdnější. Když byl můj smutek už nejbezbrežejší, neunikl tatínkovi, který mi jako vždy rychle rozvázal jazyk svým páskem. Poté, co mě pak již jen vlídně dopeskoval za to, že jsem se mu nesvěřil dřív a unavil ho tak výpraskem vlastně zbytečným, dal mi osvobozující radu.

– Mezi tvými spolužáky se jistě najde podobně zbožný hoch, který má stejně bohabojného koníčka. Prohlédni si jeho sbírku a najdeš-li, co ti chybí, navrhní mu výměnu za to, co možná chybí zas jemu.

Ihned mě napadl Konvalinka z třídy Bé, jenž se mnou kdysi nerad ministroval, než mě rodiče po krátkém pokusu vzali z katolictví, když církev odmítla jejich návrh, že by si založili klášter jen pro sebe a pro mne. Biskup, k němuž se proseděli přes čekárnu státního církevního tajemníka, je proklel, když je byl nařkl, že jsou provoka-téři placení Západem za narušování plodného soužití komunistické strany s katolickou církví, manifestující oddanost věci socialismu

akcí Pacem in terris sdružující uvědomělé kněze, kteří se řetězově modlí, aby Hospodin ostříhal politbyro.

I Konvalinka si mě dobře pamatoval, neboť, jak přiznal, mi od té doby záviděl, a když nepochodil u své matky, kterou nazval pánbíčkářkou, udal se sám, že byl ministrant, v časopisu Mladý pionýr čehož později litovala celá rodina; byl jakožto vzorný svazák poslán za odměnu na rok do rodiny náčelníka Dálněvýchodního vojenského okruhu výměnou za jeho syna komsomolce, který vypil Konvalinkům i pitralon.

Když jsem mu tenkrát vylíčil svou bolest, zeptal se ten podobně zbožný hoch dychtivě.

– Pocem, vole, a máš tam taky svatý mučedníky? Ty já žeru nejvíc!

– Já... přiznal jsem nerad, – nevím, jak se poznají, víš...

– No přece tak, že sou mučený, vid'! Máš příkladně svatýho Vojtěcha?

– Mám! řekl jsem tentokrát radostně i pyšně, protože právě Vojtěchů jsem měl opravdu nazbyt.

– A teče mu krev z těch dour po voštěpech? naléhal Konvalinka dál.

– Možná... zaváhal jsem a hned vysvětlil, – ale asi jsem to schválně přehlíd, já když zahlídnu krev, tak omdlím, víš.

– Jó? podivil se, – tak to bys těžko moh bejt kat, vid'?

– Těžko, připustil jsem, ale hned namítl, – jenže já ani nechtěl nikdy bejt, víš.

– To se ti teda divim, vole, řekl podobně zbožný hoch, – já jó, von kaťák si bezva užije. Proto mi asi nejvíc chybí svatá Reparáta, jednak... zamrkal na mne, – že mě nejspíš čeká reparát, ale hlavně, že jí na každým vobrázku kati navíjej střeva na rumpál, vid', pocem, co ti je?

Omdlet jsem sice neomdlel, ale představa, že by můj zrak někdy padl na tyto výjevy, jichž jsem si dosud nepovšiml, způsobila, že jsem okamžitě souhlasil s výměnou celé své sbírky za album, které

uzme z tajné zásuvky svého otce, jenž si do něj jako stejně mladý hoch lepíval anděly milosrdenství.

– Chápeš, vole, vid’?

Přítom na mě dál mrkal, což jsem bohužel považoval za jeho způsob puberty, a že mi těsně před Vánoce přinesl otcovu sbírku zabalenou v okrasném papíru, nadělil jsem si ji sám rovnou pod stromeček, aby mě vedle dalších zaštopovaných ponožek a čerstvě vypraných kapesníků, k nimž mi tatínek s maminkou pěstující tak ve mně vedle šetrnosti i lásku k rodičům pokaždé významně přibalili i svou svatební fotografii, čekalo také nějaké překvapení. K našemu všeobecnému zděšení se ukázalo, že si Konvalinkův otec odkudsi vystříhoval osoby ženského pohlaví, které navíc vesměs nebylo ničím přikryto. Mé poučování tehdy právě dospělo k množení korýšů, takže jsem až mnohem později pochopil, jaká muka jsem tentokrát svým rodičům způsobil. Při vzpomínce na fialová jelita, která jsem za to po zásluze sklidil, u mě pak už vždy vyvolával každý svatý husí kůži.

Naskočila mi dokonce i teď, když jsem nořil prsty do kapsičky cizího saka, abych z ní vyňal projev díky ženy, jejímuž milenci jsem zachránil přinejmenším jeden, ale možná i více údů. Nato jsem spatřil poněkud pomačkané, ale zato velmi pestrobarevné obrázky, na jejichž jedné straně se střídaly různé mně neznámé osoby a na druhé zvířátka, která se při bližším zkoumání ukázala být bez výjimky lvem, jehož dvojitý ocas prozrazoval český původ. Opakující se číslovky odstranily mou poslední pochybnost: držel jsem v ruce bankovky!

Součástí mé dětské výchovy bylo i pevné přesvědčení mých dnes k mé lítosti obluzených rodičů, že peníze jsou zdrojem všeho zla a mají se dostat do rukou dětí co nejpozději. Proto maminka chodila i pro mé výplaty, zatímco tatínek jakožto muž přejímal v kasárnách můj žold. Na všechny nákupy školních i jiných pomůcek mě s peněženkou provázela rovněž maminka, kdežto na pánských záchodcích za mne dával za komunismu padesátník a po vítězství

kapitalismu dvě koruny opět tatínek, poté co maminku z jednoho vyvedli s tak ošklivými poznámkami, že se celá osypala. Pokud nemohli oba rodiče, dostával jsem od nich na nejnutnější nákupy rukou psané poukázky, které všechny obchody v naší ulici uznávaly. Také manželka mi pak žádné jiné než drobné peníze nedala, nýbrž mne za zvlášť dobře provedenou oblahu, jak žertem říkala v dobách naší obapolné lásky, odměňovala bonbony, kostkou cukru anebo přinejmenším, když často zapomněla nakoupit, sladkou hubičkou.

Nyní jsem tedy měl poprvé v ruce větší obnos, který mi byl jistotně darován v přesvědčení, že s ním umím zacházet. Má potíž tkvěla v tom, že jsem díky všestranné péči všech mých dosavadních okolí ne tak úplně věděl, či lépe řečeno vůbec netušil, co kolik stojí. Pokud nelhala čísla na bankovkách, činilo mé kapsičkové přesně sedm tisíc šest set padesát korun, a mně přišlo trapné zeptat se někoho z kolemjdoucích, stačí-li to na tramvaj.

Schylovalo se k večeru, a já navíc mezitím objevil, že nemocnici postavili nesporně ještě neblazí komunisté spolu s tímto mně neznámým sídlištěm o něco dříve, než tam zavedli hromadnou dopravu. Tím vděčnější jsem teď byl ovšem kapitalistům, že vymysleli dopravu nájemnými vozy.

Už správitel Havel mě za zbožnými sestrami poslal jedním z těchto prostředků jednotně označených tabulkou Taxi, jejíž smysl mi první řidič ozřejmil už s otevřením dveří.

– Taxi hačněte!

S touto nadějí jsem plaše zamával prvnímu autu tohoto druhu, které za ohlušujícího kvičení brzd na místě zastavilo. Šofér stáhl okénko a promluvil na mne uctivě, avšak v cizím jazyce, jemuž jsem nerozuměl.

– Dobrý večer, pozdravil jsem rozpačitě, neboť jsem netušil, že v Praze přepravují domácí zákazníci cizinci.

– Jó ty seš Čech! pravil překvapeně, a jak se zdálo, i rozmrzele, – taxi kup koloběžku a nesar mě!

Nato odjel s ohlušujícím kvičením pneumatik.

Jinými slovy, ale s podobným obsahem se vyjádřilo pět dalších šoférů a já pomalu začal chápat, že v Praze naopak domácí taxikáři dopravují pouze cizince. Avšak právě když jsem se stísněně vydal liduprázdnými ulicemi skrz houstnoucí tmou ohlašující teď, jak jsem tu i tam zaslechl, odchod policistů a příchod loupežných vrahů, směrem k vzdálené záři, pod níž jsem tušil vzdálený střed města, kde se prý zatím pouze postaru kradlo, předjel mne a zastavil bez vyzvání sedmý taxikář, jenž se dokonce zeptal sám.

– Nechcete naložit, mladej pane?

– Ale... přiznal jsem se, – já jsem jen Čech...

– No a? Já su sice Moravák, ale pro mě je pořád hlavní rito. Tak kam to bude?

Rozepnul jsem nemocniční košili a ukázal mu jmenovkou, kterou manželka sňala ze svého kufru a zavěsila mi na krk už o svatební cestě provázející turné dámské kapely, s přáním, abych ji neodkládal ani při našich milostných hrách.

– Nejtrapnější je, poučila mne za smíchu kolegyně, – když se přitom spletou křestní jména, a tys přeciť jen pořád ještě nový!

Později mi byla visačka spíše jen krásnou vzpomínkou na blahé časy, ale teď mi opravdu posloužila, když jsem si po tolika rozčilujících dojmech nebyl s to vybavit adresu „Nebe“, kterou mi tam naštěstí později připsal nepravý Havel.

– Jenže, dodal jsem provinile, – nevím, budou-li mi až tam stačit peníze...

– Kolik jich máte? zpozorněl, a okamžik jsem se bál, že také ihned ujede.

– Sedm tisíc šest set padesát korun! vyhrkl jsem tedy popravdě, protože jsem nemohl vyloučit, že mě prošacuje, aby se ujistil, – je vám to dost?

– Tož děláte si ze mne prču? zeptal se s podezřením.

– Bydlí tam manželka! zaprosil jsem, – ráda doplatí!

Bylo očividné, že mi nedůvěřuje, ale pak zřejmě neodolal mému zoufalému pohledu a zejména mé ruce, v níž jsem žmoulal svitek propocených bankovek. K mé nekonečné úlevě je konečně vzal, přepočítal, pozorně prohlédl proti světlu blízké lucerny, ochutnal špičkou jazyka, a teprve pak pronesl větu, která mi zazněla jako rajska Hopsaná.

– Taxi nalezte. Včil budete letos můj dobrej skutek.

Manželku však za žádnou cenu nechtěl rušit a pak mě překvapivě vysadil už na začátku naší dlouhé ulice. Protože jsem mu však nemohl nabídnout lepší spropitné nežli svou jedinou a navíc cizí minci, byl jsem i tak rád a zůstal zticha.

Až před svým zamčeným pokojíkem, jehož klíč nečinně spočíval v nemocniční šatně, se mi rozbřesko, že zde najdu daleko spíš všecko jiné než svou manželku. I poté, co mi odpustila, setrvala přece v našem bytě, aby, jak mi vysvětlila, mohla naše vášeň, až se nastřádá, vybuchnout jako obrovský plynový vařič a tím podobně obnovit i naši lásku. Teď jsem ani nevěděl, nepřestěhovala-li se mezitím do Rosolových domů. Jak jsem sklíčeně bloudil chodbami onoho křídla „Nebe“, určeného pro personál a zbylou jeptišku, hledaje kohokoli, kdo by mi zapůjčil prostředky na okružní jízdu Prahou, padl můj zrak naprosto nečekaně na manželčinu vizitku visící ještě nečekaněji na dveřích bytu novopečeného Havla. Trvalo chvíli, než jsem se odvážil projevit svou přítomnost; trochu mne totiž sklíčilo, že na druhé vizitce stálo jméno Ludvík Buran, což mohl být sotvakdo jiný než její tělesný Lůďa.

A proč bydleli právě u Havla? Uvěřili mu tedy, že jsem zprznil já jeho??

Ale neměl jsem jiného východiska. Pro jistotu jsem si ihned po zazvonění klekl na práh, abych zdůraznil, že přicházím odprosit, a nevystavil se rovnou políčkům. Otevřela mi však žena, která navzdory neznámé noční košili vyšívané zřejmě zlatem a posázené nejméně polodrahými kameny, jako by byla onou manželkou z dob,

kdy mne poprvé zahlédla za svým nástrojem, jež jsem jí z osudového příkazu svého šéfa nesl z podnikového večírku. Teď ke mně přiklekla na práh tak vroucně, až zaduněl, a po mnoha měsících mě opět vnořila do horkého údolí svého zteplého poprsí, kam ke mně doléhala její slova jako pod vodní hladinu.

Abych neporušil blaženost okamžiku, spokojil jsem se, jak jsem byl zvyklý, s několika slyšitelnějšími úseky její řeči, z nichž jsem vyrozuměl, že pro mne právě dnes poslala Lůďu, s nímž jsem se musel jen těsně minout. Když pak na delší chvíli zmlkla, usoudil jsem, že čeká na odpověď, a opustil velmi nerad tu útulnou jeskyni, abych se zeptal, na co se ptala.

– Jak ses sem vlastně dostal? chtěla vědět tónem, v němž se mísil obdiv s podezřením.

Líčil jsem jí to hrdě s podrobnostmi dosvědčujícími mou pohotovost i samostatnost, ale místo pochvaly mě stihly hned dvě výtky.

– Nepřeji si, aby ses mi ještě jednou stykl s cizí ženou mého pohlaví, které ti musí stačit jednou provždy samo, notabene s nymfomankou, co si bezpochyby, jak to až příliš dobře znám, předplatila tvé milostné služby, ačkoli ty jsou zcela vynárokovány tvými manželskými povinnostmi vůči mně. A pokud se ti snad ještě někdy v životě podaří vydělat jakoukoli sumu, pamatuj, že je nedílnou součástí našeho společného bezpodílového vlastnictví podobně jako Rosolovy domy, Národní divadlo a jiné námi dvěma docílené majetky. Krom toho jsi, ty můj voloušku, zaplatil tomu gaunerovi za volantem sumu, za kterou by tě čtyři chlapi dva dny po Praze nosili! No dobře...

její oči už opět šibalsky zahrály a ve mně se rozhošťovalo ulehčení,

– vrátíš mi ten dluh jindy a jinak, dnes chci být k tobě velkorysá, protože se ti právě naskýtá možnost napravit svou nemravnost i své pošetilsti rozhodující službou naší společné věci. Ale teď alou do

koupelny, vyčůrat se a vysprchovat, ať mě můžeš milostně oblažit, jak jsi mi to už dávno dlužen!

– A to... nechtěl jsem věřit svým uším ani svému štěstí, – to on Lůďa... bojácně jsem se rozhlížel, – on Lůďa mi to dovolí?

– Lůďa už od rána není doma, odtušila tak rezolutně, že bych za nic nechtěl vézet v jeho kůži, – a promeškal i poledne, takže je to jen a jen jeho problém, že mám navečer bytostnou potřebu stvrdit se ve svém ženství, když je život tak krátký, a navíc se přece spolu se mnou zavázal, že ti dovolíme konzumovat v rozumné míře tvé manželství, když se naproti tomu zas ty ukážeš být uznalým vůči mně s Lůďou jakožto svým obchodním partnerům, které spolu spojuje i tobě dobře známá okolnost, že mě bohužel musí tělesně střežit právě před tebou. Tak nezdržuj, vaříč, na nějž jsem tě svého času připravila, je právě blízek výbuchu a já už nehodlám čekat. Koupelny si užiješ, až tu zas bude Lůďa!

Sotva to dořekla, daly jí události zapravdu a plyn její vášně explodoval dokonce tak divoce, že se mě zmocnila s podobnou dravostí, jak to naposled učinil samozvaný Havel. Ó, Květuše! vzýval jsem ji v uchu, když se mi na hlasitější vyznání opět nedostávalo potřebného dechu, kdyby někdy někdo z našich nejnesmrtelnějších klasiků napsal román o našem manželství, pak by navzdory všem omračujícím vlnám, jaké se nám v tomto rozbouřeném světě nemohly vyhnout, musel v závěru díla na mou adresu žárlivě povzdychnout

– Šťastný to muž!

Tyto a podobné pocity se mi valily výbuchem ohlušenou hlavou zřejmě ještě dlouho po tom, co ze mne manželka povstala, neboť náhle vyšla zcela ustrojená, učesaná i namalovaná z koupelny a pravila už zas velmi varovně.

– Lůďovi bych se ovšem být tebou ani slůvkem nezmínila, že jsi tímto způsobem využil mé slabé chvílky, protože bere své tělesné strážcovské povinnosti skoro až nesmírně vážně. Nuže, teď ses, jak

chci věřit, alespoň vynadovádel do zásoby, takže zas vážná práce. Mám pro tebe jednu špatnou a jednu dobrou zprávu, kterou chceš napřed?

– Dobrou, dobrou! volal jsem bez váhání, protože do špatné mohlo ještě vždycky něco přijít.

– Tak tedy: Do nemocnice už zpátky nemusíš.

Mé poslední zážitky odtamtud, vysvětlila mi, byly důsledkem usnesení stran a vlády, že k tomu, aby bylo možno úspěšně zavést budoucí skvěle fungující kapitalistické zdravotnictví, musí být dosavadní špatně fungující socialistické nejprve bezezbytku zrušeno za účelem vzniku takzvané zelené louky, na níž se nejlíp buduje cokoli. V mezidobí odhadovaném nejdéle na pět až osm let se měli konečně plnoprávní občané postarat sebe sami, což vláda podpořila výsledkem hloubkového průzkumu, jenž odhalil, že většina pacientů beztak jen simuluje, aby mohli bezpracně žít z nemocenské, a drtivá většina zbylých nezná pořádně ani svou chorobu, ani způsob jejího léčení a nejméně už své lékaře, za něž víc než polovina respondentů považovala zřízence prosektury, protože se na chodbách i na sálech klinik pohybovali nejvíce.

Podle manželčiny informace byly nadále zachovány právě jen patologie jako jediné zdravotní zařízení, které všichni pacienti opouštěli bez potíží, s nimiž do nich vešli, dále porodnice, neboť z těch průkazně odcházelo mnohem víc osob, než bylo přijato, a posléze jako nejoblíbenější, protože je většina hospitalizovaných neopouštěla vůbec, psychiatrie.

– A to je ta druhá zpráva, uzavřela moje manželka svůj výčet, – jdi do blázince, Viléme!

4

Jako bystrý pozorovatel jsem si už v obecné škole povšiml, že nás chlapce v nesmíšené chlapecké třídě čekají čtyři vývojová stádia: dítě, jinoch, muž a stařec. Pak mě moji učitelé, velitelé i nadřízení postupně naučili nové škále: chlapeček, jiskřička, pionýr, svazák, člen strany či přinejmenším obránce míru, budovatel socialismu a pracující důchodce. Kapitalistická revoluce v tom zřejmě nenechala kámen na kameni. Podle střípků televizních i novinových zpráv, které mě dostihly, zněla nejnovější vývojová linie takto: uměle oplodněné embryo, skinhead, uvědomělý volič anebo volič opozice, neplatič daní a živořící důchodce.

Když teď neúprosně spěji k tragickému závěru svého deníčku a tím i k očištnému vrcholu svého života, nepochybuji, že právě úkol, který mi tehdy dala má manželka nádavkem ke svému vybuchnuvšímu tělu, definitivně ukončil mé dozrávání a učinil ze mne svéprávného občana svérázné demokracie, jenž se sice nevejde do žádné z uvedených škatulek, ale v jehož rukou plně leží, bude-li v důchodu živořit i on.

Moje dobrovolné rozhodnutí navštívit blázinec, které se tehdy ještě krylo i s manželčíným zájmem, bylo současně zárukou mé dosud vzdálené, ale už dnes zajištěné a proto šťastné budoucnosti. Na mých rodičích, jak mi teď bylo manželkou sděleno, si totiž mezitím vylámali zuby představitelé všech psychiatrických škol, a pouze na mě zůstalo, aby se milerádi vzdali všech svých obtížných držav ve prospěch mé manželky a Lůdi, kteří mě za to rukoudáním slíbili zvolit druhým zástupcem prezidentky správní rady se všemi z toho plynoucími povinnostmi.

Nechtěl jsem svou manželku ani Lůd'u, který se vrátil, sotva jsem se stačil dozrpnout, a zaujal opět strážní stanoviště v jejím

předpokoji, obtěžovat zbytečnými otázkami, na něž bylo dost času ráno. Byl jsem ostatně rád, že smím konečně jednou usnout v důvěrně známé vanové posteli, kde široko daleko opile nechrápal žádný, byť sebezasloužilejší šéflékař. Nazítří však bohužel oba ještě spali, když pro mne přijela sanitka z Bohnic.

Pravda, nebylo mi nejpříjemnější, že mi bez nejmenšího ptaní navlékli svěrací kazajku a vpíchlí injekci, po níž jsem napřed viděl všecko dvakrát a po chvíli naopak vůbec nic. Když jsem však proctil, nenalezl jsem se, jak jsem se toho propadáje do bezvědomí podvědomě děsil, v žádné gumové cele, nýbrž v moderně zařízené pracovně, v níž jen okurkové lahve s jakýmsi roztokem, v němž se však místo okurek nehybně vznášely různě velké, ale rozhodně vesměs mužské pohlavní údy, naznačovaly, že by mohla sloužit psychiatrovi.

Muž, který mne při mém rozhlížení zkoumavě pozoroval, měře mi současně váhu, výšku, teplotu i tep, připomínal však spíš sňatkového podvodníka, jak jsem je občas vídal v různých televizních seriálech, které si manželka pouštěla ještě v garsoniére námořního kapitána vltavského přívozu, když se se mnou déle milovala, aby, jak vesele říkávala, spojila příjemné s užitečným.

V poloze, kterou šprýmovně nazývala televizní, jsem sice viděl obrazovku jen v odrazu okenního skla, ale i tak jsem se stačil poučit, že sňatkoví podvodníci, většinou navíc i falešní hráči, mají vesměs dlouhé kotlety, úzký knírek, vázanku zvanou plastron a diamantové knoflíčky u manžet. Zdejší primář nadto vydával téměř ohlušující vůni, jako by byl právě vystoupil z vany plné voňavky.

Navzdory svému vzhledu i pachu se však brzy ukázal být práv svému postavení, když mě nechal se svléci a podrobil řadě vynalézavých testů, které mi nemilosrdně odhalily, že mě sem náhoda ruku v ruce s manželkou poslaly v posledním okamžiku, kdy bylo možno odhalit a snad ještě i vyléčit mou vlastní duševní deviaci. Nedokázal jsem totiž ani současně točit oběma palci v opačném

směru, ani opisovat jedním ukazováčkem kruh a druhým čtverec, a už vůbec ne jedním okem mrkat a druhým šilhat.

– Tjó... řekl pak tónem, v němž se zřetelně obrážela naprostá bezvýchodnost mého stavu, – tjó, tjó, pane... jakže se jmenujete?

– Rosol... zašeptal jsem zdrceně své jméno za svobodna.

– Tjó, tjó, tjó, opakoval zcela bezradně, přecházeje z ještě nadějného příkyvování hlavou do už beznadějného vrtění touže, – pane... řekl jste Rosol? nato se rozchechtal, ale vzápětí opět smrtelně zpřísněl, – ne, nemyslím si, že má přílišnou cenu trápit se léčením, které by bylo pro vás bolestné a pro nás nákladné. Nejúčinnější by bylo, kdybyste nám tu hned podepsal, že se u nás necháte uspat, ostatně zmínil jste se letmo, že tu máte ctěné pány rodiče, tedy společné uspání by bylo nejlacinější a pro vás všechny tři i lidsky nejžádoucnější, nemýlím se, nemám pravdu, nemyslíte také, pane Sulc? Vždyť vy máte, chudáku, i těžkého basedova!

Domnívám se však, že jsem na něho jen kromobyčejně pouлил oči.

– Jak, uspat? vyrazil jsem ze sebe.

– Bože můj, přece tak, jak to dělají se svými čtyřnohými miláčky dokonce i chudí penzisté, protože dobře vědí, že je to pro zvířátko nejhumánnější. Dostanete napřed šůs LSD, takže budete ještě jednou pořádně háj, dokonce tak háj, že začnete brzo škemrat, abychom vám píchli koňskou dávku morfia. Tak co, plácnem si, pane Aspik?

Než jsem se stačil jakkoli projevit, otevřely se dosud zavřené dveře pracovny a vstoupil muž, jaký v televizních seriálech, které jsem kdy částečně zahlédl, zosobňoval ušlechtilé šerify a jiné poctivé strážce zákona, co v kritických okamžicích příslušné padouchy skolí či přinejmenším přivedou za mříže.

– Ale ale, pane Kobliha! řekl mému profesoru káravě, – víte, co jste mi svatosvatě slíbil!

– Promiňte, pravil oslovený ustrašeně až skoro podlézavě, – odpusťte, pane profesore, ale byly tu otevřené dveře, tak jsem chtěl tady pana... jakže se jmenujete?

– Rosol... zachraptěl jsem šeptem, nechápaje vůbec, co se tu děje.

– Ano, pokračoval řečený Kobliha, – ano, chtěl jsem tady pana Aspika povzbudit šprýmem, aby přišel na lepší myšlenky, a ostatně! promluvil nečekaně až skoro pánovitě, – mám snad právo zkontrolovat, pane Mlejnek, jak hospodárně se v mém ústavu léčí! Řešení, které jsem tady pánovi navrhl, byste měl nasadit dřív, než se díky vašim rádobyhumánním metodám dostanu do platební neschopnosti. Já se poručím, pane profesore, a vy mu domluvte sám, vás se to týká nejvíc, pane Sulc!

S těmi slovy pokynul nově příchozímu jen velmi zběžně rukou, což tento opětoval několika hlubokými úklonami, při nichž spěchal odcházejícímu otevřít co nejúslužněji dveře. Když je za ním zavřel a opět se narovnal, vytáhl nejdřív obrovský kapesník, aby si otřel pot, který mu bohatě vyperlil na poctivě bezvlasých skráních. Nato ke mně přistoupil a zašeptal mi téměř bezhlase přímo do ucha.

– Omluvte nás, ale pan Kobliha užívá bohužel velmi často podobného přístupu k pacientům, tak, tak! zasmušil se náhle dotčeně až téměř zhnuseně, – tak to dopadá, když si bývalý sňatkový podvodník a falešný hráč vypere své špinavé peníze tím, že si za ně v privatizaci koupí blázinec, v němž shodou okolností právě nuceně pobývá sám, aby tak lišácky unikl uzavřenému oddělení.

Zdrceně kýval a vrtěl hlavou zároveň, avšak náhle rozhodně udeřil pěstí do stolu, až se údy v lihu začaly pohybovat nahoru i dolů jako píсты volně jedoucího automobilu.

– Ou kej! Ou kej!! Dali jsme se na vojnu, musíme bojovat, když se kácí les, létají třísky, zato však budou děti našich dětí žít díky Vítěznému listopadu se Spojenými státy na věčné časy, kupředu pravá, zpátky jen cvok!

Poslední slova dokonce falešně zazpíval na melodii známé komunistické znělky, jako by ji chtěl jednou provždy zneškodnit. Zřejmě se tím uklidnil natolik, že se přestal potit i třást a mohl se mne zeptat na jméno i účel návštěvy.

Trochu zaraženě jsem se mu představil a připomněl záměr, s nímž mě sem manželka s Lůďou vyslali, což s ním údajně předem projednali telefonicky.

– Ach tak! plácl se pak do čela poněkud přehnaně, až to mohlo budít podezření, že neví víc než předtím, ale pak prudce otočil židli, usedl obkročmo proti mně, položil mi ruce na obě ramena a promluvil naléhavě, hledě mi zblízka upřeně do očí.

– Tak tak, vážený a milý příteli... jakže se jmenujete?

– Rosol... připomněl jsem se mu tedy ještě zaraženěji.

– Tak! Příteli Rosole... mohu vás tak oslovovat, když nejste skutečný pacient! právě toto zařízení je živoucí muzeum novodobé kalvárie našeho těžce zkoušeného národa, něco jako jeho duchovní skanzen. Chováme tu, představte si, dokonce ještě dva docela čilé dědky, oba hodně přes devadesát! kteří si tu spolu s mnoha podobnými případy hned po první světové válce vyhloubili na zahradě Jedničky zákopy a dodnes proti sobě bojují u Zborova, jeden jako Masarykův legionář a druhý jako věrný poddaný France Jozefa, není to gól? Na celé Dvojce se léčí druhá světová, opouštějí tam s pláčem pohraniční bunkry, pak se navzájem udávají gestapu a nakonec trestají Němce tím, že musí pucovat toalety kartáčkem na zuby. Největší je Trojka, tam se to i nejvíc mele, nejdřív pochodují a mávají pod májovou tribunou, pak se vzájemně odsuzují k smrti jako zrádci, načež se pověsí, ale hned nato amnestují, aby mohli znova s mávátky do průvodu. Na Čtyřce je zato poměrně veselo, podepisuje se tam střídavě Charta i Anticharta, potom všichni svorně zazvoní klíči a ožerou se pivem, které jedněm sponzoruje prezident Václav Havel a druhým mistr Karel Gott, není to gól? Pětka je čerstvě otevřená pro první kapitalisty, kteří se zbláznili, když zjistili, že zbankrotovali, protože kradli míň šikovně než ostatní, pročez tam hned založili komunistickou stranu. Kam chcete zařadit vy... promiňte, přeslechl jsem vaše ctěné jméno.

– Sulc... řekl jsem už velmi zmaten, – ne! Aspik... tedy Rosol!! Rád bych vám, pane profesore, připomněl, že jsem přišel stran svých rodičů...

– Tak tak! vykřikl nadšeně, čímž to zaznělo ještě nevěrohodněji, – a dobrý pan Kobliha vám jistojistě navrhl, abyste je dal uspat, ne? Nuže, říkám vám otevřeně, že se mnou pro to nemůžete počítat! Se mnou ne!!

– Ale já ani nechci... řekl jsem už snad přímo netrpělivě, až mě to samotného překvapilo, – já chci jen...

– Tak tak, rozumím! Budete-li souhlasit a ovšem složíte-li obvyklý paušál, vyměníme je za dva cvoky z Ruska. Žádný strach, stále ještě fungují mnohá spojení z tuhých dob totality, kterou samozřejmě příkře odsuzuji, ale nemohu zatajit, že naše nejtěžší případy vždy ochotně převzaly sanatoria KGB a nikdy jsme odtamtud neslyšeli sebemenší stížnost. A dnes, kdy i v Rusku konečně zavanul zdravý duch podnikání, nám nástupnické organizace dokonce ochotně platí za to, že pro změnu my ubytováváme jejich klienty. Za tím účelem si tu dokonce sami postavili supermoderní Šestku, kde mají ošetřovnu, ze které, jak se nám žertem chlubí, ani nejzdravější chlap nevyleze bez berlí, není to gól? Chcete-li ušetřit cestovní výdaje, můžem vaše rodiče přeložit přímo k nim.

Než jsem stačil dostat možná i hysterický záchvat, rozletěly se znovu dveře a na prahu stál, ruce opřené v bok, starší muž v bílém plášti, který se ze všeho nejvíc podobal poctivým lékařům z televizních seriálů.

– Ale ale, pane Mlejnek! oslovil mého společníka, – víte snad, co jste mi s panem Koblihou slavnostně slíbili??

– Promiňte, pane profesore, řekl oslovený opět ustrašeně až podlézavě, u čehož i setrval, – ale Kobliha s tím dneska začal, a já jenom nevydržel...

– Jděte oba na své pokoje a řekněte si o svěrací kazajku! poručil nově příchozí přísně, – až tu skončím, dostanete navíc pět elektrošoků!

– Tak tak, pane profesore, já se znovu omlouvám a pětkrát děkuji. Klaním se, pane Sulc... tedy pane Aspik!

To řka, vycouval ze dveří pozadu, zavřev je úslužně tak, aby nevydaly nejmenší zvuk.

– Promiňte hlavně vy, pane Rosole, řekl nově příchozí, – jste pan Rosol, že?

Stiskl mi ruku velmi důvěryhodně a opřel se o psací stůl tak lehce, že se pyje v lihu ani nepohnuly. Už to mne přesvědčilo, že je tu doma, ale on dál důsledně bojoval o mou důvěru.

– A já jsem pravý profesor Pavlík, můžete mé jméno porovnat s vizitkou na dveřích. Mlejnek vždycky využije toho, že vypadá jako ušlechtilý filmový šerif či jiní poctiví strážci zákona, aby při nejmenší příležitosti vnikal do mé pracovny a vykládal mým pacientům naprosté žvásty, jistě vás strašil ruskou ošetřovnou, souhlasí?

– Ano... přiznal jsem s rostoucím ulehčením.

– A Kobliha vás chtěl určitě uspat! Já se vám zaručuji, že to zde ordinujeme pouze v naprosto výjimečných případech, když nás příbuzní přesvědčí, že dědictví neodkladně potřebují k založení dobročinných nadací. Do Ruska či na Šestku pak překládáme jen opravdu ztracené případy, ale vám jde snad o něco jiného, souhlasí? Vy přece, jak mi můj dobrý starý kamarád Lůďa Buran po telefonu jen naznačil, potřebujete naopak své drahé rodiče živé, smím zvědět, proč vlastně?

Jeho zjev jakož i způsob a obsah projevu mi vrátily počáteční jistotu, že jsem v pracovně na slovo vzatého odborníka, jenž má nadto přes Lůďu plnou důvěru mé manželky. Když jsem mu však proto velmi otevřeně vylíčil, oč jí a tedy potažmo i mně jde, neskrývaně se zasmušil.

– Pravdou je, promluvil po delší odmlce, při níž na něm bylo patrné, že sám se sebou vnitřně zápolí, – že jsem po léta Lůďovým přítelem z nejdůvěrnějších, ale teprve nyní jsem pochopil, kdo jste vy. Věřte mi, že se na vaší židli vystřídaly postupně zástupy osob, od

úchylných vrahů k politickým úchyilkám, od šedých eminencí k pes-
trým existencím. Ale ještě naprosto nikdy, ani jedinkrát tu neseseděl
oprávněný dědic Rosolových domů a našeho vřele milovaného
Národního divadla!

Dojatě mi došel stisknout znovu ruku, a když nato usedl proti mně
na hranu desky psacího stolu, musel si usilovně čistit zamlžené brýle.

– Víte co...? zahovořil po dalším duševním boji, – přijmu vás na
příští minuty za svého pacienta, tím budem oba vzájemně vázáni
lékařským tajemstvím, což vám umožní zatajit tento rozhovor jak
před Lúďou, s nímž jsem neměl vždy ty nejlepší zkušenosti, tak
zejména před vaší manželkou. V dané situaci však ve mně z úcty
k vám vítězí, tajemství netajemství, nad lékařem člověk i občan, a já
vám nesmím zatajit, že sem právě ona postupně poslala tři, slovy tři
své předchozí manžely, z nichž jeden byl senilní učitel hudby, druhý
sládek-úderník socialistického pivovaru a třetí zasloužilý kouzelník
státního varieté, vedlejší profesí hadí muž, který se jediný zachránil,
když se dal z popelnice, kam nám nestřeženě vklouzl, vysypat do
kuka vozu a ze smetiště se proplazil kamsi do zahraničí. Ostatní
dva sem byli dopraveni v takovém stavu, že jsme je museli volky
nevolky uspat, přičemž byl čerstvě přijatým asistentem napřed
omylem odchycen a ošetřen můj předchůdce, který však stejně ne-
byl v komunistické straně, do níž jsem tedy v zájmu našeho ústavu
musel vstoupit já, a stal se tak jeho nástupcem schopným úspěšně
čelit bolševickým nátlakům zevnitř, nuže, Viléme...

přerušil rázně tok vzpomínek tím, že svižně a obratně seskočil
z psacího stolu, aniž se naložená přirození více než jednou lehce
zhoupla, obešel jej, vytáhl z hluboké zásuvky láhev bez nálepky,
a když našel jedinou číši, podal ji, po okraj nalitu průhlednou te-
kutinou mně, přičemž mu neuniklo, že můj zrak maně zamžikal
k nakládačkám podobně zbarveným.

– je čas napít se na nové, ale tím nerozbornější přátelství nás
dvou, které se právě s takovou slibností rozvíjí, a čím spíš než tímto

nektarem, souhlasí? Ne ne! zasmál se mému pohledu, – v tomto nebylo naloženo nic podobného, naopak, on sám pochází z naložených sliv a stal se v důsledku trojího pálení slivovicí zvanou Vojevodská, protože byla kdysi součástí nevolnických desátek, takže,

ťukl lahví do mé číše a dal si přímo z ní tak mocný doušek, že musel užít i trojího polknutí,

– budu stejně nerozborně otevřený, Vilíku! Znáš tvou manželku poměrně hluboce, neboť ani já jsem svého času neodolal nezkratnosti jejího nástroje a spasil se pak, nežli si našla dalšího konzumenta svého nátisku, jen delším pobytem na zdejším uzavřeném oddělení. A právě díky této znalosti mám oprávněné pochyby, že bys ze svého dědictví spatřil kdy jedinou grešli nebo cihlu, kdybys je pošetile přepsal na ni a jejího současného trčkače, ano, jak jinak nazvat jejího posledního šamstra, který se mně včera po telefonu chlubil, že s ní denně píchá oko, jak nazval jednadvacet čísel, čímž se mi s konečnou platností zhnusil a stal nehodným mého dalšího nejdůvěrnějšího přátelství. Musíš však vědět i to: Lůďa byl tak zarytý estébák, že ho u současné nové policie ani stálým povyšováním nemohou přesvědčit o přednostech demokracie. A ty bys chtěl tak vykutálenému párku přenechat naše, ano, teď už dokonce i tvoje nejnárodnější české divadlo??

Přitom i on rozhořčeně bouchl do stolu, až naložená přirození začala nepřirozeně rotovat. Vzápětí se ulekl.

– Viléme! Tobě není dobře?

Myslím, že jsem musel být v krátkých intervalech střídavě bílý jako křída a rudý jako vařený rak, jak o mne při tom otřesném sdělení zápasily zoufalství s nenávisť. Jestliže mohla ještě nedávno podobná obvinění z úst falešného Havla milosrdně znevěrohodnit jeho neutuchající prolhanost, dopadla na mne teď a tady celou svou obludnou tíží. Profesor Pavlík se v té chvíli ukázal být vpravdě zkušeným inženýrem mé lidské duše, když zlomek vteřiny před tím, než se mi prsty v důsledku všeobecné slabosti rozevřely a upustily

číši na zem, sevřel je i s ní do své pravice, donesl k mým ústům a vлил obsah mezi mé drkotající rty.

Do té doby, jak tu už bylo závazně uvedeno mou vlastní rukou, jsem ještě nikdy nepožil čirého alkoholu, jenž mi byl od dětství všestranně zošklivován nejenom tatínkem, ale kupodivu i těmi spolužáky, spolubrancí a spoluzaměstnanci, kteří mu sami mnohdy až nezřízeně holdovali. Zatímco tatínkovi jsem rozuměl, všechny ostatní jsem časem podezíral, že se spíš obávají mé nekontrolované reakce. Teď tedy skutečně nastala, a její následky měly být nejnebezpečnějšími ze všech, které jsem kdy zažil.

Sice jsem přechodně ztratil čich, hmat, sluch i zrak a nejspíš i chuť, což v dané situaci nešlo ověřit, ale zato jsem pocítil, jak mocně se ve mně zmobilizoval, ba přímo zhmotněl můj duch. Náhle jsem si připadal, jako by mne celého jako balon nadýmal gigantický mozek. Bez nejmenší výstrahy jsem zavnímal svůj dosavadní život v jediném celku se všemi jeho radostmi a strastmi, zklamáními i nadějemi, v tisícíně vteřiny jsem jako v šíleně zrychleném filmu znovu potkal vše, co jsem kdy pronesl, učinil, vypil i snědl. Podobně jako jakémusi kreslenému námořníku s dýmkou, jehož jsem též tu a tam zahlédával zpod či zpoza manželky v okenním odrazu televizní obrazovky, po požití určitého druhu zeleniny, jako by po tomto smíšeném loku nelítostné pravdy s neřaděným alkoholem narostly svaly mé duši. Proto mne ani příliš nepřekvapilo, když jsem uslyšel svůj pevný hlas, oslovující muže mnohem staršího i výše postaveného, jako bychom spolu byli pásli krávy.

– Jak tě vlastně volají?

– Pokřtili mě Jan, odpověděl zřetelně překvapen, – ale doma i ve škole mi říkali Jéno...

Dobře dobře! vzal jsem to na vědomí, aniž mě napadlo snížit se k tak bodrým důvěrnostem, i to mne odlišovalo od nesmělého otloukánka, jímž jsem byl ještě krátce před tím, – v tom pádu mi, Jane, kápni božskou: Jak to s ní mám zaonačit já, když mě neláká

cizina ani cvokárna? A nalej mi, užil jsem nechtěně výrazu své manželky, což mě dodatečně popudilo, – ještě prcka!

Mé čerstvě nabyté sebevědomí rostlo jako z vody při pohledu na jeho reakci. Ten ještě před okamžikem samolibý imperátor, rozhodující pohybem palce o tom, zda musí jeho ubozí blázni dál válčit u Zborova, věčně jásat s mávátky pod šibenicí či do smrti podepisovat Anticharty, jako by se při novém tónu mého hlasu duševně smrskl a propadl; na obrátku se choval stejně podlézavě jako před ním falešní profesori Kobliha a Mlejnek.

– Prosím ano, okamžiček, už to bude... koktal a přitom bryndal ten údajně vzácný alkohol kolem mé číše, jak se teď jemu třásla ruka, až jsem ji pro změnu sevřel do své pravice, donesl k ústům a zaval si sám rovnou z láhve.

Nový doušek jako by kladný účinek prvního zdvojnásobil; jím se má duše zdála propůjčit čerstvě nabyté svaly i mému dosud spíš nevybojnému tělu, které předtím okřívalo jen při plnění manželské povinnosti. Teď jsem se poprvé zažil i nerudně dupnout.

– Tak sem s tou tvou moudrostí!

Ještě chvíli trapně blekotal jako vrchní přistižený nad přemrštěným účtem, až jsem se chtěl už ostře optat, není-li náhodou podobně drzým Lžipavlíkem, když tu popadl druhý dech a obnovil sám mou důvěru v jeho pravost.

– Mám plán! prohlásil až překvapivě a přesvědčivě připraveně, což ihned vysvětlil, – ano, přiznám se, pane Rosole, že jsem jej začal sprádat bezprostředně po včerejším zavolání svého někdejšího přítele Burana, nomen est omen! protože se mé svědomí bytostně bouřilo proti chystanému zneužití mé vědy vůči muži, jehož bysta bezpochyby vejde do čítanek. Ano, pane Rosole, vy mi klidně tykejte dál, ale vše ve mně mne nutí vyjádřit už teď budoucí úctu, jakou k vám pocítí vděčný národ, až se jednou dozví, že jste zamezil pokusu proměnit Zlatou kapličku v exkluzivní bordel, ano, ano, zní to možná chorobně, ale zde toto telefonní sluchátko se dosud otrásá

odporem, jaký ve mně vzbudila důvěrná informace onoho neblahého Lůdi, kterého jsem vlastně odjakživa nesnášel, ale musel strpět i jeho slizké kamarádšofty, nechtěl-li jsem vzbudit hněv bolševického fízla, totiž informace, teď se dobře držte! že svatostánek českého duchovna, sotvaže připadne vaší manželce a jemu, bude s pomocí sudeťáckého kapitálu proměněn v šantán, křesla v parteru vystřídá stolové zařízení a lóže se promění v šámbry séparé, označené cynicky názvy skvostů našeho umění, jako jsou Hubička či Prodejná nevěsta, ale i třeba Dvě vdovy coby lákadlo pro lesby nebo Braniboři v Čechách pro hosty z bývalé NDR. Čekal jsem jenom na seznámení s vámi, abych se ujistil, že nejste ten hlavní padouch, jenž tahá za nitky dvou malých darebáků. Teď, když jsem si jist, že je tomu právě naopak, radím toto. S dovolením...!

Provedl opět dlouhý lok, a když jej znovu natřikrát polkl, pokračoval už zase s chladnou věcností odpovídající jeho odborné kvalifikaci.

- Nuže tedy: My vaše rodiče opravdu uspíme, ne! nelekejte se, říkám-li „opravdu“, myslím tím pouze „uspíme“ a nic jiného, léčba dlouhodobým spánkem je obecně užívaná metoda nebudící podezření, ale především ne pacienty, kteří své životní krize prostě přespí, a učiníme to hned už včera, ne! nepřeslechl jste se, provedeme to úředně už včera tím, že léčebný úkon jednoduše antidatujeme, čímž předložíte manželce a jejímu kompaňonu černé na bílém, proč jste svou misi nemohl splnit: protože nás oba předběhl a tím je doběhl můj asistent, který to za odpovídající úplatu opět rád vezme na sebe. Ve skutečnosti je ovšem uspíme až dnes, poté, co s nimi sepíšeme přesně podle zákona, vždyť i právníků všeho druhu tu pošukuje habaděj! dědickou smlouvu, že se vzdávají veškerého majetku v náš prospěch, tedy především pochopitelně ve váš, zatímco já se dovolím, pokud dovolíte, uvést v návazné smlouvě jako váš univerzální dědic pro případ, že byste, ať už z jakýchkoli důvodů, své dědictví nastoupit nemohl nebo nechtěl. Tím bude náš

nejcennější národní poklad vyrván z rukou kuplířů a cizáků také pro příští pokolení a šejdři ostrouhají, ha ha ha, není to skvělý plán, souhlasí, pane Vildo??

Ve své právě zrozené všechápající jasnozřivosti jsem místo vědce viděl směšného mužíka, který hýkal smíchem jako osel, mnul si upoceně ruce a loutkově poskakoval, netuše, že tím vyvolává i pitvorný pohyb vyměšovací orgánů, který mě sváděl k výkřiku, že on sám je tu ten největší.

Avšak dokázal jsem se i opanovat a přešel dokonce znovu k vykání, abych mu dal plně najevo svůj oprávněný odstup.

– Nejste vy ale více než dvakrát starší než já?

Okamžik se mi zdálo, že břitký rapír mého intelektu zasáhl samý střed jeho osobnosti, která se nyní nutně zhroutlá, ale místo toho se dokonce zmohl k vysvětlení.

– Jenže mně se právě splnil životní sen, když po dvou neplodných chotích, které mi porodily toliko po třech dcerách, mně má nová na poslední pokus povolila k mým padesátinám syna, z něhož bych rád na vrcholu svých fyzických i duševních sil vychoval národního velikána, proto byl pokřtěn Bohemius! a já neprosím o víc, drahý pane Rosole, než abyste mě pojal do své závěti pouze jakožto zástupce mého nezletilého syna pro případ, že byste sám žádného potomka z časových či jiných důvodů nezplodil. Pokud by se vám to vzdor očekávání povedlo, jsme, můj potomek i já, ochotni spokojit se s vaším písemným závazkem, že každoročně uvedete alespoň jednu synovu hru.

Kdybych byl nadále oním naivním důvěřivcem, který sem před necelou hodinou vstoupil, zůstavil by ve mně patrně dojem, že hovoří jako kniha. Takto měl už jen smůlu. Můj nadupaný mozek mě výslovně varoval, abych bolestnou ztrátu víry v mou manželku nenahradil zbrkle vírou v muže, s nímž jsem nezažil ani jedinou srovnatelně důvěrnou chvíli a který mě mohl z opičí lásky ke svému plodu dát snadno kdykoli uspat či vyměnit za Rusa. Avšak současně

měl štěstí, že mě cosi v jeho řeči zaujalo, ano, dojalo. Zavoněla z ní životní touha mého tatínka, který mě tak obětavě a obtížně zplodil ve stejně pozdním věku, aby i mne vychoval k metám nejvyšším.

A já jsem právě teď, pozdě, ale přece! nabyl oné tak dlouho postrádané síly, abych účinně zkusil stát se když už ne přímo prorokem, pak alespoň velikánem, o jakém on jen planě snil, zatímco já měl díky vzestupu děda i pádu komunismu na dosah ruky prostředky, s jejichž pomocí bych toho mohl reálně dosáhnout.

Tento novodobý vodník, který si zřejmě z komplexu méněcennosti nakládal pod pokličky místo lidských duší mužské nástroje lásky, nemohl zplodit nic jiného nežli svůj žalostný obtisk. Bylo tedy jen spravedlivé, že moudrost, jíž jsem definitivně nabyl paradoxně díky kořalce, kterou mě hodlal opít, zafungovala napoprvé právě proti němu.

Přes všechnen bezesporný výsledek bylo však setkání s mými rodiči smutné, ba přímo deprimující. Teď už totiž sami odmítali opustit své rakve. Profesor mě připravil na jejich vlastně milosrdnou utkvělou představu, že jsou v čekárně očištky, odkud budou po přezkoumání své bezúhonnosti dopraveni přímo do ráje, ale ani tak jsem se necítil ve své kůži, když na můj jako vždy uctivý pozdrav maminka reagovala pouze spikleneckým mrknutím, kdežto tatínek se netrpělivě otázel.

– Tak jak, Viléme, ukamenovali tě? To už je osud proroků, můj synku!

Po hodině jsem se vzdal pokusů přesvědčit je, že všichni tři stále žijeme a oni se po spací kúře nastěhují do dědova bytu, který pro ně dám, jakmile díky nim získám bankovní půjčku, vybavit drahými kopiemi nuzného nábytku, na něž byli zvyklí. Zato s podpisy mých dokumentů nečinili potíže.

Lstivý návrh dědické smlouvy, který profesor ve své netrpělivé lačnosti rovněž vyňal z psacího stolu, čímž se usvědčil, že své pikle ukul předem, jsem bez velkého přemýšlení doplnil ještě lstivější

podmínkou, podle níž nárok obou Pavlíků propadal, pokud bych byl uspán či pohřešován; v takovém případě měl být mým jediným dědicem vděčný národ. Starší Pavlík to podepsal s takřka slyšitelným skřípáním zklamaných zubů, neboť hrozilo, že jeho dítě bude muset čekat na mé přirozené dožití. Pak byl ještě nucen asistovat, když mí rodiče převáděli své veškeré movitosti i nemovitosti na mne, přičemž jsem další případné mrzké plány vykutálených příbuzných i známých zkřížil tím, že tatínek s maminkou místopřísežně vyloučili existenci jakýchkoli jiných přímých potomků, bastardů, adoptantů i mutantů.

Přitom byl nucen se postarat, aby akt proběhl po právní stránce bez závad, takže jsem si mohl dokonce vybrat z pěti notářů, které mi primářovi dozorcí odchytili na Čtyřce i na Pětce. Pak už jsem uvěřil i jeho předchozímu tvrzení, že bývalý kat, chovaný na Trojce, osoby odsouzené za špionáž ve službách imperialistů zpočátku skutečně věšel na sprchách umývárny, než mu bylo vysvětleno, že nešlo o proces soudní, nýbrž léčebný. Pětice notářů, na níž jsem trval v naději, že alespoň jeden jím skutečně je, byla postupně rozvazována, aby mohla závěť opatřit úředními razítky, od nichž se nesměli odloučit ani v kazajkách. Na rozloučenou mi tatínek položil ještě jednu naléhavou otázku.

– Co myslíš, chlapče, zdáš se ty mně, já tobě, anebo my oba mamince?

Nato se lišácky usmál a pošeptal mi, jako by to bylo rozluštění tajeňky života.

– Ani tak, ani onak, ale naopak! Pamatuj si to!

S tím zavřel oči a vrátil se do své čekárny.

Moje čerstvě nabytá a rychle sílící ostrovtipnost neskočila ani na profesorův návrh, že mé listiny i s mým odkazem v jeho prospěch uzamkne ve svém psacím stole. Zbystřená mysl zavyla jako poplachová siréna, že tam začíná cesta, která by pro nejcennější část mého těla spolehlivě skončila v lihu. Neoslyšel jsem však jeho

varování, že by papíry rozhodně neměly padnout do rukou mé manželky a jejího Lůdi, dokud se s nimi nerozvedu, což jsem samozřejmě hodlal provést při první nejvhodnější příležitosti.

Jak jsem si ještě ráno nedovedl představit, že bych své manželky nadobro pozbyl, notabene z vlastního popudu a pomocí rozvodového obřadu, jenž mi byl rodiči vždy označován za nejneospravedlnitelnější, protože nejnezbožnější, tak jsem byl teď úporně rozhodnut učinit svému manželství rázný konec, jaký si zaviněním mé manželky, jež mně byla s oním omezeným svalovcem prokazatelně nevěrná přinejmenším duševně, dávno zasloužilo. Vojevodskou slivovicí naražené vřídlo poznání, z něhož zjevně tryskala i destilovaná zkušenost mých předků, mě však zrazovalo dát takový záměr předčasně najevo zrovna těm, kdo v nich spatří smrtelné ohrožení svých podlých plánů.

Sílící genialita mě neopustila ani po návratu domů, naopak. Využiv okolnosti, že dvojice vespávala po dalším flámu pořádaném jistotně za mé budoucí peníze, uschoval jsem vzácné dokumenty tam, kde byly zcela v bezpečí, poté co manželka zanechala i nejmenší užitečné činnosti a propadla zlatému opojení: v roztrubu helikonu, který pověsila na hřebík spolu s láskou ke mně. Když se probudili, uvěřili v kocovině prohlášení profesora Pavlíka, jež dal pro zvýšení důvěryhodnosti rovněž ověřit všemi pěti šílenými notáři, že moji rodiče byli dlouhodobě uspani nedbalostí asistenta, který po dobu jejich přechodné nesvéprávnosti nedostane prémie.

S mým všeobecným prozřením jako by mi z očí spadly šupiny mámení, což vedlo k otřesnému poznatku, že manželka v důsledku svého chování i mého následného rozhodnutí zcela překvapivě, ale naprosto vůčihledně zošklivěla. Téměř vše, co mi na ní ještě před krátkým nedávnem připadalo krásné a žádoucí, bylo pojednou nehezké až odpudivé, a já nedokázal při nejlepší vůli pochopit, co způsobilo, že jsem se kdy mohl do manželky už na jeden z prvních

pohledů zamilovat a propadnout jí natolik, abych jí dovolil vyslovit za mne dokonce i mé nejintimnější Ano.

Tak kupříkladu měla manželka od své nevěry mimo jiné: lží zkřivený nos, zlobou nateklá víčka, nezájmem o mne změkklou bradu a neláskou ke mně ztvrdlé rysy. Otrásl jsem se hlavně při představě, že bych s ní ještě někdy musel obcovat pohlavně a zaznamenat tak jistě i další větší změny k horšímu na jejím předevčírem ještě tak pohledném, protože láskou vůči mně oduševnělém těle. Naštěstí pro mne však k tomuto nejhoršímu nedošlo, protože ona i její milec byli momentálně zaneprázdněni svým nejnovějším podnikatelským koníčkem na můj účet.

Když zatím díkybohu neuspěli v právní při s naší nejnárodnější scénou, kterou jsem vbrzku hodlal ze své dědické pravomoci nahradit civilizovaným jednáním o jistě splnitelném návrhu, že pronajmu svou půlku divadelní katedrály za symbolickou sumu svých obvyklých deseti haléřů ročně, bude-li mi ponechána dědečkova lóže se spojovacím podchodem a pod nápis NÁROD SOBĚ dotesáno ROSOL NÁRODU, vrhli se má brzy už bývalá manželka a její dosud současný nohsled na komerční využití podzemní části našich domů.

Několikaposchodové hlubinné garáže, které v ní byly zřízeny tehdy ještě nic netušícími komunisty, ztratilo divadlo drobnou chybou svého podnikového právníka, jenž podepsal příkaz k jejich odstoupení původnímu majiteli bez brýlí v domnění, že je to jiné podání; v něm oznamoval on Komunistické straně Československa, že z ní vystupuje pro ztrátu důvěry zaviněnou invazí sovětských vojsk v roce 1968, jež mu byla lživě vysvětlena jako bratrská pomoc, a žádá vrácení členských příspěvků za jednadvacet let.

Revoluční změna mé dříve tak neskonale holubičí povahy se projevila i v tom, že jsem byl z minuty na minutu schopen dokonce radikální přetvářky. Ještě včera by mě byl při první polopravdě, natož pak nepravdě, prozradil ruměnc, koktání či mé oblíbené mdloby. Ne tak dnes! Přišlo mi až neuvěřitelné, jak láskyplně jsem

nadále dokázal hledět mé již prakticky rozvedené manželce do očí, mně přes noc tak odporných, a s jak dokonale hranou prostomyslností jsem byl s to pochlebovat nízce hrabivým záměrům Lůdi.

Spočivaly v proměně nedávných garáží Národního divadla v největší nevěstinec i ženišinec nejen Hlavního města Prahy, ale Republiky české vůbec, a s pravděpodobností blížící se jistotě i celé střední Evropy. Lůďa se bez ostychu, který jeho nová vládnoucí strana nazvala socialistickým přežitkem, přiznal, že když těsně před Velkou klíčovou revolucí, jak je nyní nazývána v čítankách, v roli řidiče autobusu zpravodajsky kryl zájezd věřících Pražanek do Říma u příležitosti blahoslavení jakési české svaté slepice, jak ji žertem nazval on, strávil tam tři noci v proslulém bordelu, který v podobných garážích úspěšně zřídil bývalý krajan a nyní emigrant, jehož býval kdysi řídicím důstojníkem.

Nápad, který k tomu teď údajně z vlastní hlavy přidal jakožto svobodný podnikatel Buran, byl nicméně tak lákavý, že jsem se nerozpakoval užít jej jako náhradu za utrpěné škody po rozvodu sám, samozřejmě s tím, že polovina výnosu připadne z důvodu férového partnerství Národnímu divadlu.

Když jsem se vrátil z Bohnic, nabíhal zkušební provoz. Předčil veškeré očekávání, protože mzdový fond nebyl vůbec zatížen položkou obvykle nejvyšší – platy prodejných žen. Dokonce ani platy prodejných mužů ne, přestože Rosolovna, jak jí v Praze ihned začali důvěrně říkat hlavně bývalí sokolové, slibovala všestranně uspokojit osoby mužského, ženského i smíšeného pohlaví. Oficiální název zněl DRIVE-IN-SEX IN CZECH NATIONAL THEATRE.

Nevídané hospodárnosti se docílilo právě trikem, který byl pochopitelně přísně utajen: Zákaznice byly poutači a šipkami dirigovány ve svých autech do dvou hořejších, zákazníci pak do dvou spodních poschodí. Po zaparkování scházeli respektive vystupovali do prostřední parking-etáže, iluminované stejně jako v Římě pouze nouzovými světly. Všichni byli uneseni úžasnou nabídkou kvalitních

prostitutek i prostitutů včetně gájů a lesb, s nimiž mohli za nijak nepřehnaný paušál uhrazený už při vjezdu kopulovat podle chuti a libosti na pohodlných dvousicech z kabin vyřazených nákladáků, a to bez časového limitu, platíce pouze za drinky, které roznášel nahý černý vrchní na bílém tácu, takže se zdály vznášet ve vzduchu na principu černého divadla.

Mladík byl synem české domovnice prvního tajemníka Komunistické strany Senegalu, který pobýval v pražském exilu, než byl po puči povolán domů za krále a po dalším předhozen krokodýlům. Krom něho potřeboval celý ten gigantický podnik už jen dva pokladní, což byli ovšem manželka s Lůďou, a uklízeče, který po zavírací hodině zametl kondomy, což jsem byl ovšem já.

I toto úmyslné ponížení jsem však spolkl a opakoval si známý citát z bible, který mně svým páskem nezapomenutelně vštípil můj milovaný otec – Učit se, nebát se a nekrást! Posiloval mne v mé snaze vštípit si do paměti i do srdce vše, co budu muset ovládat i cítit, až se brzy osamostatním. Výhodou mé pozice bylo, že jsem nemusel přímo přihlížet neřestnému páření a směl si zachovat čistou tvář, kterou bych mohl později beze studu ukazovat v dědečkově lóži.

Podvodný pár domnívající se nasazovat parohy neschopnému blbečkovi si brzy troufl žádat mě, abych mu nosil snídani do postele. Teď už jsem sotva mohl věřit tvrzení, že tím oba jen udržují nevinnou tradici z dob, kdy manželka Lůďu, tehdy ještě s Bédou, rozmrazovala nejdřív ve vaně a pak i údajně sesterským objetím. Ta role mi však nejen pomohla prohloubit jejich nevědomost, ale též mé informace, když jsem s drobtý od stolu odnášel i útržky rozhovorů. Podle nich stoupal zájem o náš podnik den ze dne, když se po Praze rozkřiklo, že máme nejkvalitnější bordelový personál, jaký kdy byl v tomto počtu zaznamenán.

Moji samozvaní společníci se ve své stále bezbřežejší chamtivosti rozhodli třeskatě zvýšit ceny, aby mohli k názvu připojit i označení DE LUXE, a já současně v skrytu sestavoval precizní

schéma funkčního mechanismu projektu, abych jej mohl dát včas patentovat na staroslavné jméno Rosol a vypálit tak parazitům s konečnou platností svůj generacemi nastřádaný rybník, když se odehrála událost, která jej jedinou chybou vypila nám všem.

Mezi významná bezpečnostní opatření, jež jsem si vtiskl do paměti, patřilo, že nikdo z hostů nesměl mít u sebe žádný zdroj světla. V řádu stálo, že jde o zachování anonymity zákazníků, ale protože jimi byli, aniž tušili, všichni bez výjimky, mělo důsledné přítmí zabránit právě tomuto zjištění.

Zpočátku Lůďa i manželka důsledně prohlíželi muže i ženy rentgenem, který pro ně z ruzyňského letiště odcizil k vyrovnání svého dluhu vysoce postavený erotoman. Pak však zapůsobil smutně proslulý český šlendrián, který se ukázal být silnějším než celý vychvalovaný kapitalismus, pro nějž se naše vlast vzdala všech výhod socialismu. Lůďa, v pozdějších hodinách vždy už značně podroušený, přestával sledovat obrazovku, a k tomu si dva hosté přinesli jednoho večera baterky z umělé hmoty. Až když se skandál cele rozhořel, zvěděli jsme od sdělovacích prostředků, co vlastně rozpoutalo lavinu.

Dva špičkoví představitelé koalice a opozice, předstírající na veřejnosti, že mezi nimi vede zákop nesmiřitelného sporu o to, kdo zavinił otřesný pokles celospolečenské morálky, přestože dosáhla nejhlubšího dna už za předchozího režimu, byli ve skutečnosti důvěrnými přáteli, kteří se pokoutně scházeli právě v jistém koutě DRIVE-IN-SEX, a to každé pondělí. Setkávali se tam se dvěma mimořádně fundovanými kněžkami nejstaršího cechu, jež jim oběma, manželům nevášnivých žen, dopřávaly nejvyšší blaha erotiky.

Aby jim mohli nadběhnout i mimo náš podnik, posvítili si do tváří. Zdrčení byli hned čtyři lidé současně, když v sobě poznali dvě životní dvojice, pouze lehce přehozené. Zatímco vicepremiér koalice profackoval svou manželku všemi parkovacími podlažími, stínový ministr opozice byl vykopán svou chotí až na Národní třídu, kde

chodci naštěstí považovali nahý pár za součást jednoho z četných happeningů postmoderních umělců, takže nevzbudil pozornost.

Dole se zatím baterek zmocnili další zájemci a rychle zjistili, že tu ve vlastní režii jde za kurvy a gigoly kulturní i politická elita Prahy, která spolu obvykle smilní zdarma, což logicky vedlo k výbuchu morálního rozhořčení. Ten donutil oba zřejmé viníky uprchnout z pokladen, načež si rozlícený dav rozdělil týdenní tržbu, vypil měsíční zásoby baru a černého číšníka provedl s provazem na krku středem města, aby ho posléze, když kdosi zvolal, že je to zvlášť rafinovaně zakuklený sovětský agent, lynčoval na ocasu svatého Václava. I to většina kolemjdoucích vnímala jako denní střet ukrajinských a jugoslávských gangů, na něž si už Praha zvykla, hrda, že se stala normálním svobodným velkoměstem směřujícím spěšně do Evropy, protože do něj směřuje naopak půlka Asie.

Následující tři noci jsem blaženě prospal ve své posteli bez jakéhokoli dalšího pokořování, protože má manželka i Lůďa se zprvu skrývali, než se ukázalo, že se nikdo neodvážil podat na ně trestní oznámení.

Byl jsem na sebe čím dál tím hrdější, jak dokonale zvládám svou náročnou úlohu budižkničemy a paroháče, ačkoli jsem už dávno v držení u mě nepředpokládané inteligence a mám v roztrubu helikonu pětkrát úředně ověřený trumf, s nímž jsem schopen Lůďu s manželkou přebít i v nejzapeklitější šachové partii.

Krátce poté se odehrál můj další a bohdá poslední úlet do někdejší naivity, který nicméně způsobil rozhodující posun na ruletovém prkně mého života!

To když jsem se bezelstně zeptal, proč se už tak dlouho neobjevil předchozí obyvatel a dodnes zákonný uživatel manželčina bytu Havel, neboť mne v souvislosti s vývojem společnosti zajímalo, nechtěl-li by se spíš opět jmenovat Husák, pokud možno s křestním jménem Gustáv. Lůďa s mou stále ještě manželkou si vyměnili tak mnohomluvné pohledy, že by i slepý musel poznat, kolik uhodilo.

– A proč mu to neříct? pronesla zcela překvapivě moje manželka, – má už dost let, aby se konečně dozvěděl, jak to v současném životě skutečně chodí.

– Ale když už, zamínil Lůďa, prohlížeje si mě nezvykle zkoumavým zrakem, – tak už! Ať se pořádně naučí právě tomu, čím nám může být konečně užitečný!

Nazítří mě zapsali jako řádného posluchače do soukromé školy nesoucí výmluvný název SAMOÚK.

5

Že jsem měl po tolika letech znovu zahřívát školní škamna, mi nebylo ani trochu po chuti, a cestou na udanou adresu jsem vážně přemítal, nemám-li už teď rázně ukončit svou přetvářku, vyjevit se svým trýznitelům jako jediný notářsky otevřený dědic veškerých rosolovských majetků i držav a dát je oba policejně vyvést za hranice svých pozemků. Byl jsem si jist, že mezi Lůďovými nadřízenými se najde téměř ne jeden, který mu už dávno závidí jak mou manželku, tak mé příští bohatství, a má v sobě s dostatek cti, aby po mně žádal za svůj zásah úplatek v rozumné výši i lhůtě, to jest, až si na něj vydědím.

Naštěstí pro mne jsem nepodlehл vlastní zbrklosti, a mohl si proto už po úvodní vyučovací hodině s krajním uspokojením přiznat, že jsem tím pravým žákem nejpravější školy, jakou moje životní situace v daném úseku vyžadovala. Pochopil to i její soukromý majitel, ředitel a také jediný učitel, jímž se neukázal být nikdo jiný než Lůďův bývalý kolega a později i bývalý podřízený Běďa.

Zmocnil-li se mne při jeho novém spatření ochromující pocit, že jsem jen zhůvěřivě vyměnil louži za bláto, protože tento dráb nemůže být než prodlouženým pendrekem Lůdi a třetím i čtvrtým kolenem mé teď už jen na oko manželky, se kterou přece jisté podzimní noci společně klečel na mé hrudi, aby mě vzápětí čtyřručně vyhodili do nicoty, z níž mne k dnešní něcotě povznesly pouze má procitlost a dědův odkaz, pak zmíněný pocit vyprchal, jakmile mě teď řečený Běďa upřímně objal a zvolal ve spravedlivém hněvu, který rozhodně nemohl být jen předstírán.

– A teď spolu těm dvěma chlívákům konečně ukážem, zač je v Pardubicích semtex!

V následující první hodině mi vysvětlil hned několik základních věcí. Zaprvé, že se vlísal poznovu do Lůďovy důvěry výhradně

proto, aby se mu v příhodném okamžiku zákeřně pomstil za Lůdovo ještě zákeřnější přeskočení jeho osoby jak v hodnosti, tak u mé manželky. Zadruhé, že název jeho školy, kam jsem byl Lůdou v jeho nebetyčné nadutosti bezstarostně poslán právě já, je krycí zkratka znamenající v otevřené řeči Soukromá Akademie Mimořádného Ošetření Úhlavních Konkurentů, na níž jsem se měl evidentně vyškolit v likvidátora Lůdových protivníků, odkud se však díky Bédovi vrátím zcela naopak jako terminátor Lůdi. A zatřetí, že výroba semtexu už dávno vytlačila z Pardubic tradiční perník, protože se stejně snadno hníte, ale nesrovnatelně líp exploduje, takže se teď už i v Čechách stává nejoblíbenější pomůckou při vyřizování mnoha obchodních operací.

– Když už za vás cáluje jak mourovatej, dodal k tomu Běda s despektem k Lůdovi o to zřetelnějším, že mně na rozdíl od minula zdvořile vykal, – tak ať ho pak sejmete jako skutečnej machr!

Vlastně až z této poznámky jsem si uvědomil, že mé prozření, jež se ke mně pozdě, ale tím spíše dostavilo při pohledu na varovné nakládačky profesora Pavlíka, musí být brzy zpečetěno činem, který je učiní nezvratným. Příští dny výuky, jež jsem jako každý jiný žák podle přísných stanov SAMOÚKu absolvoval se svým učitelem sám, což, jak mi důvěrně prozradil, sice nezměrně zvyšovalo školné, ale současně i jeho bezpečnost, protože proti němu frekventanti nemohli svědčit společně, jsem byl příjemně překvapen širokou paletou způsobů, jak nejen úspěšně, v pádě nutnosti i navždy, ošetřit své partnery v podnikání, ale i vlastní manželku.

A přitom, jak mi můj pedagog ukázal černé na bílém v příslušných rubrikách periodického tisku, nešlo o výplody bujné fantazie, ale vesměs o metody ověřené v denní praxi, poté co se naše země stala i mezinárodně uznávanou demokracií. Rozhodně jsem pochopil, že už jen naprostí zabedněnci tráví obchodní společníky či manželky strychninem a jen osoby s mimořádně sníženou inteligencí je topí, omámené chloroformem, doma ve vaně, aby je pak museli úmorně

rozřezávat pilkou a pašovat v různých okresech do řeznických drobů.

I když Béd'a po náročném psychotechnickém testu, jemuž mne podrobil hned nazítří, vyloučil jako pro mě nevhodné všechny druhy mimořádného ošetření, které vyžadovaly buď šikovnost či trpělivost, protože se jim prý učily hlavně ženy – mezi ně patřil třeba zdánlivě bezděčný, ve skutečnosti však dlouho trénovaný čelní zásah golfovým míčkem či nečekané zakousnutí dosud hravým jezevčíkem, jemuž Béd'ova žákyně měsíc tajně předkládala k žrádlu vepřové hrdlo podobné manželovu, zbylo tolik jiných variant, že nejtěžší byl vlastně výběr: jakou z nich považuje ten který ošetřovatel cílových osob za morálně, časově i cenově nejpříjemnější.

Přistihl jsem se při Béd'ově líčení akcí již úspěšně proběhlých, že i mně by se líbilo, kdyby bylo Lůďou pilotované soukromé letadlo s mou manželkou na palubě zasaženo raketou země-vzduch, jaké u nás vyměňovali právě se loučící sovětští důstojníci za šicí stroje, jimiž se hodlali potulně živit ve své vlasti, než jim tam německá vláda postaví kasárna, a to tak precizně, že by dlouho a pomalu padalo jak podzimní list. Přiznal jsem si, že bych nebyl ani proti tomu, kdyby byli podle jiného receptu oba vylákáni na jeden ze zájezdů do tropů, vylosovaných zmanipulovaně při televizním Bingu, a pak najatým revolucionářem, jenž tím zbavuje svět odporných zbohatlíků, vhození do známé zátoky s piraňami, kde už bídně skončil nejeden z nepřátel Jamese Bonda, a to jako poslední dvojice, aby si je přesycení vodní dravci nechali i na snídani.

Při té představě mi už přejel po zádech mráz tam i zpět, a to bohužel nikoli, že bych se méně soucítil s postiženými, ale že mi přišlo nehorázně líto mne samotného! Stačí, abych nalistoval první stránku tohoto deníčku, psanou vlastně poměrně nedávno, a přečetlostí na hony jinou než onou, která jej stejným rukopisem dokončuje dnes. Jak změřit, a hlavně jak vysvětlit propast mezi čistým, dychtivým hochem, jenž spolu s manželčíným básníkem pro trochu

lásky šel by světa kraj, šel s hlavou schýlenou a třeba bosý, a mužem, jehož zraněné srdce zledovělo tak, že mu žádná ze smrtí není dost krutá, jen když postihne člověka úředně mu nadále nejbližšího, protože je stále, jak dlouho ještě? jeho manželkou??

Ach, kde jsou ty krásné, třebaže komunistické časy, když jsem jí za těžce uspořené desetníčky a s pomocí indiánského běhu pořídil to jedinečné dusítko na helikon, kdy jsem vláčil ten zvěsky těžký nástroj domů mnohdy i s unavenou manželkou, jež se vášnivě třela v jeho úzkém prstenci a už tehdy vykřikovala podezřele mužská křestní jména, dodávajíc poloněžně vlevo a polovztekle vpravo.

– Dejte ze mě ty pracky pryč... vy ne! Vy!!

Zašlapány jak břecha jsou ty loňské sněhy, a kým! právě tou, které jsem obětoval své nejlepší city i měsíce, aby mě nakonec perverzně vzrušovala představa, při níž jsem donedávna ztrácel veškeré vědomí, že je, jak to barvitě líčili obžalovaní v probíhajícím trestním procesu, zaletovaná spolu s Lůdou do sudu s žíravinou či ještě lépe připoutaná tvář v tvář Lůdovi k betonovému sloupku a obalená ostnatým pletivem spouštěna píd' po pídi k vodnímu hřbitovu nových podnikatelů, založenému vloni na dně přehradního jezera v bývalé rekreační oblasti bývalé vlády; ta podle mnoha komentářů jednala ovšem kdysi mnohem praktičtěji, když popelem zlosynů a zrádců udržovala zimní sjízdnost silnic.

Asi bych se byl pro poslední ze soudobých způsobů rozhodl nejspíš, protože poskytoval mé manželce i jejímu Lůdovi nejvíc času k pochopení míry jejich provinění, a tím i k lítosti, byť už jen málo účinné. Odradila mne však Bédova poznámka, že celkem nedávno osobně nakrmil ryby mužem, jenž podle Lůdova tvrzení prznil kojence ženského pohlaví, s čímž zákon nepočítal, proč se jej Lůďa rozhodl vzít do vlastní ruky a vydat netvora Bédovi, aby se pak při placení podřekl, že šlo o ředitele zábavního střediska „Nebe“, který křížil jeho investiční záměry. Béd'a se vyděsil zprvu k smrti, když uslyšel od Lůdi jeho jméno, a oddechl si až při večerní

zprávě televize, že prezident téhož jména žije a podobně jako já odmítá vydat příbuzným Pražský hrad.

Husákův konec mě poučil, že bych bez očního kontaktu do smrti neměl jistotu, zda se trestaní nějak nevyvlékli. Víc a víc jsem byl prosycován potřebou uvidět zánik zloby a zla, jež pro mne ztělesňovali, na svůj osobní pohled.

Tak mne Béd'ova nenásilná, ale důsledná výchovná práce spolu s mou bezmezně rostoucí schopností objevovat kořeny podhoubí i jevů přivedla po proslulé kvadratuře kruhu zpět k Béd'ově úvodní větě: dát ničemům ochutnat pardubického semtexu!

V jednom z filmů, který jsem kdysi mohl v odrazu okenního skla zahlédnout do té míry, že jsem i pochopil příběh, byl hrdinou nesmírně dobrotivý muž, jenž se občas proměňoval v krvelačné zvíře. Podobně jsem si v čase svého rozhodování připadal já. Že Národní divadlo stále nestěhovalo své ředitelství z dědova bytu – zjednat účinnou nápravu jsem chytře sliboval manželce i Lůdovi, až dostanu výuční list! – spal jsem nyní v předpokoji manželkou obývané luxusní ložnice bývalého Husáka&Havla. Co drze nazývala mým výsadním postavením, nebylo nic než jakási domovnická lóže, abych byl páru kdykoli k službám. V ložnici noc co noc mizel i Lůďa s výmluvami stále ledabylejšími, což mě narůstavičně uráželo, stejně jako že manželka se už ani nestyděla tlumit různé nejintimnější zvuky, jaké svého času vydávala i nade mnou. Přesto jsem dál zvládal part zamilovaného manžela a spolehlivého obchodního společníka s tak dokonalou věrohodností, že nejevili známky jakéhokoliv podezření.

O to krvežíznivějšími se stávaly mé sny a tím cílevědomější bylo mé úsilí osvojit si ve škole naprosto vše, co budu potřebovat k manželčinu a Lůďovu bezzbytečnému ošetření. Postupně ve mně vzklíčilo, pak nakvetlo a nyní definitivně dozrálo pevné rozhodnutí, že je skutečným nadměrným množstvím oné, jak pyšně hlásala reklama, „czech made“, ale přesto „world wide used“ super třaskaviny,

abych vyhladil sebemikroskopičtější stopy jejich i tak nicotně nani- covaté existence. Přísné pravidlo, které mě Běda nechal pětsetkrát opsat, když se z úvodního testu dozvěděl o tatínkově výchovné metodě, přizpůsobil proto záměrně jazyku Mojžíšova desatera, aby se tím spíš stalo mým jedenáctým příkázáním.

– Neučiníš sobě žádného svědka, aniž kdy komu vykecáš své plány, ať se prodlejí dnové tví bez mříží!

Zároveň mne však ujistil, že se příkaz nevztahuje na něho ja- kožto mého učitele, s nímž se řádně platící posluchač ovšemže smí konzultovat dál. Riziko, vysvětlil mi, že bych ho mohl v úzkých udat jako svého kumpána či dokonce navaděče k trestnému činu prvního stupně, zminimalizuje tím, že na něho převedu dědické nástupnic- tví po sobě. Neprozradil jsem mu, že jsem totéž zaručil profesoru Pavlíkovi a jeho prvorozenému synovi, a slib přesto podepsal s ja- kýmsi mně dříve rovněž neznámým záchvěvem vřelé škodolibosti, že střetnou-li se kdy jejich totožné nároky, nebude to už můj, ale jen a jenom jejich problém.

Naopak, na oplátku jsem chtěl dokonce velmi brzy oba mnou tak velkoryse obmyšlené požádat, aby pak každý z nich jako korunní svědek přísežně potvrdil, že jsem byl v době exploze výhradně u něho. Tuto novátorskou myšlenku dvojího alibi, vrhajícího křivé světlo především na oba svědky, jsem si ovšem zatím úporně pone- chal pro sebe, stejně jako lest, jíž jsem se hodlal pojistit proti jejich případné zradě: zanecháním různých markantních stop v jejich pracovnách, které by v nouzi usvědčily jako pachatele právě je dva.

Mezitím jsem se pilně i důkladně seznamoval s kvalitami pardu- bické speciality a brzy chápal, proč mé vlasti vynesla označení nej- vyspělejší postkomunistické země. Před dalším zpracováním připom- ínala vláčná hmota ze všeho nejvíc odpočívající těsto na šklubánky, ostatně právě v té podobě byla dle Bědi nejčastěji distribuována i užívána. Promíšena s příslušnými barvami v prášku a správně tvarována nejjednodušším kuchyňským náradím od válečku na

nudle přes mlýnek na maso až k formičkám na vánoční pečivo byla k nerozeznání od čtvrtky čerstvého másla, zašpejlované jitrnice, ale i psího lejna, mohla být stejně považována za dvojbarevnou zubní pastu nebo krém na boty nejrůznějších odstínů. Ve všech případech stačilo vybavit ji nenápadnou rozbuškou, eventuálně budíkem, který byl ovšem přece jen nápadnější a vyžadoval vlastní mimikry.

Ach, jak se mi teď vyplatila znalost šití, pletení, háčkování, štopování a dalších užitečných ručních prací, k nimž mě nesmlouvavě vedla má maminka nedbajíc mých slz v důsledku posměchu mých spolužáků, kteří podle ní marnili čas kulturou, kopanou, kouřením nebo kundami, jak záhadně nazývala mé spolužačky. Co jsem se v dětství naučil, mohl mi teď závidět leckterý z proslulých teroristů; ti, jak jsem stále pozorněji sledoval v médiích, co chvíli vyhodili do vzduchu sebe i jim blízké osoby.

Sám můj učitel musel brzy přiznat, že jemu svěřený žák roste rychle nad mistra, a daleko dřív, než to měl SAMOÚK v osnovách, se mnou mohl vyjít z šedé teorie do pestré praxe. Shodou okolností měl právě drobnou zakázku, kterou tedy nechal vyřídit mě. Zvěděl jsem cvičně jenom, že pro čísi výstrahu komusi má kdesi vybuchnout jakási spíš symbolická nálož. Pak nestačil žasnout, když jsem bez dalšího vyptávání vyrobil pouhým logickým úsudkem reklamní vzorek blížících se mikulášských dárkových zásilek. Obálka i při nejpečlivějším zkoumání vůní a chutí obsahovala plátek čokolády, vanilkovou tyčinku a tradiční kousek plochého uhlí, ovšemže výbušninu, rozbušku a budík nastavený na půlnoc. Stroječek, vzpírající se elegantním vzhledem označení ‚pekelný‘, měl po setmění vložit do schránky vily varovaného jiný Běďův samozřejmě nezasvěcený žák. Pohříchu se však opil a z lenosti hodil obálku do kolektoru před hlavní poštou. Bylo to pro adresáta štěstí, protože jsem napoprvé lehce předávkoval, takže půlnoční výbuch strhl celou čelní stěnu pětipatrové, v tom čase našťestí liduprázdné budovy.

Bál jsem se, že budu Bédou přinejmenším vypeskován, ba setrvačností jsem se zachvěl při vzpomínce na tatínkův pásek, ale čas trestů byl pro mě zřejmě jednou provždy ten tam; můj mentor mi dokonce připadal spíš znejistělý, jako by to byl on, kdo se tu má čeho obávat. Svědčila o tom i jeho první věta po dlouhé odmlce, během níž jsme jeho autem nenápadně míjeli policejní zábrany u zřícené pošty.

– Takovou prdu bych byl do vás teda neřek...

K čemuž po další delší chvíli, když nám trosky zmizely z dohledu, dodal tónem, v němž se s mírnou kritikou a lehkým humorem mísil především silný respekt.

– Napříště bych ale radši pracoval s desetinnou čárkou, majstre...

Od té doby mě spíš vážně nežli žertem jinak neoslovil, a kdykoli jsem ve školní laboratůrce připravoval už opravdu mistrovské mininálože, odcházel na hodiny venčit podvratného psa, jehož si, jak mi docházelo, pořídil za tím účelem.

Netrvalo však dlouho, a mohl mne bez obav pochválit za přímo lékárnické dávkování, když měl, jak mi v návalu důvěry vyzradil, upozornit mladého přivandrovalce ze Sicílie, že není slušné kazit obchod domácímu vlastenci, který provozoval sousední hospodu odedávna a teď mu odešli štamgasti s výmluvou, že podává jen zavináče s utopenci. Na stará kolena nehodlal měnit menu kvůli chlápku, co vypadal jako židák a lámal češtinu jako cigán; proto požádal o pomoc Bědu. Nad každou samochválu mluví obdivně vtipný lístek, jenž mě čekal nazítří na školní lavici.

„Tvá spezzi-pizza pizzla Izzikovi prezzizně zzelou pezz. Že ten trubezz nebyl vůbezz blbezz, změnil obezz!“

Za famózní, ale neproveditelný považoval Běda můj námět k řešení problému, jenž mne zaujal, když jsem v televizi spatřil ochranku hlavy našeho státu, nejméně třikrát početnější než obdobný živý štít prezidenta USA; v naší nechyběla ani rychlá skupina na koloběžkách a skateboardech, schopná vytvořit z nich v okamžení

moderní variantu osvědčené vozové hradby husitů. Odpověď na otázku, jak přesto pronést trhavinu až k cílovému objektu, jsem nevěřícímu Bédovi předvedl v pavilonu opic v pražské zoo. Abych mužnému exempláři obklopenému kruhem láskychtivých samic neublížil, užil jsem pouze miligramu semtexu prohněteného se žvýkačkou, kterou jsem běžným způsobem pojednal v ústech, střeže se pouze kousnout do rozbušky. Skvěle natrénovaným způsobem jsem pak žvanec hravě doplivil k nohám zvířete a odpálil jej dálkově až z trojského kopce. Nepočítal jsem pouze s poledním krmením, a tak hlídač, který mezitím samce vystřídal, po svém vzkříšení přísahal, že útok dělbuchem na něho provedl právě šimpanz, jenž ho už dávno před samicemi zesměšňoval. Že před reportéry žádal, aby byl viník za trest zaživa vycpán, ujala se případu ihned první česká pobočka Green Peace a blokovala dodávky krmiva do zooparku tak dlouho, až většina zvířat posla hlady a šimpanz, jehož družky též uhynuly, byl přidělen ovdovělým gorilám.

Je tedy přirozené, že povzbuzen těmito úspěchy chystal jsem na svou manželku a jejího Lůďu odplatu, která by vešla do dějin atentátnictví jako nejspravedlivější, nejvynalézavější a současně nejúspěšnější v tom, že její původce bude vypátrán jen tehdy, přihlásí-li se sám jako jakýsi ješitný Řek, jenž hodlal vstoupit zažehnutím chrámu do dějin, což jsem však prozatím vylučoval, cítiv se předurčen k dalším tvůrčím úkolům. Sémě, z něhož jsem byl kdysi rodiči v potu jejich tváří zplozen k vyšším posláním, se zdálo právě vzcházet.

Už už jsem si byl jist, že mě od řešení prvního z velkých zadání dělí jen podobně banální maličkost, jakou byl pád jablka pro vynálezce zemské přitažlivosti anebo zvoneček pro objevitele sliny vzbuzující chuť k jídlu, už už jsem chtěl vykřiknout vítězné Hojdaná! jako jiný z nadaných Řeků, když sestrojil kosočtverec, který dnes na jeho počest zdobí pánské pisoáry. A tehdy právě se mnou sehrál osud tragickou taškařici, která dala všemu nečekaně jiný směr...

Začala tak všedně a fádně, jako na počátku celý můj život, což už mi dnes připadá víc než neuvěřitelné, a vyvíjela se pár příštích dnů víc než přízemně, takže jsem z ničeho nemohl vytušit její více než obludný rozměr. Bezelstně jsem věřil, že dávicí stavy střídající se s bodavými bolestmi, jaké provázivaly má nadýmání, působí ostrá strava, jenže přísná dieta mé potíže ještě zhoršovala, zatímco pravým lékem pro můj žaludek se kupodivu stávaly pikantní studené pokrmy s octem, zachráněné před sicilskou mafií. Jejich neustálou konzumaci však Běďa, manželka i Lůďa ve vzácné shodě označili za cestu k návykové závislosti, která po čase přestane rozlišovat mezi zavináči a kokainem. To mne znepokojilo natolik, že jsem se rozhodl vyhledat odborníka.

V té době však už bylo prohnilé socialistické zdravotnictví sice úspěšně zlikvidováno, ale fungující kapitalistické bohužel ještě nestačilo plně zaujmout jeho místo z příčin zatím neznámých, ačkoliv po nich celostátně pátrala koalice, opozice i policie. Zatímco prezident požádal svého přítele papeže o překlenovací zázrak, slibiv mu, že dá na tu dobu zmrazit produkci prezervativů, jeho odpůrce premiér nasadil v pravý čas neviditelnou ruku trhu. Ta suverénně zabránila katastrofě tím, že dala vzniknout Hnutí Za Zdravotní Sebezáchovu (HZZS), které získalo záhy světovou proslulost, přineslo otcí ruky řadu čestných doktorátů a přiblížilo naši republiku Evropské unii tak razantně, že tato raději v úžasu podstoupila, aby mohla dění u nás lépe pozorovat.

Takřka přes noc se po celém Českomoravsku objevily stovky, ba tisíce stánků, mnohdy v tradiční podobě na krku zavěšených břišních pultů, jejichž zásluhou se lékařská věda po staletích vracela k lidu, před nímž se mezitím ukryla do nemocničních paláců. Muži a ženy v tradičně bílých pláštích, nad jejichž čistotou v těchto polních podmínkách vděční pacienti rádi přivřeli obě oči, byli pojednou k mání bez úmorného čekání, úřadování i úplatků všude, kde jich bylo zapotřebí, v podchodech metra, u stanic tramvají,

na peronech nádraží, před pokladnami kin, divadel i sportovních stadionů, ale rojili se i na orientálních tržištích rostoucích pro obohacení koloritu před gotickými katedrálami našich měst, kde domácí lékaři z hladu úspěšně čelili konkurenci afrických šamanů a indických fakírů.

Mezi kamelotem vyvolávajícím postaru večerník a nově i dětský pornotisk a mezi bývalým párkařem nabízejícím teď světové pochoutky big mac a hot dog bylo možno nechat si změřit tlak, prohmatat kýlu či dát koňskou injekci proti všem základním neduhům. Na nejbližším veřejném WC se odebírala moč, která se spolu se vzorkem krve nabraným za maximálně dosažitelné hygieny v nejbližším řeznictví ihned zkoumala na AIDS i prostatu v nejbližší prodejně čehokoli, jejíž majitel propachtoval laborantům pár čtverečních metrů, namnoze mezi regály s ležáky, které tím šly často znovu na odbyt. I placení probíhalo nekonvenčně, smluvní cena byla skutečně usmlouvána a stvrzena po staročesku handlířským plácnutím rukou, pak se už braly peníze i směnný tovar všeho druhu, takže zdravotníci neztráceli čas nákupy.

Pro příští kronikáře doplňuji, že dobrého příkladu následovaly v závratném tempu další profese. Banky, které se úředně zhroutily, odškodňovaly vybrané klienty tím, že obchodovaly s vytunelovanými prostředky alespoň v malém na parkových lavičkách, čímž se vracely k zařízení, jež jim před staletími propůjčilo jméno – the bank. Nebývalou konjunkturu zaznamenávali také advokáti, soudci a dokonce státní žalobci, pokud fungovali v parukách propůjčujících jim serióznost právníků z oblíbených filmů. Mimořádný úspěch sklidili dva bratři, kteří soudili na vyšehradské skále podle zákonů přemyslovských, jež mnozí odborníci shledávali podstatně účinnějšími než současnou jurisdikci.

Já se však při své již známé povaze, z níž vzdor veškerým změnám nevyrchaly plachost a stud, nedokázal odebrat se s oním nepříjemným neduhem nikam, kde se kolem prohlížených či souzených

srocoval kibicující dav, pídící se po nechutných podrobnostech. Ale ani takové případy, jakým jsem byl já, všemohoucí ruka trhu nenechala na holičkách!

Několik studentů čtvrtého ročníku medicíny, kteří se úspěšně živilí manipulací koňských dostihů, jak je to naučil film „Podraz“, složilo své výhry k zakoupení procovské budovy Akademie věd, právě rozpuštěné za potlesku široké veřejnosti, jíž se dávno zajídali darmožrouti. Objekt, v němž hodlali, až někdy studia dokončí, ordinovat sami, nazvali Poliklinikou jednadvacátého století a pronajali jej do konce dvacátého svým profesorům, kteří si tak mohli přivydělat k hubeným platům, pro něž je náročnější manželky opouštěly právě se zámožnými mediky.

Uklidnily se tak rodinné vztahy a stabilizovalo zdravotnictví v kritickém čase přechodu, když tu v trojsměnném provozu působili přední odborníci i špičkový personál ze všech oborů bez zbytečných úředníků, účetních i zbytných kontrolních orgánů. Jelikož ošetření zde byla náročnější, čímž i nákladnější, uvítali nemajetní pacienti zřízení integrované zastavárny se znalci starožitností a šperků.

V té době jsem už vlastnil finanční prostředky, ne sice v hotovosti, které jsem stále ještě úplně nepřivykl, ale v podobě šeků bianco podepsaných manželkou, když ji profesor Pavlík jakožto můj tajný spojenec přesvědčil, že cesta k rosolovským milionům vede jen a jedině přes mou živou osobu. Věděl jsem samozřejmě, že s mou likvidací čeká pouze, až se probudí z usnutí moji rodiče, k čemuž dřív či později nutně muselo dojít, ale to už měl být vyděračský úklad navždy rozuzlen věrným semtexem.

Radostné očekávání mi bohužel zkalilo ono divné ochorení, a já byl po dlouhém čase opět nejistý a nervózní, když jsem usedl proti mladému internistovi. Podle známého zákona mne všechny potíže ihned přešly. Když jsem je pak ani nebyl schopen podrobně popsat z paměti, zmáčkl zjevně přepracovaný odborník knoflík jakýchsi velkých hodin, jejichž ručičky se zastavily.

– Člověče, rozzlobil se, – už jste tu tři minuty, a ještě jsem vám nemohl naučtovat ani bod!

Nato mi vysvětlil, že zařízení je nově zaváděný lékařský taxametr, měřící jeho čistou akci, hrubý honorář i daňový odvod, a vyzval mě, abych mu bezodkladně sdělil svou diagnózu, má-li mi předepsat správné léky. Když zjistil, že jsem se před návštěvou u něho nedal ani vyšetřit, vybuchl.

– Lidi, vy si představujete medicínu jako Hurvínek válku! Pořád brojíte proti našim platům, a my máme hádat, co vám je?? Vy si koledujete o pořádnou stávku, aby vás ty roupy jednou provždy přešly!!

Trochu ho uklidnil můj návrh, aby pustil hodiny rychleji, takže mne pak opravdu pozorně vyslechl. Dal si dvakrát zopakovat můj současný jídelníček a i podruhé nad ním zakroutil hlavou. Nato vyloučil podezření na tasemnici, s nímž si předtím pohrával, a znovu zastavil hodiny.

– Mám teď bohužel oběd s rotariány, pravil vytahuje ze zadní kapsy kalhot číšnickou prkenici, – ale myslím, že jsem na správné stopě. Takže si vás s vaším laskavým dovolením zkasíruju a zavedu ke kolegovi.

Když zastrčil můj šek do kožené harmoniky, klepl na ni zvučně hřbetem ruky, ale okamžitě se omluvil.

– Zvyk je železná fraková krovka, vysvětlil mi obrazně, – jako medik jsem praktikoval na hotelové škole!

Druhý odborník se od prvního pohledu jevil jako muž, jenž se z hřebenů penzijního věku vrací ke svým kořenům, ale jeho zdánlivá dětinskost, jak ji demonstrovala kravata zastrčená místo ubrousku za límec košile potřísněné proto polévkou, kterou dojídal z várnice spočívající na rentgenových snímcích, byla rázem ta tam, když si vyměnil se svým předchůdcem salvu latinských slov. Po jeho odchodu si ihned důstojně spustil vázanku, čímž zakryl i fleky, rentgenové snímky vytáhl a položil spořádaně přes polévku jako

psací desku, načež mě vyzval, abych se zespoda do pasu obnažil a vyšvihl opatrně do podivného křesla s opěradly pro nohy, trčící mi pak nad hlavou. V této nepohodlné a především trapné poloze do mne dole zasouval různá náradí, ale i některé své prsty, aby pak prohlásil tónem neuvyklým odporu.

– Milý pane, kolega se jako obvykle zmýlil, vy rozhodně nejste případ pro urologa.

– A pro koho tedy...? ozval jsem se povstávaje složitě z křesla, ale poklesávaje současně hloub a hloub na mysli.

– Jedno po druhém! odušil nesmlouvavě, – vyříd'me napřed mé náležitosti a pak pojedem dál, ne! zarazil mne, když jsem sahal po spodkách, – oblékat se netřeba, v tom tkví přednost této speciální soukromé kliniky, že některá příbuzná vyšetření jsou logicky spojena.

Když jsem podepsal účet a vyplnil šek i pro něho, poděkoval, odsunul rentgeny jen tak, aby mohl dopít zbytek polévky přímo z várnice, načež si roztržitě utřel ústa opět kravatou a požádal mne, abych stejně složitě ulehl na stejné křeslo.

– Já jsem totiž i zdejší gynekolog, objasnil mi, – jenomže jako takový mám jiné sazby, a proto musím své činnosti z daňových důvodů přehledně oddělovat.

Nato ve mně opět soustředěně pohyboval prsty i nástroji, které následně nořil do různě se barvících roztoků, zatímco moje úzkost stoupala výš a výš. Když už bylo jisto, že nemá kam dál, začal se stařík vítězně chichotat.

– Já to čul! Já to přece věděl!

– Co...? vyhrkl jsem zcela nechápavě.

– No co! Co asi? Máte nejběžnější chorobu pod sluncem!

– Větry? zahádal jsem s novou nadějí.

– Ale prdlajs! odmítl to s mužnou bodrostí, jakou bych byl u něho už ani nehledal, – přece dítě!

– Jaké dítě...? chápal jsem ještě méně, ač už to sotva bylo možné.

– Jaké dítě! On se ptá! Přece vaše! No ano, nečumte na mě jako tele na nová vrata! Trpíte normální graviditou! Budete chovat. Jste prostě v tom!!

Myslím, že jsem musel vypadat, jako by do mne čerstvě uhořelo. Naslouchaje lékařově nabiflované litanii, co vše v nejbližších měsících nesmím a musím, sbíral jsem sílu vzbouřit se proti tak absurdnímu tvrzení, odporujícímu veškerému vědeckému poznání, k němuž jsem klopotně dospěl od množení hub. Konečně jsem byl s to přerušit ho vášnivým výkřikem.

– Ale já jsem přece muž!!

Na okamžik se zarazil, pohlédl přímo na mne, a já spatřil v jeho očích propastnou únavu. Když znovu promluvil, zaznělo to jako z hrobu.

– Pane... uniklo mi, jak se jmenujete, ale mně už na jménech dávno nezáleží, když jsem přišel na to, že i velký soudruh Stalin byl jakýsi potulný pop Džugašvili. Já jsem naletěl na všechny podvody století, protože jsem měl dobrou vůli jim věřit, takže jsem byl ochoten uvěřit znovu, i pak, když už jsem dávno nevěřil ničemu, protože jsem pochopil, že ten nekončící řetěz lží je ta jediná životní pravda. Mým dómem se stalo Staroměstské náměstí, kde jsem postupně přísahal věrnost asi deseti různým režimům v nejlepší víře, že každý z nich je vítězný a tedy konečný a tudíž pro uvědomělého občana i morálně závazný. Jeden po druhém mi tam jejich biřici ukazovali stále modernější mučící nástroje volající na mne Já jsem láska i pravda! Pomalu ale jistě jsem se přestával vyznávat i ve svých oborech, protože se obě dosud známá pohlaví ve své klasické podobě stávala spíš raritou, a já se musel pacientů stále častěji ptát, hledají-li urologa nebo gyndu. Do toho přijdete vy se všemi typickými symptomy těhotenství, které medicína zná, a řvete tu na mě Já jsem muž?? Pokud jste si ráčil povšimnout, já jsem doktor doktor a prohlédl jsem vás důkladně z hlediska obou svých profesí, učinil jsem tedy Hippokratově přísaze zadost až kam, a protože nejste

akutně ohrožen, nýbrž procházíte všemi normálními průvodními stavy tuctové rodičky ve třetím měsíci,

bez nejmenšího varování zbrunátněl a řval ted' sám

– kašlu na vaše další prachy a vyzývám vás, abyste šel obtěžovat onoho kolegu, který vám zřejmě přišel na kundu ocas a neřekl, že má váš partner dál užívat šprcku!

Mou naprostou neschopnost čelit těmto sprostotám a dokázat mu planost jeho podezření způsobila myšlenka, která mi při zmínce o třetím měsíci vzplanula v mozku jako čerstvý semafor. Nebyla to táž doba, která mě s manželkou dělila od ojedinělého a ovšemže tím i vášnivějšího styku obou našich pohlaví mezi mými pobyty v nemocnici a v blázinci? A logicky naskočila i otázka, jež vrhala na můj nečekaně jiný stav světlo ještě červenější: Nejevila se krajně podezřelou okolnost, že Lůďa právě v tu osudovou chvíli výjimečně nedržel svou tělesnou stráž?

A není tedy mé náhlé, překvapivé a navíc i nepřírozené otěhotnění součástí obludného komplotu, jenž mne měl i s mými majetky přivázat k manželce okovem nejsilnějším, poutem společného potomka??

Věze nadále v křesle s nohama nad hlavou, dokázal jsem pouze zaúpět.

– Ale pane doktore... přece mě v tom nemůžete nechat!?

Tentokrát se jeho tvář zbarvila do tmavofialova, jako by ho každé slovo dusilo.

– Tak poslyšte, milý tatínku... nebo vám snad mám říkat maminko? račte si vybrat...! s tímhle na mě nechod'te! Ve vašem věku už musí člověk vědět, může-li si přírůstek dovolit, nebo chce-li později budít veřejné pohoršení jako ta žena z dnešní černé kroniky, která nabídla svou dvouletou zlobivou dceru do tomboly, aby si mohla ponechat dva hodné pudly. Já jsem porodník a ne andělíčkář! A mimo protokol,

ač to bylo technicky téměř vyloučeno, dokázal ještě podstatně zvýšit hlas,

– si dovolím poznamenat, že mě všichni vy buzeranti, lesby a teď už i hermafroditi upřímně serete, pročez se vám poroučím!

S tím za sebou práskl dveřmi, zanechav tu i várnici s hlavním chodem.

Teď, kdy dopisuji tuto zpověď těsně před činem, který má podtrhnout a sečíst druhou polovinu mého života, smím už prozradit, že právě ta absurdní diagnóza se stala pověstnou kapkou, jíž číše mé trpělivosti přetekla přímo proudem. Vrátit do ní zpět rozlité mléko měl poslední pokus, který jsem proto učinil neprodleně. Předeseílám předem, že skončil dalším trpkým zklamáním v lidech, čímž byla cesta k jejich tragédii otevřena dokořán.

K chuti na pikantní pokrmy, nyní tak otřesně objasněné, se přidružilo další nutkání, zřejmě rovněž logicky vyvolané biologicky různými pochody v mém těle: potřeba zpravit o nadcházející, pro ni bezpochyby radostné události mou maminku, která mi mohla nejlépe vysvětlit, co bylo při mém poučování opomenuto, a také nejmoudřeji poradit, jaký postup bude pro mne i mé dítě nejvhodnější. Za tím účelem jsem se dal z kliniky odvézt přímo do Bohnic.

V té době už mě moji dva poručníci, jak bylo zajisté možno Lůďu s manželkou nazvat, dávali vozit stálým nájemným vozem. Ač mi namlouvali, že mě tím chtějí ušetřit stálého placení, jež mi dosud není zcela běžné, věděl jsem, kolik uhodilo, když se můj taxikář přezdívaný Káďa podřekl, že pod Lůďou sloužil, nejspíš ještě u Státní bezpečnosti. Bylo mi tedy nad slunce jasnější, že mě má nepřetržitě špehovat.

I za tu krátkou dobu svého prudkého intelektuálního rozvoje jsem se stačil stát daleko protřelejšími než všichni mí soci dohromady. Nebylo těžké naznačit Kádovi jazykem hlupáčka, za něhož jsem mimo zdi SAMOŮKu nadále považován, že Lůďa s manželkou nemají koneckonců nic než mne, na jehož dědictví si zatím jen nestoudně půjčují. Záhy bylo zřetelné, že Káďa pochopil, jaká věrnost se mu výhledově vyplatí víc; jistě jsem se mu zdál být žírnou ovcí, kterou si nejlépe ostříhá sám. Ani jemu jsem ovšem neprozradil, že jedu

za rodiči, neboť budu patrně chovat, naopak jsem cynicky naznačil, že se chci přesvědčit, nejsem-li už náhodou šťastným uživatelem jejich posledního pořízení.

Do nejvzdálenější smrti mne bude pronásledovat výčitka, že jsem tím jejich ztrátu přivolal, i když pouhý časový sled přesvědčivě dokazuje, že se bez mé viny udála mnohem dříve!

Už po hodině čekání v předpokoji profesora Pavlíka jsem nabyl nebývalého dojmu, že se dává zapírat, protože leccos, od auta pod jeho okny přes boty přede dveřmi pracovny až k mimořádně nervózní sekretářce bez ustání dolévající neustále se vyvařující vodu na kávu, svědčilo o jeho přítomnosti. Věděl jsem však, že místnost může opustit jen skokem z třetího patra, a rozhodl se čekat. Po dvou dalších hodinách nevydržel s nervy on a otevřel předstíraje, že se sám odpočinkově uspal. Když pochopil, že mě tentokrát na alkohol nezláká, neboť jsem se obával, že by mne s novým douškem mohlo mozkové jiskření nabyté právě zde naopak opustit, nezbylo mu než zeptat se, co mě k němu přivádí.

Z jeho tónu bylo stále zjevnější, že ho cosi naprosto nadměrně znepokojuje.

Prozíravě jsem i jemu zatajil, že se, ať to zní sebebláznivěji, čekám, i proč chci dát maminku a tatínka alespoň na chvíli probudit. Důvěryhodně jsem mu namluvil, že jsem se ve věci svého i jeho dědictví objednal k jasnovidce, a jedině maminka zná přesný čas mého narození, bez něhož nelze určit ascendent, všecko vědomosti, jež jsem získával stále hojněji stále častější četbou stále náročnějších magazínů.

Velmi zamyšleně se drbal na hlavě, než mi položil neméně ustanou otázkou.

– A musíte své ctěné pány rodiče vidět bezpodmínečně dnes, Viléme?

– Ano, Jéno! odpověděl jsem mu naschvál důvěrně, ale současně i ostřeji.

Drbal se dál, až si zřejmě ublížil, neboť slabě vykřikl. Právě tím jako by se mu však vrátila sebejistota.

– No, promluvil teď přesvědčeně, – ono je to vlastně jedno, čekání tu málo spraví. Zvláštní, podivil se, – zrovna dnes mě napadlo, že se po nich možná budete shánět. Vlastně proto jsem si tu zarelažoval, abych vám byl spolehlivou oporou, jakou v dané situaci potřebujete.

– Proč oporou? nerozuměl jsem. – A jaká situace je daná?

– Ach, je to taková, jak bych to řekl? taková trochu nemilá příhoda, nemilá a trapná, ano! rozzlobil se tak, že šel otevřít okno, i když se do něho okamžitě dala zimnice, – trapná až na půdu! Vy přece znáte Koblihu s Mlejnem, souhlasí?

– Znáám, připustil jsem nerad, – ale co...

– A víte snad, že si koupili v prvním kole privatizace celý náš areál?

– Myslím, že to kdosi z nich zmínil, ale chápal jsem to jako výplod jejich chorobné mysli...

– Nuže, chorá byla teď jejich chamtivost, s níž prodali balík akcií Slovenským železárnám, ale ve své známé zbrklosti se při počítání o jednu spletli a stali tak menšinovými vlastníky. Železárny už nazítří vybraly veškerá naše aktiva, protože nutně potřebovaly koupit vedoucí pražské fotbalové kluby za účelem jejich zrušení, aby ligu vyhrála Bratislava a stala se i hlavním městem Čech. Ano, vážený pane Viléme, vejdemo možná do Guinnessovy knihy rekordů, protože jsme určitě první vytunelovaný blázinec na světě! V hodině dvanácté jsem pomyslel na vás i na svého syna, jehož musím uživit i vychovat tak, aby se stal důstojným nástupcem nás obou, a železárny přijaly můj návrh na ekonomické zeštíhlení provozu. I blázni jsou občané, argumentoval jsem, a musí v dobách deprese připustit restrikcii svého počtu stejně jako neméně depresivní železničáři, protože občané nejsou blázni, aby živil zcvoklé nemačanky. Nadto přísná prověrka prokázala, že zdejší chovanci jsou většinou normální a jenom tu v luxusním závětrí čekají, až přejde

ten blázinec venku. Proto jsme je s opulentními piknikovými balíčky odvezli pod záminkou výletu po skupinách na Karlův most a tam ze slušnosti vyčkali, až splynou s davem turistů. Prázdné pavilony jsme pronajali i s naším hřbitovem na devětadevadesát let Rusům, až na Pětku, kde jsou v klecích hráči Sparty a Slavie, kteří zešíleli, takže jsem tu i nadále primář, není to přece jen důvod k napití?

– Děkuji, řekl jsem sice zdvořile, ale zato naprosto neústupně, – rád bych přece jen mluvil s maminkou.

– V tom je právě ten problém... teď už ani on nedovedl skrýt všeobecně viditelnou nervozitu, – oni je omylem vyklidili...

– Kdo? Koho? nedokázal jsem teď ani já skrýt přímo hmatatelnou úzkost.

– No... koho jiného než vaše ctěné pány rodiče, a kdo jiný nežli Rusáci, kteří s pomocí svých starých zdejších kolaborantů rozjeli znovu svou lásku k nám na věčné časy!

Přitom se opět kašparsky zapitvořil, aby to sdělení vylehčil humorem, který se ode mne pochopitelně bez úspěchu odrazil jako hrách od zdi.

– Co tím chcete říct? naléhal jsem dál na seriózní vysvětlení, – kam že je vyklidili?

– Ach, mně je tak nepříjemné o tom hovořit, ale koneckonců i tenhle nezodpovědný omyl zavinili Mlejnek s Koblihou, když svými kupeckými počty uvolnili ruskou lavinu. Krátce a prostě: Rusáci považovali i rakve vašich ctěných pánů rodičů za součást inventáře patřícího teď jim a poslali je bez bližšího zkoumání domů, aby důstojně přeložili své vlastní drahé zesnulé z lepenkových krabic. Nemusím vám líčit, jak jsem se rozzlobil, když to z Koblihy a Mlejnků dostali na ruské ošetřovně, ale její velitel profesor plukovník Dzeržinskij, vnuk prvního sovětského ministra kultury, mi dal své čestné menševické slovo, že po adjutantovi nařídil choti v Jekatěrinburku, aby jeho rodiče k vašim pouze pietně přiložila a poslala mu pro vás prst' okolní staroslavné půdy, v níž budou oba

páry symbolizovat nerozborné bratrství všech Slovanů až do hrobu. A že k horší zprávě vždy neodmyslitelně patří i ta lepší...

jeho provinilý výraz byl ten tam, vystrídan bleskurychle téměř vítězoslavným, s nímž byl dokonce s to okno zavřít,

– tady je: Aby vám ušetřil tuzemské byrokratické orgie, slíbil mi plukovník Dzeržinskij svatosvatým podáním ruky, že dá úmrtní listy vašich rodičů u svých zdejších expertů padělat věrohodněji, než by kdy mohl působit i nejlepší originál. Což v praxi znamená, že vám už nic nezabrání ujmout se ještě v tomto týdnu všeho dědictví jako poslední z proslulé dynastie Rosolů, na niž plnohodnotně naváže rod Pavlíkovců, souhlasí?

To vše ze sebe vydával tak seriózně a s tak upřímnou jiskrou v zaníceném oku, že jsem se už už přistihoval při bezděkém zrodu dojetí, než mě můj právě zde před pouhým nedávnem na plné obrátky vybičovaný mozek trkl, ba přímo kopl do požehnaného břicha, aby mi připomněl, že jsem podobně jako ten senilní gynekurolog na nejlepší cestě naletět znovu nestydaté lži. Ne, toto místo mělo i nadále zůstat kolébkou mého poznání, navzdory vlezle zpupnému skřetovi, který se tvářil jako dobrodinec celého lidstva a nejvíc můj, ačkoli mne i v tomto nejtěžším životním okamžiku, kdy jsem naposled ztratil své jediné rodiče, obetkával sarančí sítí nejsobečtějších zájmů.

Pocítil jsem hluboké zadostiučinění, že nejsem neplodná jalovice: Ať se to stalo jakkoli, pod mým srdcem vzcházel nový Rosol, jehož pouhá existence proměňovala všechny mé lstivé písemné i ústní přísliby v bezcenné cáry. A právě jeho prostřednictvím uslyšelo moje nejhlubší nitro výzvu přicházející když ne z vesmíru, pak určitě z Jekatěrinburku, kterou mi maminka nestačila udělit osobně.

– Ne, do takového světa se nesmí narodit syn prorokův, Vilémku!

A tehdy uzrálo nejtěžší, ale současně i nejmoudřejší rozhodnutí mého života, proti němuž nebylo odvolání.

Bez potíží jsem Pavlíkovi úspěšně namluvil, že případ s rakve-
mi chápu z té lepší stránky, neboť moji rodiče nebudou alespoň
tak dlouho sami, a že v budoucnosti více než dohledné podniknu
příslušné kroky, aby se i nepřenositelné dědečkově jmění úředně po-
sunulo blíž k jeho tak pozdě prvorozenému synkovi. Byl tou vidinou
tak posedlý, že jeho zrak zrádně zazrcadlil horečnou myšlenku,
jakým způsobem i mě dopravit do Jekatěrinburku, aniž by přitom
byla porušena důmyslná pojistka mého testamentu. Opouštěl jsem
ho s pocitem oprávněné škodolibosti, ale i lítosti, že propastné
zklamání, jež mu brzy oprávněně způsobím v odvetu, už osobně
nezažije.

V autě jsem pak bez problémů nalhal i Kád'ovi, že se mí rodiče
bohužel dál těší pevnému zdraví v hlubokém spánku, zatímco já
se vracím na Polikliniku příštího století, a to na celé tři dny a tři
noci. Abych nezbudil podezření a nevyvolal po sobě pátrání, roz-
vinul jsem s dokonale předstíraným studem původní nechutnou
diagnózu tasemnice doplněnou nápadem, že mi musí být opatrně
vyjmuta článek po článku, přičemž se dosud nezdařilo odhadnout
její délku. Hned nato, vzkázal jsem po Kád'ovi domů, si je dovolím
pozvat na mohutnou oslavu do luxusního podniku, kde před řa-
dou svědků nám blízkých podepíšu veřejně své první i poslední
pořízení, v němž vyhlásím přespříští dědice svého příštího dědictví.

Když Káďa odjížděl, hořely mu uši jako brzdová světla, a já
si mohl být jist, že přesně vyřídí každou jednotlivou slabiku té
zprávy, jejíž mnohoslibnost přiláká také jeho a další chamtivce do
nastražené pasti.

Sotva ho i s autem pohltil nejbližší roh, rozběhl jsem se nejkratší
trasou k SAMOŮKu. Jak se mi teď hodila Béd'ova neomezená důvěra,
s níž mi, rovněž v naději na štědré kořist, svěřil speciální klíče
a prozradil kódy důmyslných zabezpečovacích zařízení. Ve tmě pod
jeho svícnem tak vznikla dokonalá skrýš, kam jsem postupně vedle
tebe, deníčku, ukrýval vše, co bylo nutné k bezchybnému provedení

plánu, o němž jsem byl oprávněně přesvědčen, že je víc než ďábel-
ský. Nyní nadešel okamžik pravdy, kdy jsem své zásadní rozhodnutí
musel korunovat výběrem jedné ze tří možností, jak je uskutečnit.

Ano, ke splnění posmrtného příkazu mé nebožky maminky,
který nepochybně vyjadřoval i záhrobní vůli mého již navždy zmlk-
lého tatínka, když oba seznali to prosté tajemství, že prorok vzejde
z jejich zbožného rodu až o generaci později v osobě vnuka, vedly
tři natolik odlišné cesty, že každá mylná volba mohla znamenat
neodčinitelné plácnutí do vody.

Noviny, rozhlas i televize, jimž jsem teď holdoval stejně nena-
sytně, jak jsem je předtím nebral na vědomí, čehož jsem nyní litoval,
ale tím víc se přímo přejídal poznáním všeho druhu, mě i za tu po-
měrně krátkou dobu od mého intelektuálního vzkříšení vyzbrojily
detailními vědomostmi ze všech oblastí civilizace a lidské existence.

Věděl jsem tedy, že prvním způsobem, kterak dosíci, aby se
Rosol-prorok, jak k tomu byl Všemohoucím evidentně předurčen,
když byl jeho otec jako první z mužů hoden zázraku početí, nenaro-
dil do tak špatného světa, je vyhnání plodu; to jsem však rozhodně
zavrhl z důvodu morálního, psychologického i technického. Zaprvé
je nepřipouštěla přísná víra, v níž jsem byl rodiči vychován, zadruhé
jsem se styděl odpovídat na jistě trapné otázky potratové komise
a zatřetí neznal žádného potratáře.

Obdobné důvody mi bránily zabránit porodu druhým způsobem,
používaným zhusta v milostných románech, to jest včasnou se-
bevraždou zoufalé rodičky. Jednak to opět vylučovala má výchova,
jednak jsem se styděl, co o mně napíší reportéři bulvárních listů,
a jednak vážně hrozilo, že mne můj plod přesevšecko přežije a stane
se místo prorokem pohrobkem, jemuž se nedostane mé nezbytné
výchovy.

Škrtl-li jsem tedy obě předchozí varianty, zbývala poslední, lo-
gicky nejodvoditelnější z mamincina poselství: Potracen musel být
špatný svět, a to utracením všech, kdo mu bránili být dobrým!

Jen ty víš, můj deníčku, ale zato nejlíp ze všech, jak jsem se už delší dobu zabýval plánem vymýtít ze světa zlo zosobněné dvojicí manželka-Lůďa, a to tak nelítostně, že jsem to nesvěřil ani tvým stránkám v obavě, aby mne při čtení neopustila odvaha. Co mě oslovila plamenná výzva z Jekatěrinburku, začal jsem okruh osob, jejichž pouhá fyzická existence znemožňovala světu být lepším, zprvu váhavě, ale pak směleji rozšiřovat, čímž i zrození mého plodu dostávalo stále větší oprávnění.

Ovšemže jsem do okruhu původců světské špatnosti zahrnul profesora Pavlíka, plukovníka Dzeržinského a Mlejníka s Koblihou, ale pak už se spravedlivému vyhlazení nesměl vyhnout ani manželčin potulný klan, především strýc, jehož břichomluvectví zpečetilo mou neblahou svatbu, a dále přirozeně ani kapelnice aktivně se účastnivší podlého klamání mé rodiny, ani můj šéf, který mi manželku zavěsil na krk spolu s helikonem, ani správce garáží se svým svůdným dusítkem, jež vystupňovalo manželčin zájem o mne až k nepřičetnosti, ani sekretářka generálního a její kolegyně, které mě společně a nerozdílně veštvaly do zhoubného manželství s mou manželkou jako bezbrannou laň, ani, ani, ani...

ano, ano, ano, když jsem dospěl sem, věděl jsem už, že okruh osob činících tento svět pro mého syna neobyvatelným, a tudíž i nepřijatelným pro jeho rodiče, boří privátní rámec a zvětšuje se jakožto kola na hladině. Mezitím mi totiž sdělovací prostředky i jakožto občanu dokořán otevřely oči, a já se s úděsem spatřil v politické žumpě, jakou tu za dlouhá desetiletí svého panování nezanechali ani komunisté, kteří se naopak ve srovnání se současnou chuntou jeví jako vlastenečtí šlechtici. Podle jedné části tisku tvořili teď vládu vesměs lháři, podvodníci, příživníci, defraudanti, padělatelé, zloději a jiní impotenti, vedení premiérem, o němž se veřejně šeptalo, že si svých dvacet doktorátů vyšvindloval, protože nedochodil obecnou školu. Opozice pak nemohla zjednat nápravu ani náhodou, jestliže se podle druhé části tisku hemžila hulváty, děvkaři,

násilníky, karbaníky, osobami tmavší pleti, které se nestyděly chodit i do parlamentu čerstvě pořezané ze rvaček, Slováky, umělci a jiným morálním odpadem, v čele se žlučovitým inteligentem, který si připaloval první ranní cigaretu od poslední noční a nasával i na předsednickém křesle parlamentu z mléčné krabice, o níž reportéři bezpečně věděli, že láh v ní je stále méně ředěný.

Jistou dobu pro mne byla poslední slabou nadějí hlava státu, byť mi svou náročnou přísností připomínala mého tatínka v jeho nejvýchovnějších létech; velký odstup záložek jeho kalhot od kotníků svědčil o tahu mocných šlů, jimiž možná práskal jako potěhem. Ale právě v hodinách těsně předcházejících mým mučivým úvahám podávala o něm média zaručené zprávy, budící zpočátku mé oprávněné rozpaky, pak oprávněné obavy a konečně i oprávněný hněv.

Tak i jeden z nejserióznějších německých deníků přinesl z pera svého pražského dopisovatele důvěrnou informaci od hradních komořích, že prezidentova choť ztropila svému nejvyššímu manželu nepopsatelnou scénu, poté co našla jeho milostnou korespondenci se čtyřmi hereckými konkurentkami z Francie, Polska, jakož i jedné ze staré a jedné z nové spolkové země německé. Když se jí snažil vysvětlit, že ho vedla pohnutka povýtce politická, totiž, aby Čechy opět vládly z Pražského hradu Evropě podle vzoru krále Karla IV., jenž svými sňatky s princeznami z Valois, ze Svidníku, z Falcka a z Pomoran stvořil bez války Svatou říši římskou, za což byl vděčným lidem nazván Otcem vlasti, jeho žena podle očitých svědků ječela, že nehodlá žít s Kozlem vlasti.

Ještě hlubší dopad měla zpráva přednesená v pravidelném pořadu ředitelem nejserióznější komerční televize, že se prezident jako vrchní velitel domácích ozbrojených sil rozhodl vyřešit jedním aktem jak její připravenost pro vstup do NATO, tak problém největší národnostní menšiny: Hodlal českou armádu rozpustit a nahradit Romy. Obrovskou předností takového vojska podle něho mělo být, že by jeho příslušníci okamžitě po vyzbrojení odešli do různých

jiných států, které by v případě válečného konfliktu jako naše pátá kolona obsadili zevnitř.

Ačkoli prezident toto tvrzení osobně vyvracel básnickým projevem, který přednesl v Maroldově panoramatickém obraze bratrovražedné bitvy u Lipan, vyděšenou veřejnost neuklidnil, protože se denně přesvědčovala o pravdivosti zpráv ještě absurdnějších. Už nazítří ohlásil Svaz českých skinheadů exodus do jakékoli země praktikující reálný apartheid a za místo loučení s vlastí vybral Růžový palouček na Moravě s tím, že odtud ze stejných důvodů odcházeli i Jan a Ámos Komenští. O přednesení hymny hnutí na jejich text „Naše vláda k tobě se navrátí, ó, lide český“ a na melodii „Horst-Wessel-Lied“ měl být požádán nejzlatější slavík slavné Anti-charty, která se už před lety prozíravě distancovala od tehdy teprv budoucího prezidenta jakožto samozvance a ztroskotance.

O těchto a jiných zprávách jsem nemohl pochybovat, když jejich pravdivost byla, jak jsem se dočetl, ústavně garantována absolutní svobodou informací!

Takto katastrofický stav mě donutil pojmout do seznamu jednotlivců, jejichž likvidace by mohla vyvolat mylný dojem, že mi snad šlo o nízké vyřizování účtů nejosobnějších, také osoby, které jsou současně státními institucemi, ano, ony instituce samy! Chci tak naznačit i nejméně chápavým spoluobčanům, že byli svědky aktu nejvyšší spravedlnosti, aby si z něho, až pochopí jeho skrytou symboliku, vzali příklad.

Pak jim totiž nemůže ujít, že zrození prvního proroka křesťanských dějin provázelo dokonce vraždění nevinů.

Jeho otec se však nepostaral o lepší svět, a proto syn skončil na kříži.

Ne tak můj!

Až teď dopíšu tyto zatím poslední řádky, jež mají uzavřít druhou polovinu mého života, aby učinila místo té požehnané třetí, v níž se naplní vše, o čem kdy snili můj dědeček, mí rodiče, já i můj budoucí

syn, bude už tiše, ale přesně odtikávat svůj vyměřený čas budík rozbušky, který právě pevným stiskem zapnu, tentokrát jako taxametr osudu.

Teď!

Poté, co jsem po Kádřovi rozeslal mnohoslibné pozvánky zaručující stoprocentní účast, dostane poslední slovo zázračný elixír, semtex. Přímo před očima Bédi, jenž si ostatně za můj někdejší vyhazov na noční ulici rovněž vysloužil pozvání, přenesl jsem množství výbušniny vyzkoušeným způsobem v lícních torbách sem, odkud ji za chvíli v rafinovaném přestrojení za prezidentova bratra dopravím na geniálně vybrané místo tak, aby na mne nepadl nejmenší stín podezření, ačkoliv výbuch bude mít historický rozměr.

Čelné představitele svého života jsem totiž pozval do hradní restaurace Vikárka, o níž i školní literatura svědčí, že odtud byly již podniknuty výlety živých osob až do patnáctého století, pročež mi zde moji rodiče, než ještě byli zesnulí, slíbili vystrojit hostinu, jakmile se stanu prorokem já. Poloha je zcela vhodná i k tomu, aby do vzduchu vyletěli také čelní představitelé národního a dokonce mezinárodního života, protože v těsném sousedství leží jak sídlo českého panovníka, tak parlament, sněmovna a další úřady včetně zastupitelských, jež tak společně a nerozdílně podniknou nezbytný výlet na onen svět, aby tento náš zdejší mohl být pod vedením mého syna, kterého budu do plnoletosti vychovávat stejně přísně, jak jsem byl bohudíky vychován i já, učiněn konečně šťastným a spravedlivým.

Při pohledu na tikající budíček mě pouze mrzí, že se nemohu stát oním pověstným malým trpaslíčkem, abych byl u toho, až má manželka a všichni ti, kdo ji mou manželkou učinili, uprostřed veselého očekávání mého příchodu uslyší jako poslední zvuk ve svých nemravných životech přímo andělské zazvo

První díl této knihy vznikl 5. 7. – 21. 7. 1971 v Sázavě nad Sázavou a v Praze. Druhý díl vznikl 12. 7. – 27. 12. 1997 v Sázavě nad Sázavou, Praze, Zell am See, Grafenau, Hamburku, Lüneburgu, San Nazzaru, ve Vídni a v Mnichově. Proces práce byl tedy ovlivněn událostmi let sedmdesátých až devadesátých.

Než budete u svého knihkupce reklamovat náhradu za vadný výtisk bez řádného konce, přečtěte si dílo od začátku...!

Pavel Kohout
Ten žena a ta muž

Ilustrace na obálce plasnady/Shutterstock.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 28. 2. 2020

ISBN 978-80-274-0542-8 (epub)
ISBN 978-80-274-0543-5 (pdf)
ISBN 978-80-274-0544-2 (prc)